

T.C.
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ŞİRDE FONETİK – SEMANTİK
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

ERKAN ÇER

DANIŞMAN

PROF. DR. MUSTAFA VOLKAN COŞKUN

TEMMUZ, 2010

MUĞLA

T.C.
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ŞİRDE FONETİK – SEMANTİK
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Hazırlayan: Erkan ÇER

Sosyal Bilimler Enstitüsünde

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 13.07.2010

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 24.06.2010

Tezin Danışmanı : Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hatice ŞİRİN USER

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAS

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Nurgün OKTİK

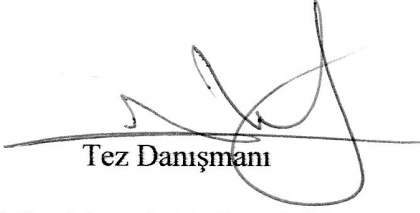
Temmuz, 2010

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 02./06./2019 tarih ve ...499/6.. sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği'nin 25/4 maddesine göre, Türkçe Eğitimi Bölümü Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Erkan ÇER' in “**Şiirde Fonetik-Semantik İlişkisinin İncelenmesi**” adlı tezini incelemiş ve aday 24./06./2019.. tarihinde saat ^{15:30}...’da, jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmasına dayanan tezini savunmasından sonra 60. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek, tezin kabul edildiğine ^{27...}kararı... ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN

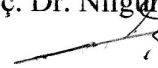
Üye

Doç. Dr. Hatice ŞİRİN USER

Üye

Yrd. Doç. Dr. Nilgün AÇIK ÖNKAS

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak savunduğum “Şiirde Fonetik-Semantik İlişkisinin İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

13/07/2010

Erkan ÇER

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ TEZ VERİ GİRİŞ FORMU		
YAZARIN		MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR
Soyadı: ÇER		
Adı: Erkan		Kayıt No:
TEZİN ADI		
Türkçe: “Şiirde Fonetik-Semantik İlişkisinin İncelenmesi”		
Y.Dil: “Examining The Relation of Phonetics – Semantic in Poetic”		
TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans Doktora Sanatta Yeterlilik		
☒ ☐ ☐		
TEZİN KABUL EDİLDİĞİ		
Üniversite : Muğla Üniversitesi		
Fakülte : Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD		
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü		
Diğer Kuruluşlar :		
Tarih :		
TEZ YAYIMLANMIŞSA		
Yayımlanmadı.		
TEZ YÖNETİCİSİNİN		
Soyadı, Adı: COŞKUN, M. Volkan		
Ünvanı: Prof. Dr.		
TEZİN YAZILDIĞI DİL: Türkçe		TEZİN SAYFA SAYISI: 296

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. Türkçe şiirlerde kelimeleri oluşturan ses örüntülerinin anlamı nasıl oluşturduklarını ve fonetik - semantik ilişkisi doğrultusunda, farklı türdeki şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasında ilişki olup olmadığının tespiti

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Ses bilim
2. Anlam bilim
3. Kavramlar
4. Şiir
5. Duygu

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER:

1. Phonetics
2. Semantics
3. Concepts
4. Poetic
5. Emotions

1. Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum.
2. Dipnot gösterilmek şartıyla, tezimin bir bölümünün fotokopisi alınabilir.
3. Kaynak gösterilmek şartıyla, tezimin tamamının fotokopisi alınabilir.

Yazarın İmzası:

Tarih: 13/07/2010

ÖN SÖZ

Dil, bireyler arasında sağlıklı iletişim kurulmasını, bireyin duygu ve düşüncelerinin belli bir uyum içinde aktarılmasını sağlayan en belirgin dizgedir. Üst bir dil olan şiir dili ise, dildeki kelimeler arasında kurduğu ahenkten dolayı, dilin estetik işlevini yerine getirir. Bu estetik işlevin özünü, kelimelerin duygu değerini belirleyen seslerin nitel ve nicel değerleri oluşturmuştur. Seslerin bu özellikleri, soyut ve somut, olumlu ve olumsuz duygu ve düşünce değerlerini meydana getirerek, kelimelerin farklı anlamlara bürünmesini sağlamıştır. Bu durum, nesne ile o nesneye ad olan ses birliktelikleri arasında sağlam bir ilişki olabileceğini göstermektedir.

Ülkemizde, fonetik-semantik alanında yapılan araştırmalar yok denecek kadar az olup, bu araştırmalar daha çok semantik alanında yoğunlaşmış olduğundan, anlamın oluşumunda sesler, göz ardı edilmiştir. Bugüne değin, Türkçe kelime ve kelime gruplarının, yansıtılmak istenen duygu ve düşünceye uygun düşen seslerden oluştuğu görüşüne pek fazla yer verilmemiştir. Fonetik-semantik ilişkisini anlamlı hale getiren fonetik çalışmalara ait verilerin azlığından dolayı, bu alanda yapılan çalışmalar yeterince açığa çıkarılmamıştır. Fakat dildeki seslerin niteliklerini ve niceliklerini ortaya çıkaran fonetik bilgisi, anlam sorununu derinden etkileyecek bulguları ile bu alanda birçok çalışmanın yapılmasına imkân sağlayacaktır.

Türk şiirinde, lirik ve epik şiirlerin duygu değerlerini, ses - anlam ilişkisi bakımından karşılaştırdığımız bu çalışmada; şiirlerin ses ve anlam değerleri, seslerin özellikleri göz önünde bulundurularak elde edilen değerlerin göstergesi olan “Kelime değerlendirme tablosu” ile şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen “Seslerin sıklık oranları” tabloları karşılaştırılarak veriler elde edilmiş ve değerlendirilmiştir.

Araştırmanın; Türkçe şiirlerde, kelimeleri oluşturan seslerin, anlamı nasıl oluşturdukları ve farklı türdeki şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasında ilişki olup olmadığı, şiirde fonetik-semantik ilişkisini alanında yapılacak çalışmalara basamak teşkil edeceği ve bu alanda araştırma yapmak isteyenlere yol göstereceği umulmaktadır.

Lisans ve yüksek lisans dönemimde bana daima yol gösteren, destek ve yardımlarını esirgemeyen değerli danışman hocam Sayın Prof. Dr. Mustafa Volkan Coşkun'a, ayrıca maddî manevi her türlü desteği benden esirgemeyen aileme en içten duygularla teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

Bu araştırmada; farklı türdeki Şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasındaki ilişki incelenmiş ve farklı türdeki Şiirlerin ses değerleri karşılaştırılmıştır. Fonetik - semantik ilişkisi doğrultusunda, Türkçe Şiirlerdeki kelimeleri oluşturan seslerin, anlamı nasıl oluşturduklarını ortaya çıkarmak, araştırmanın temel amacıdır.

Araştırmanın evrenini, Yeni Türk Edebiyatındaki lirik ve epik duygulu Şiirler; örneklemini, evreni oluşturan Şiirler arasından aşk, özlem, hüzn, ölüm duygularının yansıtıldığı 20 lirik Şiir ile kahramanlık, vatan ve millet sevgisi duyguların yansıtıldığı 20 epik Şiir oluşturmaktadır.

Araştırmada veriler, Türkçe Sözlük'te (2005) yer alan duygu yüklü kelime ve kelime grupları, olumsuz-olumlu ve nötr olarak sınıflandırılıp bu doğrultuda, Yeni Türk Edebiyatındaki lirik ve epik Şiirler taranmış ve böylelikle uzman tarafından araştırma kapsamına alınacak Şiirler seçilmiştir. Seçilen Şiirlerin analizinde ise, "Kelime Değerlendirme Tablosu" ile kelimelerin ses değerleri tespit edilmiş ve böylece her Şiire ait kelimelerin ses değerleri toplanıp Şiirlerin puan değerleri belirlenmiştir. Ayrıca, Şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen frekans ve yüzde oranları ortaya çıkarılarak, Şiirlerin ses ve anlam ilişkisi incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen bulgular, öncelikle Şiirlerin yansıttığı duygu değerleriyle karşılaştırılmış ve böylelikle, farklı türdeki Şiirlerdeki seslerin sıklık oranı tespit edilmiş ve elde edilen bulgular birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, akıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarından oluşan Şiirlerde aşk, özlem, sevgi duygularının yani olumlu duyguların yansıtıldığı belirlenmiş; hüzn ve ölüm duygularının yansıtıldığı Şiirlerde ise, patlayıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarında karamsarlık, sitem, öfke, mutsuzluk, melankoli gibi olumsuz duyguların oluştuğu görölmüştür. Ayrıca aşk ve özlem Şiirlerinde, patlayıcı seslerin olumlu duygulara büründüğu de tespit edilmiştir. Epik Şiirlerde ise patlayıcı sesler, kelime ve kelime gruplarının iç dünyalarında kahramanlık, yiğitlik, vatan ve millet sevgisi gibi duygular oluşturduğu görölmüştür.

ABSTRACT

In this study, different types of poetry with the sounds created by the sound of the words examined the relationship between values and emotions of the poems in the voices of different types of values were compared. Phonetics - semantic relation in the direction of Turkish poetry in the words of the sound patterns of how they had the means to uncover, is the main aim of the study.

Research universe, the new Turkish literature in the lyric and epic poet poetry; sample, the universe creates poetry from the love, longing, sadness, death, emotions reflected 20 lyric and heroic, nation and nation, the love of emotions reflected in 20 epic poem form.

The data, in Turkish Dictionary (2005), the emotional words and phrases, negative-positive, and neutral as classified in this direction, a new Turkish literature in the lyric and epic poems scanned and therefore specialist research be included poems are chosen. In the analysis of selected poems, "Words Assessment Table" with the sound of words, so that each poem has been identified for the collection of words and poetry of sound values were determined by point value. Also, the number of voices in poetry and frequency obtained by subtracting out the percentage volume of poetry and meaning relations were examined. The results of the examination, primarily reflecting a sense of poetry compared with the values and therefore different kinds of voices in the poem have been identified and determined the rate of findings were compared with each other.

Research results obtained from the findings, smooth sound of the words and phrases which the poems of love, longing, love, feelings that positive emotions are reflected designated, sadness and death of her emotions is reflected in poems, the explosive sound of the words and phrases in the sadness, my anger, frustration , showed the formation of negative feelings such as melancholy. Also in the poems of love and longing, explosive consonants at the positive feelings that were wrapped. The detonator in epic poetry, sounds, words and phrases for feelings of heroism, valor, love of homeland and nation, as has been shown to create feelings.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLO LİSTESİ.....	VII
GRAFİK LİSTESİ.....	VIII
I. BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	7
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	8
1.3. ALT PROBLEMLER.....	8
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI	9
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	9
1.6. SINIRLILIKLAR	10
1.7. TANIMLAR.....	11
1.8. KISALTMALAR	11
II. BÖLÜM	12
2. KURAM ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
2.1. KURAM ÇERÇEVESİ	12
2.1.2. Fonetik.....	12
2.1.3. Semantik.....	14
2.1.4. Fonetik – Semantik İlişkisi.....	16
2.1.4.1. Kavram ve Kavramlaştırma	19
2.1.4.2. Kelime ve Kelime Öbeklerinin Duygu Değerleri	20
2.1.5. Şiir ve Şiir Dili.....	23
2.1.5.1.1. Lirik Şiir.....	25
2.1.5.1.2. Epik Şiir	26
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	27
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	27
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	29
III. BÖLÜM	30

3. YÖNTEM.....	30
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	30
3.2. EVREN.....	30
3.3. ÖRNEKLEM	30
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ.....	31
IV. BÖLÜM.....	32
4. BULGULAR VE YORUMLAR.....	32
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR	32
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	101
V. BÖLÜM.....	144
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	144
5.1. SONUÇLAR.....	144
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	144
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	148
5.2. ÖNERİLER	149
KAYNAKÇA	152
EKLER.....	159

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.: “Anlatamıyorum” şiirinin ses ve anlam değerleri tablosu	33
Tablo 2.: “Senin yanında” şiirinin ses ve anlam değerleri tablosu.....	36
Tablo 3.: “Sen bir çiçek olsan ben de bir yaz olsam” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	37
Tablo 4.: “Geldiğin günün hatırası” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	40
Tablo 5.: “Karadut” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	43
Tablo 6.: “Yıllarca avuttum garip gönlümü” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu ..	54
Tablo 7.: “Özledim seni” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	55
Tablo 8.: “Denizi özleyenler için” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	58
Tablo 9.: “O temmuzlar” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	59
Tablo 10.: “Seni düşünüyorum” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	61
Tablo 11.: “Gurbet” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	75
Tablo 12.:”İnfilak” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	78
Tablo 13.: “Genç yaşında felek vurdu başıma” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	80
Tablo 14.: “Gurbet” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	81
Tablo 15.: “Ağır hasta” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	83
Tablo 16.: “Merdiven” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	89
Tablo 17.: “Ölü” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	90
Tablo 18.: “Sessiz gemi” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	91
Tablo 19.: “Her şey uzaktadır” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	93
Tablo 20.: “Ölünün odası” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	94
Tablo 21.: “Onuncu yıl marşı” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	102
Tablo 22.: “Akdeniz’e doğru” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	104
Tablo 23.: “Akıncı” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	105
Tablo 24.: “Bir bayrak rüzgar bekliyor” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	107
Tablo 25.: “Bu vatan kimin” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	108
Tablo 26.: “Kahramanlık” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	109
Tablo 27.: “Mohaç türküsü” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	110
Tablo 28.: “Zafer” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	112
Tablo 29.: “Cenk türküsü” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	113

Tablo 30.: “Çanakkale marşı” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	115
Tablo 31.: “Anadolu” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	123
Tablo 32.: “Anadolu sevgisi” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	124
Tablo 33.: “Step” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	125
Tablo 34.: “Türküler dolusu” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	126
Tablo 35.: “Vatan” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	127
Tablo 36.: “Vatan destanı” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	128
Tablo 37.: “Vatan” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu	129
Tablo 38.: “Vatan türküsü” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	130
Tablo 39.: “Yurt duyguları” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	131
Tablo 40.: “Memleket” şiirinin ses ve puan değerleri tablosu.....	132

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Aşk duygusunu ifade eden şiirlere ait tamamen akıcı, patlayıcı ve sızıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri.....	45
Grafik 2: Aşk duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri	49
Grafik 3: Özlem duygusunu ifade eden şiirlere ait tamamen akıcı, patlayıcı ve sızıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri.....	64
Grafik 4: Özlem duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri.....	68
Grafik 5: Hüzün duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri.....	85
Grafik 6: Ölüm duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri	95
Grafik 7: Kahramanlık duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri.....	116
Grafik 8: Vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri.....	133

Grafik 9: Aşk, özlem, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen puan değerlerinin ortalamalarının karşılaştırılması.....	138
Grafik 10: Aşk, özlem, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, olumlu anlama bürünmüş akıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması	140
Grafik 11: Aşk, özlem, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, olumsuz anlama bürünmüş akıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması	141
Grafik 12: Aşk, özlem, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, olumlu anlama bürünmüş patlayıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması	142
Grafik 13: Aşk, özlem, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, olumsuz anlama bürünmüş patlayıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması	143

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Sesler, insanların duygu ve düşünce dünyasını olgunlaştıran, böylece onlara farklı duygu-düşünce yaşam alanları sunan çok değerli varlıklardır. Her sesin kendine göre bir yansıtma görevi, ana rengi, vurgusu, bazı durumlarda da tonu vardır. Ses birlikteliklerinin ise, biraz daha öteye giderek yansıtma ile birlikte adlandırma ve farklı tonları, farklı ezgileri ifade edebilme güçleri vardır (Coşkun, 2008: 19). Aynı zamanda sesler, insanlar arasında anlaşmanın sağlanabilmesi ve tabiatın algılanabilmesi için var olmuşlardır. Sesler, anlamlarıyla dilin kuralları dâhilinde bir araya gelerek yine anlamlı birimler olan kelimeleri, kelime birlikteliklerini ve cümleleri oluşturur (Coşkun, 2008: 28).

İnsanoğlu, canlı ve cansız varlıkları gözlemleyerek, onlardaki yansımaları, yansımalarındaki karakterlere uygun olarak sesle süslemiştir. Varlıkları en iyi temsil eden, ses birliktelikleridir. Bir varlığı rastgele seslerle adlandırmak, o varlığın gerçek değerinin anlaşılmasına sebep olur (Coşkun, 2008: 17). Bu yüzden canlı ve cansız varlıkları adlandıranlar, dil bilinçli insanlardır. Dil bilinçsiz insanların bu görevi doğru yapması imkânsızdır. Bir nesneyi adlandırırken, onun hissettirdikleri, düşündürdükleri, sahip olduğu nitelikler son derece önemlidir. Bütün bunları dikkate alarak nesneyle kurulan iletişim, onun doğru adlandırılmasını sağlar (Coşkun, 2008: 258).

Dildeki kelimelerin birer duygu ve düşünce dünyası olduğu gibi, onlara ad olan seslerin ve ses birlikteliklerinin de birer duygu ve düşünce dünyası vardır (Coşkun, 2008: 258). Bu yönüyle sesler, insan hayatının her aşamasında etkili olup, varlıkları adlandırmada, onların karakterini yansıtma ve insanlar arasında sağlıklı iletişim kurulmasında, onların duygu-düşünce dünyalarını olgunlaştırmada en üst derecede görev yapar. Ses ve ses birlikteliklerinde yapılacak yanlış seçim ve ezgilendirmeler, toplumda anlaşmazlıklara, hatta felâketlere sebep olabilir (Coşkun, 2008: 21).

Dilde, nesnelere temsil eden kelimelerin çoğu, çok önceki zamanlarda, insanların saf tabiatla bir arada yaşadıkları zamanlarda oluşturulmuştur. Temiz tabiat, engelsiz gözlemlenen tabiat sayesinde, insanlar, varlıklara hak ettikleri adları verebilmişlerdir. Günümüzde yaşayan bütün fiil kökleri, isim kökleri ve ekler, dil bilinçli insanlar tarafından, asırlar önce üretilmiş ve topluma kazandırılmıştır. Günümüzde üretilen bütün kelimelerin gövdesinde, bize miras olarak bırakılan fiil ve isim kökleriyle, o zamanlar üretilen ekler yatmaktadır (Coşkun, 2008: 258).

Sesin, anlamı nasıl oluşturduğu ya da hangi tür seslerin ne tür anlamları desteklediği, dilbilim incelemelerinin temel sorunu olmuştur (Durmuş, 2006: 7). Yunan düşünürü Platon, kelime ile onun anlattığı şey arasında tam bir uygunluk olduğu görüşünü savunuyordu. Kratylos, herhangi bir nesnenin yaratılış anından itibaren kendine uygun adı olduğunu, rastgele herkesin ad verme ustası olamayacağını söylemektedir (Aksan, 1966a: 168).

Çağımızın ünlü dilbilimcisi Ferdinand de Saussure'un kelime ile onun düşünce ve duygu yönü arasındaki bağı araştıran çalışmaları uzun zaman ilgi çekmiştir. Saussure, dille, bir yaprak kâğıt arasında benzetmeye gitmekte, düşüncenin bu kâğıdın ön yüzünü, sesin de arka yüzünü oluşturduğunu varsaymaktadır. Nasıl ki kâğıdın iki yüzünü birbirinden ayırmak mümkün değilse, düşünce ile sesi de birbirinden ayırmanın mümkün olamayacağını ileri sürmektedir (Aksan, 1966a: 169).

Magnus (2001), seslerin dizimiyle ilgili yaptığı birçok deneyde, fonetik ve semantik arasında doğrudan bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Abelin ve Allwood (2000), duygunun tanımlanmasında anlam ve akustik özellikler arasındaki ilişkiyi inceleyerek, kızgınlık, korku, şaşırma, üzüntü gibi olumsuz duygular ile sevinç, mutluluk gibi olumlu duyguların ses işaretlerinin farklı doğrultuda akustik özelliklere sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ryalls (1996: 2), farklı dillerdeki kelimeleri oluşturan seslerin (fonem) bile tesadüf eseri seçilmediğini ortaya koyarak, belli ünsüz seslerin (p,t,k; b,d,g), farklı dillerde çok sık bir arada kullanıldığını ifade etmektedir.

Dil biliminde ses-anlam ilişkisi, phonosemantics veya ses sembolizmi (phonetic symbolism, sound symbolism) adıyla tanımlanmaktadır. Bu disiplin içinde büyük rol oynayan yansıma kelimeler, dildeki ses-anlam ve ses düzeni-anlam ilişkisinin anlaşılabilmesi için önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Belirli bir ses düzenine sahip yinelemelerin, anlam alanlarındaki benzerlik ilgi çekicidir. Bu durum, yansımali tekrarlar da daha sistematik bir görünüm arz etmektedir (Karahan, 2008: 2).

Coşkun (2008: 257) ise, melodik seslerin kulağa hoş gelen sesler olduğunu, bu seslerin insanlarda estetik bir duygu oluşturup olumlu anlamlar ürettiğini; melodili olmayan seslerin ürettikleri dalgaların ise, melodik ve yarı melodik olan sesler gibi düzenli olmadığı için, insanlarda rahatsızlık oluşturduğunu belirtmiştir.

Yalnızca Türk dili değil, birçok dilde yapılan fonosemantik araştırmalar, bazı karşıt anlamlı sözcükler arasında ses-anlam ilişkisi olabileceğini göstermiştir (Kocaoğlu, 2006, 439). İnsanlar arasındaki iletişimde, doğru kelime ve kelime birlikteliklerini seçerek cümle kurmak son derece önemlidir. İşte burada, insanlara yardımda bulunacak olan, zıt anlamlı kelimelerdir. Gelişmiş dillerde hemen hemen her kelimenin karşısında zıt anlamlı bir kelime vardır. Zıt anlamlı kelimelerin varlık sebebi, insanların, anlamlı, doğruyu ve olumluyu yansıtıcı cümleler kurabilmesi içindir (Coşkun, 2008: 244).

Dilimizdeki karşıt anlamlı kelimeler incelendiğinde, bu kelimelerde, ses karşıtlığı olduğu görülmüştür. Bu açıdan, zıt anlamlı iki kelimedenden birinin anlamı, olumlu duygu ve düşünceler uyandırırken, diğerinin anlamı, olumsuz duygu ve düşünceler uyandırır (Coşkun, 2008: 245). Bu düşünceden hareketle hazırlanan aşağıdaki tabloda, bazı zıt anlamlı kelimelerdeki ses karşıtlıkları gösterilmiştir:

TÜRKÇE					
Olumlu	iyi/yeğ	100	Olumsuz	kötü	55
	iyilik	85.2		kötülük	61.4
	sağlam	86		çürük	64
	alımlı	100		itici	74
	alımlılık	89.9		iticilik	72.6
	yumuşak	75		sert	56.3
	canlı	92		bitkin	63.5
	bol	86.6		kıt	39.9
	bolluk	78.5		kıtlık	55.2
	dolu	90		boş	58.3
	endamlı	94.4	bücür	84	
Olumlu	giyinik	81.5	Olumsuz	çıplak	55.2
	yavaş	81		çabuk	56
	yavaş yavaş	81		çabukça	55.7
	ağırbaşlı	86.1		çapkın	55.2
	doğru	92		çarpık	55.2
	neşeli	86		çatık	46
	uyumlu	100		uyumsuz	83.6
	uyarlılık	89.9		çelişki	62.1
	kolay	82		güç	56.6
	verimli	100		çorak	64
	sağlam	86		çürük	64
	yeni	100		eski	56.3
	ıgıl ıgıl	100		çabuk çabuk	56
	narın	100		kaba	67.5
	ulu	100		küçük	46
	varlık	85.2		yokluk	70.2
	yaman	100		güçsüz	59.3
	zirve	94		dip	56.6
	aynı	100		farklı	71
	yürekli	87.2		korkak	55.2
TÜRKÇE			ARAPÇA		
Olumlu	ödül	90	Olumsuz	ceza	82.5
	dirlik	78.5		bela	90
Olumsuz	pek kötü	49.7	Olumlu	âlâ	100
	tutsak	41		hür	71.6
	kaçık	46		akıllı	85.2
	korkak	55.2		cesur	75
	bilgisiz	75.7		âlim	100
	aptal	64	âkil	77.5	
ARAPÇA			FARŞÇA		
Olumsuz	fakir	64.2	Olumlu	zengin	88.5
TÜRKÇE			FARŞÇA		
Olumlu	güzel	86	Olumsuz	çirkin	70.2
	hünerli	87.9		çolpa	64
ARAPÇA			ARAPÇA		
Olumlu	hayır	83	Olumsuz	şer	71.6

Tablodaki bu karşıtlık göz önünde bulundurulduğunda, şiir dilini birçok dilbilimci “dil içinde ayrı bir dil” olarak kabul etmektedir. Bunun nedeni ise, şiirin amacının iletişim değil, heyecan verme ve etkileme oluşundan kaynaklanmaktadır (Aksan, 2006: 18).

Şiiri ifade eden, içindeki kelime ve kelime birlikteliklerinin duygu ve düşünce anlamlarıyla, bu birlikteliklerin sesleri ve ezgisidir (Coşkun, 2008: 269). Farklı türdeki şiirlerde kullanılan kelimeler bir araya getirilirken, duygu ve düşüncelere uygun düşen seslerden yararlanıldığı yadsınamaz. Şiir dilinde, sessiz bir ortamı betimlemek için kullanılan “l,m,n,r,y” gibi akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelimelerin sıkça kullanılmasına; savaş durumunun yansıtılması için ise, “p,ç,t,k” gibi patlayıcı seslerin sıkça kullanılmasına rastlanılmaktadır (Aksan, 2006: 209). Bu açıdan, şiir dilinde seslerin incelenmesi, yüzeydeki yapıyı oluşturan ses öğelerinde görülmeyen oluşumların, derin yapıda bulunduğunu göstermesi bakımından önem taşımaktadır (Durmuş, 2006: 3).

Şiire, sesler aracılığıyla farklı anlamlar kazandırılabilir. Bunlardan ilki, kendi anlamını taşıyan seslere sahip olan kelimeler (onomatopoeia/yansıma) seçilerek; ikincisi ise kulağa hoş gelen, güzel sesler (euphonious) ile kulağa hoş gelmeyen, sert sesler (cacophonous) seçilerek oluşturulabilir (Perrine, 1978: 746). Kahraman (2000: 190), bir sözcüğün işitme imgesinin o sözcüğe karşılık gelen kavramı dile getirdiğini söyleyerek, burada esas olanın “yansımalar” olduğunu ileri sürmüştür. Şiir dilindeki sesleri inceleyen Coşkun (2008: 263) ise, epik şiirlerde yeterince patlayıcı, lirik şiirlerde yeterince akıcı ünsüz kullanmamanın, ses-anlam-ahenk birlikteliğini sarsabilir olduğunu söyleyerek bu duruma açıklık getirmiştir.

Tüm bu yönleri ile Türkçe şiirlerde ses – anlam ilişkisinin incelenmesi, dilimizdeki kelimeleri oluşturan seslerin anlamı oluşturabilecek nicel ve nitelikte olup olmadığının belirlenmesi bakımından önem taşımaktadır. Coşkun’a (2008: 269) göre, şiir tahlillerinde mutlaka fonetikten yararlanılmalıdır. Sadece kelime, kelime birliktelikleri ve mısra açıklamalarıyla yetinmek doğru değildir; çünkü

duygu ve düşüncelere can veren, sesler ve ses birliktelikleridir. Sesler, bir bakıma duygu ve düşüncelerin görüntüleridir.

Ortaya çıkan durum neticesinde, ses-anlam ile ilgili araştırmalardan elde edilen verilerin temelinde, fonetik çalışmalarının varlığı yatmaktadır. Semantik bilgisi, dilbilimin alt bölümünü oluşturuyorsa, o da fonetik bilgisinin verilerinden faydalanmalıdır. Yani, dildeki kelimeler ile kelimelerin yansıttığı olumlu ve olumsuz duygu değerleri arasındaki ilişki, ses temelinde incelenmelidir. Çünkü bir dilin öncelikli anlamlı birimleri seslerdir. Bu durum, semantik araştırmalarda, fonetik çalışmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır. Böylece anlambilim, ses – anlam ilişkisini ortaya koyarken fonetik bilgisinin verilerinden yararlanarak seslerin anlamı nasıl oluşturdukları konusuna açıklık getirecektir. Çünkü sesler, dilimizde farklı nicel ve nitel özelliklere sahiptir.

Dilimizde farklı duygular taşıyan şiir türleri, ses – anlam ilişkisi bakımından, bireyin, tüm yaşamı boyunca kullanacağı kelimelerdeki sesleri tanımasına, ses-anlam ilişkisini anlamasına, eş ve zıt anlamlı kelimeleri kavramasına, bilinçli bir şekilde bu sesleri kullanmasına yardımcı olacak ve yol gösterecektir. Fonetik – semantik alanında yapılan çalışmalar ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda sunulan öneriler, bu alanda araştırma yapanlara yol göstererek, alandaki eksiklikleri giderecektir. Bu amaç çerçevesinde, farklı türdeki şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasındaki ilişki, bir tez planı çerçevesinde, ses – anlam ilişkisi açısından değerlendirilmiştir.

Tezin bu bölümünde, araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlılıkları sunulmuş, ayrıca araştırmada önemli olan bazı kavramlar verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Dilin temel işlevi, bireyler arasında iletişimi sağlamak olduğundan, kelime ve kelime birlikteliklerinin yansıttığı anlamlar, tam olarak ortaya çıkartılmadan sağlıklı bir iletişim gerçekleşemez. Bu amaçla, bireyin iletişim becerilerini en üst seviyeye çıkarırken, dilimizdeki sesleri bilinçli olarak kullanmamız gerekmektedir. Bu anlamda fonetik bilgisi, seslerin görevlerini, niteliklerini, niceliklerini ve farklı

yapıdaki ses dalgalarını tespit ederek anlambilimin anlam sorununu, fonetik temelli inceleme olanağı sunmuştur. Bu temel, semantik bilimine farklı bir boyut kazandırarak, bu alanda, yeni bilgilere ulaşma olanağı sağlayan önemli bir ilişki ağı oluşturmuştur.

Ülkemizde semantik alanında yapılan araştırmalara bakıldığında, bunların daha çok “adlandırma, kavramlar, eş anlamlılık, zıt anlamlılık, çok anlamlılık, alt anlamlılık, kelime ve cümle, gramer ve sözlük, dile dayalı olan veya olmayan bağlamlar” üzerine olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmalar, semantik alanında önemli bilgiler sunmaktadır. Ancak semantik alanında ve özellikle bu alanda yapılacak araştırmalarda önemli bir yere sahip olan fonetik - semantik üzerine yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olması, bu alanın istenilen düzeyde gelişmemesine sebep olmuştur.

Coşkun (2008: 258), canlı ve cansız varlıkların birer duygu ve düşünce dünyası olduğu gibi, onlara ad olan seslerin ve ses birlikteliklerinin de birer duygu ve düşünce dünyası olduğunu söylemiştir. Fonetik – semantik araştırmalara konu olacak sesleri melodik, yarı melodik, melodik olmayan sesler olmak üzere üçe ayırmaktadır. Melodik sesler kulağa en hoş gelen seslerdir. Bu sesler insanlarda, farkında olsun veya olmasınlar, estetik bir duygu oluşturup olumlu anlamlar üretirler. Melodili olmayan seslerin ürettikleri dalgalar ise, melodik ve yarı melodik olan sesler gibi düzenli olmadığı için, sürekli bu seslere maruz kalmak, insanda rahatsızlık oluşturur (Coşkun, 2008: 257).

Semantik alanında yapılan çalışmalarda, anlamı nasıl meydana geldiği ortaya çıkarılmak istendiğinde, söz konusu alanda çalışan araştırmacıların, özellikle de Türkçenin edebi türleri üzerinde çalışan araştırmacıların, fonetik alanında iyi yetişmiş olmaları gerekmektedir. Dilin iletişim ve estetik işlevine farkında olan, dilin kuralları çerçevesinde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasında ilişki olup olmadığı ortaya koyabilen ses bilincine sahip bireyler, farklı edebi türlerde kullanılan kelimelerin ses – anlam ilişkisini algılayarak, dilin semantik yapısını kavrayacak ve böylece kelimelerin duygu - düşünce dünyasına girip sesleri doğru olarak seslendirebilecektir. İnsanların ses – anlam ilişkisi

bakımından, ses bilincinde olmamaları durumunda ise, kelimeleri doğru olarak seslendiremeyip kelimenin duygu ve düşünce dünyasını doğru olarak yansıtamayacaklardır. Bu sebeple, semantik alanında, fonetik zeminde yapılacak araştırmalara büyük sorumluluk düşmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Türkçe şiirlerde, kelime ve kelime birlikteliklerini oluşturan ses örüntülerinin anlamı nasıl oluşturdukları bakımından ve Fonetik-Semantik ilişkisi doğrultusunda, farklı türdeki şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasında ilişki var mıdır?

1.3. Alt Problemler

1. Lirik şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan ses örüntüleri ile bu şiirlerde yansıtılan duygular arasında ses - anlam ilişkisi var mıdır ve bu şiirlerdeki sesler, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini ideal bir şekilde oluşturmuş mu?

2. Epik şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan ses örüntüleri ile bu şiirlerde yansıtılan duygular arasında ses - anlam ilişkisi var mıdır ve bu şiirlerdeki sesler, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini ideal bir şekilde oluşturmuş mu?

1.4. Araştırmanın Amacı

Dilbilimin temel alanlarından biri olan fonetik bilgisi, ses birlikteliklerinin görevlerini, nicelik ve niteliklerini ortaya çıkaran önemli bir alandır ve aynı zamanda, diğer dilbilim alanlarının gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bu alanlar içerisinde, iyi bir şekilde tanımlanmış bir disiplin olmayan semantik bilimi, dilin anlam sorununa çeşitli düzeylerde cevap aramaktadır. Dilin en küçük anlamlı birimi sesler olduğuna göre, kelimelerin ve kelime öbeklerinin ifade ettikleri duygu ve düşünceleri ses temelli incelemek, anlam sorununa farklı bir boyut getirerek, fonetik - semantik ilişkisini ortaya çıkarmaktadır.

Bir dilin estetik yapısını ortaya çıkartan şiir dilinin incelenmesi sürecinde, şiirdeki duygu ve düşüncelerin ortaya çıkartılmasında, seslerin görevlerinin, nitel ve niceliklerinin tespiti, büyük önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı; şiirlerdeki kelimeleri oluşturan ses örüntülerinin anlamı nasıl oluşturduklarını tespit etmek ve farklı türdeki şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasında fonetik-semantik ilişkisi olup olmadığını ortaya koymak, anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesinde ses – anlam ilişkisinin önemini belirlemektir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Fonetik, dilbilime çeşitli açılardan yön veren önemli bir alandır. Dolayısıyla, fonetik bilgisinin elde ettiği veriler sentaks, fonoloji, morfoloji ve semantik bilimlerinin bulgularını etkilemekte ve her alanla ilişkisini güçlendirmektedir. Bu anlamda fonetik bilgisinin temel amacı, seslerin görevlerini, nitel ve niceliklerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaca ulaşabilmenin temel koşulu ise, deneyli fonetik laboratuvarlarında yapılmış olan ses bilgisi çalışmalarıdır. Çünkü bu laboratuvarlarda, seslerin nasıl oluştuğu, nitel ve nicelikleri, birbirleriyle ilişkileri, seslerin dalga yapıları incelenmekte ve bu verilerden dilbilimin farklı alanları da yararlanmaktadır. Bu anlamda fonetik bilgisi, başta morfoloji, sentaks, fonoloji olmak üzere, aynı zamanda semantik biliminin gelişimine de katkıda bulunmaktadır. Bu yönüyle ele alındığında, ses bilgisi, üzerinde hassasiyetle durulması gereken önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir dilin duygu ve düşünce dünyasını ifade eden kelime ve kelime öbekleri, seslerden oluştuğu için, semantik biliminin araştırdığı anlam sorununu ses temelli inceleme, hayati bir önem arz etmektedir. Kelimeleri oluşturan ses örüntüleri belli bir uzamda sıralandığında, kelimelerin anlamları birbirinden farklılık göstermekte; bu da anlambilimin, kelimeleri oluşturan seslerin nasıl olup da anlamlı olabildiklerini sorusuna cevap araması gerektiğini göstermiştir. Bu durum da semantiğin, fonetik bilgisinin bulguları ile anlam sorununa cevap araması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bu araştırma, bir dilin estetik yönünü oluşturan şiirler aracılığıyla, ünlü ve ünsüzlerin kendine özgü ses değerlerinin olduğunun belirlenmesi, soyut ve somut,

olumlu ve olumsuz kelimelerin duygu değerlerin oluşumunda seslere dikkat çekilmesi; anlam sorununu fonetik – semantik zeminde incelenerek, bu alandaki araştırmacılara yol gösterilmesi; ses bilincine sahip olunmadan kelime seğimine vakıf olunamayacağı; edebi ürünler meydana getirmenin fonetik – semantik bilgisiyle oluşulabileceği ve bu ilişkinin geliştirilmesi için farklı önerilerde bulunulması bakımından önem arz etmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Yukarıda ifade edilen alt problemlere bağlı olarak, araştırma;

a. Türk Edebiyatında, lirik şiir tarzı ile epik şiir tarzı ile,

b. Türkçe şiirler arasından seçilmiş aşk, özlem, hüzün, ölüm duygularını ifade eden 20 şiir ile kahramanlık, vatan ve millet sevgisi duygularını ifade eden 20 şiir ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Araştırmada geçen bazı kavramların tanımları aşağıda verilmiştir:

Fonetik: Sosyal ve fen bilimleri metotlarıyla düzenli veya düzensiz işleyen organizmaların ürettiği seslerin nasıl meydana getirildiğini, ne gibi nitelik ve niceliklere sahip olduğunu, dil içinde nasıl bir araya geldiğini, ses dalgaları vasıtasıyla nasıl aktarıldığını ve ses dalgalarının nasıl duyulduğunu araştıran bir bilim dalıdır (Coşkun, 2000b: 391).

Semantik: Semantik, kelimelerin ve cümlelerin nasıl anlamlı olabildiklerini anlamaya çalışmaktır. Aynı zamanda dilin söyleyişle ilgili ve prosodik ve paralinguistic özellikleriyle de ilgilenmektedir. (Palmer, 2001: 43; 51)

Fonetik – Semantik İlişkisi: Türkçedeki sesleri melodik, yarı melodik ve melodik olmayan sesler olarak üçe ayırabiliriz. Melodik sesler kulağa en hoş gelen seslerdir. Bu sesler insanlarda, farkında olsun veya olmasınlar, estetik bir duygu oluşturup olumlu anlamlar üretirler. Melodili olmayan seslerin ürettikleri dalgalar

ise, melodik ve yarı melodik olan sesler gibi düzenli olmadığı için, sürekli bu seslere maruz kalmak, insanda rahatsızlık oluşturur (Coşkun, 2008: 257).

Şiir Dili: Bir dilin estetik işlevini, duygu ve düşünce yönünün en iyi belirtildiği yer olan şiir dilini, dilin öteki kullanımlarından bütünüyle ayrı tutmaktadır. Ayrıca Coşkun (2008: 269), şiiri ifade edenin kelime ve kelime birlikteliklerinin duygu, düşünce anlamlarıyla, bu birlikteliklerin sesleri ve ezgileri olduğunu söylemektedir.

1.8. Kısaltmalar

TDK : Türk Dil Kurumu

II. BÖLÜM

2. KURAM ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırma konusu ile ilgili kuram çerçevesine, yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. KURAM ÇERÇEVESİ

2.1.2. Fonetik

Fonetik, sosyal ve fen bilimleri metotlarıyla düzenli veya düzensiz işleyen organizmaların ürettiği seslerin nasıl meydana getirildiğini, ne gibi nitelik ve niceliklere sahip olduğunu, dil içinde nasıl bir araya geldiğini, ses dalgaları vasıtasıyla nasıl aktarıldığını ve ses dalgalarının nasıl duyulduğunu araştıran bir bilim dalıdır (Coşkun, 2000b: 391). Trubetzkoy, akustik fizik olayları ve oluşum noktalarıyla uğraşan *konuşmanın gösterenini*, fonetik; konuşmanın ses tarafının kurallarını ihtiva eden *dilin gösterenini* ise, fonoloji olarak adlandırmıştır (Coşkun, 2000c: 590).

Uluslararası terminolojide ses, fon olarak; ses bilgisi fonetik olarak adlandırılır. Fonetik, uluslararası terminolojide fonoloji olarak adlandırılan sesbilimin temelini oluşturur. Fonetik; fon (ses), alafon (anlamları aynı, söylenişleri farklı sesler) allomorf (anlamları aynı, söylenişleri farklı ses birliktelikleri) gibi parçalar ve vurgu, ton, ezgi, süre, durak gibi parçalarüstü birimlerle uğraşır. Fonoloji ise, fonem (kelimedede anlam ayırıcı sesler), anlam ayırıcı vurgu, ton, ezgi ve süre gibi parçalarüstü birimlerle uğraşır (Coşkun, 2008: 28).

Araştırma alanlarına göre fonetik; fizyolojik fonetik, akustik fonetik, söyleyiş fonetiği ve dinleyiş fonetiği olmak üzere dörde ayrılır. Fizyolojik fonetik, konuşmayı ve işitmeyi gerçekleştiren organların yapısını ve işleyişini; söyleyiş fonetiği, insan sesinin oluşmasını sağlayan organların hareketlerini; dinleyiş fonetiği, insan seslerinin duyulmasını sağlayan duyma organlarımızın yapısı ve

işleyişiyle duyma esnasındaki akustik olayları inceler (Coşkun, 2000b). Akustik fonetik ise, sinyal üretim süreciyle, sinyaller ve üretilen sinyallerin alınması sürecini araştırır (Coşkun, 2008: 103).

Fonetik, iki ana bölümle sürekli ilişki içindedir. Bunlardan biri lengüistik (dilbilim), diğeri ise konuşmadır. Fonetik, lengüistik bölümünde bir yandan dil felsefesi, genel lengüistik, psikolengüistik, matematik lengüistiği, antropolojik lengüistik, tarihi ve karşılaştırmalı lengüistik, sosyolengüistik ile ilişki içinde bulunurken; diğ yandan da sıkı sıkıya etimoloji, morfoloji, sentaks, semantik ve fonolojiyle ilişki içindedir (Coşkun, 2008: 25).

Fonetik, morfolojiyle olan ilişkisinde hangi akustik ve söyleyiş özelliklerine sahip seslerin bir araya geldiklerini ve bu seslerin birbirleriyle olan ilişkilerini, dolayısıyla ses olaylarının sebeplerini araştırıp bulmaya çalışır. Bunları yaparken dil felsefesinden sosyolengüistiğe kadar bütün bilim dallarından faydalanır. Sentaksla olan ilişkisinde, yine lâboratuvar verilerinden faydalanarak cümleyi meydana getiren kelimelerin ayrı ayrı vurgularını ve ritmini tespit ettiği gibi, cümlenin ezgisini ve ritmini de tespit eder; dolayısıyla vurgu ve ezginin söz dizimindeki etkilerini araştırır. Aynı şekilde bunları yaparken, ilişki içinde bulunduğu bilim dallarının ilgili olanlarından yararlanır. Semantik ile olan ilişkisinde ise, ses ile soyut özellikle de somut yapılar arasındaki ilişkiyi inceler. Bunu yaparken de fonetiğin ilişki içinde olduğu sahalardan faydalanma yoluna gider (Coşkun, 2008: 25).

Scobbie (2005: 12), fonetiğin anlamlarına ya da dilbilimle ilgili işlevlerine bakma zorunluluğu olmaksızın, konuşma seslerinin üretimi, aktarımı ve algılanmasıyla uğraştığını belirtmiştir. Oysaki Coşkun (2008: 259, seslerin estetik özelliklerini dikkate alarak (+ei → öü → aı → ou → lmnry → jvz → bcdg → fhşş → çkpt), sesleri birbirinden ayıran temel özellikleri, periyodik/periyodik-aperiyodik/aperiyodik gibi ses dalgaları çeşitleri ve dalgaların oluşumu esnasında enerji gereksinimlerinin derecelerinin belirlediğini söylemesi, fonetiğin, semantik ile ilişkisi olduğunu göstermektedir.

Bütün bu tanımlardan ortaya çıkan noktalar, fonetiğin, seslerin oluşumunu ve niteliklerini inceleyen; seslerin çıkış yerlerini, çıkış biçimlerini, birbirleriyle olan ilgilerini ortaya koyan; dilde zaman içinde oluşan ses değişmelerini inceleyen; konuşma organlarının işleyişini, dil seslerinin akustik yönden incelenmesini amaçlayan; dilin parça ve parçalarüstü özelliklerini ortaya çıkaran bir bilim olduğunu göstermektedir.

2.1.3. Semantik

Sesler, kendilerine has nitelikleri ve nicelikleriyle, anlamlı ses birimlerini oluşturmakla görevli en küçük birimlerdir ve dilde her biri çok değerlidir. Sesler aynı zamanda anlamlı birimlerdir; kelimelerin oluşumunda, rastgele bir araya gelmemeleri ve kendilerine özgü nitelik ve niceliklerinin olması, onların birer anlamlı birim olduklarını göstermektedir (Coşkun, 2008: 27).

Anlam ise, bir insanın kelime aracıyla açığa vurduğu ve aynı dil birliğinden kimselerin zihninde birbirine eş veya yakın olarak beliren bir düşünce-duygu birleşimi, şeklinde tanımlanabilir. Anlam, *kavram*'ın ana belirtilerini taşımaktadır. Bununla birlikte, insan zihninde birtakım duyguların, düşüncelerin meydana geldiği ve birtakım çağrışımların doğmasına yol açtığı görülmektedir (Aksan, 1966a: 171).

Anlam bilimi, 19. yüzyılın sonlarından önce anlam değişmelerinin incelenmesiyle ortaya çıkmıştır. Michel Breal tarafından 1897 tarihinde kurulduğu kabul edilen semantiğin amacı, kelimelerin anlamlarını belirlemek ve anlam değişmelerinin yasalarını bulmaktır. Bu dönem, *evrimci dönem* biçiminde adlandırılmıştır. Anlam biliminin gelişimdeki ikinci evre, *karma dönem* biçiminde adlandırılır ve bu dönemde anlam değişmelerini ele alan çalışmalar yanında bir *kelime anlam bilimi* de oluşmaya başlar. Üçüncü dönemde ise, bir *cümle anlam bilimi* oluşmuş ve geliştirilmeye çalışılmıştır (Aydın, 2003: 208).

Semantik bilimi, genel olarak anlam araştırması olarak tanımlanır ve bu tanımlama anlamın ne ifade ettiğini ortaya çıkarması bakımından gereklidir (Lyons, 1977: 1). Coşkun'a (2008: 258) göre, varlıklar, insanın ürettiği dizili seslerle adlandırılır. O hâlde, anlamlandırmada sesler, en üst düzeyde rol oynar, onlar

olmaksızın varlıkları adlandırmak mümkün değildir. Aksan (1994: 119) ise, göstergelerin, insanoğlunun duygu ve düşünce dünyalarının ögeleri olduklarını dile getirmiştir.

Coşkun'a (2008: 252) göre, her kelimenin, kendine has duygu ve düşünce dünyası vardır. Dildeki kelimeleri kullanan bir insan, dil kuralları çerçevesinde (fonetik, morfoloji, sentaks, semantiğe ait kurallar), toplumun sosyolojik ve psikolojik yapısındaki duygu ve düşünce dünyasıyla, kelimelerdeki duygu ve düşünce dünyasını bir araya getirerek yoğurabilme becerisine sahip olmalıdır.

Öte yandan, günümüzde kimi dilbilimcilerin önce en küçük anlamlı birimler düzleminde içeriğin belirlenmesi savunmalarına karşın (sözlük anlambilimi) birçok dilbilimci, anlamın tümce düzleminde de ele alınmasından yanadır (sözdizim anlambilimi) (Vardar, 2002: 19). Fakat Coşkun'a (2008: 27) göre, kelimelerin oluşumunda asıl etkili olan, seslerin sahip olduğu anlamlardır. Tabiatta her şeyin bir anlamı vardır, onlara anlam kazandıran, onları oluşturan en küçük anlamlı birimleridir.

Anlam biliminde en yeni akım olan yapısal-anlam bilim kelimelere, (fr. lexeme) *semem* (fr. sememe) adını verir. Bir *leksem*, bazen birden fazla semem olarak ortaya çıkar. Her *semem*'i, *sem* denilen yanlara, çekirdeklere ayırır. Tek *sem*'den ortaya çıkan kavramların yanında birkaç *sem*'den oluşanlar da bulunur. Tıpkı fonolojinin en küçük birim olarak kabul ettiği fonemleri, tek başlarına dilde yerleri olmayan ama fonemi oluşturan yanlara, fem'lere ayırdığı gibi. Bir örnek verecek olursak: /b/ fonemi, kapalı, çift dudak ve tonlu bir ünsüzdür. Bu son saydığımız yanlar /b/ fonemini oluşturan fem'lerdir. Aynı biçimde dildeki sözler de, yani *semem*'ler, birçok *sem*'den kurulu olabilir (Bayrav, 1998: 191).

Bu açıklamalar ile anlambilim seslerin, kelimelerin, cümlelerin nasıl anlamlı olduklarını, toplumun ilgi ve alakalarını nasıl yansıttığını, kelimenin temel işlevinin ne olduğunu açıklamaya çalışarak, gösteren ile gösterilen arasındaki temel ilişkileri belirten bir disiplin olduğunu söyleyebiliriz.

2.1.4. Fonetik – Semantik İlişkisi

Fonetik-semantik ilişkisi doğrultusunda, Türkçedeki sesleri, melodik, yarı melodik ve melodik olmayan sesler olarak üçe ayırabiliriz. Melodik sesler kulağa en hoş gelen seslerdir. Bu sesler insanlarda, farkında olsun veya olmasınlar, estetik bir duygu oluştururlar. Dil bilincine sahip, dile saygı ve sevgi gösteren insanlar, bu duyguyu daha yoğun yaşarlar. Melodik olmayan seslerin ürettiği dalgalar, melodik ve yarı melodik sesler gibi düzenli olmadığı için, sürekli bu seslere maruz kalmak, insanı rahatsız eder (Coşkun, 2008: 257).

Canlı ve cansız varlıkları adlandıranlar, dil bilinçli insanlardır. Dil bilinçsiz insanların bu görevi doğru yapması imkânsızdır. Bir nesneyi adlandırırken, onun hissettirdikleri, düşündürdükleri, sahip olduğu nitelikler son derece önemlidir. Bütün bunları dikkate alarak nesneyle kurulan iletişim, onun doğru adlandırılmasını sağlar (Coşkun, 2008: 257).

Varlıklar, insanın ürettiği dizili seslerle adlandırılırlar. O hâlde, anlamlandırmada sesler, en üst seviyede rol oynar, onlar olmaksızın varlıkları adlandırmak mümkün değildir. O zaman insanoğluna düşen görev, sesleri seçmek ve bir araya getirerek dizmektir. Tabii bunun rastgele olmayacağı da muhakkaktır (Coşkun, 2008:258).

Dilde nesnelere temsil eden kelimelerin çoğu, çok önceki zamanlarda insanların saf tabiatla bir arada yaşadıkları zamanlarda oluşturulmuştur. Temiz tabiat, engelsiz gözlemlenen tabiat sayesinde, insanlar, varlıklara hak ettikleri adları verebilmişlerdir. Günümüzde yaşayan bütün fiil kökleri, isim kökleri ve ekler, dil bilinçli insanlar tarafından, asırlar önce üretilmiş ve topluma kazandırılmıştır. Günümüzde üretilen bütün kelimelerin gövdesinde, bize miras olarak bırakılan fiil ve isim kökleriyle, o zamanlar üretilen ekler yatmaktadır (Coşkun, 2008: 258).

Canlı ve cansız varlıkların birer duygu ve düşünce dünyası olduğu gibi, onlara ad olan seslerin ve ses birlikteliklerinin de birer duygu ve düşünce dünyası vardır. Adlandırmada önemli olan, birbirleriyle uyumlu duygu düşünce dünyalarını bir araya getirebilmektedir; bu uyum yakalanmazsa, varlığın adı sırtır ve bunun neticesinde, dil bilinçli insanlar ortaya atılan adı kabullenici olmazlar, kullanmazlar (Coşkun, 2008: 258).

Türkçenin semantik araştırmalarında değerlendirmeye alınacak ünsüzleri, patlayıcı-tonlu/tonsuz, sızıcı-tonlu/tonsuz, akıcı; ünlüleri kalın ve ince olarak sınıflandırmak yeterlidir. Bununla beraber yeri geldiğinde, semantikte ünlü ve ünsüzlerin diğer nitelikleri de değerlendirmeye alınmalıdır (Coşkun, 2008: 259).

+ei →öü→ aı →ou→lmnry→jvz→bcdg→fhşş→çkpt

Bu sıralamada, seslerin estetik özellikleri dikkate alınmıştır. Yukarıdaki sesleri birbirinden ayıran temel özellikleri, periyodik/periyodik-aperiyodik/aperiyodik gibi ses dalgaları çeşitleri ve dalgaların oluşumu esnasındaki enerji gereksinimlerinin dereceleri belirler. Bunu aşağıdaki tabloyla özetleyebiliriz:

+	ei→öü→aı→ou → ylrm	+	→jvz→bcdg	-	→fhşş→çkpt
+	periyodik		Periyodik-aperiyodik	-	Aperiyodik
+	akıcı		Tonlu-sızıcı/tonlu patlayıcı	-	Tonsuz-sızıcı/tonsuz patlayıcı

Coşkun (2008: 259), Türkçedeki sesler periyodik / periyodik-aperiyodik / aperiyodik ses dalgaları yaydıklarını belirterek, bu durumun insanları olumlu ve olumsuz olarak etkilediği söylemektedir.

Günümüzde, semantiğin anlam sorunu ile ilgili araştırmaları kelime boyutunda incelediği bilinmektedir. Coşkun (2008), bu incelemeyi bir adım daha öteye götürerek kelimeleri oluşturan ses ve ses birlikteliklerini, fonetik açıdan incelemiş ve anlam sorununu ses temelli bakış açısı getirerek, semantik bilimini, fonetik-semantik bakış açısıyla incelemiştir. Ayrıca Türkçedeki seslerin nitel ve nicel özelliklerini tanımladıktan sonra kelimelerin anlamları ve görevleri nelerdir, cümle düzleminde kelimeler arası ilişkiler nasıldır, kelimelerin morfolojik özellikleriyle anlamları arasında ilişki söz konusu mu, kelimelerin fonetik yapısı duygu değeri oluşturuyor mu gibi sorularla cevap aramıştır.

Bu yönleriyle, dilimizdeki kelimeler incelendiğinde, akıcı ünsüzlerin ses değerleriyle, sızıcı ve patlayıcı ünsüzlerin ses değerleri birbirinden farklı olduğu görülecektir. Coşkun (2008: 260), “anne ve baba: iyi ve kötü; güzel ve çirkin vb.” gibi zıt duygu değeri taşıyan kelimeleri incelemiş ve bu kelimelerin nitel ve nicel özelliklerini ortaya koymak için geliştirmiş olduğu “kelime değerlendirme tablosu” ile bu kelimelerin ses değerleri bulmuştur. İlk olarak “anne” sözcüğünün ses değerini 100 olarak, “baba” sözcüğünün ses değerini 60 olarak bulmuştur. Bildiğimiz gibi, anne sözcüğü merhamet, sevgi, şefkat vb. anlamlara gelmekte; “baba” sözcüğü ise, daha çok otoriteyi temsil etmektedir. Duygu değeri bakımından birbirlerinden farkı olan bu kelimelere bakıldığında, seslerin anlamı nasıl meydana getirdikleri görülecektir.

Aynı durum, “sağlam-bozuk/aksak/çürük, yumuşak-sert, canlı-bitkin, bol-kıt, endamlı-bücür, yavaş-çabuk, ağırbaşlı-çapkın, neşeli-çatık, uyumlu-uyumsuz/çelişik, kolay-çetin/güç, verimli-çorak, yürekli-korkak, kaçık-akıllı, korkar-cesur, aptal-âkil, hayır-beddua, tutsak-hür, yaman-güçsüz, bilgisiz-âlim, pek kötü-âlâ, ulu-küçük, zirve-dip, narin/ince-kaba, ıgıl ıgıl-çabuk çabuk, yeni-eski vb.” gibi zıt anlamlı kelimeler incelendiğinde, akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelimelerin

anlamlarıyla, patlayıcı ve sızıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelimelerin anlamları arasındaki farklılık görülecektir.

2.1.4.1. Kavram ve Kavramlaştırma

Kavramlar, insanın çevresindeki nesnelere, olay ve durumlara ait, kişinin gözlem ve deneyimlerine dayanan tasarımların zihinde yer edinen ve soyutlamayla dile dönüşen yönüdür. Böylece zihinde, birtakım ses birleşimleriyle, deneyimlerin de ürünü olarak kavramlar oluşur (Aksan, 1998: 40).

Özlem'e (2003: 66) göre ise kavram, bir ide, bir fikir, bir duygu ya da düşünülebilen herhangi bir şeydir. Bu yönüyle kavram bir şeye (objeye) işaret eder. Fakat düşünceyi dil ile ifade edebileceğimiz anımsandığında, bir ide, bir fikir, bir duygu olarak kavramın dille ifadesine ihtiyaç duyarız ki, bir kavram dille ifade edildiğinde terim adını alır. Terim, bu bakımdan, bir fonetik simgedir ve o kavramı işaret eder, bize kavramı fonetik yönden hatırlatır. Bu yönüyle kavram, zihnimize düşündüğümüz herhangi bir şeydir; terim ise zihnimize düşünmüş olduğumuz tasarımın fonetik işaretidir.

Coşkun (2009), her kelimenin tarihten getirdiği duygu ve düşünce dünyası olduğunu söyleyerek kavramlaştırmanın; cümledeki ara ve ana birimleri tespit edebilme, cümlede ara ve ana anlamlı birimler arasında ahenge ve anlama uygun duraklayarak okuyabilme, konuşabilme, anlamlı birimlerin dünyasına girerek, onları çözümleyebilme, cümleyi, onların duygu ve düşünce dünyasını ifade edecek şekilde doğru tonlamalarla okuyabilme, okuma ve konuşma esnasında sesleri doğru telaffuz edebilme, sesin şiddetini, kelime ve kelime birlikteliklerinin okuma ve konuşma sürelerini doğru ayarlayabilme, kelimelerin arasında, duygu ve düşünce yüklerine uygun ritmik duraklamalar yapabilme, konuşma esnasında, kelimeleri cümlenin ahengini oluşturacak şekilde seçebilme, cümleleri hafızada tutabilme, ara ve ana anlamlı birimlerin ne ifade ettiğini anlayabilme ve açıklayabilme, gereği olmayan kelimelerle değil, anlam bütünlüğüne hizmet eden kelime ve kavramlarla cümleler

kurabilme, etkili dinleme becerisi kazanabilme, üretici düşünce gücüne sahip olabilme, cümlelerdeki uyumları algılayıp kavrayarak, günlük hayatta da uyum içinde yaşamayı öğrenebilme becerilerinin kazanılmasını biçiminde tanımlamıştır.

Bu yönüyle kelimeler ile nesnelere doğrudan doğruya ilişkilendirmek semantik açıdan doğru bir yaklaşım değildir. Biraz daha makul olan görüş ise onları zihindeki kavramlar aracılığıyla ilişkilendirmektir. Dildeki gösterge, bir işaret eden ve bir işaret edilenden oluşmaktadır. Bunlar psikolojik bir çağrışım yoluyla birbirine bağlanmış olan seslerden ve bir kavramdan oluşmaktadır. Yani hem çıkarttığımız sesler hem de nesnelere, kavramlar tarafından yansıtılmaktadır (Palmer, 2001: 38).

2.1.4.2. Kelime ve Kelime Öbeklerinin Duygu Değerleri

Bir dilin kelimeleri, bir yandan kendi duygu ve düşünce yapısını yansıtırken diğer yandan o dili konuşan toplumun ilgi ve alakalarını yansıtmaktadır (Palmer 2001: 35). Bu anlamda, aynı dili konuşan insanların kullandıkları kelimelerin oluşturdukları duygulanma, hemen hemen aynı olacaktır. Cenaze, ölüm, naaş, mezar, kabir gibi kelimeler insanlarda olumsuz duygular uyandırırken; aşk, sevgi, özlem, mutluluk, neşe, arzu gibi duygular olumlu duygular uyandırmaktadır. Ayrıca vatan, millet, kahramanlık, savaş, zafer gibi duygular da insanlar da epik duyguların oluşmasına neden olmaktadır

Aynı dil birliğinden herkeste belli bir ölçüde canlandığı söylenebilecek olan duygular, elbette kişiden kişiye değişik güç ve niteliktedir. Kişinin içinde bulunduğu ruh durumuna, yere ve zamana, kişinin yaratılışına, yetişmesine, çevresine göre değişik güçte ortaya çıkmaktadır. Ancak aynı dil birliğinden kimselerde, kişisel nitelikleri bir yana bırakılsa da kimi göstergeler insan zihninde aynı duyguları oluşturabilir. Bunun için bir yana “gurbet, veba, morg, kanser vb.” göstergeler, bir yana da “gelin, düğün, ilkbahar, bayram, kahramanlık, zafer vb.”

göstergeleri koyacak olursak, aralarında duygu değeri açısından, özellikle olumlu-olumsuz olmaları yönünden önemli bir ayırım ortaya çıkar (Aksan, 2006: 99).

Türkçe şiirlerin duygu değerleri bulunurken öncelikle seslerin nitel ve nicel özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu özellikler doğrultusunda, Türkçenin semantik araştırmalarında değerlendirme alınacak ünsüzleri, tonlu/tonsuz patlayıcı, tonlu/tonsuz sızıcı ve akıcı; ünlüleri kalın ve ince olmak olarak sınıflandırmak yeterlidir (Coşkun, 2008: 258). Burada şunu belirtmek gerekir ki, ünlülerin hepsi melodik yani akıcı sesler oldukları için daha net sonuçlara ulaşılması bakımından, sadece ünsüzler ses ve puan değerlendirmede dikkate alınmaktadır (Coşkun, 2008: 264).

Coşkun, seslerin nicel ve nitel özelliklerini göz önünde bulundurarak kelime ve kelime gruplarının puan değerleri tablosunu oluşturmuştur.

		KELİMEDEKİ SES SAYISI														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		PUANLAR														
Akıcılar	lmnry	100	50	33.3	25	20	16.7	14.3	12.5	11.1	10	9.09	8.33	7.69	7.14	6.66
V		90	45	30	22.5	18	15	12.9	11.3	10	9	8.18	7.5	6.92	6.42	6
Tonlu sızıcı	jevz	70	35	23.3	17.5	14	11.7	10	8.8	7.8	7	6.36	5.83	5.38	5	4.66
Tonlu patlayıcı	bcgd	60	30	20	15	12	10	8.6	7.5	6.7	6	5.45	5	4.61	4.28	4
Tonsuz sızıcı	fhsş	15	7.5	5	3.8	3	2.5	2.1	1.9	1.7	1.5	1.36	1.25	1.15	1.07	1
Tonsuz patlayıcı	çkpt	10	5	3.3	2.5	2	1.7	1.4	1.3	1.1	1	0.90	0.83	0.76	0.71	0.66

Yukarıdaki tablo fonetik – semantik açıdan incelendiğinde, Türkçedeki ünsüzler artıdan eksiye doğru bir sıralama tabii tutulduğu görülecek ve kelimedeki ses sayısına göre kelimelerin duygu değerleri ortaya çıkaracaktır. Buna göre, melodik olan akıcı ünsüzler, kulağa hoş gelen sesler oldukları için insanlar farkında olsun ya da olmasın estetik duygular uyandırır (Coşkun, 2008: 257). İnsanlarda olumlu duygular uyandırdıkları için, en yüksek değerleri almaktadır.

Türkçede “v” ünsüzünün oluşumunda tonlu hava akımı dar bir bölgeden geçmek zorundadır. Bu sebeple geçiş esnasında bir sürtünme sesi oluşur. “v” ünsüzü, diş-dudak ünsüzü olduğu için ondaki sürtünme alanı diğerlerine göre daha azdır (Coşkun: 2008: 146). Tonlu sızıcı olan “j,z” ünsüzleri, oluşurken ses tellerine sürtünerek geçtiklerinden yarı-melodik ses dalgaları oluştururlar. Bu bakımdan puan değerleri akıcılara göre daha düşüktür.

Ağız yolundaki engelleme sonucunda oluşan tonlu patlayıcı ünsüzlerin “b,c,d,g” oluşumu esnasında ses telleri devreye girer, yani bu ünsüzler melodik ünsüzler sınıfındadır. Bunların oluşumu esnasında, ağız boşluğuna gelen tonlu hava akımı, ilgili organların birbirine değmesiyle kısa bir takıntı yaşar (Coşkun, 2008: 148). Bu takıntıya maruz kalmaları, puan değerlerini düşürmüştür.

Tonsuz sızıcı ünsüzlerin oluşumu esnasında, ses telleri titreşmez. Bunlardan “f, s, ş” ünsüzlerinin ses telleriyle hiçbir ilişkisi yoktur. Oluşumları esnasında ses telleri normal nefes alıp verme pozisyonunda, dolayısıyla iki parça hâlinde olan ses telleri ayırık durumdadır. Ses telleri, sadece “h” ünsüzünde birbirine biraz yaklaşır; bu da akciğerden gelen hava akımının dar bir alandan geçmesini sağlamak içindir. Böylece, dar alandan, yani birbirine yaklaşmış ses tellerinin iç çeperlerine sürtünerek geçen hava akımı “h” ünsüzünü oluşturur. Böylece bu ünsüzlere ait ses dalgaları, aperiodyodik ses dalgalarıdır, çünkü bunlar birer sürtünme sesidir (Coşkun, 2008: 147). Bu bakımdan bu sürtünme sesleri diğer ünsüzlere göre (tonsuz patlayıcı ünsüzler hariç) daha düşük puan değerleri almaktadır.

Tonsuz patlayıcı ses dalgalarının oluşumu esnasında ses telleri hiç devreye girmez. Dolayısıyla bu ünsüzler, aperiodyodik ses dalgaları yayar (Coşkun, 2008: 149). Bu ünsüzler melodik olan sesler gibi düzenli olmadığı için, sürekli bu seslere maruz kalmak, insanı rahatsız eder (Coşkun, 2008: 257). Bu bakımdan bu ünsüzler, en düşük puan değerine sahip seslerdir.

Yukarıdaki “Kelime değerlendirme tablosu” ile elde edilen puan değerleri, kelimelerin duygu değerlerini ortaya koymaktadır. Bu duruma açıklamak gerekirse,

“yaz” kelimesini incelediğimizde, bu kelimenin insanlar üzerinde mutluluk, rahatlık, sevgi, huzur gibi olumlu duygular oluşturduğu görülecektir. Bu kelimenin tam zıttı “kış” kelimesini incelediğimizde ise, bu kelimenin oluşturduğu duyguların karamsarlık, üzüntü, ayrılık, kaygı, korku hatta sitem duygusu olduğu görülecektir. Bu durumu ses temelli incelersek, “yaz” kelimesinin ses değerlerinin toplamının 85; “kış” kelimesinin ses değerlerinin toplamının ise 41,5 olduğu görülecektir. Olumlu duygular uyandıran “yaz” kelimesinin yüksek duygu değerine sahipken, olumsuz duygular uyandıran “kış” kelimesi düşük duygu değerlerine sahiptir. Aynı durum, dilimizdeki diğer karşıt anlamlı kelimeler için de uygulanabilir.

2.1.5. Şiir ve Şiir Dili

Türkçe Sözlük'te (2005: 1867) şiir, zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebi anlatım biçimi, manzume, nazım olarak tanımlanmaktadır. Toplumlara ulus bilincini veren, onları belli amaçlara yöneltip yönlendiren, çeşitli kuşakları etkileyen şiir, insanoğlunun mutlu, mutsuz günlerinde, sevgisini, duygulanışını dile getirmek istediği anlarda, beşik başında, savaşa giderken, ölenin arkasından söylediği, dinlediği zamanlarda insan hayatında önemli bir tutar.

Şiir, dil içinde ayrı bir dildir. Aynı sözcükleri kullanan, ama onları değişik görev ve değerlerle, yeni birleşimlerle, yeni anlatım araçları sunan bir dildir (Aksan, 1974: 558).

Aksan (2006: 18) şiir dilini, dilbilimin birçok alanını yakından ilgilendiren bir olgu olduğunu belirtmektedir. Ses yönüyle fonetik bilgisinin inceleme alanına giren şiir dili, sözcüklerin seçimi, ses uygunluklarının oluşturulması, anlamı oluşturucu öğeler bakımından anlambilimin ve ruhbilimin ana konuları içindedir. Kuşkusuz, şiirin özü kadar, sunuluşu, söze dönüştürülmesindeki içtenlik, yakınlık, ses ve anlam bakımından şairin gösterdiği ustalık da önemlidir.

Coşkun (2008: 264), şiir yazmak için, iyi bir kelime hazinesine ve ses bilincine sahip olunması gerektiğini söylemektedir. Çünkü şiirin türüne uygun olmadığı halde, tonsuz-patlayıcı, akıcı veya diğer ünsüzlerin fazla olduğu

kelimelerin seçimi, insanda hoş olmayan duyguların uyanmasına sebep olur. Bu bakımdan şiir yazmak ilhamı gerektirdiği kadar, bilgiyi de gerektirdiğini dile getirmektedir. Ayrıca şiiri ifade edenin, kelime ve kelime birlikteliklerinin duygu ve düşünce anlamlarıyla, bu birlikteliğinin sesleri ve ezgisi olduğunu söylemektedir.

Greimas, bir yandan şiirin iletişimi anlamayı ve anlatmayı amaçladığını, öte yandan da şiirin nesnelere yapısal durumunu açıklayacak durumda olmadığını belirtmektedir. Coseriu ise, bir dilin estetik yapısının şiir dili ile ortaya çıkacağını söylemektedir. (Akt: Aksan, 2006: 19).

Edebî eser üretiminde kullanılan kelime ve kelime gruplarının seçiminde, onlardaki ünlülerin peslik-tizlik özellikleri ve oluşum sürelerini dikkate almak, ses-anlam ilişkisi bakımından önemlidir. Ancak daha önemlisi, kelime ve kelime gruplarındaki ünsüzlerin dikkate alınmasıdır. Bir edebî eserin üretimi esnasında ünsüzler çok büyük rol oynarlar; bu bakımdan, kelimelerin seçiminde onlarda bulunan ünsüzlerin niteliklerini hesaba katmak daha doğru olur. Dilimizde sesler hakkında yeterli bilgi sahibi olmadan şiir gibi edebî ürünler meydana getirmek, arzu edilen sonuçlara ulaşamamasına sebep olur (Coşkun, 2008: 263).

Coşkun'a (2008: 263) göre, şiir ve şarkı sözü yazarların ses bilgisi yanında, güçlü bir eş ve zıt anlamlı kelimeler hazinesine de sahip olması gerekir. Epik şiirde yeterince patlayıcı, lirik şiirde yeterince akıcı ünsüz kullanmamak; ses-anlam-ahenk birlikteliğini sarsabilir.

Dilimizde her ünlü ve ünsüzün ayrı bir ruhu vardır; bunları algılamadan, kavramadan ahenkli şiir oluşturmak mümkün değildir. Ünsüzler melodili, melodisiz, akıcı, sızıcı ve patlayıcı olarak sınıflandırılır. Melodisiz ünsüzlerin çıkardığı sesleri, davulun, tranpetin, zilin çıkardığı seslere; melodili ünsüzleri, üfleme ve telli çalgıların çıkardıkları seslere benzetebiliriz (Coşkun, 2008: 264).

Bu açıklamalar ile şiir dilinin kendine ait bir dili kullanması, sesle yakın içinde bulunması ve estetik bir etkileme gücünün olması, sesler ile nesnelere

duygu-düşünceleri arasında doğru ilişkiler kurulması gerektiğini ve böylelikle somut ve soyut varlıklara uygun adlar verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca şiir dilinin incelenmesi sırasında, ilk olarak fonetik bilgisinin verilerinden yararlanılmalıdır. Kelime ve kelime öbeklerini oluşturan sesler olduğu için, seslerin fizyolojik ve akustik özellikleri, şiir dilinin aydınlatılması bakımından önem arz etmektedir. Bu anlamda, öncelikle parçalar ve parçalarüstü birimlerin incelenmesi gerekmektedir. İkinci olarak şiirin morfolojik özellikleri incelenmelidir. Çünkü şiirlerdeki bazı sesler ya da ses kümeleri bazı anahtar anlamları çağrıştırır. Bu tür bir çağrışım, morfoloji bilgisinde sözcük eklerinde, sözcük yaratılmasında ya da kullanılmasında ve hece çokluğu ya da azlığında görülmektedir (Özünü, 2001: 46). Bir şiirin duygusu değiştiği zaman şiirdeki morfolojik yapılarda değişmektedir. Şiir dilinde, morfolojik araştırmalardan sonra sentaks alanında araştırma yapılmalıdır. Çünkü şiirdeki söz dizim, alışılmış cümle yapılarından farklıdır. Son olarak şiir dilinde, semantik ile ilgili araştırmalara yer verilmelidir. Cümlelerin anlamının ortaya çıkartılmasında, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerine belirlenmesinde, şiir dilinde farklı anlamlara bürünmelerinde fonetik temelli bir inceleme ile semantik ile verilerin yapısını oluşturmaktadır.

2.1.5.1. Lirik Şiir

İçten gelen heyecanları coşkulu bir dille anlatan duygusal şiir türüdür. Her ulusun ilk şairleri yapıtlarını saz eşliğinde söylerlerdi. “Lir” de telli bir çeşit saz olduğu için, sonraları içe doğan türlü duyguları anlatan şiirlere lirik adı verilmiştir. Divan edebiyatında özellikle gazeller, murabbalar, şarkılar, halk edebiyatında koşmalar, semailler lirik şiir türüne bir örnektir. Yeni Türk edebiyatında lirik şiirler türlü nazım biçimleriyle yazılmıştır (Dilçin, 2005: 395).

Lirik şiirler içten aşk, sevgi, özlem, hüzn, ölüm, yalnızlık, sitem, vb. duyguların coşkulu biçimde yansıtıldığı şiirlerdir. Bu tür şiirlerin duygu yoğunluğu üst düzeylerde olması gerekmektedir. İnsanın zihninde bu tür duyguların oluşması için şairin kelime seçiminde bilinçli olması gerekir.

2.1.5.2. Epik Şiir

Konusu savaş, kahramanlık, yiğitlik ve yurt ve millet sevgisi olan ya da tarihsel bir olayı coşkulu bir anlatımla işleyen uzunca şiirlere denir. Aynı anlamda destanî şiir, hamasi şiir, kahramanlık şiirleri de kullanılır (Dilçin, 2005: 401).

Seslerin kullanım oranı şiirin karakterini yani duygu durumunu yansıtmaktadır. Bu anlamda, tonsuz patlayıcı seslerin melodik olmayan dalgalar yayması ve tonlu patlayıcı seslerin ses yolunda engellemelerle karşılaşması sonucu, insanlarda rahatsızlık uyandırmasından dolayı şiirlerin duygu değerlerini etkilemektedirler. Bu etki, epik şiirlerde kendini kahramanlık, vatan ve millet sevgisi, yiğitlik, savaş olarak hissettirmektedir.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırma konusu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalardan ulaşılabilenlerin bir kısmı aşağıda sunulmuştur.

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Güz (1987: 91), Verlaine üzerine yapmış olduğu incelemede, “Tasasız, alay içeren şiirler” başlığı altında incelemiş olduğu şiirlerin ses özellikleri ortaya çıkartarak, şiirlerdeki ünlü ve ünsüzlerin sayımını da yer vermiştir. Bu şiirlerde, tiz ve kısa seslerin çoğunlukta olduğuna, özellikle “r” ve “l” gibi akıcı seslerin daha fazla kullanıldığını tespit ederek, tiz ve pes seslerin karşıtlığıyla ve bunların sık sık yinelenmesiyle şiirlerde alaycı, neşeli bir ezgi havası verildiğini belirtmektedir.

Coşkun (2008: 265), Âşık Veysel’in “Mektup” adlı şiiri ile Yahya Kemal Beyatlı’nın “Akıncı” şiirindeki seslerin sıklık oranlarını tespit ederek, şiirlerin duygu değerlerini ortaya koymuştur. “Mektup” şiirinin ilk dördlüğünde 42 akıcı, 2 akıcı v ünsüzü, 5 tonlu sızıcı, 13 tonlu patlayıcı, 4 tonsuz sızıcı, 5 tonsuz patlayıcı ünsüz; 23 ince, 21 kalın olmak üzere 44 ünlü olduğunu belirtip ilk dördlüğün puan değerini 80.31 olarak bulmuştur. Bu verilerden hareketle, şiirdeki özlem duygusu ile melodik seslerin fazla olması, duygu ile ses arasında ilişkiyi göstermektedir. “Akıncı” şiirinde ise, melodik olmayan seslerin oranının % 25.31 olarak çıkması ve şiirin kahramanlık duygusunu yansıtmaması, ses ile duygu arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Dilçin (1991), Fuzûli’nin bir gazelini, anlam, ses ve sanatlar açısından inceleyen çalışmasında, gazelin ses özelliklerini yoğun bir şekilde işledikten sonra, şiirdeki ünlü ve ünsüzlerin sayımına da yer vermiştir. Şiirin, ses açısından yumuşak bir görünüm sergilediğini, “e ve i” ünlülerinin çokluğunu, “a ve u” ünlülerine oranla daha az kullanıldığını belirterek, ince ünsüzlerle patlayıcı ünsüzlerin bir araya getirilmesinin, kalın ünlülerle sızıcı ünsüzlerin daha çok kullanılmasının şiire, seslenme açısından olgun bir denge sağladığını ileri sürmektedir. İncelemeler sonucunda, gazeldeki ünsüzlerin sayısının ünlülerden,

yarıya yakın oranda fazla olduğunu belirtmektedir. Kalın ünlülerin sayısının 105, ince ünlülerin 169'dur. Patlayıcı ünsüzlerin 218, sızıcıların ise 192 olduğunu söylemektedir.

Aksan (2006: 210), Namık Kemal'in ünlü "Kaside"sinin ilk bölümünü ve Ahmet Haşim'in "O belde" adlı şiirini, ses ve anlam özellikleri bakımından incelemiştir. Kaside üzerine yapmış olduğu incelemede, ünsüzleri titreşimli ve titreşimsiz; ünlüleri ise ön ve art ünlüler olmak üzere ikiye ayırmıştır. Herhangi bir doğa betimlemesi ya da sevgiliye duyulan özlemi dile getirmeyen bu şiirde, bütün kararlı ve hiddetli anlatımına karşın, tonsuz ünsüzler "p,t,k" ve "ç" sesini, sayı bakımından tonlu seslerden düşük kaldığını tespit etmiştir. Sevdiği kadınla birlikteyken içinde bulunduğu durumdan yakındığı, uzaklaşmak istediği hayattan âlemden kurtularak her şeyin huzurlu olduğu bir evrene, özlemini dile getiren "O belde" şiiri ise, ünsüzleri, tonlu ve tonsuz; ünlüleri ise, art ve ince olarak ayırarak sesleri sıklık açısından incelemiştir. Bu şiirde, tonlu ünsüzlerin, tonsuzlara oranla sayıca fazla olduğunu söyleyerek patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğunu tespit etmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Kloepfer, Fransız şairi Pr vert'in "Sabah Kahvaltısı" şiirini, şiirde geçen ses yinelemelerini tespit ederek incelemiştir. şiirde, ara arkaya somut deviminlerden söz edilirken en sonra birdenbire duygulanmaya yol açan bir önerme yer almakta ve beklenmedik bir etki yarattığını belirtmektedir (Akt: Aksan, 2006: 219).

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama tekniği ve toplanan verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, temelde var olan bir durumu tasvir etmeye yönelik betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu yöntem adından da anlaşılacağı gibi, geçmişte ya da şu anda var olan bir durumu nitelik ya da nicelik olarak tanımlamaya çalışır. Betimsel yöntem, davranışları tanımlamayı, ortak özelliklere göre sınıflamayı ve birbirleriyle ilişkili olanları belirlemeyi amaçlar (Simon; Burstein, 1985). Bu çalışmada aynı zamanda, betimsel analiz türlerinden “frekans ve ilişki analizi” kullanılmıştır. Frekans analizi, en basit şekliyle birimlerin nicel (yüzde ve oran) sıklığını, oran olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. İlişki analizinde ise, öğeler arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Bu yönüyle, bu analiz türünde, hangi öğenin diğeriyle beraber görüldüğü, çeşitli mesaj öğelerinin hangi ilişki yapısı içinde bulunduğu saptanmaya çalışılmaktadır (Akt: Tavşancıl; Aslan, 2001: 87).

3.2. Evren

Araştırmanın çalışma evrenini, Yeni Türk Edebiyatındaki lirik ve epik tarzındaki şiirler oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem

Araştırmanın örneklemini, evreni oluşturan lirik şiirler arasından seçilmiş aşk, özlem, hüznün, ölüm, duygularını yansıtan 20 şiir ile epik şiirler arasından seçilmiş kahramanlık, vatan ve millet sevgisi duygularını yansıtan 20 şiir oluşturmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmada kullanılan veriler, Türkçe Sözlük (2005) taranarak olumlu, olumsuz ve nötr duygu durumlarını yansıtan kelimeler belirlenerek araştırma kapsamına alınacak duygular uzman tarafından tespit edilmiştir. Böylelikle, Yeni Türk Edebiyatında, bu duyguları yansıtan şiirler araştırılmış ve yine uzman tarafından araştırmaya konu olacak şiirlerin seçilmesiyle elde edilmiştir.

Türkçe şiirlerde ses – anlam ilişkisini ortaya çıkarmak amacıyla, incelenmeye tabi tutulacak şiirler, ilk olarak “Kelime Değerlendirme Tablosu” ile analiz edilmiştir. Böylece kelimelerin ses değerleri belirlenmiş ve şiirlerdeki mısraların ses değerlerinin toplamının, mısranın kelime sayısına bölünmesiyle şiirin puan değeri tespit edilmiştir. İkinci olarak yapılan analiz ise, şiirlerdeki ses yinelemelerini belirlemek amacıyla, sesleri akıcı, v akıcı ünsüzü, tonlu sızıcı, tonlu patlayıcı, tonsuz sızıcı, tonsuz patlayıcı seslere ayırarak, seslerin frekans ve yüzdeleri ortaya çıkartılmıştır. Böylelikle, şiirleri oluşturan kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerinin olması gereken ses örüntüleriyle oluşup oluşmadığı tespit edilmiştir.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın temel amacı ve alt problemleri doğrultusunda toplanan verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve ilgili yorumlara yer verilmiştir. Alt problemler doğrultusunda ulaşılan bulgular iki ana başlık altında ele alınıp değerlendirilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Alt problem: Lirik şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan sesler ile bu şiirlerde yansıtılan duygular arasında ses - anlam ilişkisi var mıdır ve bu şiirlerdeki sesler, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini ideal bir şekilde oluşturmuş mu?

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda, Türkçe Sözlük (2005) taranarak elde edilen duygular ile uzman tarafından seçilen şiirler arasından fonetik – semantik ilişkisini ortaya koymak amacıyla, şiirlerdeki kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses değerleri ortaya çıkartılmış, kelime değerlendirme tablosu ve ses sıklıklarını belirleme metodu ile analiz edilerek sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Tablo 1 : “Anlatamıyorum” (Kanık, 2002: 55) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	80	58.40	827.02/11	75.18
TzS	17	12.40	-	-
TnS	7	5.10	-	-
TzP	11	8.03	-	-
TnP	21	15.34	-	-
v ünsüzü	1	0.73	-	-
Toplam	137	100	-	75.18

Tablo 1’ de görüldüğü gibi, “Anlatamıyorum” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan 75.18’dir. Şiirin ses sıklıkları incelendiğinde, 80 akıcı, 1 v akıcı ünsüzü, 7 tonlu sızıcı, 21 tonlu patlayıcı, 17 tonsuz sızıcı, 11 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 137 ünsüzden oluştuğu belirlenmiştir.

Tablodan hareketle, akıcı ünsüzlerin % 59.13 (v ünsüzü dâhil) oranında kelime ve kelime öbeklerini oluşturması, şiirde akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğunu ortaya koymaktadır. Şiirdeki mısralarda geçen “ağlasam sesimi duyar mısınız, mısralarımda, dokunabilir misiniz, gözyaşlarıma ellerinizle, bir yer var biliyorum, her şeyi söylemek mümkün, epeyce yaklaşmışım, duyuyorum, anlatamıyorum” kelimeleri incelendiğinde, akıcı ünsüzlerin daha fazla olduğu görülecektir. Buradan hareketle, şiirde aşk duygusunun hâkim olması ve bu duygunun % 59.13 (v ünsüzü dâhil) oranında akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelimeler ile yansıtılması, aşk gibi olumlu bir duygu ile bu şiirdeki akıcı ünsüzler arasında, anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

“ağlamak” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sevgi, özlem, beklenti, umut

“ağlasam sesimi duyar mısınız” mısrasındaki “ağlasam” kelimesi incelendiğinde, “ğ,l,m” akıcı ve “s” tonsuz sızıcı ünsüzlerden oluşmaktadır. Aynı zamanda kelimenin puan değeri ise, 87.9 oranındadır. Türkçe Sözlük’te (2005: 39), 77.5 puan değerine sahip “ağlamak” kelimesi, “üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık, aldanma vb. durumların etkisiyle gözyaşı dökmek; sızlanmak, yakınmak; bir duruma üzülmek” anlamları ile daha çok olumsuz anlama sahiptir. Ayrıca, dilimizdeki “Ağlamakla yâr ele girmez, ağlatan gülmez, ağlayanın malı gülene hayır etmez, ağlama ölü için, ağla deli için” (Aksoy, 1998: 122) atasözleri incelendiğinde, “ağlamak” kelimesinin olumsuz anlama büründüğü görülecektir. Yalnız “Ağlamayan çocuğa meme vermezler” atasözünde olumlu anlamdadır. Şiirdeki “ağlasam” kelimesi incelendiğinde ise, şair, sevgisinin yüceliğini bu kelimeye sığdırdığı anlaşılmaktadır. Bu durum, olumsuz bir anlama sahip “ağlasam” kelimesinin, şiir içinde olumlu anlama büründüğünü göstermektedir (Bkz., 160).

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 24.35 olduğu tespit edilmiştir. Bu yönüyle “bilmezdim şarkılarının bu kadar güzel, kelimelerinse kifayetsiz olduğunu, bu derde düşmeden önce” cümlesindeki “kifayetsiz ve derde” kelimeleri incelendiğinde;

“kifayetsiz” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yüceltme, sevgisine yücelik kazandırma

“kifayetsiz” kelimesi, “k,t” tonsuz patlayıcı, “f,s” tonsuz sızıcı, “y” akıcı, “z” tonlu sızıcı ünsüzlerden ve “i,a,e” ünlülerinden oluşmaktadır. Türkçe Sözlük’te (2005: 1180), “yetersiz” anlamına sahip olan kelimenin, temel anlamı ile olumsuz bir duygu değerine büründüğü belirlenmiştir. Tek başına, 60.5 puan değeri olan ve olumsuz bir anlama sahip olan “kifayetsiz” kelimesi, şiir içinde olumlu bir duygu değeri kazanmıştır. Sözcüğün yerine “y,r” akıcı, “t” tonsuz patlayıcı, “s” tonsuz sızıcı, “z” tonlu sızıcı ünsüzlerinden oluşan “yetersiz” kelimesini yerleştirdiğimizde ise, mısranın ahenginin bozulduğu görülmektedir (Bkz., 160).

“dert” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk

84 puan değerine sahip olan “derde” kelimesi ise, “d” tonlu patlayıcı ve “r” akıcı ünsüzden oluşmaktadır. Türkçe Sözlük’te (2005: 508), “d” tonlu patlayıcı, “r” akıcı, “t” tonsuz patlayıcı, “e” ünlüsünden oluşan ve 67.5 puan değerine sahip “dert” kelimesi, “sıkıntı, acı” anlamına sahiptir. Deyimler sözlüğü incelendiğinde (Aksoy, 1998: 713), “Derdine düşmek, derdine yanmak, derdini deşmek, derdini dökmek, derdini Makro Paşa’ya anlat” deyimlerindeki “dert” kelimesi, olumsuz anlam taşımaktadır. Olumsuz bir anlama sahip bu kelimenin, şiir içinde ise, aşk gibi olumlu bir duyguyu çağrıştırdığı belirlenmiştir (Bkz., 160).

Kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen puan değerinin 75.18 olması, şiirdeki melodik seslerin oluşturduğu kelimelerin varlığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, şiirdeki kelimelerin ses değerlerinin, % 79.55 oranında, melodik dalgalar yayan ünsüzlerden oluşması, şiirin olumlu duygu durumunu yansıtmaktadır. Bu durum, şiirin puan değeri (75.18) ile ses değeri (79.55) arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 2: “Senin Yanında” (Akt: Özkan; Durbaş, 1999: 123) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	73	58.88	291.9/4	72.98
TzS	13	10.48	306.7/4	76.68
TnS	1	0.80	-	-
TzP	13	10.48	-	-
TnP	20	16.14	-	-
v ünsüzü	4	3.22	-	-
Toplam	124	100	-	74.83

Tablo 2’ de, şiirin ses ve puan değerleri gösterilmektedir. Şiirin aldığı puan, 74.83’dür. Şiirdeki ses değerleri incelendiğinde ise, 73 akıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 1 tonlu sızıcı, 20 tonlu patlayıcı, 13 tonsuz sızıcı, 20 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 124 ünsüzün oluşturduğu kelime ve kelime gruplarına sahip olduğu görülmüştür.

Fonetik – semantik ilişkisi içerisinde, akıcı seslerin % 62.1 (v ünsüzü dâhil) oranında olması, şiirde melodik seslerin daha fazla olduğunu ve şiirin genelinde olumlu duygular işlendiğini ortaya koymaktadır. Şiirde aşk duygusunun var olması, bu durumu desteklemektedir.

Şiirin aldığı puan değerinin 74.83 olması, % 62.1 (v ünsüzü dâhil) akıcı seslerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime öbeklerinin varlığını ortaya koymaktadır. Bu kelime ve kelime öbekleri incelendiğinde “senin yanındayken, avuçlarımda, suda sabun gibi eriyor zaman, al, yeşil sedefler akıyor ağdan, bana ram oluyor suların sırrı, pul pul, pırıl pırıl ve senden ayrı” bu ses birlikteliklerinin olumlu duygular uyandırdığı görülecektir.

Kelimenin duygu değeri ile ses birliktelikleri arasındaki bu ilişki, kendini şiirin puan değerinde de göstermektedir. Şiirin puan değerinin 74.83 oranında

çıkması, şiirde yansıtılan aşk gibi olumlu bir duygunun varlığını ortaya koymaktadır. Çünkü şiirin almış olduğu 74.83'lük puan değeri, akıcı ünsüzlerin çoğunlukta olduğu ses birlikteliklerini ortaya koymakta ve bu akıcı ses birliktelikleri, kelime ve kelime öbeklerinin olumlu duygu değerlerini belirlemektedir.

Şiir, sesli olarak okunduğunda, ahenkli bir ses yapısına sahip olduğu görülecek, okuyanlarda ya da dinleyenlerde, olumlu duygu dünyaları oluşturacaktır. Bu bakımdan, şiirdeki ahengi oluşturan akıcı sesler ile olumlu duygular arasında ilişki söz konusudur. Şiirin, olumlu duygu dünyasını harekete geçiren ahenkli bir ses yapısına sahip olması için, belirli (akıcı) ünsüzlerin daha fazla kullanılması gerekmektedir. Şiirin % 62.1'lik (v ünsüzü dâhil) akıcı ünsüz oranı bu durumu desteklemektedir. Ayrıca şiirin ses değerinin % 79.04 oranında olması ve şiirin puan değerinin 74.83 oranında çıkması, melodik ses birlikteliklerin şiirdeki olumlu duygular ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 3 : “Sen Bir Çiçek Olsan Ben de Bir Yaz Olsam” (Akt: Bakiler, 2005: 176) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	102	52.57	851.47/12	70.95
TzS	26	13.40	-	-
TnS	5	2.57	-	-
TzP	25	12.88	-	-
TnP	33	17.01	-	-
v ünsüzü	3	1.54	-	-
Toplam	194	100	-	70.95

Tablo 3'ün, ses değerleri bakımından incelenmesi sonucunda, şiirdeki kelime ve kelime gruplarını, 102 akıcı, 3 v akıcı ünsüzü, 5 tonlu sızıcı, 33 tonlu patlayıcı, 26 tonsuz sızıcı, 25 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 194 ünsüz

oluşturmuştur. Kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen şiirin puan değeri ise 70.95'dir.

Tablo incelendiğinde, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan seslerin % 54.11'i, akıcı ünsüzlerden (v ünsüzü dâhil) oluşmaktadır. Bu anlamda, şiirde geçen “yâr yolunda toprak olsam, toz olsam; uğruna uğruna giderken yola, lale, sümbül, mor menevşe, gül yârim, kara kaş altında ela göz olsam, yeter artık kerem eyle gel yârim” gibi kelimeler incelendiğinde, şiir içerisinde, olumlu duygular taşıdığı görülecektir.

“yârim” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, sevgi, bağlılık, sahiplenme

Bu anlamda “yârim” kelimesi incelendiğinde, kelimeyi oluşturan bütün ünsüzlerin akıcı olduğu ve kelimenin aldığı puan değerinin 100 olduğu görülecektir. Aynı zamanda, “ela, lale, uğruna uğruna, yâr” kelimeleri içinde aynı puan değeri tespit edilmiştir. Bu durum, şiirde, akıcı ünsüzler ile örülü kelimelerin olumlu duygu değeri taşıdıklarının göstergesidir (Bkz., 162).

Şiirde geçen “toprak olsam, toz olsam ve çiçek olsam” kelime grupları incelendiğinde:

“toz olsam” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Razi olmak, kabullenmek, hayranlık

“t” tonsuz patlayıcı, “z” tonlu sızıcı ve “o” ünlüsünden oluşan ve 74.5 puan değerine sahip “toz olsam” kelime grubu, şiir içinde olumlu bir anlama bürünmüştür. Deyimler sözlüğü incelendiğinde (Aksoy, 1998: 1077), “Tozdan, dumandan ferman okunmamak, toz olmak, tozpembe görmek, tozu dumana katmak, toz kondurmamak” gibi deyimler, kelimenin daha çok olumsuz duygu dünyasına sahip olduğunu göstermektedir. (Bkz., 162).

“çiçek olsan” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Birlikte olmak, istek, hayat vermek

64.5 puan değerine sahip “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzlerden ve “i,e” ünlülerinden oluşan “çiçek olsun” kelime grubundaki “çiçek” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 431), “bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü” temel anlamındadır. Şiir incelendiğinde, patlayıcı sesler ile örülü olan kelimenin insan zihninde olumlu duygular uyandırdığı görülmektedir. Deyimler sözlüğünü incelendiğinde ise (Aksoy, 1998: 694), “Çiçeği burnunda” deyiimi, kelimenin olumlu anlam taşıdığını göstermektedir (Bkz., 162).

Tablo incelendiğinde, ilk dörtlüğün aldığı puan değerinin 60.15, ikinci dörtlüğün 78.76, son dörtlüğün 76.05 olduğu görülmektedir. Şair, ikinci ve üçüncü dörtlüklerde akıcı sesleri daha fazla kullanması, her iki dörtlüğün puan değerini yükseltmiştir. Fakat birinci dörtlüğün puan değerinin 60.15 oranında çıkması, şairin % 41.07 oranında patlayıcı seslere yer vermesiyle açıklanabilir. (toprak olsam, toz olsam, bakıp dört köşeye, kara kaş altında ela göz olsam vb.)

Yukarıdaki tablodan hareketle, melodik seslerin % 73.69 oranında olması ve şiirdeki olumlu duygu değerlerini yansıtan kelime ve kelime gruplarının 70.95’lik puan değeri, melodik ünsüzler ile olumlu duygular arasındaki ilişkiyi yansıtmaktadır. Çünkü şiirde, melodik seslerin oluşturduğu kelimeler hem olumlu duygu değerleri oluşturmuş hem de şiirin duygu yoğunluğunu yükseltmiştir. Şiirin genel olarak aşk ve sevgi duygularını işlemesi bu durumu desteklemektedir.

Tablo 4 : “Geldiğin Günün Hatırası” (Akt: Manas, 1997: 41) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	73	56.58	841.48/12	70.12
TzS	23	17.82	-	-
TnS	6	4.65	-	-
TzP	11	8.52	-	-
TnP	16	12.40	-	-
v ünsüzü	-	-	-	-
Toplam	129	100	-	70.12

Tabloda, şiirdeki seslerinin incelenmesiyle şiirin aldığı puan 70.12’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde ise, 73 akıcı, 6 tonlu sızıcı, 16 tonlu patlayıcı, 23 tonsuz sızıcı, 11 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 129 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, şiiri oluşturan kelime ve kelime öbeklerinde akıcı seslerin (v ünsüzü dâhil) oranının % 56.58 olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda şiir incelendiğinde, “bir zindanın ağır ağır çöker üzerime loşluğu, sen olduğun için güzel, hayal, emel, ümit, hayat, dünya her mihnete bedel” akıcı seslerin daha fazla olduğu kelime ve kelime öbekleri görülmektedir. Kelimelerdeki sesler incelendiğinde:

“hayal” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, değer vermek, kıymet, mutluluğun kaynağına sevgiliye bağlama

“hayal” kelimesi, “y,l” akıcı ünsüzleri, “h” tonsuz sızıcı ünsüzü ile “a” ünlüsünden oluşmuş ve 83 puan değerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 863), “zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, imge, hülya” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumlu anlamdadır (Bkz., 164).

“emel” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: İstek, aşk, yüceltme, beklenti

“emel” kelimesi, “m,l” akıcı ünsüzleri ile “e” ünlüsünden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu görülmektedir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 632), “gerçekleşmesi zamana bağlı istek” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiş ve kelime şiir içinde, olumlu bir duygu yansıtmaktadır (Bkz., 164).

“ümit” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yüceltme, beklenti, sevgisini, mutluluğunu sevgiliye bağlama

“ümit” kelimesi ise, “m” akıcı ünsüzü, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü ile “ü,i” ünlülerinden oluşmuş ve 77.5 puan değerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 2057), “umut” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiş ve kelime şiir içinde olumlu bir anlama büründüğü görülmüştür. (Bkz., 164).

Tabloda, sızıcı seslerin oranının % 22.47 oranında olması, bu seslerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime öbeklerini göstermektedir. Bu anlamda, şiirdeki kelimelerin “senden alıyor hoşluğu, hala geldiğin günün bak üzerimde sarhoşluğu” olduğu tespit edilmiştir. Bu kelimelerdeki sesler incelendiğinde:

“hoşluğu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sevgiliye var olmak, güzellik, mutluluk, sevgi, aşk

“hoşluğu” kelimesi, “l,ğ” akıcı ünsüzleri, “h,ş” tonsuz sızıcı ünsüzleri ile “o,u” ünlülerinden oluştuğu ve 75.7 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 43.3 puan değerine sahip “hoş” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 901), “beğenilen, duyguları okşanan, zevk veren” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip kelimenin, şiir içinde de olumlu bir duygu değerine bürünmüştür. “Hoş geldiniz, hoş görmek, hoş tutmak, hoşuna gitmek” deyimler incelendiğinde ise (Aksoy, 1998: 860), olumlu duygu dünyasına büründüğü belirlenmiştir (Bkz., 164).

“bedel” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Gerçekçilik

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 20.92 oranında olduğu tespit edilmiştir. Şiirdeki “dünya her mihnete bedel” mısrasındaki “bedel” kelimesi incelendiğinde, “b,d” tonlu patlayıcı ünsüz, “l” akıcı ünsüzü ve “e” ünlüsünden oluşmuştur. Kelimenin puan değerinin ise 84 oranında çıktığı tespit edilmiştir. Türkçe Sözlük’te (2005: 231), “değer, kıymet” anlamında olduğu ve şiir içinde olumlu bir duygu değeri yansıttığı belirlenmiştir (Bkz., 164).

Ses – anlam ilişkisi içerisinde, kelime ve kelime gruplarının puan değerinin 70.17 olması ve melodik ünsüzlerin toplamının % 73.63 oranında çıkması, melodili ses birliktelikleri ile şiirdeki aşk duygusu arasında ilişki olduğunu göstermektedir.

Tablo 5 : “Karadut” (Akt: Çetin, 2002: 397) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	99	56.25	838.89/12	70
TzS	14	7.95	-	-
TnS	1	0.56	-	-
TzP	32	18.18	-	-
TnP	28	15.90	-	-
v ünsüzü	2	1.14	-	-
Toplam	176	100	-	70

Tabloda, şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 70’dir. Şiirin kelime ve kelime grupları, 99 akıcı, 2 v akıcı ünsüzü, 1 tonlu sızıcı, 28 tonlu patlayıcı, 14 tonsuz sızıcı, 32 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 176 ünsüzden oluşmaktadır.

Tablo incelendiğinde, şiirdeki akıcı ünsüzlerin % 57.38 (v ünsüzü dâhil) olması, melodik dalgalar yayan seslerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının daha fazla olduğunu göstermektedir. Şiir bu anlamda incelendiğinde, “nar tanem, nur tanem, bir tanem, dalımsın, balımsın, gülüm, günahımsın, vebalimsin, dili mercan, dişi mercan, dizi mercan, can, gülen ayvam, ağlayan narımsın, kadımın, kırsığım, karımsın” kelime ve kelime gruplarının insan zihninde olumlu duygular uyandırdığı belirlenmiştir. Şiirdeki aşk gibi duygu yoğunluğu yüksek, olumlu bir duygunun dile getirilmesi bu durumu desteklemektedir. Şiirin puan değerinin 70 çıkması, bu ilişkiyi yansıtırken, aynı zamanda şiirdeki kelime ve kelime gruplarının olumlu duygu değerlerine sahip olduğunu da göstermektedir.

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 34.08 oranında olduğu tespit edilmiştir. Bu ünsüzlerin olduğu “karadutum, çingenem” kelimeleri incelendiğinde:

“karadutum” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sevgilinin esmer, kara olmasını kabullenmek, hayranlık, sevgilinin narin, şirin olduğunun dile getirilmesi

“karadutum” kelimesi, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü, “r,m” akıcı, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri ile “a,u” ünlülerinden oluşmuş ve kelimenin puan değerinin 75.5 oranında çıktığı tespit edilmiştir. 68.6 puan değerine sahip “karadut” kelimesi Türkçe Sözlük’te (2005: 1076), “siyah renkte olan dut” temel anlamıyla olumlu bir duygu değerine bürünmüştür. Burada +Im eki, 6.9 oranında, kelimenin duygu değerine olumlu katkı sağlamıştır (Bkz., 163).

“çingenem” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Kabullenmek, aşk, sevgi

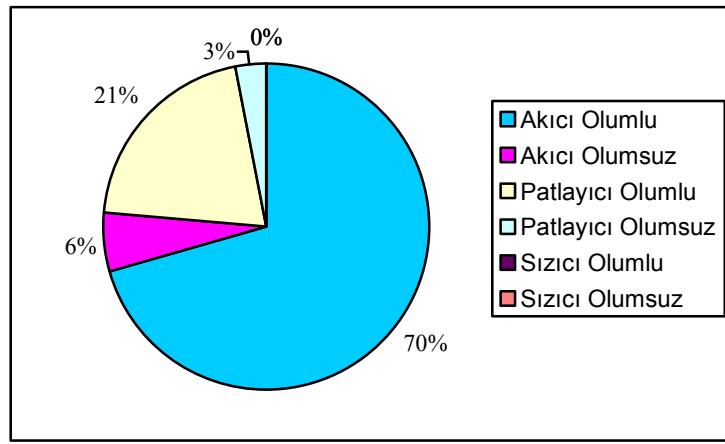
“çingenem” kelimesi ise, “n,m” akıcı, “ç” tonsuz patlayıcı, “g” tonlu patlayıcı ünsüzleri ile “i,e” ünlülerinden oluşmuştur ve kelimenin puan değerinin ise 74 oranında çıktığı belirlenmiştir. 67.5 puan değerine sahip “çingene” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 438), “Hindistan’dan çıktıkları söylenen, dünyanın çeşitli yerlerinde yaşayan topluluk” anlamındadır. Deyimler sözlüğünde geçen (Aksoy, 1998: 689), “Çingene çergesi, çingene kavgası, çingene maşası” deyimler, bu kelimenin olumsuz anlam taşıdığını göstermektedir. Ayrıca “Çingeneye balık vermişler, önce babasını asmış, çingene çingeneye çatmadıkça kasnak boynuna geçmez, çingene çadırında musandıra ne arar, çingene ciğer pişirir, yemeden karnını şişirir” (Aksoy, 1998: 219) atasözlerinin anlamları düşünüldüğünde, kelimenin olumsuz anlam taşıdığı görülmektedir. (Bkz., 163).

Aşk Duygusunu İfade Eden Şiirlere Ait Bulgular ve Yorumlar

İncelenen aşk şiirlerinde, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses örüntülerinin sıklık oranları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 1

Aşk duygusunu ifade eden şiirlere ait tamamen akıcı, patlayıcı ve sızıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Aşk duygusunu ifade eden şiirlere ait kelime ve kelime grupları incelendiğinde, tamamen akıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumlu anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 70 iken; tamamen akıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumsuz anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 6'dır. Tamamen patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumlu anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 21 iken; tamamen patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 3'dür. Tamamen sızıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumlu ve olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime grupları incelenen şiirlerde bulunulamamıştır.

Akıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bir (yer) (var) biliyorum, yârim, yâr, (uğruna uğruna) giderken (yola); (lale), sümbül, mor menevşe, gül yârim, yâr yâr, kara kaş altında (ela) göz olsam; emel, (ram oluyor) suların sırrı; sabun gibi (eriyor) zaman ve sanki (yağ) gibi kayıp

gidiyor; (al), yeşil sedefler akıyor ağdan; (nar) tanem, (nur) tanem, gülen (ayvam), (ağlayan) narımsın, (yoluna) bir can koyduğum”

“yârim” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sahiplik, aşk, sevgiliyi yüceltmek

“yârim” kelimesi, “y,r,m” akıcı ünsüzleri ile “â,i” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 100 puan değerine sahip “yâr” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 2131), “sevgili, dost” temel anlamı ile olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumlu bir duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir. Kelime morfolojik açıdan incelendiğinde, “+Im” ekinin taşıdığı sahiplik anlamı, kelimenin duygu değerine olumlu katkı sağladığı anlaşılmaktadır (Bkz., 162).

“ram oluyor” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Gizemi ortaya çıkarmak, açığa vurmak

“ram oluyor suların sırrı” mısrasındaki “ram oluyor” kelime grubu incelendiğinde, “r,m,l,y” akıcı ünsüzleri ile “a,u,o” ünlülerinden oluştuğu ve 100 puan değerine sahip olduğu görülmektedir. 82 puan değerine sahip “ram olmak” kelime gurubu, Türkçe Sözlük’te (2005: 1642), “boğun etmek, itaat etmek” temel anlamıyla olumsuz duygu değerlerine sahip kelimenin, şiir içinde olumlu duygu değeri yansıttığı görülmüştür. Aynı zamanda akıcı seslerle örülü “-yor” eki, kelimenin anlamına olumlu katkı sağlamıştır (Bkz., 161).

“uğruna uğruna” tekrar grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Cesaret, gözü kapalı olmak, körü körüne

“uğruna uğruna giderken yola” mısrasının içinden, “uğruna uğruna” tekrar grubu incelendiğinde, “ğ,r,n” akıcı ünsüzleri ile “u,a” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 2030), “amacında, yolunda” anlamıyla olumlu duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değeri taşıdığı görülmektedir (Bkz., 162).

“nur tanem” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Yüceltmek

“nur tanem” kelime grubu incelendiğinde, “n,r,m” akıcı ünsüzleri, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri ve “u,a,e” ünlülerinden oluşmaktadır. Ayrıca bu kelime grubu, 88.8 puan değerine sahiptir. Şiir içerisinde, sevgilinin yüreğinin temiz olduğu vurgulanmaktadır. Bu yönüyle, olumlu bir duygu değeri taşıyan kelime, şiir içinde de olumlu duygulara bürünmüştür (Bkz., 163).

Akıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bir zindanın (ağır ağır) çöker üzerime loşluğu”

“ağır ağır” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün, acı, keder, üzüntü

“bir zindanın ağır ağır çöker üzerime loşluğu” mısrasındaki, “ağır ağır” kelime grubu incelendiğinde, “ğ,r” akıcı ünsüzleri ile “a,r” ünlülerinden oluştuğu ve 100 puan değerinde olduğu görülecektir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2084), “yavaş yavaş, yaklaşık olarak” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip iken, şiir içinde olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 164).

Patlayıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“sen bir (çiçek olsan) ben bir yaz olsam, hâlâ geldiğin günün (bak), üzerimde sarhoşluğu; (petek) isem balımsın a gülüm, (gökte) ararken yerde bulduğum; (bakıp) dört köşeyi seyran ederken, kara kaş altında ela göz olsam”

“çiçek olsan” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Birlikte olmak, istek, hayat vermek

64.5 puan değerine sahip “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzlerden ve “i,e” ünlülerinden oluşan “çiçek olsan” kelime grubundaki “çiçek” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 431), “bir bitkinin, üreme organlarını taşıyan çoğu güzel kokulu, renkli bölümü” temel anlamındadır. Şiir incelendiğinde, patlayıcı sesler ile örülü

olan kelimenin insan zihninde olumlu duygular uyandırdığı görülmektedir. Deyimler sözlüğünü incelendiğinde ise (Aksoy, 1998: 694), “Çiçeği burnunda” deyimini, kelimenin olumlu anlam taşıdığını göstermektedir (Bkz., 162).

“petek” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sahiplenmek, sevgisini göstermek

46 puan değerine sahip “p,t,k” tonsuz patlayıcı ünsüzlerden ve “e” ünlüsünden oluşan kelimenin, şiir içinde olumlu duygu dünyası olduğu belirlenmiştir. Bu kelimeyle şair, sevgilisine olan bağlılığını, aşkını göstermek istemektedir (Bkz., 163).

Patlayıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

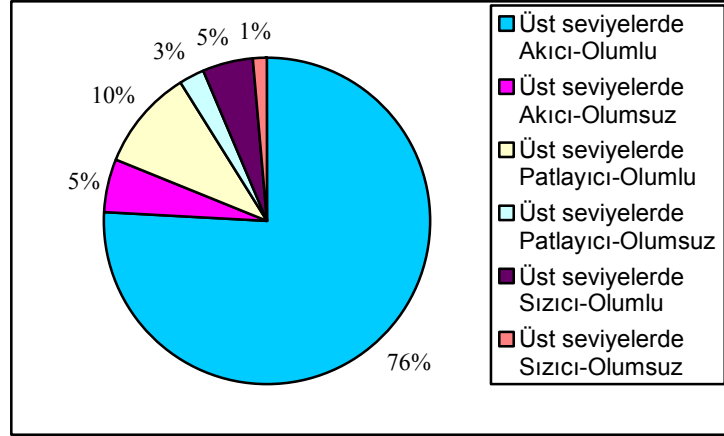
“bir zindanın ağır ağır (çöker) üzerime loşluğu”

“çöker” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yalnızlık, karamsarlık, üzüntü, keder

“bir zindanın ağır ağır çöker üzerime loşluğu” mısrasındaki “çöker” kelimesi incelendiğinde, “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “r” akıcı ünsüzü ile “e,ö” ünlülerinden oluştuğu ve 64 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “çökmek” kelimesi, (TDK, 2005: 450), “bulunduğu düzeyden aşağı inmek, bulunduğu yere yıkılmak” anlamıyla olumsuz duygu değeri taşıdığı görülürken, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir(Bkz., 164).

Grafik 2

Aşk duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Aşk duygusunu ifade eden şiirlere ait kelime ve kelime grupları incelendiğinde, akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumlu anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 76 iken; çoğunlukla akıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumsuz anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 5'dir. Patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu, olumlu anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 10 iken; çoğunlukla patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 3'dür. Sızıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumlu anlama bürünmüş kelime ve kelime grupları % 5 iken; olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime grupları ise, % 1'dir.

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“gülüm, vebalimsin, karımsın, hayal, ümit, can, sultanım; her şeyi söylemek mümkün, yaklaşmışım, duyuyorum, anlatamıyorum; ağlasam sesimi duyar mısınız mısralarımda; senin yanındayken avuçlarımda suda, sabun gibi eriyor zaman; yağ gibi kayıp gidiyor, ram oluyor suların sırrı; senden ayrı yâr yolunda toprak olsam, toz olsam; bakıp dört köşeyi seyran ederken, kara kaş altında ela göz olsam; kerem eyle gel yârim; nar tanem, nur tanem, bir tanem; ağaç isem dalımsın, petek isem balımsın; dili mercan, dişi mercan, dizi mercan; yoluna bir can koyduğum; gökte

ararken yerde bulduğum; gülen ayvâm, ağlayan narımsın; daha nem olacaktın; arıyorum seni uzak bir şehirde sallanarak garip gönlümü; gelmiş gitmiş bizim evi yoklamış; gönüllerde gezer, tanışlık vermemiş gezmiş benimle; benim bir yârim var âleme yâridir; onu sevenlerin gönlü bahardır; her zaman dillerim çağırır yâr yâr; var mı benim gibi talihi yaver; lale, sümbül, mor menevşe, gül yârim; pul, pul, (pırıl pırıl) ve senden ayrı”

“vebalimsin” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Koşulsuz benimsemek, bağlılık, sevgisinin yüceliğini vurgulamak

“vebalimsin” kelimesi, “b” tonlu patlayıcı ünsüzü, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “v” akıcı ünsüzü, “l,m,n” akıcı ünsüzleri ile “e,a,i” ünlülerinden oluşmuş ve 86.5 puan değerinde olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 2084), “günah” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip iken, şiir içinde olumlu bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Kelimedeki “+Im eki, sahiplenme duygusu ile olumlu katkı sağlamıştır (Bkz., 163).

“gülüm” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, sevgi

“gülüm” kelimesi, “g” tonlu patlayıcı ünsüzü, “l,m” akıcı ünsüzü ve “ü” ünlüsünden oluşmuştur ve 92 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Şiir içinde ise, olumlu anlama bürünmüştür. Çünkü “gül” kelimesi, sevgiliyle özdeşleşmiştir. Sevgilinin güzelliğini ortaya çıkarmak için, şair bu kelimeyi seçmiştir. Bildiğimiz gibi, Divan edebiyatında “âşık-gül-diken ilişkisi söz konusudur. Âşık, her zaman sevdiğinin yanında olmak istemekte ama sevgilinin kâkülü, hançeri onun gönlünü yaralamaktadır. Bu yüzden, âşığın gönlü sürekli kanamaktadır. “Gülü seven dikenine katlanır, gül dikensiz olmaz” atasözleri (Aksoy, 1998: 295), bu durumu desteklemektedir (Bkz., 163).

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“epeyce yaklaşmışım, duyuyorum, (anlatamıyorum); (yeter) artık, kerem eyle gel yârim; bir (zindan)ın ağır ağır çöker üzerime loşluğu, arıyorum seni uzak bir şehirde (sallanarak)”

“yeter” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sitem, kırgınlık, öfke

“yeter artık kerem eyle gel yârim” mısrasındaki “yeter” kelimesi incelendiğinde, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “y,r” akıcı ünsüzleri ile “e” ünlüsünden oluşmuş ve 82 puan değerinde olduğu belirlenmiştir. Bu kelimenin şiir içindeki büründüğü anlam incelendiğinde, sevgilinin uzakta olması şairi usandırmış ve sitemini bu kelimeyle dile getirmiştir (Bkz., 162).

“sallanarak” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün, acı

“arıyorum seni uzak bir şehirde (sallanarak)” mısrasındaki “sallanarak” kelimesi ise, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “l,n,r” akıcı ünsüzleri, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü ile “a” ünlüsünden oluşmuş ve 82.5 puan değerine sahiptir. Aşığın yollarda sevgiliyi sallanarak araması, aşk derdinden sarhoş olduğunu, hüzün içinde olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle olumsuz bir anlama bürünmüştür (Bkz., 164).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bu (derde) düşmeden önce, (epeyce) yaklaşmışım, duyuyorum, anlatamıyorum; yar yolunda (toprak) olsam, toz olsam; (karadutum, çatalkaram, kadınım), dünya her mihnete (bedel), sen olduğun için güzel”

“kadınım” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sevgi, aşk, sahiplenmek, bağlılık

“kadınım” kelimesi incelendiğinde, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü, “n,m” akıcı ünsüzleri ile “a,ı” ünlülerinden oluştuğu ve 81.5 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. 74 puan değerine sahip “kadın” kelimesi,

(TDK, 2005: 1027), “erişkin dışı insan; analık veya ev yönetimi bakımından gereken erdemleri olan” anlamı ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “+Im” eki ise, kelimenin duygu değerine olumlu katkı yapmış ve puan değerini 7.5 puan arttırmıştır (Bkz., 163).

“epeyce” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: İstek, özlem

“epeyce yaklaşmışım” cümlesindeki “epeyce” kelimesi incelendiğinde, “p” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “y” akıcı ünsüzü ile “e” ünlüsünden oluşmuştur ve 78.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 77.5 puan değerine sahip “epey” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 641), “az denmeyecek kadar, oldukça, hayli, epeyi, epeyce” anlamıyla olumlu anlamlara sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değeri taşımaktadır. Kelimedeki “+ce” eki, kelimenin duygu değerine olumlu katkı sağlamıştır (Bkz., 160).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bir zindanın ağır ağır (çöker) üzerime loşluğu; ve sanki yağ gibi (kayıp gidiyor) bir balık ellerimin arasından”

“çöker” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yalnızlık, karamsarlık, üzüntü, keder

“bir zindanın ağır ağır çöker üzerime loşluğu” mısrasındaki “çöker” kelimesi incelendiğinde, “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “r” akıcı ünsüzü ile “e,ö” ünlülerinden oluştuğu ve 64 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “çökmek” kelimesi, (TDK, 2005: 450), “bulunduğu düzeyden aşağı inmek, bulunduğu yere yıkılmak” anlamıyla olumsuz duygu değeri taşıdığı görülürken, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 164).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“ağlasam (sesimi) duyar mısınız; geldiğin günün bak üzerimde (sarhoşluğu); (her sabah her sabah) suya giderken; (şahin) olsam”

“sarhoşluğu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, sevgi, tutku, mutluluk, şaşkınlık

“sarhoşluğu” kelimesi, “r,l,ğ” akıcı ünsüzleri, “h,ş” tonsuz sızıcı ünsüzleri, “s” tonlu sızıcı ünsüzü ile “a,o,u” ünlülerinden oluştuğu ve 74.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 34.5 puan değerine sahip “sarhoş” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1703), “kendini bilmeyecek durumda olan, esrik, mest, sermest; bir şeyden çok fazla mutluluk duyan” anlamları ile olumlu ve olumsuz duygu değerlerine sahiptir. Şiir içinde ise, aşk, sevgi mutluluk duygu dünyasına sahip olduğundan dolayı, olumlu anlama büründüğü belirlenmiştir (Bkz., 164).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelimelere ait örnekler:

“sana nasıl anlatılır, (sensiz) hayatın boşluğu”

“sensiz” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Korku, kaygı, üzüntü

“sensiz hayatın boşluğu” kelime grubundaki “sensiz” kelimesi incelendiğinde, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “n” akıcı ünsüzü ile “e,i” ünlülerinden oluşmuştur ve 66.7 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “sen” kelimesi, (TDK, 2005: 1729), “teklik ikinci kişiyi gösteren söz” temel anlamındadır. Tonlu ve tonsuz sızıcı seslerin oluşturduğu “+sIz” ekinin taşıdığı olumsuz anlam, kelimeyi, olumsuz duygu değerine büründürmüştür (Bkz., 164).

Tablo 6 : “Yıllarca Avuttum Garip Gönümümü” (Akt: Bakiler, 2005: 173) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	131	52.85	299.4/4	74.84
TzS	20	8.06	300.3/4	75.08
TnS	15	6.04	318/4	79.55
TzP	22	8.87	318.5/4	79.61
TnP	49	19.75	-	-
v ünsüzü	11	4.43	-	-
TOPLAM	248	100	-	78.29

Tablo 6’ da görüldüğü gibi, Âşık Veysel’in şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 78.29’dur. Şiirin kelime ve kelime grupları, 131 akıcı, 11 v akıcı ünsüzü, 15 tonlu sızıcı, 49 tonlu patlayıcı, 20 tonsuz sızıcı, 22 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 248 ünsüzden oluşmuştur.

Tabloda görüldüğü gibi, akıcı ünsüzlerin ses değerlerinin % 57.31 oranında olması, şiiri oluşturan kelime ve kelime gruplarında akıcı seslerin varlığını göstermektedir. Bu ses birlikteliklerini yansıtan kelimelerin olumlu duygu dünyaları oluşturduğu belirlenmiştir. “yıllarca avuttum garip gönümümü, dedim o yâr gelecek bir gün bize, can yoldaşım imiş öz canım ile, gönülde hükmeden sultanım ile, benim bir yârim var âleme yardır, akıllar ermedik cilvesi vardır, her zaman dillerim çağırır yâr yâr, Veysel’i söyleten o oynak dilber, edalı, cilveli çekilir naza” Bu durum, akıcı sesler ile örülü kelime ve kelime öbekleriyle şiirin olumlu duygusu arasında ilişki olabileceğini göstermektedir. Şiirin puan değerinin (78.29) olması, bu ilişkiyi desteklemekle beraber akıcı ünsüzler, şiirdeki kelime ve kelime gruplarının olumlu duygu değerlerini belirlemiştir.

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 28.62 oranında olduğu tespit edilmiştir. Bu ünsüzlerin olduğu “yıllarca avuttum (garip) gönlümü” kelimeleri incelendiğinde:

“garip” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yalnızlık, hüznün, özlem

“garip” kelimesi, “r” akıcı ünsüzü, “p” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “g” tonlu patlayıcı ünsüzü ve “i,a” ünlülerinden oluşmuş ve kelimenin puan değerinin 74 oranında çıktığı tespit edilmiştir. Türkçe Sözlük’te (2005: 727), “kimsesiz, zavallı” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip kelimenin şiir içinde de, olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 165).

Veysel’in şiiri gözden geçirildiğinde, özlem duygusunun şiirin tamamında varlığını koruduğu görülecektir. Şair, özlemine dile getirirken, ağırlıklı olarak akıcı ünsüzleri kullanması, şairin dil bilinçli olduğunu yansıtmaktadır. Ayrıca şiirin ilk dörtlüğünde % 57.5 ses değerine sahip olan “sene” kelimesi yerine % 100 ses değerine sahip “yıl” kelimesini kullanması da şairin iyi bir sözlük bilgisine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7 : “Özledim Seni” (Akt: Bakiler, 2005: 190) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	245	52.23	617.9/8	77.23
TzS	57	12.15	567.5/8	70.94
TnS	11	2.34	521.3/8	65.15
TzP	79	16.85	527.3/8	85.9
TnP	70	14.92	137.7/2	68.15
v ünsüzü	7	1.49	-	-
TOPLAM	469	100	-	73.47

Tablo 7’ de görüldüğü gibi, “Özledim Seni” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan, 73.47’dir. Şiirin kelime ve kelime grupları 245 akıcı, 7 v akıcı ünsüzü, 11 tonlu sızıcı, 70 tonlu patlayıcı, 57 tonsuz sızıcı, 79 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 469 ünsüzden oluşmuştur.

“Özledim Seni” şiirinde, yukarıdaki ses değerlerinden de anlaşılacağı gibi, kelime ve kelime gruplarındaki ünsüzlerin % 70.98’i (v ünsüzü dâhil) melodiktir. Bu oranın % 53.72’sini, akıcı ünsüzler oluşturmaktadır. Bu açıdan, akıcı seslerin daha çok olduğu “özledim seni, ayrılık yüreğimi uyuşturuyor, beynimi uyuşturuyor özlemin, seninle baş başa konuşmaları özlüyorum, oynaşmalarımızı, yürüyüşlerimizi, sevimli haşarılığını, yeni bir sevdayı yasakladığım kalbime söz geçirmek, 'beni ne kadar çabuk unutursan, o kadar çabuk kavuşacaksın mutluluğa” kelime ve kelime grupları, şiir içinde olumlu duygu dünyaları yansıtmaktadır. Şiirde işlenen konunun özlem duygusu olması, yukarıdaki akıcı ünsüzlerin çoğunlukla olduğu kelimeler ile onların zihnimizde canlandırdığı duygu değerleri arasında olumlu bir ilişki olabileceğini göstermektedir. Ayrıca akıcı ünsüzlerin daha çok olduğu “(ayrılık) yüreğimi uyuşturuyor, (karıncalandırıyor) nicedir” kelimeleri incelendiğinde:

“ayrılık” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün, acı, keder, yalnızlık, pişmanlık

“ayrılık” kelimesi, “y,r,l” akıcı ünsüzleri, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “a,ı” ünlülerinden oluşmuştur ve kelimenin puan değerinin 87.2 oranında olduğu belirlenmiştir. Türkçe Sözlük’te (2005: 163), “ayrı olma durumu, birinden uzak düşme” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan akıcı ünsüzlerin daha çok olduğu kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 166).

Tablo incelendiğinde, şiiri oluşturan kelime ve kelime gruplarında patlayıcı seslerin oranının % 31.77 olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda şiirde geçen “(çocuksu) küskünlüğünü.....özlüyorum” cümlesindeki “çocuksu” kelimesi incelendiğinde:

“çocuksu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Masumluk

Bu kelime, “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “o,u” ünlülerinden oluşmuştur ve kelimenin puan değerinin 56.4 oranında olduğu belirlenmiştir. Türkçe Sözlük’te (2005: 445), “çocuk gibi, çocukça olan, çocuğa benzeyen” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir (Bkz., 166).

Şiirin aldığı puan değerinin 73.47 oranında olması ve melodik seslerin değerinin % 70.98 oranında olması, şiirin ahenkli bir yapıda olduğunu ve şiirindeki kelime ve kelime gruplarının olumlu duygu dünyasına sahip olduğunu göstermektedir. Şiir analiz edilirken akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olması ve şiirinde özlem duygusunun yoğun olarak kullanılması, şiirin lirik karakterini öne çıkarmıştır.

Tablo 8 : “Denizi Özleyenler İçin” (Kanık, 2002: 87) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	163	58.42	323.9/4	80.97
TzS	17	6.17	301.5/4	75.36
TnS	11	3.94	280.3/4	70.06
TzP	41	14.69	205.7/4	51.42
TnP	44	15.77	407.5/5	81.49
v ünsüzü	3	1.47	-	-
TOPLAM	279	100	-	72.32

Tablo 8’ de görüldüğü gibi, “Denizi Özleyenler İçin” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 72.32’dir. Şiirin kelime ve kelime grupları 163 akıcı, 3 v akıcı ünsüzü, 11 tonlu sızıcı, 44 tonlu patlayıcı, 17 tonsuz sızıcı, 41 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 279 ünsüzden oluşmaktadır.

Tablo fonetik-semantik açıdan incelendiğinde, şiirin puan değerinin 72.32 oranında olması, şiiri oluşturan akıcı ünsüzler ile ilintilidir. Şiirdeki akıcı ünsüzlerin % 59.89 (v ünsüzü dâhil) olması, şiirin puan değerini (72.32) desteklemektedir. Bu doğrultuda, şiirde akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime grupları tespit edilmiştir. “gemiler geçer rüyalarımda, allı pullu gemiler, hatırlarım ilk görüşümü dünyayı, suların yeşili göklerin mavisi vb.” Bu kelimelerin şiirde büründüğü anlamın olumlu olması, akıcı sesler ile olumlu duygu arasında ilişki olduğunu göstermektedir. Ayrıca “ben (zavallı), ben yıllardır denize hasret” cümlesindeki “zavallı” kelimesi incelendiğinde:

“zavallı” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Mutsuzluk, üzüntü

“zavallı” kelimesi, “v,l” akıcı ünsüzleri, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve kelimenin puan değerinin 94.4 oranında olduğu belirlenmiştir. Türkçe Sözlük’te (2005: 2226), “acınacak kadar kötü durumda olan, mutsuz” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir (Bkz., 167).

Şiir ses – anlam ilişkisi içerisinde incelendiğinde, % 79.6 oranında melodik sesler ile 72.32 oranında şiirin puan değeri arasında, anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Şairin söz konusu şiirde, anlam yönüyle özlem duygusunu işlemesi, bu ilişkiyi desteklemektedir.

Tablo 9 : “O Temmuzlar” (Akt: Bakiler, 2005: 380) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	112	56.28	147/2	73.51
TzS	14	7.03	149.4/2	74.70
TnS	16	8.04	153.3/2	76.66
TzP	26	13.06	153.7/2	76.85
TnP	28	14.07	117/2	58.88
v ünsüzü	3	1.50	-	-
TOPLAM	199	100	-	72.04

Tablo 9’ da görüldüğü gibi, “O temmuzlar” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan, 72.04’dür. Şiirin tamamı incelendiğinde, 112 akıcı, 3 v akıcı ünsüzü, 16 tonlu sızıcı, 28 tonlu patlayıcı, 14 tonsuz sızıcı, 26 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 199 ünsüz kullanılmıştır.

Şiir, duygu yönü ile incelendiğinde, şair geçmişe özlem duymaktadır ve bu özlemine, yaşadığı mutluluk duygusuyla birlikte vermektedir. Şiiri oluşturan kelimeler incelendiğinde, akıcı ünsüzlerin % 57.78 (v ünsüzü dâhil), diğer tonlu ünsüzlerin % 22.22 oranında çıkması, şiirdeki özlem ve mutluluk duygusunu yansıtan kelime ve kelime gruplarını işaret etmektedir. Bu duyguları yansıtan kelimelere bakıldığında kelimelerin kavramlaştırıldığı görülecektir. “nereye gitsem karşıma çıkıyor ansızın o temmuzlar gözlerine benzeyen bir kızın, solumak, bir daha solumak o temmuzları, güzelliğine vararak çok eski yazların, yüreğimde yangınları kaldı temmuzların, otlarla, böceklerle uyuduğum günlerdi, simgesiydim sonsuz bozkırlarda yalnızlığın vb.” Bu doğrultuda, şiirdeki akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimeler, zihnimize özlem duygusu ile olumlu anlama bürünmüşlerdir.

“karanlık” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Kötülük

Ayrıca şiirde geçen “o temmuzlardı karanlığı sevdiren bana,” cümlesindeki “karanlığı” kelimesi incelendiğinde, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “r,l,ğ” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve kelimenin puan değerinin 89.9 oranında olduğu tespit edilmiştir. 77.6 puan değerine sahip “karanlık” kelimesi Türkçe Sözlük’te (2005: 1080), “ışığı olmayan, gereğince anlaşılıp bilinmeyen, sonu belli olmayan, karışık” anlamlarıyla olumsuz duygu değerini yansıttığı görülmekte, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir. Ayrıca kelimedeydane gelen ses olayı k > ğ, kelimenin duygu değerini yükseltmesine rağmen olumsuz bir anlama bürünmüştür (Bkz., 168).

Şiirdeki melodik seslerin oranının % 80 olması, periyodik seslerin oluşturduğu kelimelerin varlığını ortaya koymaktadır. Şiirin puan değerinin 72.04 oranında çıkması ise, iki değer arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Aynı zamanda, şiirdeki kelimelerin ses değerlerinin, % 80 oranında melodik dalgalar yayan ünsüzlerden oluşması, şiirin olumlu duygu dünyasını göstermektedir.

Tablo 10 : “Seni Düşünüyorum” (Akt: Çetin, 2002: 454) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	85	53.46	361.5/5	72.29
TzS	18	11.32	339.1/5	67.80
TnS	5	3.14	-	-
TzP	20	12.57	-	-
TnP	29	18.23	-	-
v ünsüzü	2	1.25	-	-
TOPLAM	159	100	-	70.04

Tablo 10’ da görüldüğü gibi, Melih Cevdet Anday’ın “Seni Düşünüyorum” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan, 70.04’dür. Şiirin kelime ve kelime grupları 85 akıcı, 2 v akıcı ünsüzü, 5 tonlu sızıcı, 29 tonlu patlayıcı, 18 tonsuz sızıcı, 20 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 159 ünsüzden oluşmaktadır.

Yukarıdaki tablodan hareketle, puan değerinin (70.04) oranında çıkması ve melodik ünsüzlerin toplam değerinin (76.08) birbirlerine yakın değerler olması, şiirin ses – anlam ilişkisi olabileceğini göstermektedir. Akıcı ünsüzlerin şiirde (v ünsüzü dâhil) % 54.71 oranında olması, şiirdeki olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime gruplarını göstermektedir. “çocukluğunu düşünüyorum Emilia, ben büyüttüm seni, ben yetiştirdim, toprağım, ekmeğim, şiirim, kitabım; sen ne varsa doğrudan iyiden yana, gözümün nuru, başımın tacı efendim” Bu kelimeleri okurken, dinlerken, yazarken ya da konuşurken insan zihninde olumlu duygular uyandırmaktadır. Bu kelimelerdeki sesler incelediğimizde, akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu görülecektir. Bu durum, olumlu duygular ile akıcı sesler arasındaki güçlü bir ilişkiyi olabileceğini yansıtmaktadır. Şiirin genelinde özlem duygusunun işlenmesi bu durumu desteklemektedir.

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 30.80 oranında olduğu tespit edilmiş ve bu seslerin akıcı ve sızıcı seslerin olduğu kelime ve kelime öbeklerinde olduğu belirlenmiştir. “çocukluğunu düşünüyorum Emilia; seni kucağıma alıyorum Emilia, toprağım, kitabım” Bu kelimeler incelendiğinde:

“çocukluğunu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Özlem, sevgi

“çocukluğunu” kelimesi, “l,ğ,n” akıcı ünsüzleri, “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “o,u” ünlülerinden oluşmuş ve 88 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 56 puan değerine sahip “çocuk” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 444),”küçük yaştaki oğlan ya da kız” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip kelime, şiir içinde, özlem duygusunu taşıyarak kavramlaştırıldığı görülmektedir (Bkz., 169).

“kucağıma” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Özlem, sevgi, aşk, sahiplenme

“kucağıma” kelimesi, “ğ,m” akıcı ünsüzleri, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “a,u,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 83.8 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 56 puan değerine sahip “kucak” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1245), “açık kollarla göğüs arasındaki bölüm, herhangi bir durumun ya da sınırlarının arası, iç, sığınacak yer” anlamı ile olumlu bir duygu değerine sahip olması, şiir içinde de olumlu bir duygu değerine büründüğünü göstermektedir (Bkz., 169).

“toprağım” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, Varlığının kaynağı olmak, bağlılık, sevgi

“toprağım” kelimesi, “ğ,m,r” akıcı ünsüzleri, “t,p” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “o,u,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 77.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 55.2 puan değerine sahip “toprak” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1995), “arazi, tarla” anlamıyla nötr bir duygu değerine sahip olan kelimenin şiir içinde olumlu bir duygu değerine sahip olduğu görülmektedir (Bkz., 169).

“kitabım” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hayal dünyam, duygularım, düşüncelerim, var olma sebebim

“kitabım” kelimesi, “m” akıcı ünsüzü, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “b” tonlu ünsüzü, “i,a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 68.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 46 puan değerine sahip “kitap” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1189), “herhangi bir konuda yazılmış eser” anlamına sahiptir. Şiir içinde ise, olumlu bir duygu değerine bürünmüştür (Bkz., 169).

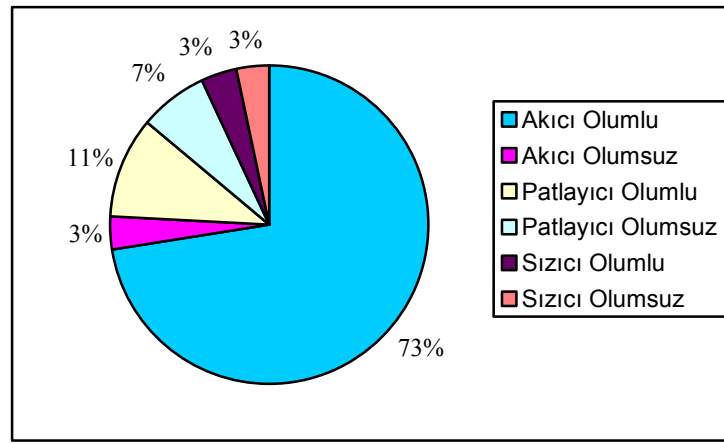
Bu kelimelerde geçen +Im eki, kelimelerin duygu değerlerine, olumlu katkı sağlamıştır.

Özlem Duygusunu İfade Eden Şiirlere Ait Bulgular ve Yorumlar

İncelenen özlem şiirlerinde, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses örüntülerinin sıklık oranları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 3

Özlem duygusunu ifade eden şiirlere ait tamamen akıcı, patlayıcı ve sızıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Özlem duygusunu ifade eden şiirlere ait kelime ve kelime grupları incelendiğinde, tamamen akıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumlu anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 73 iken; tamamen akıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumsuz anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 3'dir. Tamamen patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumlu anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 11 iken; tamamen patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 7'dür. Tamamen sızıcı ünsüzlerin oluşturduğu olumlu anlam taşıyan ses birliktelikleri % 3 iken; tamamen olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime grupları ise, % 3'dür.

Akıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“benim bir (yârim) (var) (âleme) yârdır, (var mı) benim gibi talihi (yaver), her zaman dillerim çağırır (yâr yâr); ayrılık (yüreğimi) uyuşturuyor, (yeni yeni) (anlıyorum); (nereye) gitsem karşıma çıkıyor ansızın; seni kucağıma (alıyorum) Emilia”

“âleme” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sevgilinin güzelliği, huyunu vurgulamak, yüceltmek

“benim bir yârim var âleme yârdır” mısrasındaki “âleme” kelimesi incelendiğinde, kelimeyi oluşturan bütün seslerin akıcı olduğu görülecek ve 100 puan değerinde olduğu anlaşılacaktır. Şiirdeki duygu dünyasına bakıldığında ise, insan zihninde olumlu duygular uyandırdığı görülecektir (Bkz., 165).

“yüreğimi” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, sevgi

“ayrılık yüreğimi uyuşturuyor” mısrasındaki “yüreğimi” kelimesi incelendiğinde, akıcı ünsüzlerden oluştuğu anlaşılacaktır. Puan değeri ise, 100’dür. Duygu değeri olarak üst seviyelerde puan olması ve şiir içinde âşğın gönlünü temsil etmesi, olumlu duygu dünyasına sahip olduğunu göstermektedir. Deyimler sözlüğünde geçen (Aksoy, 1998: 1129), “yüreği çarpmak, yüreği daralmak, yüreği ağzına gelmek, yüreği cız etmek, yüreği daralmak, yüreği dayanmamak, yüreği erimek, yüreği ezilmek, yüreği hop etmek, yüreği kabarmak, yüreği kalkmak, yüreği kararmak, yüreğinden kan gitmek, yüreğine ateş düşmek, yüreğine dert olmak, yüreğine inmek, yüreğine işlemek, yüreğine (soğuk) su serpmek, yüreği soğumak, yüreği tükenmek, yüreği yağ bağlamak” deyimler, bu kelimenin “gönlü, kalbi” simgelediğini göstermektedir. Duygu dünyasında ise, aşkı, sevgiyi dile getirmektedir (Bkz., 166).

Akıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bakar bakar (ağlarım)”

“ağlarım” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Özlem çekmek, yüreği sızlamak

“bakar bakar ağlarım” mısrasındaki “ağlarım” kelimesi incelendiğinde, akıcı ünsüzlerden oluşmuştur ve 100 puan değerindedir. Şiir içindeki duygu dünyasına bakıldığında ise, geçmişe özlem duyulmaktadır; fakat şairin yüreğini hüznün de kaplamıştır. Denizi hasret kalması, onu üzmüş, kederlendirmiştir. Bu durum, kelimenin olumsuz anlama büründüğünü göstermektedir (Bkz., 167).

Patlayıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“solumak, bir daha solumak o temmuzları, güzelliğine vararak (çok) eski yazları; yokluğun, hatırladıkça yüreğime saplanan bir sızı olmaktan (çıkıp)”

Patlayıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“beni ne kadar (çabuk) unutursan, o kadar (çabuk) kavuşacaksın mutluluğa”

“çabuk” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Vazgeçmek, üzüntü

Bu cümledeki “çabuk” kelimesi, “ç,p,t” tonsuz patlayıcı ünsüzlerden oluşmuştur ve 56 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Şiir içinde ise, olumlu bir duygu değerine bürünmüştür. Bu kelimenin şiir içindeki duygu dünyası incelendiğinde, sevgiliden istemeye istemeye ayrılması, âşığı mecbur bırakmıştır. Bu yüzden, sevgiliden vazgeçmek zorunda kalmıştır. Bu yönüyle, şiir içinde olumsuz anlam taşımaktadır (Bkz., 166).

Sızıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“tanışlık vermemiş gezmiş benimle, can yoldaşı imiş öz canım ile”

“öz” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sıfık, temizlik, duruluk

“tanışlık vermemiş gezmiş benimle, can yoldaşı imiş öz canım ile” cümlesindeki “öz” kelimesi incelendiğinde, “z” tonlu sızıcı ve “ö” ünlüsünden oluşmaktadır. 85 puan değerine sahip olan kelime, şiir içinde, sıfık, temizliği simgelemektedir. Atasözleri sözlüğünde geçen (Aksoy, 1998: 1000), “Özü sözü bir” atasözü, kelimenin olumlu anlama büründüğünü göstermektedir (Bkz., 165).

Sızıcı seslerin olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

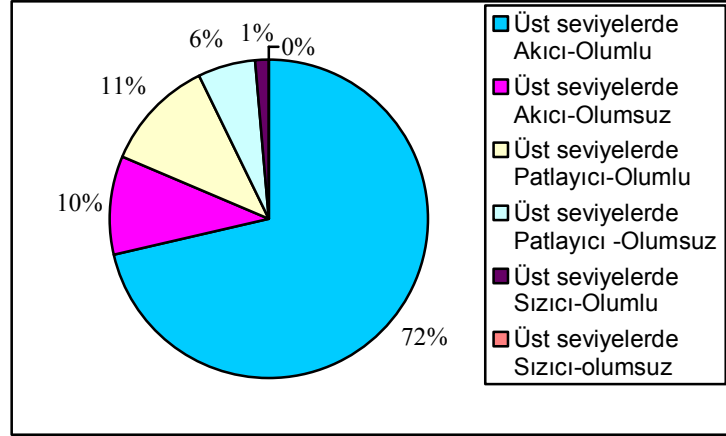
“Çocukluğunu düşünüyorum Emilia, deniz yolundaki (ıssız) yolu sabahleyin; yokluğun, hatırladıkça yüreğime saplanan bir (sızı) olmaktan çıkıp”

“ıssız” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Korku, endişe, yalnızlık

“Çocukluğunu düşünüyorum Emilia, deniz yolundaki (ıssız) yolu sabahleyin” cümlesindeki “ıssız” kelimesi incelendiğinde, sızıcı seslerden oluşmuştur ve 60 puan değerindedir. Dilimizdeki “İssız eve it buyruk” atasözü (Aksoy, 1998: 319), kelimenin olumsuz anlam taşıdığını desteklemektedir (Bkz., 169).

Grafik 4

Özlem duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumlu anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 72 iken; akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumsuz anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 10'dur. Patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumlu anlam taşıyan kelime ve kelime gruplarının oranı, % 11 iken; patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranı, % 6'dır. Sızıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu olumlu anlam taşıyan ses birliktelikleri ise, % 1'dir.

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“yıllarca avuttum garip (gönlümü), (gönüllerde) gezer görülmez göze, tanışlık vermemiş gezmiş (benimle), can yoldaşı imiş öz (canım) ile, (gönülde) hükmeden (sultanım) ile, (benim) bir yârim var âleme (yardır), (her zaman) dillerim çağırır yâr yâr, edalı, (cilveli) çekilir naza, onu (sevenlerin gönlü) bahardır, (akıllar ermedik cilvesi) vardır; (özledim) seni, beynimi uyuşturuyor (özlemin), (benimle olduğunu bilmenin), (seninle) baş başa (konuşmaları) (özlüyorum), (oynaşmalarımızı, yürüyüşlerimizi, sevimli haşarılığını), beni ne kadar çabuk unutursan o kadar çabuk kavuşacaksın (mutluluğa), (yeni bir sevdayı) yasakladığım kalbime söz geçirmek; (gemiler) geçer (rüyalarımda), (allı pullu gemiler), (damların

üzerinden), hatırlarım ilk görüşümü dünyayı, (bir midye kabuğunun aralığından), (suların yeşili), (gökların mavisi), (lapınaların en harelisi); nereye gitsem karşıma çıkıyor ansızın, (o temmuzlar), (gözlerine benzeyen bir kızın), (otlarla, böceklerle uyuduğum günlerdi), (yüreğimde) (yangınları kaldı) (temmuzların); çocukluğunu (düşünüyorum) (Emilia), (deniz yolundaki ıssız yolu) sabahleyin, kokusunu (duyuyorum) bembeyaz gömleğinin, seni (kucağıma alıyorum) Emilia, bu güne, (bu sevdaya), (toprağım, ekmeğim, şiiirim), (gözümün nuru), (başımın tacı) efendim”

“benim bir yârim var âleme yarıdır” cümlesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yeterlilik, hayranlık

“benim bir yârim var âleme yarıdır” mısrasındaki kelimeler incelendiğinde, “benim ve bir” kelimelerindeki “b” tonsuz patlayıcı ünsüz ile “yarıdır” kelimesindeki “d” tonlu patlayıcı ünsüz dışında, kelimeleri oluşturan bütün seslerin akıcı olduğu tespit edilmiştir. Şiir içinde, olumlu duygu dünyasına sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 165).

“cilveli” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Âşığı peşinden koşturacak kadar hoş gitmek, istemek

“cilveli” kelimesi, “c” tonlu patlayıcı ünsüz, “l,v” akıcı ünsüzleri, “i,e” ünlülerinden oluşmuş ve kelimenin puan değerinin 93 oranında çıktığı tespit edilmiştir. Türkçe Sözlük’te (2005: 370), “civesi olan, cilve yapan, cilvekâr” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşımaktadır. 92 puan değerine sahip olan “cilve” kelimesi ise (TDK, 2005: 370), “hoşa gitmek için yapılan davranış” anlamı ile olumlu duygu değerine sahiptir. +II eki, kelimenin değerini 2.2 puan arttırarak, kelimenin duygu değerine olumlu katkı sağlamıştır (Bkz., 165).

“şiiirim” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hayal dünyam, duygularım

“şiiirim” kelimesi incelendiğinde, “ş” tonsuz sızıcı ünsüzü, “r,m” akıcı ünsüzleri “i” ünlüsünden oluşmuş ve 86 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. 78.8 puan değerine sahip “şiir” kelimesi, (TDK, 2005: 1867), “zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebi anlatım biçimi; düş gücüne, hayale, imgeye, gönle seslenen, anı, duygu, coşku uyandıran, etkileyen sey” anlamları ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Şair, bu kelime ile sevgiliye verdiği değeri dile getirmektedir. Duygularının, bu şiirdeki kadar gerçek olduğunu aktarmaktadır. “+Im” eki ise, kelimenin duygu değerine olumlu katkı yapmış ve puan değerini 6.6 puan arttırmıştır (Bkz., 169).

“duyuyorum” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hissetmek

“kokusunu duyuyorum bembeyaz gömleğinin” mısrasındaki “duyuyorum” kelimesi incelendiğinde, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü, “y.r,m” akıcı ünsüzleri, “u,o” ünlülerinden oluşmuş ve 95.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 581), “işitmek, ses almak; duyularla algılamak, hissetmek” anlamlarıyla olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü belirlenmiştir (Bkz., 169).

“yüreğimde” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aşk, özlem

“yüreğimde yangınları kaldı temmuzların,” mısrasındaki “yüreğimde” kelimesi incelendiğinde, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü, “y.r,ğ,m” akıcı ünsüzleri, “ü,e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 95.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 82 puan değerine sahip olan “yürek” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 2208), “kalp, bir kimsenin ruhsal yönü, gönül” anlamıyla olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü belirlenmiştir. Burada, +de ve +Im eklerinin kelimenin puan değerini 13.5 oranında arttırdığı ve kelimenin duygu değerine olumlu katkı sağladığı anlaşılmaktadır (Bkz., 168).

“allı pullu” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Gösterişli, şaşalı

“allı pullu gemiler” sıfat tamlamasındaki, “allı pullu” kelime grubu incelendiğinde, “p” tonsuz patlayıcı ünsüz, “l” akıcı ünsüzü, “a,ı,u” ünlülerinden oluşmuş ve puan değerinin 89.9 oranında olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 80), “göz alıcı renk ve şeylerle süslenmiş” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin şiir içinde ve insan zihninde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 167).

“sevimli” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Sevgi

“sevimli haşarılığını özlüyorum” mısrasındaki kelimeler incelendiğinde, “sevimli” kelimesi, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “v,m,l” akıcı ünsüzleri, “e,i” ünlülerinden oluştuğu ve 86.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1742), “hoşa gitme özelliği olan, hoşa giden, şirin, sempatik” anlamı ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü belirlenmiştir (Bkz., 166).

“haşarılığını” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Görmezden gelmek

“özlüyorum” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Özlem

Aynı durum “özlüyorum” kelimesi incelendiğinde de görülmektedir. 96.6 puan değerine sahip olan ve “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “l,y,r,m” akıcı ünsüzleri, “ö,ü,o,u” ünlülerinden oluşan kelimenin, Türkçe Sözlük’te (2005:1558), “bir kimseyi veya bir şeyi görmeyi, kavuşmayı istemek, göreceği gelmek” anlamı ile şiir içinde olumlu duygu değerine bürünmektedir (Bkz., 166).

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“(yıllarca) avuttum garip gönlümü; (ayrılık) yüreğimi uyuşturuyor, (yokluğun), hatırladıkça yüreğime saplanan bir sızı olmaktan çıkıp, çocuksu (küskünlüğünü); ben (yıllardır) denize hasret, ben (zavallı), o temmuzlardı (karanlığı) sevdiren bana, simgesiydin sonsuz bozkırlarda (yalnızlığın), (zinaları) ayıp değil”

“zavallı” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Özlem duygusu ile acınacak durumda olmak

“zavallı” kelimesi incelendiğinde, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “v,l,r” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve kelimenin puan değerinin 94.4 oranında olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 2227), “acınacak kadar kötü durumda bulunan, mutsuz” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin şiir içinde ve insan zihninde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 167).

“ayrılık” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Üzüntü, acı

“ayrılık yüreğimi uyuşturuyor” mısrasındaki “ayrılık” kelimesi incelendiğinde, “ayrılık” kelimesinin, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “y,r,l” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 87.2 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 163), “ayrı olma durumu; birbirinden uzak düşme” anlamlarıyla olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü belirlenmiştir (Bkz., 166).

“zinaları” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Utanç, kabul olmayan, ayıp olan

“zinaları ayıp değil” kelime grubundaki “zinaları” kelimesi incelendiğinde, “n,r,l” akıcı ünsüzleri, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “i,a,ı” ünlüsünden oluştuğu ve 96.3 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2238), “aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki” anlamlarıyla olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 167).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“dedim o yâr bir gün (gelecek) bize, onu sevenlerin gönlü bahardır, solmaz (çiçekleri) her zaman taze, Veysel’i söyleten o oynak (dilber); (çocuksu) küskünlüğünü, bana (bir yabancı gibi bakmanı istemek) senden; gemiler (geçer) rüyalarımda, neydi o (deli gibi) gidişimiz, (bembeyaz köpüklerle), açıklara”

“çocuksu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Güzel, hoş gidecek kadar tatlı

“çocuksu” kelimesi incelendiğinde, “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü ile “o,u” ünlülerinden oluşmuş ve 55.6 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Şair, bu kelime ise, sevgilisinin kusurlarını güzel bir sebebe bağlamıştır. Bu yönüyle, olumlu anlama sahip olan kelime, şiir içinde de olumlu duygu dünyasına sahiptir (Bkz., 166).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“yıllarca avuttum (garip) gönlümü; ayrılık yüreğimi uyuşturuyor, karıncalandırıyor (nicedir), gitmeni asla istemediğim halde, buna (mecbur olduğunu görmek); (bakar bakar) ağlarım”

“bakar bakar” kelime grubunu şiir içindeki duygu dünyası: Hem özlem hem de acı çekmek

“bakar bakar ağlarım” mısrasındaki “bakar bakar” tekrar grubu incelendiğinde, “b” tonlu patlayıcı ünsüzü, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “r” akıcı ünsüzü ile “a” ünlüsünden oluşmuş ve 74 puan değerinde olduğu tespit edilmiştir. Şiir içinde ise, olumsuz bir anlama bürünmüştür (Bkz., 167).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“simgesiydim (sonsuz) bozkırlarda yalnızlığın”

“sonsuz” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Özgürlük

“simgesiydim sonsuz bozkırlarda yalnızlığın” mısrasındaki “sonsuz” kelimesi incelendiğinde, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “n” akıcı ünsüzü, “o,u” ünlülerinden oluşmuş ve 66.8 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 444), “sonu olmayan, hiç bitmeyen, ebedi” anlamıyla olumlu veya olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Sızıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimenin, şiir içinde olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 168).

Tablo 11 : “Gurbet” (Gökyay, 2002: 69) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	227	61.85	307.4/4	76.85
TzS	26	7.08	302.1/4	75.54
TnS	6	1.63	313.4/4	78.36
TzP	34	9.26	314.1/4	78.54
TnP	70	19.07	312.9/4	78.17
v ünsüzü	4	1.08	292.7/4	73.18
TOPLAM	367	100	-	76.77

Tablo 11’ de görüldüğü gibi, Orhan Şaik Gökyay’ın şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan, 76.77’dir. Şiir, 227 akıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 6 tonlu sızıcı, 70 tonlu patlayıcı, 26 tonsuz sızıcı, 34 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 367 ünsüzden oluşmaktadır.

Tablodan hareketle, akıcı ünsüzlerin % 62.94 oranında olması, bu ünsüzlerin olduğu kelime ve kelime gruplarının olduğu göstermektedir. Bu anlamda, hüznün duygusu dile getirilirken özlem duygusunun da şiire hâkim olması, şiirdeki akıcı ünsüzlerin oranını açıklamaktadır. Bu doğrultuda şiirde geçen “bir akarsu görsem melil olurum, bir ben mi murada eremiyorum, bir yerim var benim yanar tutuşur vb.” kelime ve kelime gruplarında akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda, bu kelimelerin şiirde yansıtılan duygu değerlerinin, olumlu olduğu görülmüştür. Bu durumdan farklı olarak “imrenir dururum ve ölürüm” kelimeleri incelendiğinde:

“imrenir dururum” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Kıskançlık

“imrenir dururum” kelimesi, “m,r,n” akıcı ünsüzleri, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü ile “i,e” ünlülerinden oluşmuştur. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 963), “beğenilen, hoşlanılan bir şeyi edinme isteği, gıpta etmek” anlamıyla olumlu bir

duygu değerine sahip kelime, şiir içinde olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir (Bkz., 170).

“ölürüm” kelimesini şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün, üzüntü, kahrolmak, karamsarlık

“ölürüm” kelimesi, “l,r,n” akıcı ünsüzleri, “ö,ü” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 100 puan değerine sahip “ölüm” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1539), “bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, memat, vefat” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Atasözleri sözlüğünde geçen (Aksoy, 1998: 407), “Ölümü gören hastalığa razı olur, ölüm var, dirim kalım var, ölüme çare bulunmaz, ölümden öteye köy yoktur, ölüm gelmiş bu cana, baş ağrısı bahane, ölüm ile oç alınmaz, ölüm hak, miras helâl” atasözleri, bu kelimenin olumsuz anlam taşıdığını göstermektedir. Fakat “Ölüm yüz aklıdır” atasözünde olumlu anlamdadır (Bkz., 170).

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 28.33 oranında olduğu tespit edilmiş ve bu seslerin daha çok akıcı ve sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbeklerinde olduğu belirlenmiştir. “beni koyup giden cefacı dilber, eş olsam gurbetin gecelerine, ben bu dertten hasta olmam ölürüm, korkumdan bir türlü soramıyorum, bağrımda koç gibi dağlar yatışır” Bu kelimeler incelendiğinde:

“cefacı” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Azap çektiren, eziyet eden, aşk acısı çektiren

“cefacı dilber” sıfat tamlamasındaki “cefacı” kelimesi incelendiğinde, “f” tonsuz sızıcı ünsüzü, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “e,a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 72.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 68.8 puan değerine sahip “cefa” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 354), “büyük sıkıntı, üzgü, eziyet, zulüm” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir (Bkz., 170).

**“gurbetin geceleri” isim tamlamasının şiir içindeki duygu dünyası:
Yalnızlık**

“gurbetin geceleri” isim tamlaması incelendiğinde, “g,b,c” tonlu patlayıcı ünsüzleri, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “r,n” akıcı ünsüzleri, “u,e,i” ünlülerinden oluşmuştur. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 354), “doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer, gurbetlik” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir (Bkz., 170).

“korku” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Endişe, tasa

“korku” kelimesi, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “r” akıcı ünsüzü, “o.u” ünlülerinden oluşmuş ve 64 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1217), “bir tehlike ya da tehlike düşüncesi uyanan kaygı duygusu, üzüntü” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 170).

Bu duygular şiire yansıtılırken duygu yoğunluğu hat safhaya çıktığından dolayı, şiirde melodik ünsüzlerin % 83.63 oranında kullanılması, şiirin lirik tarzda olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca puan değerinin 76.77 olarak çıkması, şiirde geçen kelime ve kelime gruplarının olumlu duygu değerleri ile akıcı ünsüzler arasındaki ilişki olabileceğini göstermektedir.

Şiir fonetik – semantik ilişkisi çerçevesinde incelendiğinde, hüznün duygusu içinde özlem duygusu anlatılırken, akıcı ünsüzlerin % 62.94 oranında kullanılmış olması, şiirde yer alan sesleri oluşturan kelime ve kelime gruplarının bilinçli olarak kullanıldığı göstermektedir.

Tablo 12 : “İnfilak” (Akt: Çolak, 2004: 121) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	122	46.56	435.8/6	72.64
TzS	27	10.30	421.7/6	70.28
TnS	13	4.96	380.3/6	63.33
TzP	40	15.26	-	-
TnP	53	20.22	-	-
v ünsüzü	7	2.67	-	-
TOPLAM	262	100	-	68.77

Tablo 12’ de görüldüğü gibi, Edip Cansever’in “İnfilak” şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 68.77’dir. Şiirin kelime ve kelime grupları 122 akıcı, 7 v akıcı ünsüzü, 13 tonlu sızıcı, 53 tonlu patlayıcı, 27 tonsuz sızıcı, 40 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 262 ünsüzden oluşmaktadır.

Şiirin ses – anlam ilişkisi içerisinde tablo incelendiğinde, patlayıcı ünsüzlerin toplam oranının % 35.48 olduğu görülmektedir. Şiirdeki kelime ve kelime gruplarına bakıldığında, olumsuz duygu dünyası yansıttığı görülmektedir. “ve nasıl göz gözeyiz ansızın bir infilak, ben gidince hüznler bırakırım, biz değil yaşayan acılardır”

“infilak” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Acı, üzüntü, keder

Bu anlamda “infilak” kelimesi incelendiğinde, “n,l” akıcı ünsüzleri ile “f,k” tonsuz patlayıcı ünsüzlerinden oluşmuş ve 75 puan değerine sahiptir. Bir kelimedeki duygu değerinin daha iyi yansıtılması için, belirli ünsüzlerin kelimedeki ağırlıklı olması gerekmektedir. Kelimedeki tonsuz patlayıcı ünsüzler, daha baskın biçimde kelimenin duygu değerini belirlemekte ve insan zihninde olumsuz bir kavram olarak yer edinmektedir. Bu yönüyle dilimizdeki “acı” kelimesi

incelendiğinde ise, “c” tonlu patlayıcı ünsüzden oluşmaktadır ve 86.6 puan değerindedir. Kavramlaştırılmış bir kelime olan “acı” kelimesi, zihnimizde “üzüntü, keder, kaygı” gibi olumsuz duygu değerleri oluşturmaktadır. Her iki kelimedede üst seviyelerde patlayıcı ünsüzler tarafından oluşmuştur ve olumsuz duygu dünyalarına sahiptir. Puan değerlerinin yüksek olmasının nedeni ise, hece taşıyıcı özelliği olan ünlülerin de puanlamaya dâhil edilmesindedir. Yoksa “acı” kelimesi, 60; “infilak” kelimesi, 56.3 puan değerine sahip olacaktır (Bkz., 171).

Yukarıdaki her iki kelime yorumlandığı zaman, Türkçe Sözlük’te (2005: 7; 969) Arapça olan “infilak” kelimesi ile Türkçe olan “acı” kelimesi, birbirinden farklı ünsüzlerden oluşmuş ses birlikteliklerine sahiptirler. Birbirlerinden farklı ses birlikteliklerine sahip olmasına rağmen, insan zihninde aynı duygu değerini oluşturması tesadüfi bir durum değildir. Aynı zamanda “infilak” kelimesinin puan değerinin 75,3, “acı” kelimesinin puan değerinin 86.6 olması, aynı duygu değerini yansıtan farklı kelimeleri oluşturan seslerin, belirli oranda baskın olduğunu göstermektedir. Gerçekten de, her iki kelimedede, patlayıcı sesler, olumsuz duygu değerleri oluşturmuştur.

Tablo 13 : “Genç Yaşım da Felek Vurdu Başıma” (Akt: Bakiler, 2005: 194) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	209	49.29	277.7/4	69.42
TzS	44	10.37	281.3/4	70.30
TnS	24	5.66	260.4/4	65.08
TzP	47	11.08	255.6/4	63.90
TnP	89	20.99	277/4	69.35
v ünsüzü	11	2.59	313.5/4	78.39
			305.8/4	76.47
TOPLAM	424	100	-	70.51

Tablo 13’ de görüldüğü gibi, Âşık Veysel’in “Genç Yaşım da Felek Vurdu Başıma” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan, 70.51’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 209 akıcı, 11 v akıcı ünsüzü, 24 tonlu sızıcı, 89 tonlu patlayıcı, 44 tonsuz sızıcı, 47 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 424 ünsüzden oluştuğu tespit edilmiştir.

Şiirin ses – anlam ilişkisi içerisinde patlayıcı seslerin % 32.07 oranında olması, şiirde bu ünsüzlerin olduğu kelime ve kelime gruplarını işaret etmektedir. Şiirde geçen, “kader, vefasız, zalim, kâfir, yas, genç yaşım da felek vurdu başıma, aldirdim iki elimden gözümü, kaybettim baharımı” gibi kelime ve kelime grupları, insanda ister istemez olumsuz duygular uyandırmaktadır. Şiirin puan değerinin 70.51 oranında olması, şiirdeki duygu yoğunluğunun yüksek olduğunu göstermektedir. Şiirde geçen hüznün duygusunu yansıtan kelimeler, patlayıcı sesleri varlığını ortaya koymaktadır. Şairin hüznün duygusunu dile getirirken patlayıcı seslerin olduğu kelimeleri tercih etmesi ise, şairin dil bilinçli olduğunu göstermektedir.

Tablo 14 : “Gurbet” (Akt: Çetin, 2002: 422) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	PUAN	
Akıcı	93	51.66	275.3/4	69.82
TzS	19	10.55	291.9/4	72.88
TnS	6	3.33	273.2/4	68.30
TzP	27	15	-	-
TnP	31	17.22	-	-
v ünsüzü	4	2.22	-	-
TOPLAM	180	100	-	70.33

Tablo 14’ de görüldüğü gibi, Necip Fazıl Kısakürek’in “Gurbet” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri, 70.33’dür. Şiirin tamamı incelendiğinde, 93 akıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 19 tonlu sızıcı, 31 tonlu patlayıcı, 19 tonsuz sızıcı, 27 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 180 ünsüzden oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo incelendiğinde, patlayıcı seslerin oranının % 32.22 oranında olduğu tespit edilmiş ve bu seslerin daha çok akıcı ve sızıcı seslerin olduğu kelime ve kelime öbeklerinde olduğu belirlenmiştir. “fersiz gözlerimi dağlama gurbet, titrek parmağınla tutup tığını, alınma işleme kırışığını, gül büyütenlere mahsus hevesle renk dertlerimi gözümde besle vb.” Bu kelimeler incelendiğinde:

“gurbet” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Ayrılık, yalnızlık

“gurbet” kelimesi, “g,b” tonlu patlayıcı ünsüzleri, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “r” akıcı ünsüzü, “u,e” ünlülerinden oluşmuş ve 71.8 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 354), “doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer, gurbetlik” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan

kelime, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir (Bkz., 174).

“titrek parmağınla” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Endişe, korku

“titrek parmağınla” kelime grubundaki “titrek” kelimesi incelendiğinde, “t,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “r” akıcı ünsüzü, “i,e” ünlülerinden oluşmuştur. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1985), “titreyen” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 174).

“kırışık” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Acı, üzüntü, keder

“kırışığını” kelimesi, “ş” tonsuz sızıcı ünsüzü, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “r,ğ,n” akıcı ünsüzleri, “ı” ünlüsünden oluşmuş ve 82.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 62.1 puan değerine sahip olan “kırışık” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1159), “kırışmış olan” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahiptir. Şiir içinde ise, olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir (Bkz., 174).

Tablo 15 : “Ağır Hasta” (Akt: Çetin, 2002: 411) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin ses değeri	
	f	%	PUAN	
Akıcı	119	52.88	289.2/4	72.29
TzS	23	10.22	250.4/4	62.58
TnS	9	4	289/4	72.25
TzP	25	11.11	270.2/4	67.54
TnP	43	19.11	-	-
v ünsüzü	6	2.66	-	-
TOPLAM	225	100	-	68.66

Tablo 15’ de görüldüğü gibi, Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın “Ağır Hasta” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 68.66’dır. Şiirin tamamı incelendiğinde, 119 akıcı, 6 v akıcı ünsüzü, 9 tonlu sızıcı, 43 tonlu patlayıcı, 23 tonsuz sızıcı, 25 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 225 ünsüz kullanılmıştır.

Şiire semantik açıdan bakıldığında, şair hasta durumunu tasvir ederken, hüznü duygusunu yaşatmaktadır. Bu duyguyu, şiirde geçen kelimelerin duygu değerlerine bakarak anlayabiliriz. Şiirde, “hastayım ama ne kadar güzel, gidiyor yüzer gibi vücudumun bir yeri, üfleme bana anneciğim korkuyorum, dua edip edip geceleri, ağlıyorsun nur gibi, beraber duruyoruz yavaş ve تنها vb.” kelimeler, zihnimizde olumsuz duygular canlandırmaktadır. Bu kelimeler incelendiğinde:

“hastayım” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Mutsuzluk

“hastayım” kelimesi, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “h,s” tonsuz sızıcı ünsüzleri, “y,m” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 67.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 48 puan değerine sahip olan “ hasta” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 855) “sağlığı yerinde olmayan, esenliği bozulmuş olan; aşırı düşkün, tutkun” anlamlarıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir

içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Deyimler sözlüğünde geçen (Aksoy, 1998: 844), “Hasta, ne sahanda kor ne tasta, hastası olmak, hastaya karpuz sormak” atasözleri, bu kelimenin olumsuz anlam taşıdığını göstermektedir (Bkz., 175).

“korkuyorum” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Endişe

“korkuyorum” kelimesi, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “y,r,m” akıcı ünsüzleri, “o,u” ünlülerinden oluşmuş ve 82 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 64 puan değerine sahip olan “korku” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 1217), “bir tehlike ya da tehlike düşüncesi uyanan kaygı duygusu, üzüntü” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumsuz bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 175).

“tenha” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yalnızlık

“tenha” kelimesi, “h” tonsuz sızıcı ünsüz, “t” tonsuz patlayıcı ünsüz, “n” akıcı ünsüzü, “e,a” ünlülerinden oluşmuş ve 65 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 910), “içinde alışıldandan az olan, ıssız” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 175).

“dua” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Korku, hasta olduğunu, öleceğini hatırlatıyor

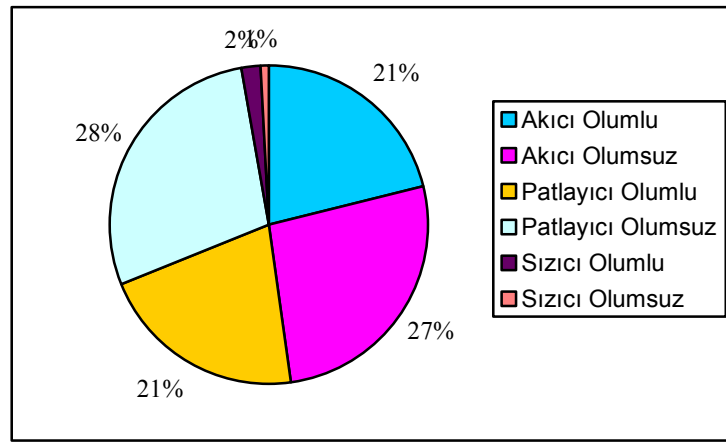
“dua” kelimesi farklı olarak, “d” tonlu patlayıcı ünsüz, “u,a” ünlülerinden oluşmuş ve 86.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 573), “yakarış” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelime, şiir içinde de olumlu bir duygu değerine sahiptir (Bkz., 175).

Hüzün Duygusunu İfade Eden Şiirlere Ait Bulgular ve Yorumlar

İncelenen hüzün şiirlerinde, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses örüntülerinin sıklık oranları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 5

Hüzün duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Hüzün duygusunu ifade eden şiirlerde, akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri % 48 oranında yer alırken, % 49 oranında patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbeklerinin olduğu belirlenmiştir. Sızıcı ünsüzlerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime öbekleri ise, % 3 oranındadır.

Bu kelime ve kelime öbeklerinin duygu dünyaları incelendiğinde, % 21 oranında, akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbeklerinin olumlu duygu değeri taşıdığı; % 27 oranında ise, olumsuz duygu dünyasına sahip olduğu belirlenmiştir. Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbekleri, % 21 oranında olumlu duygu değeri taşırken; % 28 oranında olumsuz duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir. Ayrıca sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbekleri % 2 oranında olumlu duygu değeri oluştururken; % 1 oranında olumsuz duygu değeri oluşturduğu belirlenmiştir.

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“anneciğim, yâr, gönlüm, ağlıyorsun (nur) gibi, anneciğim (büyüyorum) ben şimdi, (yeni) değmiş idim yedi yaşıma, (yavaş yavaş) düzen ettim sazımı, beni de alsaydın (nolur) beraber gözlerimi”

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“(zalim) yâr, bir (veremli) rengi, derdimi kimseye (veremiyorum), (imrenir dururum) nicelerine, bir ben mi murada (eremiyorum), içlerinde seni (göremiyorum), durduğun ellere (varamıyorum), korkumdan bir türlü (soramıyorum), koyduğun yerlerde (duramıyorum), bir yerim kanıyor (saramıyorum), bir akarsu görsem (melûl olurum)”

“zalim” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Acımasız

“zalim yâr” kelime grubundaki “zalim” kelimesi incelendiğinde, “z” tonlu SIZICI ünsüzü, “l,m” akıcı ünsüzleri, “a,i” ünlülerinden oluşmuş ve 94 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2221), “acımasız ve haksız davranan, kıyıcı, zulmeden” anlamıyla olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 172).

“melûl olurum” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün, üzüntü

“melûl olurum” kelime grubu incelendiğinde, “m,l,r” akıcı ünsüzleri, “e,û,o,u” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime grubu, (TDK, 2005: 1365), “üzgün, boynu bükük, zavallı” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin grubunun, şiir içinde de olumsuz duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 170).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“beraber, çiçek, birlikte olmak, koç, her vakit (kalbimde) bu yas dua edip edip geceleri, (kardeşim) su versin ona”

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“gurbet, kader böyle imiş, acı, (derdim) bir kimseye değildir, bana dünya (dar oldu), tahammülsüz gönlüm (bîkarar oldu), ben (gidince) hüznler bırakırım, biz değil yaşayan (acılarıdır), (kaybettim) baharımı yazımı, bağlandım (köşede), dünyaya (bakmadım) ben kana kana, (titrek) parmağınla tutup tığını, (dertlerini) gözümde besle, üfleme bana anneciğim (korkuyorum)”

“derdim” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Ayrılık, kabullenme

“derdim bir kimseye değildir” mısrasındaki “derdim” kelimesi incelendiğinde, “d” tonlu patlayıcı ünsüz, “r,m” akıcı ünsüz ile “e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 86.8 puan değerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, şiir içinde “ayrılık” duygu dünyasına sahip olduğundan dolayı, olumsuz anlam taşımaktadır (Bkz., 172).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“gel büyütenlere (mahsus) (hevesle), o ılık (sesle), yavaş yavaş düzen ettim (sazımı)”

“mahsus” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Memnuniyet

“gül büyütenlere mahsus hevesle” mısrasındaki “mahsus” kelimesi incelendiğinde, “h,s” tonlu sızıcı ünsüzleri, “m” akıcı ünsüzü, “a,u” ünlülerinden oluşmuş ve 57.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 1329), “özgü; biri veya bir şey için ayrılmış, münhasır” anlamları ile olumlu duygu

değeri yansıtmaktadır. Sızıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimenin şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 174).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelimeye ait örnekler:

“hatırda (zamansız) bir plak, ansızın bir (infilak), (hüzünler) bırakırım, bir (vefasız) zalim yâr, (tahammülsüz) gönlüm, (fersiz) gözlerimi dağlama gurbet”

“vefasız” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hayırsız, özlem duymayan

“bir vefasız zalim yâr” kelime grubundaki “vefasız” kelimesi, “z” akıcı ünsüzü, “e,a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 67.9 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2085), “vefası olmayan, sevgisi çabuk geçen, hakikatsiz” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 172).

Tablo 16 : “Merdiven” (Akt: Enginin, 1999: 91) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	106	52.47	333.1/5	66.62
TzS	20	9.90	329.8/5	65.97
TnS	6	2.97	-	-
TzP	35	17.32	-	-
TnP	30	14.85	-	-
v ünsüzü	5	2.47	-	-
TOPLAM	202	100	-	66.29

Tablo 16’ da görüldüğü gibi, Ahmet Haşim’in “Merdiven” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 66.29’dur. Şiirin kelime ve kelime gruplarının, 106 akıcı, 5 v akıcı ünsüzü, 6 tonlu sızıcı, 30 tonlu patlayıcı, 20 tonsuz sızıcı, 35 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 202 ünsüzden oluştuğu tespit edilmiştir.

Tablo incelendiğinde, şiirdeki kelimeleri oluşturan patlayıcı ünsüzlerin oranının % 32.17 olması, patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime gruplarını göstermektedir. Bu anlamda, şairin ölüm duygusunu işleme, şiirde hüznün ve karamsarlık duygularının olduğu kelime ve kelime gruplarının olduğunu görülmektedir. Bu durum, % 32.17 oranında patlayıcı ünsüzlerin sıklık oranını açıklamaktadır. Şiirdeki ölüm ve karamsarlık duyguları, duygu yönüyle şiirin puan değerinin 66.29 oranında çıkmasını sağlamıştır.

Tablo 17 : “Ölü” (Tecer, 2009: 33) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	114	59.37	310.8/4	77.68
TzS	18	9.38	252/4	62.97
TnS	4	2.08	285/4	71.24
TzP	30	15.62	-	-
TnP	25	13.02	-	-
v ünsüzü	1	0.52	-	-
TOPLAM	192	100	-	70.65

Tablo 17’ de görüldüğü gibi, Ahmet Kutsi Tecer’in “Ölü” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan, 70.65’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 114 akıcı, 1 v akıcı ünsüzü, 4 tonlu sızıcı, 25 tonlu patlayıcı, 18 tonsuz sızıcı, 30 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 192 ünsüz kullanılmıştır.

Tablodaki şiirin ses değerleri incelendiğinde, şiirde % 59.89 oranında akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelimeler grupları olduğu görülecektir. Şiir duygu yönüyle incelendiğinde ise şair, ölümü insanlara sevdirmeye çalışmaktadır ve bu çabasını akıcı seslerin olduğu kelime ve kelime grupları kullanarak yansıtmaktadır. (yummayın yummayın kirpiklerini, çağırıyor çağırıyor sevdiklerini, soymayın soymayın giydiklerini vb.) Akıcı seslerin oluşturduğu kelimelerin, bu şiirde daha fazla kullanılması, şairin ölüm duygusunu, sevgi duygusuyla vermek istemesinden kaynaklanmaktadır. Şiir, semantik açıdan incelendiğinde ise şair, ölüm duygusunu kendini ölü gibi tasvir ederek ve izlenimlerini aktararak göstermiştir. Böylelikle şiirde, % 28.64 oranındaki patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelimeler, ölüm duygusu ile patlayıcı sesler arasında ilişki olabileceğini göstermektedir.

Tablo 18 : “Sessiz Gemi” (Akt: Çetin, 2002: 166) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	126	50.40	294.6/4	73.63
TzS	31	12.40	255.3/4	63.82
TnS	5	2.08	276.7/4	69.16
TzP	32	12.80	-	-
TnP	52	20.80	-	-
v ünsüzü	4	1.6	-	-
TOPLAM	250	100	-	68.87

Tablo 18’ de görüldüğü gibi, Yahya Kemal Beyatlı’nın “Sessiz gemi” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 68.87’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 126 akıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 5 tonlu sızıcı, 52 tonlu patlayıcı, 31 tonsuz sızıcı, 32 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 250 ünsüzden oluştuğu tespit edilmiştir.

Tablodan hareketle, bu şiirin puan değeri, 68.87 oranındadır. Akıcı ünsüzler % 50.40 oranında iken; patlayıcı ünsüzlerin oranı, 33.60’dır. Bu değerler, şiirin lirik tarzını ve şiirdeki duygu yoğunluğunu gösterebilir. Çünkü ölüm duygusu yansıtılırken, “rıhtımda kalanlar bu seyahatten (elemli), günlerce siyah ufka bakar gözleri (nemli), siyah, (biçare gönüller), ne giden son gemidir bu, (hicranlı hayatın ne de son matemidir) bu, dünyada sevilmiş ve seven (nafile bekler), birçok gidenin her biri (memnun) ki yerinden” gibi akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının olduğu belirlenmiştir. Bunlar incelendiğinde:

“nemli” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün

“nemli” kelimesi, “n,m” akıcı ünsüzleri, “e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1467), “nemli olan, az ıslak; yaşlı” anlamlarıyla olumsuz bir duygu değerine akıcı ünsüzlerle örülü kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 178).

“matem” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hüzün, ölüm

“matem” kelimesi, “t” tonsuz patlayıcı ünsüz, “m” akıcı ünsüzü, “a,e” ünlülerinden oluşmuş ve 82 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1353), “yas” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 178).

“elemli” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Acı, üzüntü

“elemli” kelimesi, “l,m” akıcı ünsüzleri, “e,i” ünlülerinden oluştuğu ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 626), “üzüntülü, kederli” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 178).

“nafile bekler” kelime grubunu şiir içindeki duygu dünyası: Hayal kırıklığı, mutsuzluk

“nafile bekler” cümlesindeki “nafile” kelimesi incelendiğinde, “l,n” akıcı ünsüzleri, “f” tonsuz sızıcı ünsüzü, “e,i” ünlülerinden oluşmuştur. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1450), “yararsız, boşa giden, boş, işe yaramayan” anlamlarıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşımaktadır (Bkz., 178).

Tablo 19 : “Her Şey Uzaktadır” (Dıranas, 2004: 45) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	64	58.18	223.4/3	74.49
TzS	12	10.90	208.7/3	69.4
TnS	12	10.90	-	-
TzP	12	10.90	-	-
TnP	10	9.09	-	-
v ünsüzü	-	-	-	-
TOPLAM	110	100	-	71.94

Tablo 19’ da görüldüğü gibi, Ahmet Muhip Dıranas’ın “Her şey uzaktadır” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 71.94’dür. Şiirin kelime ve kelime gruplarının, 64 akıcı, 12 tonlu sızıcı, 10 tonlu patlayıcı, 12 tonsuz sızıcı, 12 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 110 ünsüzden oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo incelendiğinde, akıcı ünsüzlerin oranının % 58.18; sızıcı ünsüzlerin oranının ise, 21.80 olması, melodik ve yarı melodik olan seslerin üst düzeye yakın kullanıldığını göstermektedir. Çünkü şair, ölüm duygusunu şiirde yansıtırken gerçeklik duygusundan hareket etmiş, ölümüm her zaman yanı başımızda olduğunu dile getirmiştir. Şairin böyle bir duyguyu, akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimeler kullanarak anlatması, ölüm gibi olumsuz bir duygunun gerçeklik duygusuyla ilişkili olabileceğini göstermektedir.

Tablo 20 : “Ölünün Odası” (Akt: Sezgin; Yalçın, 1993:211) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değeri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	149	47	248/4	62
TzS	25	7.88	316.3/4	79.08
TnS	10	3.15	246.6/4	61.66
TzP	58	18.29	267.7/4	66.93
TnP	69	21.76	-	-
v ünsüzü	6	1.89	-	-
TOPLAM	317	100	-	67.41

Tablo 20’ de görüldüğü gibi, Necip Fazıl Kısakürek’in “Ölünün odası” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan 67.41’dur. Şiirin tamamı incelendiğinde, 149 akıcı, 6 v akıcı ünsüzü, 10 tonlu sızıcı, 69 tonlu patlayıcı, 25 tonsuz sızıcı, 58 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 317 ünsüzden oluştuğu tespit edilmiştir.

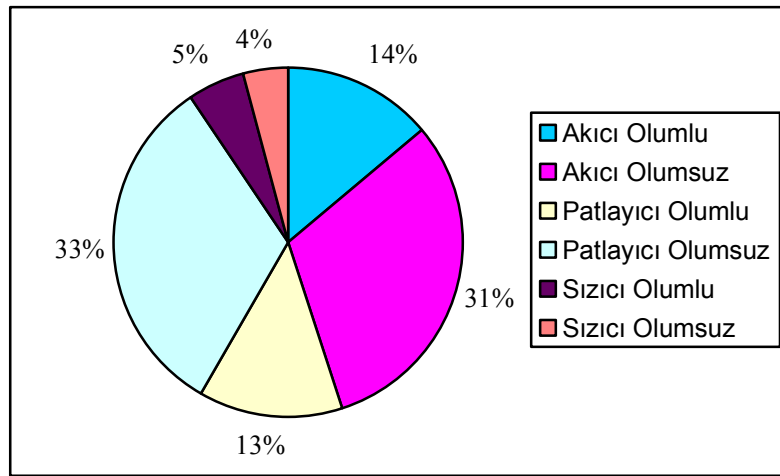
Tabloda, Kısakürek’in “Ölünün Odası” şiiri incelendiğinde, % 40.05 oranında tonlu ve tonsuz patlayıcı ünsüzlerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime gruplarının olduğu görülmektedir. Şiirde anlatılmak istenen duygunun, ölünün odasını tasvir edilirken ölüm gerçeği dile getirilmekte ve böylelikle, karamsarlık duygusu yansıtılmaktadır. Şiirdeki “yerde çıplak bir gömlek korkusundan dirilmiş, çivilerin gölgesi, mum alevinden sarı, baygın ve donul benzi, artık ne bir çatırtı, be bir ayak sesi, üstü boynuna kadar çarşafı örtülü, küçük bir çizgi, küçük, titreyen bir ana kadar vb.” kelime ve kelime grupların insan zihninde uyandırdığı olumsuz duygular, bu durumu desteklemektedir. Şiirin puan değerinin 67.41 oranında olması, patlayıcı seslerden oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının, şiirin duygu dünyasını belirlediğini göstermektedir.

Ölüm Duygusunu İfade Eden Şiirlerine Ait Bulgular ve Yorumlar

İncelenen ölüm şiirlerinde, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses örüntülerinin sıklık oranları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 6

Ölüm duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Ölüm duygusunu ifade eden şiirlerde, akıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbekleri, % 45 oranında yer alırken; % 46 oranında, patlayıcı ünsüzlerle örülü kelime ve kelime öbeklerinin olduğu belirlenmiştir. Sızıcı ünsüzlerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime öbekleri ise, % 9 oranında olduğu tespit edilmiştir.

Bu kelime ve kelime öbeklerinin duygu değerleri incelendiğinde, % 31 oranında, akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbeklerinin olumlu duygu değeri taşıdığı; % 14 oranında, olumsuz duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir. Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu kelime ve kelime öbekleri, % 33 oranında olumlu duygu değeri taşıırken; % 13 oranında olumsuz duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir. Ayrıca sızıcı seslerin daha fazla olduğu kelime ve kelime öbekleri ise, % 5 oranında olumlu duygu değeri oluştururken; % 4 oranında olumsuz duygu değeri oluşturduğu belirlenmiştir.

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“dünyada (sevilmiş ve seven) nafîle bekler, giden (sevgililer) dönmeyecektir, birçok gidenin her biri (memnun) ki yerinden, birçok (seneler) geçti, bir sonsuz (rüyaya) açılmış gözler, (ağır ağır) çıkacaksın bu merdivenlerden”

“memnun” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Mutluluk

“birçok gidenin her biri memnun ki yerinden” mısrasındaki “memnun” kelimesi incelendiğinde, “m,n” akıcı ünsüzleri, “e,u” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 1367), “herhangi bir durumdan veya olaydan ötürü sevinç duyan, kıvançlı, mutlu” anlamıyla olumlu duygu değeri yansıtmaktadır. Akıcı ünsüzler ile örülü olan kelimenin şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 178).

“rüyaya” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Hayal

“bir sonsuz rüyaya açılmış gözler” mısrasındaki “rüyaya” kelimesi incelendiğinde, “r,y” akıcı ünsüzleri, “ü,a” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 1667), “düş, hayal; gerçekleşmesi beklenen ve istenen şey, umut” anlamıyla olumlu duygu değeri yansıtmaktadır. Akıcı ünsüzler ile örülü olan kelimenin şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 177).

“ağır ağır” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Tavsiye

“ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden” mısrasındaki “ağır ağır” kelime grubu incelendiğinde, “ğ,r” akıcı ünsüzleri ile “a,r” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime grubu (TDK, 2005: 31), “değeri çok olan, gösterişli, çetin, güç; tehlikeli korkulu vahim; sıkıntı veren, bunaltıcı; yoğun” anlamları ile olumlu veya olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Akıcı ünsüzler ile örülü olan kelimenin, şiir içinde olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 176).

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“ve bir zaman bakacaksın semaya (ağlayarak), sular (sarardı)... yüzün perde perde solmakta, kızıl (havaları) seyret ki akşam olmakta, (eğilmiş) arza (kanar), muttasıl (kanar) güller, durur alev gibi dallarda (kanlı) bülbüller, sular mı (yandı), (gelmiyor gelmiyor) o yüzler niçin, artık (demir almak günü) gelmişse zamandan, (meçhule) giden bir gemi kalkar bu limandan, rıhtımda kalanlar bu seyahatten (elemli), günlerce siyah ufka bakar gözleri (nemli), (hicranlı) hayatın ne de son (matemidir) bu, dünyada sevilmiş ve seven (nafile) bekler, bir oda yerde bir (mum), perdeler (indirilmiş), (yatıyor) yatağında dimdik upuzun (ölü), (son nefesle) göğsü boş eli uzanmış yana, gözleri renkli bir cam, (mıhlı) ahşap tavana, sarkık dudaklarında (asılı) titrek bir (an), bu benim kendi (ölüm)”

“sarardı” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Karamsarlık

“sular sarardı... yüzün perde perde solmakta” cümlesindeki “sarardı” kelimesi incelendiğinde, “r” akıcı ünsüzü, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “d” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 82.2 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “sararmak” kelimesi (TDK, 2005: 1702), “sarı olmak, rengi sarıya dönmek; korku, üzüntü vb. sebeplerle yüzün renginin solması” anlamları ile olumlu veya olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Şiir içinde ise olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 176).

“meçhule” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Gizem

“meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan” mısrasındaki “meçhule” kelimesi incelendiğinde, “m,l” akıcı ünsüzleri, “ç” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “h” tonsuz sızıcı ünsüzü, “e,u” ünlülerinden oluşmuş ve 75 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 1360), “bilinmeyen, bilinmedik” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 178).

“elemli” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Acı

“rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli” mısrasındaki “elemli” kelimesi incelendiğinde, “m,l” akıcı ünsüzleri, “e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 100 puan değerine sahip olan “elem” kelimesi, (TDK, 2005: 625), “acı, üzüntü, dert, keder” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 178).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“ağır ağır (çıkacaksın) bu merdivenlerden, (eteklerinde) güneş rengi bir yağın yaprak, şimdiden unutmuş onu (kucaklar), besbelli üşütür soğuk (topraklar)”

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“yüzün (perde perde) (solmakta), (kaybolmuş) koynunda onlar da hiçin, (besbelli) üşütür soğuk topraklar, (artık) demir almak günü gelmişse zamandan, (biçare) gönüller, (birçok) seneler (geçti) dönen yok seferinden, (uzaktadır) her şey; gökyüzü deniz, yerde (çıplak) bir gömlek (korkusundan) dirilmiş, artık ne bir (çıtırtı) ne de bir ayak sesi, yatıyor yatağında (dimdik) upuzun ölü, mum alevinden sarı, (baygın) ve (donuk) benzi, sarkık dudaklarında aslılı (titrek) bir an, belli ki (birdenbire) (gitmiş) çırpınamadan”

“perde perde” tekrar grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Karamsarlık, yaşlanmak

“yüzün perde perde solmakta” mısrasındaki “perde perde” tekrar grubu incelendiğinde, “p” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü, “r” akıcı ünsüzü, “e” ünlüsünden oluşmuş ve 74 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime grubu (TDK, 2005: 1569), “yavaş yavaş” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 176).

“biçare” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Çaresizlik

“biçare gönüller” kelime grubundaki “biçare” kelimesi incelendiğinde, “ç” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “b” tonlu patlayıcı ünsüzü, “r” akıcı ünsüzü, “i,a,e” ünlülerinden oluşmuş ve 78.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime grubu (TDK, 2005: 262), “çaresiz, zavallı kimse” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 178).

“baygın ve donuk” kelimelerinin şiir içindeki duygu dünyası: Karamsarlık

“mum alevinden sarı, baygın ve donuk benzi” mısrasındaki “baygın” kelimesi incelendiğinde, “b,g” tonlu patlayıcı ünsüzleri, “y,n” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 86.8 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 226), “bayılmış, kendinden geçmiş” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir. “donuk” kelimesi ise, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “n” akıcı ünsüzü, “o,u” ünlülerinden meydana gelmiş ve 74 puan değerinde olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 561), “parlaklığı olmayan, mat, canlılığı olmayan” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 180).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bir (sonsuz) rüyaya açılmış gözler”

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelimeye ait örnek:

“(hiç) yolcusu yokmuş gibi (sessizce) alır yol, günlerce (siyah ufka) bakar gözler nemli”

“hiç” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Belirsizlik

“hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol” mısrasındaki “hiç” kelimesi incelendiğinde, “h” tonsuz sızıcı ünsüzü, “ç” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “i” ünlüsünden oluşmuş ve 41.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 888), “boş, değersiz, önemsiz olan şey veya kimse” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 780).

“sessizce” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Acı

“sessizce” kelimesi ise, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 59.5 puan değerinde olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 1741), “sessiz bir biçimde” anlamı ile olumlu ve olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 178).

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Alt problem: Epik şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan sesler ile bu şiirlerde yansıtılan duygular arasında ses - anlam ilişkisi var mıdır ve bu şiirlerdeki sesler, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini ideal bir şekilde oluşturmuş mu?

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda, Türkçe Sözlük (2005) taranarak elde edilen duygular ile uzman tarafından seçilen şiirler arasındaki fonetik – semantik ilişkisini ortaya koymak amacıyla, şiirlerdeki ses değerleri ortaya çıkartılmış ve “Kelime Değerlendirme Tablosu” ve ses sıklıklarını belirleme metodu ile analiz edilerek sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Tablo 21 : “Onuncu Yıl Marşı” (Akt: Çağlar, 1994: 35) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	251	48.80	264.9/4	66.23
TzS	55	10.47	258.7/4	64.69
TnS	30	5.71	248.3/4	62.07
TzP	116	22.09	254.5/4	63.62
TnP	69	13.14	257.6/4	64.40
v ünsüzü	4	0.76	190.3/3	63.43
TOPLAM	525	100	-	61.74

Tabloda görüldüğü gibi, Faruk Nafiz Çamlıbel’in “Onuncu yıl marşı ” şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan 61.74’dür. Şiirin tamamı incelendiğinde, 251 akıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 30 tonlu sızıcı, 69 tonlu patlayıcı, 55 tonsuz sızıcı, 116 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 525 ünsüz kullanılmıştır.

Yukarıdaki tablodan hareketle, şiirdeki % 35.23’lik patlayıcı sesler, patlayıcı seslerin olduğu kelimelerin varlığını göstermektedir. Melodik olmayan dalgalar yayan ünsüzlerin şiirde daha fazla olması, bu şiirdeki kelimelerin duygu değerleriyle ilişkili olduklarını göstermektedir. Bu bakımdan, şiirdeki, “çıktık açık alımla on yılda her savaştan, on yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan, Türk’e durmak yaraşmaz, Türk önde Türk ileri, başta bütün dünyanın saydığı Başkumandan, bir hızla kötülüğü, geriliği boğarız” gibi kelimeler incelendiğinde:

“çıktık” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Cesaret

“çıktık” kelimesi, “ç,k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “ı” ünlüsünden oluşmuş ve 40.2 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “çıkılmak” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 425), “içeriden dışarıya varmak, yayılmak, meydana gelmek,

oluşmak, bitmek, büyüme” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 181).

“açık alın” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Haklı olmak

“açık alın” sıfat tamlamasındaki “açık” kelimesi incelendiğinde, “ç,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluşmuş ve 55 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 10), “açılmış, kapalı olmayan, engelsiz” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 181).

“yarattık” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Emek, istek

“yarattık” kelimesi, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “y,r” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluştuğu ve 66.4 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. “yaratmak” kelimesi, Türkçe Sözlük’te (2005: 2134), “olmasına, ortaya çıkarılmasına yol açmak, sebep olmak; olmayan bir şey, var etmek” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 181).

“Türk” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yücelik, Şanlı olmak

“Türk” kelimesi, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “r” akıcı ünsüzü, “ü” ünlüsünden oluştuğu ve 55 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime Türkçe Sözlük’te (2005: 2021), “Türkiye sınırları içinde yaşayan halk ve bu halktan olan kimse, millet” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 181).

“kötülük” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Karamsarlık

“kötülük” kelimesi, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “ı” akıcı ünsüzü, “ö,ü” ünlülerinden oluştuğu ve 62.4 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1239), “kötü olma durumu, zarar verecek davranış veya söz” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 181).

Tablo semantik bakımdan incelendiğinde, kahramanlık duygusunun şiire hâkim olmasının yanında, vatan ve millet sevgisi de şiire yansıtılmıştır. Bu duygular şiire yansıtılırken, % 35.23 oranındaki patlayıcı ünsüzlerden oluşan kelimelere yer verilmesi, şiirdeki kahramanlık duygusuyla ilişkili olabileceğini göstermektedir.

Tablo 22 : “Akdeniz’e Doğru” (Akt: Birinci, 1990: 234) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	170	46.07	256.8/4	64.2
TzS	38	10.29	235.3/4	58.83
TnS	39	10.56	267.8/4	66.96
TzP	65	17.61	268.8/4	67.21
TnP	49	13.27	115.9/2	57.96
v ünsüzü	8	2.16	-	-
TOPLAM	369	100	-	63.05

Tabloda görüldüğü gibi, Ömer Bedrettin Uşaklı'nın “Akdeniz’e Doğru” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan 63.05'dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 170 akıcı, 8 v akıcı ünsüzü, 39 tonlu sızıcı, 49 tonlu patlayıcı, 38 tonsuz sızıcı, 65 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 369 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, patlayıcı ünsüzlerin % 30.89 oranında olduğu görülecektir. Bu durum, şiirdeki patlayıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarını göstermektedir. Şiirde geçen “eğilmez başımız, taç yaptık hürriyeti, Sakarya'dan inen o çelik süngülerle, zaferle kalbimize yazdık cumhuriyeti, koştuk aslanlar gibi kükreyip dağdan dağa, kıpkızıl ufuklardan taşı al bayrağımız” kelime ve kelime gruplarının patlayıcı ve sızıcı seslerle örülü olduğu görülmektedir. Şiirdeki patlayıcı ve sızıcı seslerin % 51.26 oranında olması, bu seslerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının şiirin duygu yönünü belirlediğini göstermekte ve

böylece, şiirin duygu dünyası üzerindeki tonlu ve tonsuz patlayıcı ve sızıcı ünsüzlerin etkisini ortaya koymaktadır. Çünkü kelimeleri oluşturan seslerin canlı bir varlık olduğu düşünülürse, patlayıcı seslerin epik şiirlerde daha fazla kullanılması, kahramanlık, yiğitlik, vatan ve millet sevgisi duygularının oluşmasına neden olmaktadır. Nitekim şiirde % 30.89 patlayıcı ünsüzlerin daha fazla olduğu kelime ve kelime grupları, şiirde kahramanlık duygusunu oluşturmuştur. Bu durumu destekleyen başka bir veri ise, şiirin puan değeridir. Puan değerinin 63.05 oranında olması, şiirde patlayıcı ünsüzlerin olduğu kelime ve kelime gruplarını belirtmekte ve şiirdeki kelimelerin duygu değerini ortaya koymaktadır.

Ayrıca şiirde, tonlu ve tonsuz sızıcı ve patlayıcı ünsüzlerin % 54.79 olması ve şiirin puan değerinin 63.05 çıkması, ses-anlam arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır. Şiirin aldığı puandan yola çıktığımızda, şiirdeki seslerin sıklık oranı şiirin puanını yansıtmaktadır.

Tablo 23 : “Akıncı” (Akt: Birinci, 1990: 183) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıncı	104	45.06	266.8/4	66.70
TzS	14	5.93	244.9/4	61.23
TnS	7	2.96	259.3/4	64.83
TzP	46	19.49	-	-
TnP	63	26.69	-	-
v ünsüzü	2	0.84	-	-
TOPLAM	236	100	-	64.25

Tabloda görüldüğü gibi, Yahya Kemal Beyatlı'nın “Akıncı” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 64.25'dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 104 akıncı, 2 v akıncı ünsüzü, 7 tonlu sızıcı, 63 tonlu patlayıcı, 14 tonsuz sızıcı, 46 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 236 ünsüz kullanılmıştır.

Tablodan hareketle, şiirdeki patlayıcı ünsüzlerin (% 46.18), akıcı ünsüzlerin oranından (% 45.90) fazla olması, şiirin muntazam bir epik şiir olduğunu ve şairin ses bilinçli olduğunu göstermektedir. Çünkü şiir, semantik bakımdan incelendiğinde, Türk milletinin yiğitliği, kahramanlığı dile getirilirken “ak tolgalı beylerbeyi haykırdı, bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik, şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan, bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik, şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan” kelime ve kelime grupları, insan zihninde kahramanlık duygusunun belirmesine neden olmaktadır. Bu kelimeleri oluşturan seslere göz attığımızda, patlayıcı ünsüzlerin daha fazla, sızıcı ve akıcı ünsüzlerin ise daha az oranda olduğu görülecektir. Böylelikle, şiirde yansıtılmak istenen duyguya göre, kelimeleri oluşturan seslerin sıklık oranı, kelimenin duygu değerini belirlediği gözler önüne serilmiştir. Bu kelimelerden, “ak tolgalı beylerbeyi ve çocuklar gibi” kelimeleri incelendiğinde:

“ak” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yürekli, cesaretli, gönlü temiz

“ak” kelimesi, “k” tonsuz patlayıcı ünsüz, “a” ünlüsünden oluşmuş ve 55 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 46), “beyaz, beyaz leke, temiz, dürüst” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde ve zihnimizde “temiz, pak, yiğit” anlamları ile kelimenin kavramlaştırıldığı görülecek ve bu yönüyle de olumlu anlama büründüğü ortaya çıkmaktadır (Bkz., 183).

“çocuklar gibi” kelime grubunu şiir içindeki duygu dünyası: Mutluluk

“çocuklar gibi” incelendiğinde, “k,ç” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “c,g,b” tonlu patlayıcı ünsüzleri, “l,r” akıcı ünsüzleri “o,u” ünlülerinden oluşmuştur. Bu kelime grubu, şiir içinde, akınlarda sevinç içinde olma durumunu yansıttığından, olumlu bir duygu değeri taşımaktadır (Bkz., 183).

Tablo 24 : “Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor” (Asya, 1990: 17) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	219	46.49	271.7/4	68.16
TzS	64	13.58	231.3/4	57.83
TnS	13	2.76	249.5/4	62.38
TzP	106	22.50	247.8/4	61.97
TnP	65	13.80	305.3/4	76.31
v ünsüzü	4	0.84	239.6/4	59.90
			243.3/4	60.82
TOPLAM	471	100	-	63.34

Tabloda, Arif Nihat Asya'nın şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 63.34'dür. Şiirin tamamı incelendiğinde, 219 akıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 13 tonlu sızıcı, 65 tonlu patlayıcı, 64 tonsuz sızıcı, 106 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 471 ünsüz kullanılmıştır.

Yukarıdaki tablodan hareketle, şiirde kullanılan patlayıcı ünsüzlerin % 36.30 oranında olması, şiirin yansıttığı bayrak ve kahramanlık duygusunu ifade eden kelimelerin doğru şekilde seçildiğini ortaya koymaktadır. Kelimeleri oluşturanlar sesler olduğundan, seslerin, kelimelerin duygu dünyalarının oluşmasında büyük önemi söz konusudur. Bu anlamda, şiiri oluşturan kelimelerde, % 36.30 patlayıcı ünsüz, % 47.33 oranında akıcı ünsüz ve % 16.34 oranında sızıcı ünsüz kullanılmıştır. Şiir incelendiğinde ise, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerinin patlayıcı ünsüzler ve kısmen sızıcı ünsüzler tarafından oluşturulduğu görülecektir. Şiirdeki “şehitler tepesi boş değil, biri var bekliyor, yattığı toprak belli, tuttuğu bayrak belli, kim demiş meçhul asker diye, sesinden yüksek çıkmasın nutuklar, kasideler, toprağını kahramanlar bekliyor, edeple gelip birer bire öpsün diye faniler” kelime ve kelime grupları insan zihninde epik duyguların canlandırmaktadır. Bu epik duyguların oluşmasının nedenini, kelimeleri oluşturan

seslerin iç dünyalarında aramak gerekmektedir. Kahramanlık duygusunu yansıtan şiirde, “edep” kelimesi incelendiğinde:

“edep” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Ahlaklı olmak

“d” tonlu patlayıcı ünsüz, “p” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “e” ünlüsünden oluşmuş ve 67.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 600), “toplum töresine uygun davranma, iyi ahlak, incelik, terbiye” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan patlayıcı ünsüzlerden örülü kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değerine sahip olduğu tespit edilmiştir (Bkz., 184).

Tablo 25 : “Bu Vatan Kimin” (Gökyay, 2002: 3) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	195	52.98	276.4/4	69.10
TzS	42	11.41	258.4/4	64.61
TnS	5	1.35	240.2/4	60.06
TzP	50	13.58	267.8/4	66.95
TnP	76	20.65	278.5/4	68.63
v ünsüzü	7	1.90	207.3/3	69.1
TOPLAM	368	100	-	66.40

Yukarıdaki tabloda, Orhan Şaik Gökyay’ın “Bu Vatan Kimin” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 66.40’dır. Şiirin tamamı incelendiğinde, 195 akıcı, 7 v akıcı ünsüzü, 5 tonlu sızıcı, 76 tonlu patlayıcı, 42 tonsuz sızıcı, 50 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 368 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, şiirin aldığı puan değerinin 66.40 olması, şiirin duygu yoğunluğunu belirtmektedir. Şair, bu vatanın sahiplerinin kahraman Türk milleti olduğunu dile getirirken, vatan sevgisi, yiğitlik ve kahramanlık duygularının işlemektedir. Bu duyguların yansıtıldığı şiirdeki kelime ve kelime öbeklerinde, “bu vatan, toprağın kara bağrında sıradağlar gibi duranlarıdır, tutuşup kül olan ocaklardan, huduttan hududa, cepheden cepheye” seslerin % 34.23’ünün patlayıcı sesler olduğu düşünülürse, patlayıcı sesler ile epik duygular arasındaki anlamlı bir ilişkinin olduğu görülecektir.

Tablo 26 : “Kahramanlık” (Atsız, 1990: 49) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değeri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	173	51.48	274.9/4	68.58
TzS	38	11.30	285.4/4	71.36
TnS	12	3.57	278.8/4	69.7
TzP	59	17.55	275.6/4	68.75
TnP	53	15.77	-	-
v ünsüzü	1	0.29	-	-
TOPLAM	336	100	-	69.59

Yukarıdaki tabloda, Hüseyin Nihat Atsız’ın “Kahramanlık” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 69.59’dür. Şiirin tamamı incelendiğinde, 173 akıcı, 1 v akıcı ünsüzü, 12 tonlu sızıcı, 53 tonlu patlayıcı, 38 tonsuz sızıcı, 59 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 336 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, Nihat Atsız şiirinde, % 33.32 oranında patlayıcı ünsüz kullanmıştır. İnsanları etkilemenin, onlarda doğru duygular uyandırmanın yolu eserde yer alacak kelimelerin doğru seçimi ve seslendirilişinden geçmektedir (Coşkun, 2008: 268). Bu anlamda, şiirdeki seslerin oluşturduğu kelimelerin % 33.32

oranında patlayıcı seslerin oluşturması şiirin epik bir şiir olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda sızıcı ve patlayıcı seslerin % 67.64 oranında olması ve şiirin puan değerinin 69.59 olması iki değer arasındaki paralelliği ortaya koyduğundan dolayı, seslerin sıklık oranının, şiirdeki duygu yoğunluğuyla ilişkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 27 : “Mohaç Türküsü” (Akt: Birinci, 1990: 184) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değeri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	151	42.42	216.5/4	54.12
TzS	44	12.35	255.8/4	63.95
TnS	15	4.21	261.1/4	65.26
TzP	64	17.97	265.1/4	66.28
TnP	77	21.62	131.3/2	65.66
v ünsüzü	5	1.40	-	-
TOPLAM	356	100	-	63.46

Yukarıdaki tabloda, Yahya Kemal Beyatlı'nın “Mohaç türküsü” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 63.46'dır. Şiirin tamamı incelendiğinde, 151 akıcı, 5 v akıcı ünsüzü, 15 tonlu sızıcı, 77 tonlu patlayıcı, 44 tonsuz sızıcı, 64 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 356 ünsüz kullanılmıştır.

Tabloda patlayıcı ünsüzlerin oranının % 40.01 olduğu düşünülürse, patlayıcı seslerin olduğu kelimelerin şiirde daha fazla olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, şiirdeki kelime ve kelime öbeklerinin “bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı, girdik zaferin koynuna, kandık o visale, dünyaya veda ettik, atıldık doludizgin, bir bir açılırken göğe son defa yarıştık, geçtik hepimiz dörtnala cennet kapısından, gördük ebedi cedleri bir anda yakından, lakin kalacak doğduğumuz toprağa bizden”

daha çok patlayıcı ünsüzlerden oluştuğu görülecektir. Bu kelimelerden “ebedi ced ve afet” kelimeleri incelendiğinde:

“edebi ced” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Soyluluk, asillik

“ebedi ced” sıfat tamlamasındaki kelimeler incelendiğinde, “edebi” kelimesi “b,d” tonlu patlayıcı ünsüz, “e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 84 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 597), “sonsuz, ölümsüz, bengi” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan patlayıcı ünsüzlerden örülü kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir. “ced” kelimesi ise, “c,d” tonlu patlayıcı ünsüz, “e” ünlüsünden oluştuğu ve 73.3 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 362), “dede, büyük baba, ata” anlamlarıyla olumlu bir duygu değerine sahip olan patlayıcı ünsüzlerden örülü kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 187).

Şiirin puan değerinin 63.46 çıkması, şiirdeki patlayıcı seslerin olduğu kelimelerin varlığını göstermekte ve şiirin anlam yönünün bu sesler ile yansıtıldığını belirtmektedir. Ayrıca bu durum, şairin kelime tercihlerindeki bilinçliliğini yansıtmaktadır. Çünkü bu kelimelerin eş anlamlıları da vardır; ama şairin kahramanlık duygusunu dile getirirken bu kelimeleri tercih etmesi dil bilinçliliğini yansıtmaktadır.

Tablo 28 : “Zafer” (Akt: Birinci, 1990: 270) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	151	51.89	257.7/4	64.42
TzS	20	6.87	291.6/4	72.91
TnS	21	7.21	268.2/4	67.13
TzP	53	18.21	298.1/4	74.70
TnP	39	13.40	-	-
v ünsüzü	7	2.40	-	-
TOPLAM	291	100	-	69.37

Yukarıdaki tablodan hareketle, Kemalettin Kamu'nun “Zafer” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 69.37'dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 151 akıcı, 7 v akıcı ünsüzü, 21 tonlu sızıcı, 39 tonlu patlayıcı, 20 tonsuz sızıcı, 53 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 291 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, şiirdeki patlayıcı ünsüzlerin oranının % 31.61 olması, şiirin puan değerinin 69.37 oranında çıkmasını açıklamaktadır. Patlayıcı ünsüzler, akıcı ünsüzler kadar melodik dalgalara sahip olmamalarından dolayı, bu seslerin oluşturduğu şiirdeki kelimeler, şiirin duygu dünyasını yansıtmaktadır. Bu durum, epik şiirlerde kendini kahramanlık, vatan ve millet sevgisi, yiğitlik, savaş olarak hissettirirken; lirik şiirlerde öfke, sitem, sıkıntı, üzüntü, hüsrana, vb. olumsuz duygular olarak hissettirmektedir. Bu anlamda şiirdeki patlayıcı ünsüzler, şiirdeki savaş, yiğitlik, kahramanlık duygu dünyalarını meydana getirmiştir.

Tablo 29 : “Cenk Türküsü” (Akt: Birinci, 1990: 152) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	103	53.36	258.1/4	64.52
TzS	23	11.91	265.2/4	66.29
TnS	7	3.62	247.3/	61.83
TzP	41	21.24	-	-
TnP	18	9.32	-	-
v ünsüzü	1	0.51	-	-
TOPLAM	193	100	-	64.21

Yukarıdaki tabloda, Ziya Gökalp’ın “Cenk Türküsü” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 64.21’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 103 akıcı, 1 v akıcı ünsüzü, 7 tonlu sızıcı, 18 tonlu patlayıcı, 23 tonsuz sızıcı, 41 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 193 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo fonetik-semantik bakımdan incelendiğinde, patlayıcı seslerin % 30.56 oranında olduğu görülecektir. Şiirde yansıtılan duyguların savaş, kahramanlık ve yiğitlik duyguları olduğu düşünülürse, paylayıcı ses örüntüleri, şiirdeki kelimelerin “mezarından ata’n kılıç uzattı, koş, pilevne yine al bayrak taksın vb.” duygu değerlerine hem epik hem de olumlu anlamlar yüklemiştir. Bu anlamda şiirdeki “ata’n ve kılıç uzattı” kelimeleri incelendiğinde:

“ata’n” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Asillik

“ata’n” kelimesi, “t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “n” akıcı ünsüzü, “a” ünlüsünden oluşmuş ve 67.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 140), “baba, dedelerden ve büyük babalardan her biri” anlamlarıyla olumlu duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde olumlu bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 189).

“kılıç uzattı” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Mertlik, cesaret

“kılıç uzattı” cümlesindeki “kılıç” kelimesi incelendiğinde, “k,ç” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “ı” akıcı ünsüzü, “ı” ünlüsünden oluşmuştur. Bu kelime, Türkçe Sözlük’te (2005: 1153), “uzun, düz ve eğri, ucu sivri, her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah” anlamıyla olumsuz bir duygu değerine sahip olan örülü kelimenin, şiir içinde de olumsuz bir duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir (Bkz., 189).

Yukarıda tespit edilen kelimeler, insanların duygu dünyasında epik duyguları (kahramanlık, vatan ve millet sevgisi, yiğitlik, savaş duygusu) canlandırması, şiirdeki kelime ve kelime öbeklerinin kavramlaştırıldığını göstermektedir.

Tablo 30 : “Çanakkale Marşı” (Akt: Sosyal, 2007: 28) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	56	45.8	240/4	60.1
TzS	16	12.8	207/4	51.76
TnS	-	-	-	-
TzP	33	26.4	-	-
TnP	18	14.4	-	-
v ünsüzü	2	1.6	-	-
TOPLAM	125	100	-	55.93

Yukarıdaki tabloda, “Çanakkale Marşı” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 55.93’dür. Şiirin tamamı incelendiğinde, 125 akıcı, 2 v akıcı ünsüzü, 18 tonlu patlayıcı, 16 tonsuz sızıcı, 33 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 125 ünsüz kullanılmıştır.

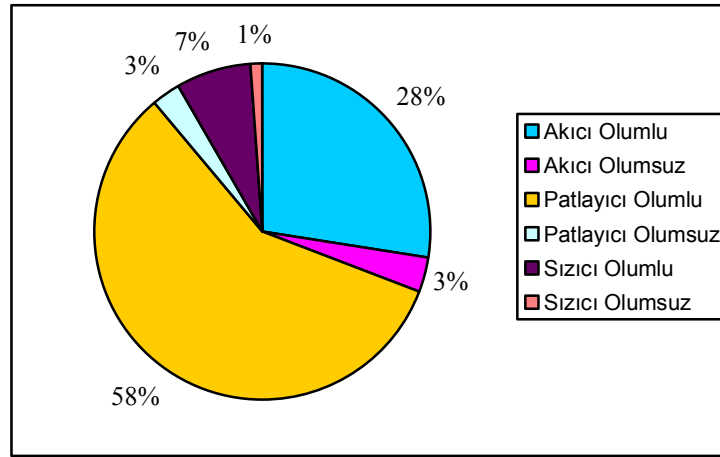
Tabloda, şiirdeki patlayıcı ünsüzlerin oranının % 40.8 olması ve şiirin aldığı puan değerinin 55.93 çıkması, ses-anlam-ahenk ilişkisini yansıtmaktadır. Çünkü şiirin, Çanakkale savaşındaki milletimizin kahramanlıklarını anlatması, epik duygularının oluşmasını sağlamaktadır. Bu durum, şiirin duygu dünyasında patlayıcı seslerden örülü kelimelerin “Çanakkale içinde aynalı çarşı, binbaşı oturmuş asker öğütler; Çanakkale içinde bir kırık testi, anneler ve babalar ümidi kesti vb.” olumlu duygu dünyasını oluşturmuş olduğunu göstermektedir.

Kahramanlık Duygusunu İfade Eden Şiirlere Ait Bulgular ve Yorumlar

İncelenen kahramanlık duygulu şiirlerin, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses örüntülerinin sıklık oranları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 7

Kahramanlık duygusunu ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Kahramanlık duygulu şiirlerde, akıcı ünsüzlerin olduğu kelime ve kelime öbekleri % 31 oranında yer alırken, % 61 oranında patlayıcı ünsüzlerle örülü kelime ve kelime öbeklerinin olduğu belirlenmiştir. Sızıcı ünsüzlerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime öbekleri ise % 8 oranında olduğu tespit edilmiştir.

Bu kelime ve kelime öbeklerinin duygu değerleri incelendiğinde, % 28 oranında, akıcı seslerle örülü kelime ve kelime öbeklerinin olumlu duygu değeri taşıdığı; % 3 oranında olumsuz duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir. Patlayıcı seslerle örülü kelime ve kelime öbekleri, % 58 oranında olumlu duygu değeri taşıdığı; % 3 oranında olumsuz duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir. Ayrıca sızıcı seslerin daha fazla olduğu kelime ve kelime öbekleri % 7 oranında olumlu duygu değeri oluştururken; % 1 oranında olumsuz duygu değeri oluşturduğu belirlenmiştir.

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“bir nesiliz ülkemizde biziz (yegâne) sultan, çıktık (açık alınla) on yılda her savaştan, demir ağlarla ördük (ana yurdu) dört baştan, eğilmez başımız taç yaptık (hürriyeti), kıpkızıl ufuklardan taşı (al bayrağımız), yuvaları dağılmış bir avuç (erle), koştuk (aslanlar) gibi kükreyip dağdan dağa, çılginca atılarak (şanlı) Dumlupınar’a, ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: (İlerle!), bir tarih boyunca onun uğrunda kendine tarihe (verenlerindir), biz (uğruna) can verdiğimiz yerde göründü, bizler gibi ölmüş (yiğitlerle) beraber, (anneler) dindiriniz gönlünüzün yasını, tanyeri (nur alıyor) muzaffer alınımızdan”

“yegâne” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Asillik

“bir nesiliz ülkemizde biziz yegâne sultan” mısrasındaki “yegâne” kelimesi incelendiğinde, “g” tonlu patlayıcı ünsüzü, “y,n” akıcı ünsüzleri, “a,e,â” ünlülerinden oluştuğu ve 93.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 2159), “biricik, tek” anlamı ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 188).

“ana yurdu” kelime grubunun şiir içindeki duygu dünyası: Vatan sevgisi

“demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan” mısrasındaki “ana yurdu” incelendiğinde, “a” ünlüsü, “n” akıcı ünsüzünden; “yurdu” ise, “y,r” akıcı ünsüzleri, “d” tonlu patlayıcı ünsüzü ve “u” ünlüsünden oluşmuştur. 95 puan değerine sahip sıfat tamlaması, Türkçe Sözlük’te (2005: 97), “ilk yurt edilen yer, ana vatan” temel anlamı ile olumlu bir duygu değerine sahip olan kelimenin, şiir içinde de olumlu bir duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir (Bkz., 181).

“uğruna” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Fedakârlık

“biz uğruna can verdiğimiz yerde göründü” mısrasındaki “uğruna” kelimesi incelendiğinde, “ğ,r,n” akıcı ünsüzleri, “u,a” ünlülerinden oluşmuş ve 100 puan değerinde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu kelime, (TDK, 2005: 2030), “amacında, yolunda” anlamıyla olumlu bir duygu değerine sahip iken, şiir içinde olumlu bir duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 187).

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“zulüm, bir hızla kötülüğü (geriliği) bozarız, dindirdik memleketin yıllar süren (yasını), kim demiş (meçhul) asker diye”

“geriliği” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Geri kalmışlık

“bir hızla kötülüğü geriliği bozarız” mısrasındaki “geriliği” kelimesi incelendiğinde, “l,ğ” akıcı ünsüzleri, “g” tonlu patlayıcı ünsüzü, “e,i” ünlülerinden oluşmuş ve 90 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 67.5 puan değerine sahip olan “gerilik” kelimesi, (TDK, 2005: 753), “geri olma durumu” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 181).

“yasını” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Karamsarlık, acı

“dindirdik memleketin yıllar süren yasını” mısrasındaki “yasını” kelimesi incelendiğinde, “y,n” akıcı ünsüzleri, “a,ı” ünlülerinden oluştuğu ve 86 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2140), “ölüm veya bir felaketten doğan acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 181).

“zulüm” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Haksızlık

“zulüm” kelimesi incelendiğinde, “m,l” akıcı ünsüzleri, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “u,ü” ünlülerinden oluştuğu ve 94 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 1450), “güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, kıyğı, acımasızlık, haksızlık, eziyet, cefa” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 189).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“çıktık (açık) alınla on yılda her savaştan, on yılda on beş milyon (genç) yarattık her yaştan, Türk’üz Cumhuriyet’in göğsümüz (tunç) siperi, Türk’e durmak yaraşmaz, (Türk) önde (Türk) ileri, eğilmez başımız (taç yaptık) hürriyeti, Sakarya’dan su içen o (çelik) süngülerle, (kıpkızıl) ufuklardan (taştı) al bayrağımız, (koştuk) aslanlar gibi (kükreyip) dağdan dağa, (çılginca) atılarak şanlı Dumlupınar’a, süngümüzden can verdik (coşkun) yıldırımlara, bin atlı akınlarda (çocuklar gibi) şendik, şimşek gibi bir semte (atıldık) yedi koldan, bir gün (doludizgin) boşanan atlarımızla, yerden yedi kat arşa (kanatlandık) o hızla, türbesi yakışmış bu (kutlu) tepeye, (edeple) gelip birer birer öpsün diye faniler, ona oğullardan, anlardan (dilekler) yeter, tutuşup kül olan (ocaklarından), (bizdik) o hücumun (bütün) aşkıyla (kanatlı), (uçtuk) Mohaç ufkundan görünmek hevesiyle, gül yüzlü bir (afetti) (ki) her busesi lale, (girdik) zaferin koynuna, (kandık) o visale, (geçtik) hepimiz dörtnala cennet kapısından, (gördük) (edebi cedleri) bir anda yakından, yolumuzu bekliyor (yekpare) ana vatan, mezarından atan (kılıç uzattı)”

“çılginca” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Cesaret

“çılginca atılarak şanlı Dumlupınar’a” mısrasındaki “çılginca” kelimesi incelendiğinde, “ç” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “g,c” tonlu patlayıcı ünsüzleri, “l,n” akıcı ünsüzleri, “ı,a” ünlülerinden oluştuğu ve 78.8 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 611), “deli gibi, delicesine, çılginca”

anlamlarıyla ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 188).

“kutlu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası:

“türbesi yakışmış bu kutlu tepeye” mısrasındaki “kutlu” kelimesi incelendiğinde, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “l” akıcı ünsüzü, “u” ünlüsünden oluşmuş ve 64 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 1271), “uğur getirildiğine inanılan, uğurlu, ongun, mübarek” anlamıyla olumlu duygu değeri yansıtmaktadır. Patlayıcı ünsüzlerin üst seviyelerde olduğu kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 184).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“vatan katillerini getirdik işte dize, kahramanlık içerek (acı) ölüm tasından, bir hızla (kötülüğü) geriliği bozarız”

“acı” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Zorlu

“vatan katillerini getirdik işte dize, kahramanlık içerek acı ölüm tasından” mısrasındaki “acı” kelimesi incelendiğinde, “c” tonlu patlayıcı ünsüzü, “a,i” ünlülerinden oluştuğu ve 86.6 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 7), “toplum herhangi bir dış etken yüzünden duyulan rahatsızlık, ıstırap” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 186).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“imtiyazsız, (sınıfsız) kaynaşmış bir kütleyiz, örnektir milletlere açtığımız yeni (iz), çizerek kanımızla (öz) yurdun haritasını, (zafer) bahçelerinden gül koparmağa koştuk, (şehitler) tepesi boş değil, canlandı o (meşhur) ova at kişnemesiyle, gül yüzlü bir afetti ki her (busesi) lale, tanyeri nur alıyor (muzaffer) alnımızdan”

“imtiyazsız” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Eşitlik

“imtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kütleyiz” mısrasındaki “sınıfsız” kelimesi incelendiğinde, “s,f” tonsuz sızıcı ünsüzleri, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “n” akıcı ünsüzü, “ı” ünlüsünden oluşmuş ve 76.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 1755), “sınıfı olmayan” anlamı ile olumlu duygu değeri yansıtmaktadır. Sızıcı seslerin olduğu kelimenin şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 181).

“zafer” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Kahramanlık

“zafer bahçelerinden gül koparmağa koştuk” mısrasındaki “zafer” kelimesi incelendiğinde, “f” tonsuz sızıcı ünsüzü, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “r” akıcı ünsüzü, “a,e” ünlülerinden oluşmuş ve 77 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2219), “savaşta kazanılan başarı; birçok emek ve tehlikeli uğraşmalar sonucunda erişilen mutlu sonuç, yengi” anlamları ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 187).

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelimeye ait örnekler:

“(sızlasa) da gönüller düşenlerin yasından, yırtıcılar (az) yaşar, uzun sürmez doğanlık, (adsız sansız) olsa da en büyük kahramanlık; göz kırpmadan saldırıp bir daha dönmektir, destanı (öksüz), sükûtu derin meçhul askerin, (vahşetlere) dikilmiş gözlerimiz dumanlı”

“sızlasa” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Üzüntü, acı

“sızlasa da gönüller düşenlerin yasından” cümlesindeki “sızlasa” kelimesi incelendiğinde, “s” tonsuz sızıcı ünsüzleri, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “l” akıcı ünsüzü, “ı,a” ünlülerinden oluşmuş ve 65 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. 71.4 puan değerine sahip olan “sızı” kelimesi (TDK, 2005: 1755), “hafif ve ince ağrı; ruhsal acı, ıstırap” anlamları ile olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Sızıcı seslerin olduğu kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 186).

“öksüz” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yalnızlık

“destanı öksüz, sükûtu derin meçhul askerin” cümlesindeki “öksüz” kelimesi incelendiğinde, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “k” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “ö,ü” ünlülerinden oluşmuş ve 59 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2219), “anası veya hem anası hem babası ölüm olan (çocuk); kimsesiz” anlamları ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 184).

Tablo 31 : “Anadolu” (Akt: Birinci, 1990: 136) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	313	53.32	322.2/4	80.5
TzS	48	8.17	282.5/4	70.62
TnS	11	1.87	280.5/4	70.13
			304.9/4	76.24
TzP	95	16.18	251/4	62.75
			320/4	80.06
TnP	108	18.40	267.6/4	66.91
			259.8/4	64.96
v ünsüzü	12	2.04	255.1/4	63.78
			279.7/4	69.94
TOPLAM	587	100	-	70.55

Yukarıdaki tabloda, Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın “Anadolu” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 70.55'dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 313 akıcı, 11 tonlu sızıcı, 12 v akıcı ünsüzü, 108 tonlu patlayıcı, 48 tonsuz sızıcı, 95 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 587 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, şiirin puan değerinin 70.55 oranındadır ve şiirde vatan sevgisinin yansıtılmış olması, epik duyguların işlendiğini göstermektedir. Şiirde geçen temel duygu ise, Anadolu sevgisidir. % 32.58 oranındaki patlayıcı seslerin olduğu kelimeler incelendiğinde ise, “bize (ana kucağıdır) o eller, (ataların ocağıdır) o eller, bir zamanlar krallardan (taç aldık), nice yavuz düşmanlardan (öç aldık), çayırında (gülbüz koçlar) itişir, cevahirdir (bütün taşı, toprağı), Rıza, canım o ellere (kurbandır), sinesinde yatan, (atan), anandır, (anamızın kucağıdır) o eller” bu kelimeler, epik şiirde duygu yoğunluğunu hat safhaya çıkarmakla beraber vatan sevgisi duygusunun oluşmasını sağlamaktadır. Bu anlamda, şairin, bilinçli bir şekilde kelimeleri tercih ettiği de anlaşılmaktadır.

Çünkü “sınır” kelimesi yerine, “d” tonlu patlayıcı ünsüz, “t” tonsuz patlayıcı ünsüz, “h” tonsuz sızıcı ünsüz ve “u” ünlüsünün oluşturduğu “hudut” kelimesi; “intikam” kelimesi yerine, “ç” tonsuz patlayıcı ünsüz ve “ö” ünlüsünün oluşturduğu “öç” kelimelerini tercih etmesi, ses-anlam-ahenk birlikteliği açısından, patlayıcı seslerin oluşturduğu kelimelerinin gerekliliğini ortaya koyarken, şairin iyi bir eş ve zıt anlamlı kelime hazinesine sahip olduğunu da göstermektedir.

Tablo 32 : “Anadolu Sevgisi” (Akt: Özcan, 1998: 103) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	163	50.46	277.9/4	69.49
TzS	36	11.14	308.2/4	77.06
TnS	16	4.95	278.4/4	69.58
TzP	44	13.62	243.5/4	60.89
TnP	60	18.58	259/4	64.75
v ünsüzü	4	1.23	-	-
TOPLAM	323	100	-	69.36

Yukarıdaki tabloda, Abdurrahim Karakoç’un “Anadolu Sevgisi” şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri, 69.36’dır. Şiirdeki ses değerleri incelendiğinde ise, 163 akıcı, 16 tonlu sızıcı, 4 v akıcı ünsüzü, 60 tonlu patlayıcı, 36 tonsuz sızıcı, 60 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 323 ünsüz kullanıldığı görülecektir.

Yukarıdaki tabloda, patlayıcı ünsüzlerin % 32.2 oranında olması ve şiirin puan değerinin 69.36 olarak çıkması, patlayıcı ünsüzlerin, şiirdeki kelime ve kelime öbeklerinde epik duyguların oluşmasını sağlamıştır. “sen bizim köyleri görmedin ki hiç, (yolları toz, çamur, evleri kerpiç), (o kirli kabukta), (o en temiz iç), gerçek vb.” epik duyguların oluşmasını sağlamıştır.

Tablo 33: “Step” (Dıranas, 2004: 132) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	79	43.64	187.9/3	62.63
TzS	25	13.81	205.6/3	68.52
TnS	8	4.41	159.3/3	53.11
TzP	40	22.09	-	-
TnP	24	13.26	-	-
v ünsüzü	5	2.76	-	-
TOPLAM	181	100	-	63.08

Yukarıdaki tabloda, Ahmet Muhip Dıranas’ın “Step” şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değerinin 63.08 olduğu, şiirin fonetik açıdan incelendiğinde ise, 79 akıcı, 8 tonlu sızıcı, 5 v akıcı ünsüzü, 24 tonlu patlayıcı, 25 tonsuz sızıcı, 40 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 181 ünsüz kullanıldığı görülecektir.

Tabloda görüldüğü gibi, tonsuz patlayıcı ve tonsuz sızıcı seslerin 35.9 oranında olması, şiirdeki patlayıcı ve sızıcı ünsüzlerin kelime ve kelime öbeklerinin duygu değerleriyle ilişkilidir.

“Ey bir at üstünde doğduğum memleket, davullar ve kafesinde (çırpınan kalp), öten çingirak, koşan atlar ve step, kızıl bayrakların uçuştığı serhat” şiirde geçen bu kelime ve kelime öbekleri zihnimizde vatan sevgisi duygularının canlanmasını sağlamışlardır. Bu kelimeleri oluşturan seslerin daha çok patlayıcı ünsüzler olması ve şiirde vatan sevgisi duygusunun yansıtıldığı düşünülürse, bu ünsüzlerin oluşturduğu kelimelerin, epik bir duygu dünyası meydana getirdiği görülecektir.

Tablo 34 : “Türküler Dolusu” (Akt: Çetin, 2002: 401) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	130	56.76	323.4/4	80.86
TzS	14	6.11	287.1/4	71.79
TnS	9	3.93	287.7/4	71.94
TzP	30	13.10	349.2/4	87.31
TnP	43	18.78	239.5/4	59.86
v ünsüzü	3	1.31	-	-
TOPLAM	229	100	-	74.35

Yukarıdaki tabloda, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun “Türküler dolusu” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 74.35'dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 130 akıcı, 3 v akıcı ünsüzü, 43 tonlu patlayıcı, 9 tonlu sızıcı, 14 tonsuz sızıcı, 30 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 229 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, şiirin ses ve puan değerleri diğer epik şiirlerin ses ve puan değerlerinden farklılık göstermektedir. Şiirdeki akıcı ünsüzlerin oranının % 56.57 olması ve şiirin puan değerinin 74.35 çıkması, lirik duyguların şiirdeki varlığını göstermektedir. Akıcı ünsüzlerin daha fazla olduğu kelime ve kelime öbekleri incelendiğinde, “(canıma ciğerime) dek işlemiş; (benim yüreğimde) boylu boyunca (memleketim) var; (yerliyim yerli olmasına), (ilmik ilmik, damar damar) vb.” bu durumu desteklemektedir. Ayrıca, patlayıcı ünsüzlerin % 31.88 olması da şiirdeki epik duygulara işaret etmektedir. Çünkü şiirdeki “bin bir yerimden bağlanmışım, bir avuç tiftik, bir çimdik çavdar, bir tutam, memleket vb.” kelime ve kelime grupları, vatan sevgisini dile getirmekte ve söz konusu duyguyu yansıtırken akıcı ünsüzlerden oluşmuş kelimelere daha fazla yer verilmesi, şiirin lirik-epik tarzda olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 35 : “Vatan” (Gökalp, 1976: 11) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	158	48.61	322.2/5	64.43
TzS	38	11.69	327.6/5	65.52
TnS	7	2.15	337.6/5	67.52
TzP	68	20.92	-	-
TnP	46	14.15	-	-
v ünsüzü	8	2.46	-	-
TOPLAM	325	100	-	65.82

Tabloda görüldüğü gibi, Ziya Gökalp’ın “Vatan” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 65.82’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 158 akıcı, 8 v akıcı ünsüzü, 7 tonlu sızıcı, 46 tonlu patlayıcı, 38 tonsuz sızıcı, 68 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 325 ünsüz kullanılmıştır.

Tabloda, tonlu ve tonsuz patlayıcı ses değerlerinin toplamının % 35.07 oranında olduğu görülmektedir. Bu seslerin olduğu kelimeler “bir ülke ki camiinde (Türkçe ezan) okunur, bir ülke ki mektebinde Türkçe Kur’ân okunur, Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır vatanın, hududunda evlatları seve seve can verir, her ferdinde mefkûre bir lisan, âdet, din birdir vb.” şiirin duygu dünyası oluşturmaktadır. Şiirde vatan sevgisi duygusunu oluşturan kelime ve kelime grupları, şiirin puan değerini de etkilemiştir. 65.82 oranında olan puan değeri, şiirdeki % 35.07 oranındaki patlayıcı ünsüzler ile şiirdeki vatan duygusu arasındaki ilişkiyi yansıtmaktadır. Bu durum, patlayıcı ünsüzler ile vatan sevgisi duygusu arasındaki ilişki olduğu ve böylelikle, patlayıcı sesler, şiirin puan değerinin düşürmüştür. Fakat şiirin puan değerinin düşmesi, şiirdeki duygu yoğunluğunun düştüğü anlamına gelmemektedir. Aksine bu durum, şiirin epik bir duyguyu yansıttığını göstermektedir.

Tablo 36 : “Vatan Destanı” (Akt: Birinci, 1990: 216) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	248	49.01	266.5/4	57.31
TzS	61	12.05	262.9/4	65.72
TnS	6	1.19	266.1/4	66.53
TzP	82	16.20	279.9/4	69.99
TnP	104	22.55	253.6/4	63.39
v ünsüzü	5	0.98	294/4	73.52
			327.1/4	81.78
TOPLAM	506	100	-	68.98

Tabloda, Halit Fahri Ozansoy’un “Vatan destanı” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 68.98’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 248 akıcı, 5 v akıcı ünsüzü, 6 tonlu sızıcı, 104 tonlu patlayıcı, 61 tonsuz sızıcı, 82 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 506 ünsüz kullanılmıştır.

Seslerin sıklık oranı, şiirdeki duygu yoğunluğuyla ilişkili olduğundan, şiirdeki tonlu ve tonsuz patlayıcı ünsüzlerin % 38.75 oranında olması, şiirin duygu dünyasını ortaya koymakla birlikte şiirin tarzını da belirlemektedir. Bu doğrultuda, şiiri oluşturan kelime ve kelime öbeklerinin “göklerde yazılı destan gibisin, o kadar leventsin, fidan gibisin, çiçeksin, bayılır kuşlar kokundan toprak, ey bütün cihana bedel Türkeli, şimdi gene tunçtan kalkan gibisin, Hamdolsun her yanın bereket dolu vb.” gerçekten de şiirdeki duygunun, Anadolu topraklarına duyulan sevgi olduğu düşünülürse, bu durum şiirdeki patlayıcı ünsüzlerin oranıyla duygu değeri arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Ses-anlam ilişkisi bakımından, şiirin puan değerinin 63.05 çıkması, şiirin duygu dünyası yansıtılırken seslerin etkisini ortaya koymaktadır.

Tablo 37 : “Vatan” (Akt: Özcan, 1998: 133) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	142	46.40	200.2/3	66.73
TzS	31	10.13	193.9/3	64.61
TnS	8	2.61	195.3/3	65.10
TzP	48	15.69	187.1/3	62.37
			197.2/3	65.8
TnP	65	21.24	231.6/3	77.21
			216.7/3	72.25
v ünsüzü	12	3.92	209.7/3	69.9
			177/3	59
TOPLAM	306	100	-	66.98

Tablo incelendiğinde, Nurettin Özdemir’in “Vatan” şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 66.98’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 142 akıcı, 12 v akıcı ünsüzü, 8 tonlu sızıcı, 65 tonlu patlayıcı, 31 tonsuz sızıcı, 48 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 306 ünsüz kullanılmıştır.

Yukarıdaki tablodan hareketle, şiiri oluşturan patlayıcı ünsüzlerin % 36.93 oranında olması, şiirde işlenen vatan sevgisi duygusunun yansıtıldığı kelimelerin doğru şekilde seçildiğini ortaya koymaktadır. Şiir, semantik açıdan incelendiğinde ise, vatan sevgisinin kutsal bir değer olduğundan bahsettiğinden dolayı, zihnimize epik duyguları canlandırmaktadır. Bu duyguların oluşumunda, şiirdeki kelime ve kelime öbekleri incelendiğinde, “vatan, Posof’ta bir çorak tarla, Kelkit’te bir kardeş mezarı, sade bir toprak parçası değil çocuğum, toprakla büyüyen bir kutsal düşüncedir vb.” patlayıcı ünsüzlerin daha fazla oldu tespit edilmiştir. Şiirin puan değerinin 66.98 çıkması ise, lirik şiirlerin puan değeriyle karşılaştırıldığında, bu şiirdeki epik duygu dünyası ile patlayıcı ünsüzler arasında ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 38 : “Vatan Türküsü” (Akt: Birinci, 1990: 338) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	162	42.07	272.3/4	68.08
TzS	47	12.20	239.3/4	59.82
TnS	31	8.05	233.2/4	58.30
TzP	84	21.81	277.7/4	69.43
TnP	55	14.29	320.1/4	80.02
v ünsüzü	6	1.55	228.6/4	57.15
			242.3/4	60.58
TOPLAM	385	100	-	64.76

Tabloda, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın “Vatan türküsü” şiirinin fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda şiirin aldığı puan 64.76'dır. Şiirin tamamı incelendiğinde, 162 akıcı, 6 v akıcı ünsüzü, 31 tonlu sızıcı, 55 tonlu patlayıcı, 47 tonsuz sızıcı, 84 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 385 ünsüz kullanılmıştır.

Ses-anlam ilişkisi içerisinde, patlayıcı ünsüzlerin % 36.10 oranında olması, bu ünsüzlerin oluşturulduğu kelime ve kelime öbeklerinin, şiirin duygu dünyasını belirlediğini göstermektedir. Bu duygu değerlerinin “dalgalanır (bayrak); siz düşünürsünüz (bu toprakta); sizin aldığımız rüzgâr, sizin verdiğiniz sessizlik kırmızıda, (akta), kimi vatan der, kimi (Mehmetçik) vb.” olduğu kelimeler aracılığıyla yansıtılması, patlayıcı ünsüzler ile epik duygular arasında ilişki olduğunu belirtmektedir. Dağlarca'nın vatan sevgisi içinde bayrak ve millet sevgisi gibi epik duyguları işlemesi, bu durumu desteklemektedir. Şiirin puan değerinin ise, 64.76 olarak çıkması, patlayıcı seslerin bu şiirde ideal bir şekilde kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 39 : “Yurt Duyguları” (Akt: Çetin, 2002: 176) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	111	47.43	279.6/4	69.92
TzS	27	11.53	270.4/4	67.6
TnS	16	6.84	227/4	56.75
TzP	34	14.53	-	-
TnP	44	18.80	-	-
v ünsüzü	2	0.85	-	-
TOPLAM	234	100	-	64.75

Yukarıdaki tabloda, Mithat Cemal Kuntay’ın “Yurt duyguları” şiirinin fonetik değerleri bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 64.75’dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 111 akıcı, 16 tonlu sızıcı, 2 v akıcı ünsüzü, 44 tonlu patlayıcı, 27 tonsuz sızıcı, 34 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 234 ünsüz kullanılmıştır.

Tablo incelendiğinde, şiirin aldığı puan değerinin 64.75 olması, fonetik bakımdan, şiirdeki tonlu ve tonsuz patlayıcı ünsüzlerin nicel ve nicel değerleriyle ilgilidir. Bu bakımdan, şiirdeki tonlu ve tonsuz patlayıcı ünsüzlerin % 33.23 oranında olması, şiirin bu seslerden örülü kelimelerin daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu kelimelere bakıldığında, “yurt, atide güneşler doğacak bayrağımızdan, bir kal'a olur toprağımız vecde gelir de vb.” duygu dünyası bakımından insan zihninde epik duyguları canlandırdığı görülecektir. Şiirin yansıttığı duygunun ise vatan sevgisi ve kahramanlık olduğu düşünülürse, bu duygunun oluşmasında patlayıcı ünsüzlerin etkisini gözler önüne serilmektedir.

Tablo 40 : “Memleket” (Yırcalı, 1991: 23) şiirinin ses ve puan değerleri tablosu

Şiirin ses değerleri			Şiirin puan değeri	
	f	%	Toplam ortalama	
Akıcı	37	47.53	262/4	65.50
TzS	6	7.69	-	-
TnS	1	1.28	-	-
TzP	20	25.64	-	-
TnP	11	14.10	-	-
v ünsüzü	3	3.84	-	-
TOPLAM	78	100	-	65.50

Yukarıdaki tabloda, Sıtkı Yırcalı'nın “Memleket” şiirinin, fonetik değerler bakımından incelenmesi sonucunda, şiirin aldığı puan değeri 65.50'dir. Şiirin tamamı incelendiğinde, 37 akıcı, 1 tonlu sızıcı, 3 v akıcı ünsüzü, 11 tonlu patlayıcı, 6 tonsuz sızıcı, 20 tonsuz patlayıcı ünsüz olmak üzere toplam 78 ünsüz kullanılmıştır.

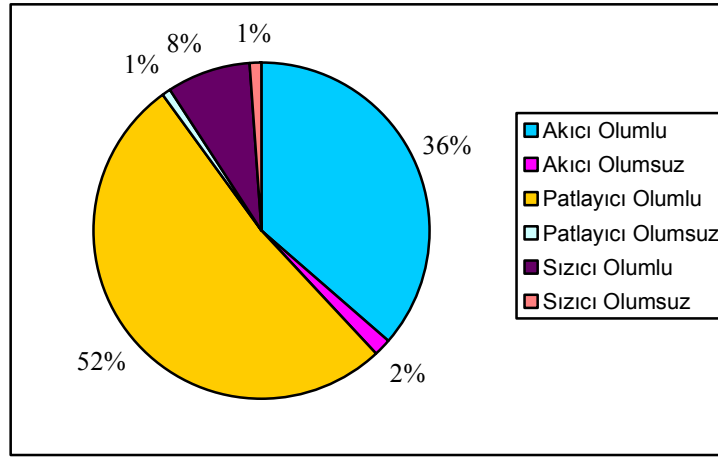
Tabloda, patlayıcı ünsüzlerin ses değerlerinin toplamının % 39.74 oranında olduğu görülmektedir. Bu ünsüzlerin olduğu kelime ve kelime öbeklerinin “Yiğit yüreği dağa, taşa indikçe hür ve mutlu; insan (doludizgin) inanıp (sevdikçe) umutlu, canım kurban insanına, (taşına, toprağına) Anadolu vb.” akıcı ve sızıcı ünsüzlerle yer aldığı belirlenmiş ve şiirdeki epik duyguların oluşmasını sağlamıştır. Şiirin puan değerinin 65.50 çıkması ise, şiirde işlenen vatan sevgisi duygusunun oluşmasında, patlayıcı ünsüzlerin gücünü göstermektedir.

Vatan ve Millet Sevgisini İfade Eden Şiirlere Ait Bulgular ve Yorumlar

İncelenen vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, kelime ve kelime öbeklerini oluşturan ses örüntülerinin sıklık oranları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 8

Vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlere ait karışık seslerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri

Vatan ve millet sevgisinin yansıtıldığı şiirlerde, akıcı ünsüzlerin olduğu kelime ve kelime öbekleri % 38 oranında yer alırken, % 53 oranında patlayıcı ünsüzlerle örülü kelime ve kelime öbeklerinin olduğu belirlenmiştir. Sızıcı ünsüzlerin çoğunlukta olduğu kelime ve kelime öbekleri ise % 8 oranında olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime ve kelime öbeklerinin duygu değerleri incelendiğinde, % 36 oranında, akıcı seslerle örülü kelime ve kelime öbeklerinin olumlu duygu değeri taşıdığı; % 2 oranında olumsuz duygu değeri taşıdığı belirlenmiştir. Patlayıcı seslerle örülü kelime ve kelime öbekleri, % 52 oranında olumlu duygu değeri taşıdığı; % 1 oranında olumsuz duygu değeri taşıdığı tespit edilmiştir. Ayrıca sızıcı seslerin daha fazla olduğu kelime ve kelime öbekleri % 8 oranında olumlu duygu değeri oluştururken; % 1 oranında olumsuz duygu değeri oluşturduğu belirlenmiştir.

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“Anadolu, Osman’ın (yurdu), Tuğrul Bey’in konağıdır o (eller), (milletimiz) orda doğdu, (erenlerin) durağıdır o eller, her bir viran köşesinde bir (er) var, (ulu) Kâbe toprağıdır o eller, (anamızın) kucağıdır o eller, (gönüllerin) bucağıdır o eller, oradadır asıl Türk’ün (oymağı), sen bizim dağları bilmezsin (gülüm), her haftası (bayram), her haftası (düğün), hele yaylalara çıkılsın da gör, görmedin sen bizim (mavi) suları, karlar (eriyince) kırar yuları, (gönül) perdeleri sökülsün de gör, ah, sonsuz (Anadolu’m), benim (yüreğimde) boylu boyunca (memleketim) var, (canıma ciğerime) dek işlemiş, sanatına yol gösteren (ilimle) fen Türk’ündür, sen ona nispetle (umman) gibisin, (hilâli) kucaklar her vatandaşın, bu sese gönülden (hayran) gibisin, açtığın cenklerin yoktur (evveli), bir yandan cefalı bir (ömür) sürdür, ey (ana) toprağı, ey (Anadolu), (yeni) bir ay ördün (al bayrağına), medeni hayatın (nur) ırmağına, ay yıldız o mazideki bir süstür, (emin ol), nice (yavuz) düşmanlardan öç aldık”

“er” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Mertlik, kahramanlık

“her bir viran köşesinde bir er var” cümlesindeki “er” kelimesi incelendiğinde, “r” akıcı ünsüzü, “e” ünlüsünden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 641), “kahraman, yiğit” anlamı ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 191).

“ulu” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yücelik, kutsallık

“ulu Kâbe toprağıdır o eller” cümlesindeki “ulu” kelimesi incelendiğinde, “l” akıcı ünsüzleri “u” ünlüsünden oluşmuş ve 100 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime (TDK, 2005: 2032), “erdemleri bakımından çok büyük, yüce” anlamları ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 191).

Akıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“(düşmanları) biz ram ederiz kan kesilir de, ne yana gitsem (nafile), o (kirli) kabukta en temiz iç, her bir (viran) köşesinde bir er var”

“nafile” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Umutsuzluk

“ne yana gitsem nafile” cümlesindeki “nafile” kelimesi incelendiğinde, “f” tonsuz sızıcı ünsüzü, “n,l” akıcı ünsüzleri “a,i,e” ünlülerinden oluşmuş ve 86 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 1450), “yararsız, boşa giden, boş, işe yaramayan” anlamı ile olumsuz duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumsuz duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 195).

“viran” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Üzüntü, acı

“her bir viran köşesinde bir er var” cümlesindeki “viran” kelimesi incelendiğinde ise, “v” akıcı ünsüzü, “r,n” akıcı ünsüzleri, “i,a” ünlülerinden oluşmuş ve 98 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2093), “yıkık, harap” anlamı olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Akıcı ünsüzler ile örülü olan kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 191).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“(ataların ocağıdır) o eller, bize ana (kucağıdır) o eller, kahramanlar (otağıdır) o eller, Anadolu’dan (aşlık) hudut boyunu, bir zamanlar krallardan (taç aldık), uçan kuştan akan sudan (baç aldık), ulu Kâbe (toprağıdır) o eller, çayırında (gürbüz koçlar) itişir, cevahirdir bütün (taşı), (toprağı), gönüllerin (bucağıdır) o eller, Rıza! Canım o ellere (kurbandır), kalıplar (gerçeği) göstermez belki, davullar ve kafesinde çırpanan (kalp), bir (ülke) ki camiinde (Türkçe) ezan okunur, bir ülke (ki) (mektebinde) Türkçe Kur’ân okunur, (küçük) (büyük) herkes bilir Huda’nın, her ferdinde mefkûre, bir lisan, (âdet), din (birdir), göklerde yazılı (destan gibisin),

açtığım (cenklerin) yoktur evveli, açıldı önündeki (terakki) yolu, hamdolsun her yanın (bereket) dolu, kimi vatan der, kimi (Mehmetçik), yaşamanız bu (toprakta), (atide) güneşler doğacak bayrağımızdan, canım (kurban) insanına, (taşına), (toprağına) Anadolu”

“terakki” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Aydınlık, ferah

“açıldı önündeki terakki yolu” mısrasındaki “terakki” kelimesi incelendiğinde, “t,k” tonsuz patlayıcı ünsüzleri, “r” akıcı ünsüzü “a,i,e” ünlülerinden oluştuğu ve 61.4 puan değerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 1956), “ilerleme, yükselme, gelişme” anlamı ile olumlu duygu değeri taşıyan kelimenin, şiir içinde de olumlu duygu değerine sahip olduğu belirlenmiştir (Bkz., 197).

“bereket” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Verimlilik, bolluk

“hamdolsun her yanın bereket dolu” mısrasındaki “bereket” kelimesi incelendiğinde, “r” akıcı ünsüzü, “b” tonlu patlayıcı ünsüzü, “k,t” tonsuz patlayıcı ünsüzü, e ünlüsünden oluştuğu ve 68.6 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2093), “bolluk, gürlük, ongulluk, feyiz, feyezan” anlamı olumlu duygu değeri yansıtmaktadır. Patlayıcı ünsüzlerin olduğu kelimenin şiir içinde de olumlu duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 197).

Patlayıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“Posof’ta bir (çorak) tarla, yolları toz, çamur; evleri (kerpiç), nice yavuz düşmanlardan (öç aldık)”

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumlu duygu değerine sahip kelime ve kelime öbeklerine ait örnekler:

“kızıl bayrakların uçtuğu (serhat), hududunda evlatları (seve seve) can verir, dalgalanır (fatihalar) bayrakta, gidecektir kuvvetli soyumuzla, (sonsuz) nesillerden, (şerefte), fazilette, hakta, sizin aldığımız toprak, sizin verdiğiniz (sessizlik)”

Sızıcı seslerin üst seviyelerde olduğu ve şiir içinde olumsuz duygu değerine sahip kelimeye ait örnek:

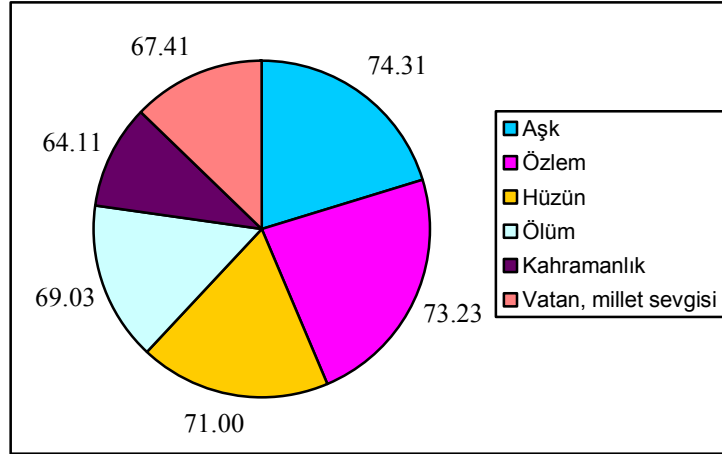
“sen bizim köyleri görmedin ki (hiç), (ıpıssız) bir gecedir”

“ıpıssız” kelimesinin şiir içindeki duygu dünyası: Yalnızlık, تنها

“ıpıssız bir gecedir” cümlesindeki “ıpıssız” kelimesi incelendiğinde, “p” tonsuz patlayıcı ünsüzü, “s” tonsuz sızıcı ünsüzü, “z” tonlu sızıcı ünsüzü, “ı” ünlüsünden oluştuğu ve 58.5 puan değerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu kelime, (TDK, 2005: 2093), “çok ıssız, تنها” anlamı olumsuz duygu değeri yansıtmaktadır. Sızıcı ünsüzlerin olduğu kelimenin şiir içinde de olumsuz duygu değerine büründüğü tespit edilmiştir (Bkz., 199).

Grafik 9

Aşk, özlem, hüznün, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen puan değerlerinin ortalamalarının karşılaştırılması

Aşk duygusunu ifade eden şiirlerin puan ortalaması, 74.31 iken; özlem duygusunu ifade eden şiirlerinin puan ortalaması, 73.23'dür. Her iki değer birbirine yakın ve üst seviyelerde çıkması, bu şiirlerdeki akıcı ünsüzlerin oranıyla açıklanabilir. Çünkü akıcı ünsüzlerin, aşk duygusunu ifade eden şiirlerdeki ortalaması, % 57.86 oranındayken; özlem şiirlerinde, % 56.67'dir.

Hüzün duygulu şiirlerin puan ortalaması, 71.00'dir. Bu değer, aşk ve özlem duygusunu ifade eden şiirlerin puan ortalamalarından düşük olmasının nedeni, bu şiirlerde, hüznün duygusu ile karamsarlık, melankoli, sitem, çaresizlik vb. duyguların şiire yansımından dolayıdır. Çünkü bu duygular, hüznün şiirlerinde, akıcı ünsüzlerin oranını düşürerek patlayıcı ünsüzlerin oranını yükseltmiştir. Öyle ki bu şiirlerde patlayıcı ünsüzlerin ortalaması, % 31.66'dır.

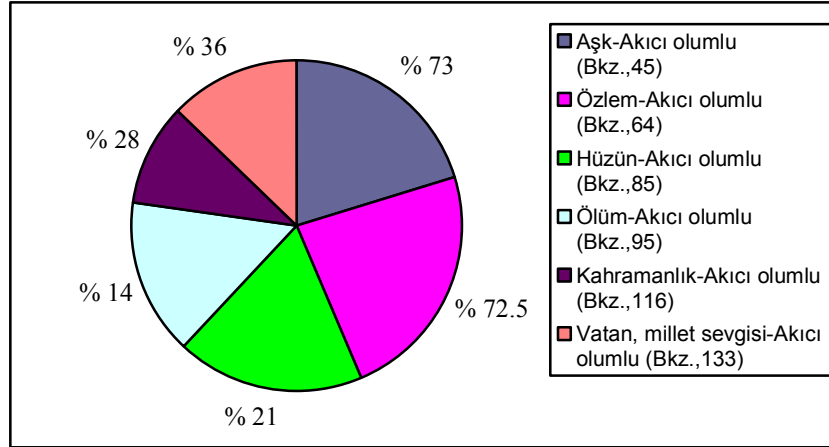
Ölüm duygusunu ifade eden şiirlerin puan ortalaması (69.03), diğer şiirlerin puan ortalamalarından çok farklıdır. Çünkü ölüm duygusu, Eski Türk Edebiyatındaki gibi, Allah'a ulaşmak, birliğinde erimek, vuslata erişmek için işlenen bir duygu olmaktan öte; incelenen şiirlerdeki ölüm duygusu, karamsarlık, soğukluk, hüznün, ölümün ve ölümlün tasviri biçiminde verilmiştir. Bu açıdan bakıldığında,

patlayıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları, % 46 oranındadır. Olumsuz duygu dünyasına sahip kelime ve kelime grupları ise, % 33 oranındadır. Eğer ölüm duygusu, akıcı ünsüzler ile yansıtılırken; % 31 oranında, olumsuz duygu dünyasına sahip kelime ve kelime grupları ile yansıtılmıştır. (Bkz., 95)

Kahramanlık duygusunu ifade eden şiirlerin puan ortalaması, 64.11'dir. Bu şiirlerde, patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları, % 61 oranındadır (Bkz., 116). Bu göstergeler, patlayıcı sesler ile kahramanlık duygusu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Vatan ve millet sevgisini dile getiren şiirlerin puan ortalaması ise, 67.41 oranındadır. Bu duygu yüklü şiirlerde, akıcı seslerin ortalaması % 50.49 iken; patlayıcı seslerin ortalaması, % 35.39'dur. Bu şiirlerde, akıcı ünsüzlerin daha fazla yer alması ve puan değerlerinin, lirik şiirlerin puan değerlerine yaklaşması, lirik-epik duygu dünyasına büründüğünü göstermektedir.

Grafik 10

Aşk, özlem, hüzn, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, olumlu anlama bürünmüş akıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması

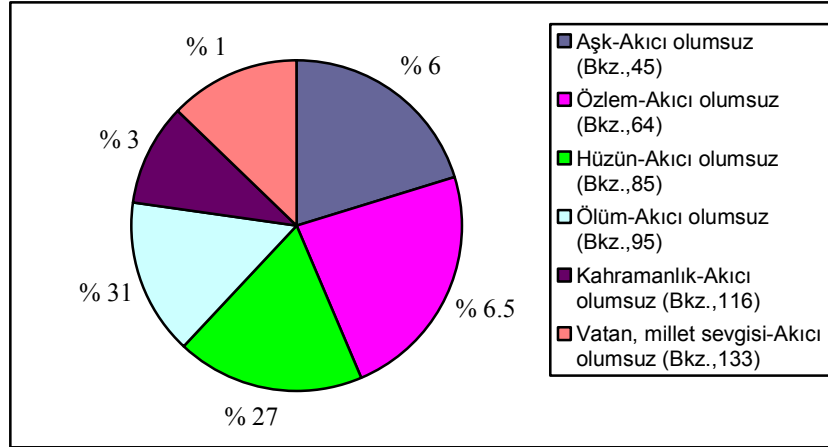

Grafik 8’de görüldüğü gibi, aşk ve özlem duygusunu ifade eden şiirlerde, akıcı seslerin oranı üst seviyelerdedir. Özellikle duygu yoğunluğu hat safhada olan aşk duygulu şiirlerdeki % 73’lük oran, bu şiirlerdeki akıcı seslerin olumlu duygular yansıttığını göstermektedir. Aynı özellikler, özlem duygulu şiirler içinde söz konusudur. Hüzn duygulu şiirlerde, akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının % 21 oranında, olumlu duygular yansıttığı belirlenmiştir. Ölüm şiirlerinde ise, durum oldukça farklıdır. Bu şiirlerde, % 14 oranında, akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının olmasının nedeni, ölüm duygusunun, olumsuz bir duygu değeri olması ve bu duygu yansıtılırken, olumsuz anlama bürünmüş patlayıcı seslere ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Kahramanlık duygusunu ifade eden şiirlerde, akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının alt seviyelerde olması, bu tarz şiirlerde, patlayıcı seslerin varlığını ortaya koymaktadır. Vatan ve millet sevgisi şiirlerde ise, bu değer % 36’ dır.

Grafik 11

Aşk, özlem, hüzn, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiiirlerde, olumsuz anlama bürünmüş akıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması

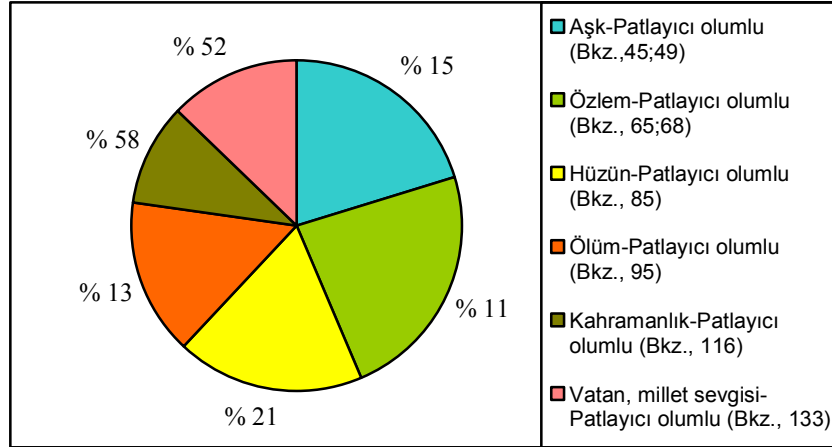

Grafik 9 incelendiğinde, aşk, özlem, hüzn, vatan ve millet sevgisi, kahramanlık duygusunu ifade eden şiiirlerde, olumsuz anlama bürünmüş kelime ve kelime gruplarının oranları düşüktür. Bu durumun nedeni, aşk ve özlem duygulu şiiirlerin, olumlu duygu dünyasına sahip kelimelere ihtiyaç duymasındır. Hüzn duygulu şiiirlerde, bu değerin % 27 olması ise, hüzn duygusu ile birlikte yansıtılan olumsuz duygulardır.

Yalnız ölüm duygulu şiiirlerde, diğer şiiirlerdeki duygu değeriyle farklı olarak % 31 oranında, olumsuz duygu değeri taşıyan akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları tespit edilmiştir. Ölüm şiiirleri düşünöldüğünde, bu değerin yüksek olmasının nedeni, ölüm duygusunun, olumsuz bir duygu olarak algılanmasından kaynaklanmaktadır. Bu durum, ölüm gibi olumsuz bir duygunun, olumsuz duygu dünyasına sahip ses birlikteliklere ihtiyaç duyduğunu göstermektedir.

Grafik 12

Aşk, özlem, hüznün, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerde, olumlu anlama bürünmüş patlayıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması

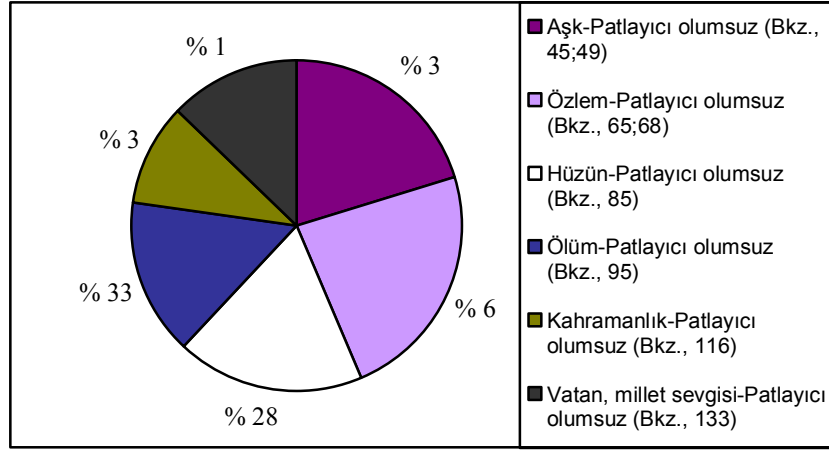

Epik şiirlerde yeterince patlayıcı, lirik şiirlerde yeterince akıcı ünsüz kullanmamak, ses-anlam-ahenk birlikteliğini sarsabilir (Coşkun 2008: 263). Bu açıdan, aşk, özlem ve hüznün duygulu şiirlerde yer alan, olumlu anlama bürünmüş patlayıcı ses birliktelikleri, ideal oranda olduğu söylenebilir. Ölüm duygusunu ifade eden şiirlerde, bu oranın daha da düşük olduğu görülmektedir. Yukarıda da söylendiği gibi, ölüm duygusu, olumsuz duygu dünyası yansıtan ses birlikteliklerine ihtiyaç duymaktadır.

Kahramanlık duygulu şiirlerde, olumlu anlam taşıyan, yani zihnimize epik duyguların oluşmasını sağlayan patlayıcı seslerin oranı, % 58'dir. Bu durum, kahramanlık duygulu şiirleri oluşturan kelime ve kelime gruplarının, yarısından fazlasının patlayıcı sesler ile oluşturulduğunu göstermektedir. Bu göstergeler, tesadüfi olmaktan öte, ses-anlam-ahenk birlikteliğini yansıtmaktadır. Aynı durum, vatan ve millet sevgisi şiirler için de geçerlidir. % 52'lik oran, bu şiirlerdeki patlayıcı ses birlikteliğini göstermektedir.

Grafik 13

Aşk, özlem, hüzn, ölüm, kahramanlık, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiiirlerde, olumsuz anlama bürünmüş patlayıcı seslerin olduğu kelime ve kelime gruplarının karşılaştırılması

Olumsuz anlama bürünmüş patlayıcı ses birlikteliklerinin, (Bkz., 45;49)ölüm ve hüzn şiiirlerinde üst seviyelerde olması dikkat çekicidir. Çünkü aşk, özlem, vatan ve millet sevgisi ve kahramanlık duygusunu ifade eden şiiirlerde, bu değerler, alt seviyelerdedir. Patlayıcı seslerin % 33 oranında olumsuz duygu dünyaları barındıran kelimeler oluşturması, ölüm duygusuyla ilişkilidir. Bu sonuçlar, ölüm şiiirleri yazan şairlerin, ölüm duygusunu, olumsuz olarak zihinlerinde canlandırdıklarını göstermektedir. Bu açıdan, ölüm duygusu, şairin zihninde canlandığı biçimde (olumlu ya da olumsuz), kelime ve kelime gruplarına (akıcı ses birlikteliği ya da patlayıcı ses birlikteliği ile) yansımaktadır.

Hüzn duygulu şiiirlerde, patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının ortalamasının % 50 olduğu düşünülürse, olumsuz duygu dünyasına sahip ses birliktelikleri, % 28 oranında yer tutması, hüzn duygusu içerisinde karamsarlık, melankoli, çaresizlik, elem, sitem gibi olumsuz duyguların varlığını yansıtmakta ve hüzn duygusu ile patlayıcı ünsüzler arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada ulaşılan bulgular doğrultusunda, sonuçlar ve öneriler sunulmuştur.

5.1. SONUÇLAR

Türkçe şiirlerde, kelimeleri oluşturan seslerin, anlamı nasıl oluşturduklarını tespit etmek ve farklı türdeki şiirlerde kullanılan sesler ile bu seslerin oluşturduğu kelimelerin duygu değerleri arasında ses - anlam ilişkisi olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Lirik şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan sesler ile bu şiirlerde yansıtılan duygular arasında ses - anlam ilişkisinin ortaya çıkartılması ve bu şiirlerdeki seslerin, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini oluşturmalarına ilişkin sonuçlar:

1. Kelime değerlendirme tablosu aracılığıyla elde edilen aşk duygusunu ifade eden şiirlerin puan değerlerinin ortalaması 74.31'dir. Bu değer, incelenen duygular arasında (özlem, ölüm, hüznün, kahramanlık, vatan ve millet sevgisi) en üst seviyede çıkan puan değeridir.

Aşk duygusunu ifade eden şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin ortalaması, (v ünsüzü dâhil) % 57.86'dır. Patlayıcı ünsüzlerin ortalaması, % 26.97 iken; sızıcı ünsüzlerin ortalaması, % 15.17'dir.

Bu şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarının sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin oluşturduğu ses birlikteliklerinin ortalaması ise, % 78.5'dir. Patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu ses birlikteliklerinin ortalaması % 18.5 iken; sızıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının ortalaması ise, % 3 oranındadır.

Akıcı ünsüzlerin oluşturduğu ses birlikteliklerinin ortalaması (% 78.5) incelendiğinde, % 73 oranında, olumlu duygu dünyası oluşturduğu görülürken; % 5.5 oranında, olumsuz duygu dünyası oluşturduğu görülmüştür. Bu oranlar, aşk şiirlerini oluşturan ses birlikteliklerinin üst seviyelerde akıcı sesler tarafından oluşturulduğunu ortaya koymaktadır.

İncelenen aşk şiirlerinde, patlayıcı ünsüzlerin % 18.5 oranında çıkması, patlayıcı ünsüzlerin yer aldığı kelime ve kelime öbeklerini göstermektedir. Bu patlayıcı sesler, aşk şiirlerinde % 15.5 oranında olumlu duygu değerine sahip iken; % 3 oranında olumsuz duygu değerine sahip kelime ve kelime grupları oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu durum, patlayıcı seslerin iç dünyamızda olumlu bir anlama bürünebileceklerini göstermektedir.

2. İncelenen özlem şiirlerinde, kelime değerlendirme tablosu aracılığıyla elde edilen puan değerlerinin ortalamasının 73.23 oranında olduğu tespit edilmiştir. Bu ortalama, aşk duygusunu ifade eden şiirlerden sonra ortaya çıkan en yüksek puan değeridir.

Özlem duygusunu ifade eden şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin ortalamasının % 56.67 (v ünsüzü dâhil) oranında olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda patlayıcı ünsüzlerin ortalaması % 42.15 iken, sızıcı ünsüzlerin ortalaması, % 1.18'dir.

Özlem duygusunu ifade eden şiirlerde, kelime ve kelime gruplarının sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin oluşturduğu ses birlikteliklerinin ortalaması ise, % 79'dur. Bu ortalamanın % 72.5'i, bu tarz şiirlerde, olumlu duygu dünyasını gösterirken; % 6.5'i, olumsuz duygu dünyasını göstermektedir.

Özlem duygulu şiirlerde, patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime öbekleri % 19 oranındadır. Bu değer incelendiğinde, olumlu duygu dünyası oluşturan kelime ve kelime grupları % 11 oranında iken; olumsuz duygu dünyası oluşturanlar % 8 oranında olduğu tespit edilmiştir. Sızıcı ünsüzlerin ortalaması ise, % 2 oranındadır.

İncelenen özlem duygulu şiirlerde, melodik ünsüzlerin ortalamasının % 77.95 oranında olduğu belirlenmiştir. Şiirlerin puan değerlerinin ortalaması ise 73.23'dür. Bu oranlar, ses ve puan değerlerinin birbirleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir.

3. İncelenen hüznün duygulu şiirlerde, kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen puan değerlerinin ortalamasının 71 oranında çıktığı tespit edilmiştir.

Hüznün duygusunu ifade eden şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin ortalaması, (v ünsüzü dâhil) % 54.49'dur. Patlayıcı ünsüzlerin ortalaması, % 31.66 iken; sızıcı ünsüzlerin ortalaması, % 13.76'dır.

İncelenen hüznün duygusunu ifade eden şiirlerde, akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime öbeklerinin ortalaması % 48 oranındadır. Bu değer incelendiğinde, % 21 oranında olumlu duygu dünyasına sahip ses birliktelikleri olduğu görülürken; % 27 oranında, olumsuz duygu dünyasına sahip ses birlikteliklerinin olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen bu şiirlerde, patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının ortalaması ise, % 49'dir. Bu değer içinde, % 28 oranında patlayıcı seslerin oluşturduğu kelimelerin olumsuz anlam taşıması, hüznün duygusu içerisinde karamsarlık, melankoli, çaresizlik, elem, sitem gibi olumsuz duyguların varlığını yansıtmakta ve hüznün duygusu ile patlayıcı ünsüzler arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Ayrıca, % 21 oranında patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime öbeklerinin olumlu duygu dünyası taşıması, hüznün duygusu içerisinde patlayıcı ünsüzlerin, olumlu anlamlara büründüğünü göstermektedir.

Bu sonuçlar, hüznün duygusunu ifade eden şiirlerin, olumsuz duygu dünyasına sahip akıcı ünsüzlerin oluşturduğu ses birliktelikleri (% 27 oranında) ile olumsuz duygu dünyasına sahip patlayıcı ses birlikteliklerinin (% 28 oranında) her ikisine de ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Ayrıca, bu tarz şiirlerde akıcı ünsüzlerin oluşturduğu ses birlikteliklerinin, olumsuz anlamlara büründüğü görülmektedir.

4. İncelenen ölüm duygulu şiirlerin tamamında, kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen şiirlerin puan değerinin ortalamasının % 69.03 oranında çıktığı tespit edilmiştir.

Ölüm duygusunu ifade eden şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin ortalaması, (v ünsüzü dâhil) % 54.78'dir. Patlayıcı ünsüzlerin ortalaması, % 30.89 iken; sızıcı ünsüzlerin ortalaması, % 14.33'dür.

Bu şiirlerdeki patlayıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları ise, % 46 oranındadır. Bu değer incelendiğinde, patlayıcı seslerin oluşturduğu, olumsuz duygu dünyasına sahip kelime ve kelime grupları % 33 oranında yer alırken; % 13 oranında, patlayıcı seslerin oluşturduğu olumlu duygu dünyasına sahip kelime ve kelime grupları yer almaktadır.

Bu şiirlerdeki akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının ortalaması ise, % 45'dir. Olumlu duygu dünyasına sahip kelime ve kelime grupları, % 14 oranında iken; % 31 oranında, olumsuz duygu dünyasına sahip kelime ve kelime ve kelime grupları vardır. Akıcı seslerin, % 31 oranındaki olumsuz duygu dünyasına sahip kelime ve kelime gruplarını oluşturması, ölüm duygulu şiirlerde, akıcı seslerin, olumsuz anlamlara büründüğünü göstermektedir.

Ölüm duygusunu ifade eden şiirlerde, karamsarlık, çaresizlik, elem, sitem gibi olumsuz duygular, patlayıcı seslerin oranını arttırmıştır. Bu anlamda, patlayıcı ses birlikteliklerinin ölüm duygusunu ifade eden şiirlerde fazla kullanılması, insan zihninde karamsarlık, sitem, acı, çaresizlik vb. duyguları uyandırmaktadır.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Epik şiirlerdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan sesler ile bu şiirlerde yansıtılan duygular arasında ses - anlam ilişkisi ve bu şiirlerdeki seslerin, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini oluşturmalarına ilişkin sonuçlar:

1. İncelenen kahramanlık duygulu şiirlerde, kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen şiirlerin puan değerlerinin ortalamasının 64.11 oranında çıktığı tespit edilmiştir.

Kahramanlık duygusunu ifade eden şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen akıcı ünsüzlerin ortalaması, (v ünsüzü dâhil) % 49.58'dir. Patlayıcı ünsüzlerin ortalaması, % 40.08 iken; sızıcı ünsüzlerin ortalaması, % 10.34'dür.

Bu şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları % 61 oranında iken; akıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları % 31 oranındadır. Bu nicel değerler, kahramanlık şiirlerindeki patlayıcı ünsüzlerin, kelime ve kelime gruplarının duygu dünyalarını oluşturduğunu göstermektedir.

Ayrıca, % 61 oranındaki patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları, kahramanlık duygusunun ifade edildiği şiirlerde, patlayıcı ünsüzlerin (% 58 oranında) olumlu duygu dünyasına bürünmesi, kahramanlık duygusu ile patlayıcı sesler arasındaki ilişkiyi yansıtmaktadır.

2. İncelenen vatan ve millet sevgisi şiirlerinde, kelime değerlendirme tablosu ile elde edilen şiirlerin puan değerlerinin ortalaması, 67.41'dir.

Bu şiirlerdeki seslerin sayılmasıyla elde edilen, akıcı seslerin ortalaması % 50.49 iken; patlayıcı seslerin ortalaması, % 35.39 oranındadır. Sızıcı seslerin ortalaması ise, 14.12'dir. Bu göstergeler, vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerin, lirik-epik tarzda olduğunu ortaya koymaktadır.

Vatan ve millet sevgisini ifade eden şiirlerdeki ses birliktelikleri incelendiğinde ise, % 53 oranında patlayıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları yer tutarken; % 38 oranında, akıcı seslerin oluşturduğu kelimeler yer

tutmuştur. Sızıcı seslerin oluşturduğu kelime ve kelime grupları ise, % 9 oranındadır.

Seslerin sıklık oranı, şiirdeki duygu yoğunluğuyla ilişkili olduğundan, patlayıcı ünsüzlerin oluşturduğu kelime ve kelime gruplarının % 52'si, olumlu anlama bürünmüş iken; % 1'i olumsuz anlama büründüğü tespit edilmiştir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara dayanarak, Türkçe şiirlerde, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini oluşturan seslerin nitel ve nicel özellikleri olduğundan, şiir dilinde fonetik – semantik ilişkisinin ortaya çıkarılmasına yönelik şu önerilere yer verilmiştir:

1. Türk dilinde, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerinin belirlenmesinde, en büyük görev, ses temelli araştırmalara düşmektedir. İnsanın duygu ve düşünce dünyasını ifade eden seslerin nitel ve nicel değerlerinin belirlenmesinde teknoloji destekli çalışmalar yapılmalıdır.

2. Şiir dilinde, fonetik – semantik ilişkisinin belirlenmesinde, teknoloji destekli araştırmaların yapılabilmesi için, üniversitelerde fonetik lâboratuvarlarına ihtiyaç vardır. İnsan seslerinin oluşum ve akustik bakımından teknik cihazlar yardımıyla incelenebildiği fonetik lâboratuvarlarında, seslerin nicel ve nitelikleri, göze dayalı olarak sağlıklı bir şekilde yapılabilmektedir. Ses örüntülerinin görünür hale getirilmesi ve böylece akıcı, sızıcı, patlayıcı; periyodik, periyodik-aperiyodik, aperiyodik gibi niteliklerin doğru olarak tespit edilebilmesi, tespit edilen nitelikler ile kelime ve kelime gruplarının duygu değerleri arasındaki ilişkinin ortaya çıkartılmasını sağlayacaktır.

Fonetik laboratuvarlarında yapılan araştırmalar ile kelime ve kelime gruplarının olumlu ve olumsuz duygu değerlerinin oluşum sebepleri algılanabilir; farklı ses değerlerine sahip kelimeler birbirleriyle karşılaştırılarak, anlamı oluşturan ses örüntüleri tespit edilebilir; kelime ve kelime gruplarını oluşturan ses örüntülerinin anlamı nasıl oluşturduğunu göze dayalı olarak daha iyi kavratılabilir.

3. Sesler, bir bakıma duygu ve düşüncelerin yansımaları oldukları için, şiir dilinde, farklı duygu ve düşüncelerin yansıtılması, iyi bir fonetik bilgisine sahip olarak gerçekleşebilir.

4. Ses-anlam ilişkisini sağlıklı kurulabilmesi için, öğrencilere dilin kuralları iyi kavratılmalı; öğrencilerin, kelime ve kelime öbeklerinin duygu ve düşünce dünyalarına girebilmeleri sağlanmalıdır.

Bu bakımdan öğrencilere, kelime ve kelime gruplarının tahlilinde, ses temelli şu çalışmalar yaptırılmalıdır:

- Şiirdeki kelime ve kelime gruplarını oluşturan ünlü, ünsüz, çift ünlü gibi tüm sesler ele alınarak, bu seslerin sıklık oranları bulunmalı ve şiirdeki fonetik tablolar ortaya çıkarılmalıdır. Bu anlamda, şiirdeki seslerin nitel ve nicel değerlerine göre, kelime ve kelime gruplarının duygu değerlerini belirlemeleri istenmelidir.

- Seslerin nicel değerlerini ortaya çıkaran “Kelime Değerlendirme Tablosu” ile şiirlerdeki ses birlikteliklerinin puan değerleri bulunarak, şiirlerin genel duygu dünyalarını ortaya çıkarmaları istenmelidir.

5. Dilimizdeki sesler, kelime ve kelime gruplarının duygu ve düşünce dünyalarını yansıtan anlamlı birimler olduklarından dolayı, ses-anlam ilişkisinin sağlıklı algılanabilmesi, öğrencilerin, kelime ve kelime gruplarının duygu ve düşünce dünyalarına girebilmelerinin sağlanabilmesi ve sesler ile duygu ve düşünceler arasında ilişki kurabilmeleri için, Türkçe Eğitimi Bölümünde, fonetik – semantik ilişkisini kavratan derslere de yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

ABELİN, A ve J. Allwood (2000). “Cross Linguistic Interpretation of Emotional Prosody”, *Proceeding of the ISCA Workshop on Speech and Emotion*. <http://www.ling.gu.se/~jens/publications/bfiles/B54.pdf> adresinden alınmıştır.

AKSAN, Doğan (1966a). *Türk Anlam Bilimine Giriş-Anlam Değişmeleri*. **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten**. Ankara. TDK, 167-168., 18.04.2010 tarihinde, http://www.tdkdergi.gov.tr/TDA/1965/1965_9_Aksan.pdf adresinden alınmıştır.

AKSAN, Doğan (1994). *Anlambilim, İlgili alanlar ve Türkçe*. **A.Ü. Tömer Dil Dergisi**, Doğan Aksan Özel Sayısı, S. 16, Şubat.

AKSAN, Doğan (1998). *Anlambilim: Anlambilimin Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Engin Yay.,Ankara.

AKSAN, Doğan (2006). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Engin Yay., Ankara.

AKSAN, Doğan (2004). *Dil ve İletişim*, Multilingual Yay., İstanbul.

AKSAN, Doğan (2007). *Her Yünüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim*, TDK Yay., Ankara.

ASYA, Arif Nihat (1990). *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*. Ötüken Yayınları, İstanbul.

ATSIZ, Hüseyin Nihat (1990). *Yolların Sonu*. Baysen Yayıncılık, İstanbul.

AYDIN, Mehmet (2003). “*Dil biliminin Yoksul Akrabası: Anlam bilimi*”, **Türk Dili Dergisi**, S. 621, s. 208-211.

BANARLI, Nihat Sami (2004). *Türkçenin Sırları*, Kubbealtı Yayınları. İstanbul.

BAKİLER, Yavuz Bülent (2005). *Âşık Veysel*. Türk Edebiyat Vakfı Yayınları, İstanbul.

BAYRAV, Süheyla (1998). *Yapısal Dilbilim*, Multilingual Yay., İstanbul.

- BAYRAV, Süheylâ (1998). Dilbilim: Filolojinin Oluşumu. Multilingual Yay. İstanbul.
- BEYATLI, Yahya Kemal (1990). Kendi Gök Kubbemiz. Kültür Bakanlığı Yayınları., İstanbul.
- BİRİNCİ, Necat (1990). Kahramanlık Şiirleri Antolojisi. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- BLOOMFIELD, SAPIR ve Diğerleri (1999). XX. Yüzyıl Dilbilimi, Multilingual Yay., İstanbul.
- BOİLEAU, Donan-Laurent (2007). Psikanaliz ve Dilbilim (*Sözceleme Öznesi*), De Ki Yayınları, Ankara.
- BRONDAL, Viggo (1943). *Essais de Linguistique Générale*. Kopenhag.
- CANSEVER, Edip (2004). Edip Cansever'de Şairin Kanı. Papirüs Yayınları. İstanbul.
- COMRIE, Bernard (2004). *Dil Evrensellikleri ve Dil Tipolojisi*,
- COŞKUN, M. Volkan (2000b), *Fonetik ve Fonetik Laboratuvarları, Türk Dili*, Sayı:81, s.387-402.
- COŞKUN, Volkan (2000c). *Fonetik, Fonoloji ve Türkiye Türkçesinin Ünsüzler Matriksi, Türk Dili*, Türk Dil Kurumu Yayını, Sayı: 588, s. 588-593.
- COŞKUN, Volkan; AÇIK, Nilgün (2004, Aralık). *İlk Öğretimden Orta Öğretime Geçişte Türkçenin Önemi*, Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Millî Eğitim Bakanlığı.
- COŞKUN, M. Volkan (2008). *Türkçenin Ses Bilgisi*, IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.

COŞKUN, M Volkan (2009). *Fazıl Hüsni Dağlarca'nın Çocuk Temalı Şiirlerinde Kavramlaştırma*. Fazıl Hüsni Dağlarca Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörlüğü Sempozyum Dizisi: 3, s. 165-173.

ÇAĞLAR, Behçet Kemal (1994). *Benden İçeri*. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basım evi, Ankara.

ÇETİN, Mehmet (2002) *Tanzimattan Günümüze Türk Şiiri Antolojisi I*. Akçağ yayınları, Ankara.

ÇETİN, Mehmet (2002) *Tanzimattan Günümüze Türk Şiiri Antolojisi II*. Akçağ yayınları, Ankara.

ÇETİN, Mehmet (2002) *Tanzimattan Günümüze Türk Şiiri Antolojisi III*. Akçağ yayınları, Ankara.

ÇETİN, Mehmet (2002) *Tanzimattan Günümüze Türk Şiiri Antolojisi IV*. Akçağ yayınları, Ankara.

DEMİRCAN, Ömer (2001). *Türkçenin Ses Dizimi: Sesler, Sesbirimler, Ayırıcı Özellikler, Ses Değişimleri, Vurgu, Vurgulama, Ezgi, Ezgileme*, Dergâh yayınları, İstanbul.

DİLÇİN, Cem (1991). Fuzili'nin Şiirlerinde Söz Tekrarlarına Dayanan Bir Anlatım Özelliği: *Türkoloji Dergisi* IX/1, 43-98.

DİLÇİN, Cem (2005). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara.

DIRANAS, Ahmet Muhip (2004). *Şiirler*, Yapı Kredi Yayınları. İstanbul

DURMUŞ, Mithat (2006). *Sesbirim-Anlambirim arasındaki ilişkiler düzeyi ve Melih Cevdet Anday'ın Şiirlerinde Sesbirimsel Yinelemeler*. *Hürriyet Gösteri*, S.278, Mart 2006, s.76-80.

ENGİNÜN, İnci; KERMAN, Zeynep (1987). *Ahmet Haşim, Bütün Şiirleri*, Dergâh Yay. İstanbul.

ENGİNÜN, İnci (1988). Ömer Bedrettin Uşaklı, Bütün Eserleri. Türk Dil Kurumu Yayınları., Ankara.

GENCAN, Tahir Necat (2001). Dil Bilgisi, Ayraç Yayınları, İstanbul.

GÖKALP, Ziya (1976). Yeni Hayat. Gökalp yayıncılık, İstanbul.

GÖKYAY, Orhan Şaik (2002). *Bu Vatan Kimin*, T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

GUIRAUD, Pierre (1984). Anlambilim. Kuzey Yayınları, Ankara.

GÜZ, Nükhet (1987). *Sesler ve Kurallar*, Der Yay. İstanbul.

KANIK, Orhan Veli (2002). Bütün Şiirleri, Adam yayınları, İstanbul.

KAHRAMAN, Hasan Bülent (2000). **Türk Şiiri, Modernizm Şiir**, Büke Yayınları, İstanbul, s.190.

KARAHAN, Leyla (2008). *Tekrar Gruplarında Ünlü Düzeni-Anlam İlişkisi Üzerine Düşünceler*. Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun Armağanı. Akçağ Yayınları, Ankara. s.140-148.b

KANDEMİR, Emine ve Yavuz (2008). Eş Anamlı ve Karşit Anamlı Kelimeler Sözlüğü. Altın Kitaplar Yay.

KOCAOĞLU, Timur (2006). *Türk ve Dünya Dillerinde Ses-Anlam Uygunlukları "Rastlantısal" mı?* 20. **Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri**. Maltepe Üniversite Yayınları. No: 33.

LADEFOGED, Peter (1975). *A Course of Phonetics*. Los Angeles: Harcourt Brace Jovanovich College Publishers. 12.03.2010 tarihinde, <http://pages.pomona.edu/~rt004747/lgcs11read/Ladefoged93Ch1.pdf>.adresinden alınmıştır.

LANGHECKER, Ronald W. (1971). Language and Its Structure (Sprache und Ihre Struktur başlıklı Almanca çevirisi). Tübingen.

- LYONS, John (1977). SEMANTİCS. Volume I. Cambridge University Press.
- MAGNUS, M. (2001). What's in a Word? *Studies in phonosemantics*. PhD thesis. Department of Linguistics, Science of Technology. NTNU Faculty of Arts, Norwegian University.
- MALMBERG, Bertil (1968). Manual of Phonetics. North-Holland Publishing Company, Institute of Phonetics, Lund.
- MANAS, Çiğdem (1997). *Türk Aşk Şiirleri Antolojisi*, Gün yayıncılık, İstanbul
- MARTİNET, Andre (1998). *İşlevsel Genel Dilbilim*, İstanbul, Multilingual Yayınları.
- MARTİNET, Andre (1968). *La Linguistique Synchnonique*, Paris. P.U.F
- OHALA, John J. (1990). There is no İnterface Between Phonology and Phonetics: A Personal Wiew. *Journal of Phonetics* 18, 153-171. 10.03.2010 tarihinde, http://www.linguistics.berkeley.edu/PhonLab/users/ohala/papers/no_interface.pdf adresinden alınmıştır.
- ÖZCAN, Hidayet (1998). Vatan ve Kahramanlık Şiirleri. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, İstanbul.
- ÖZKAN, Abdullah; DURBAŞ, Refik (1999). Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi I. Boyut yayıncılık, İstanbul.
- ÖZKAN, Abdullah; DURBAŞ, Refik (1999). Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi II. Boyut yayıncılık, İstanbul.
- ÖZKAN, Abdullah; DURBAŞ, Refik (1999). Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi III. Boyut yayıncılık, İstanbul.
- ÖZKAN, Abdullah; DURBAŞ, Refik (1999). Cumhuriyetten Günümüze Türk Şiiri Antolojisi IV. Boyut yayıncılık, İstanbul.
- ÖZLEM, Doğan (2003). *Felsefe ve Doğa Bilimleri*, İnkılap Yayınları, Ankara.

ÖZÜNLÜ, Ünsal (1991). Deyişbilim ve Yazınsal Değerlerin Bulunması: Dilbilim ve Türkçe, Dil Derneği, 70-93.,Ankara.

ÖZÜNLÜ, Ünsal (2001). *Edebiyatta Dil Kullanımları*, Multilingual yay., İstanbul.

ÖZSOY, A. Sumru; TAYLAN, Eser E. (2000). XIII. Dilbilim Kurultayı, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Palmer, F.R.,(2001). *Semantik: Yeni Bir Anlambilim Projesi*, (Çev.: Ramazan Ertürk), Ankara.

PERRINE, Laurence (1978). *Literature Structure, Sound and Sense*. Harcourt Brace Jovanovich.

PERROT, Jean (2006). *Dilbilim*, Dost Kitapevi Yayınları, İstanbul.

PORZİG, Wolter (2003). *Dil Denen Mucize, Dilbilimin Araştırma Konuları Yöntemleri ve Ulaştığı Sonuçlar*, Türk Dil Kurumu Yay, Ankara.

ROBİNS, R.H. (1971). *General Linguistics, An Introductory Survey*, London.

RIFAT, Mehmet (2005), *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

RYALLS, Jack (1996). *A Basic Introduction to Speech Perception*. University of Central Florida, Orlando. Singular Publishing Group.

SELEN, Nevin (1985). *Söyleyiş Sesbilimi, Akustik sesbilim ve Türkiye Türkçesi*. Türk Dil Kurumu Yay.

SEZGİN, Ahmet; YALÇIN, Cengiz (1993). *Ölüm Şiirleri Antolojisi*, Ünlem Yayınları. İstanbul.

SİMON, J.C; Burstein, P. (1985). *Basic Research Methods in Social Science*, New York: Mc Grow Hill.

SCOBBIÉ, James M. (2005). *The Phonetics – Phonology Overlap*. QMUC Speech Science Research Centre Working Paper WP1. 2.02.2010 tarihinde,

<http://www.qmu.ac.uk/ssrc/pubs/Scobbie%202005%20Phonetics%20Phonology%20Overlap%20WP1.pdf> adresinden alınmıştır.

SMALL, Larry H. (2005). *Fundamentals of Phonetics: A Practical Guide For Students*, 2/e. 28.03.2010 tarihinde, http://prod01.ls.wcm.svvs.pearson.com/assets/hip/us/hip_us_pearsonhighered/samplechapter/0205419127.pdf adresinden alınmıştır.

SOSYAL, İlhamı (2007). 20. yüzyıl Türk Şiiri Antolojisi, Bilgi Yayınevi. İstanbul.

TAVŞANCIL, Ezel; ASLAN, Esra (2001). Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri, Epsilon yay., İstanbul.

TECER, Ahmet Kutsi (2009). Bütün Şiirleri. Bilge Kültür Sanat, İstanbul.

TDK (2005). *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara.

TROUBETSKOY, N.S. (1964). *Principes de Phonologie*, Paris, Klincksieck.

VARDAR, Berke (1998), Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri, Multilingual Yay., İstanbul.

VARDAR, Berke (2001), Dilbilim Yazıları, Multilingual Yayınları. İstanbul.

VARDAR, Berke (2002). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, İstanbul.

VARDAR, Berke (2001). Genel Dilbilim Dersleri, Ferdinand de Saussure, İstanbul, Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

VENDRYES, J.V. (2001), *Dilbilim, Dil ve Düşünce*, Multilingual Yayınları. İstanbul.

WANGLER, Hans – Heinrich, *Physiologische, Phonetic Eine Einführung*, Marburg, 1972. Zinkin, N.U., *Mechanism of Speech* The Hague. 1968.

YIRCALI, Sıtkı (1991). Memleket. Akçağ yay. İstanbul.

EKLER

**Ek – 1 Ses – Anlam İlişkisi ile İlgili Verilerin Toplanmasında Seçilen
Şiirler**

Anlatamıyorum (Kanık, 2002: 55)

Ağlasam sesimi duyar mısınız,
Mısralarımda?
Dokunabilir misiniz,
Gözyaşlarıma, ellerinizle?
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.
Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

Orhan Veli KANIK

Senin Yanında (Akt: Özkan; Durbaş, 1999: 123)

Senin yanımdayken, avuçlarımda,
Suda sabun gibi eriyor zaman.
Ve sanki yağ gibi kayıp gidiyor
Bir balık ellerimin arasından.

Al, yeşil sedefler akıyor ağdan,
Bana ram oluyor suların sırrı.
Sade bir şeyler var parmaklarımda;
Pul pul, pırıl pırıl ve senden ayrı.

Zeki Ömer DEFNE

Sen Bir Çiçek Olsan Ben Bir Yaz Olsam (Akt: Bakiler, 2005: 176)

Her sabah her sabah suya giderken,
Yar yolunda toprak olsam toz olsam.
Bakıp dört köşeyi seyran ederken,
Kara kaş altında ela göz olsam.

Uğrunu uğrunu giderken yola,
Nice dilsizleri getirir dile,
Gövel ördek gibi inerken göle,
Ya bir şahin olsam ya bir baz olsam.

Veysel ördek olsun sen de göl yârim,
Yeter artık kerem eyle gel yârim,
Lale, sümbül, mor menevşe, gül yârim,
Sen bir çiçek olsan ben bir yaz olsam.

Âşık Veysel ŞATIROĞLU

Karadut (Akt: Çetin, 2002: 397)

Karadutum, çatalkaram, çingenem,
Nar tanem, nur tanem, bir tanem.
Ağaç isem dalımsın salkım saçak,
Petek isem balımsın a gülüm.

Günahımsın, vebalimsin.
Dili mercan, dizi mercan, dişi mercan,
Yoluna bir can koyduğum,
Gökte ararken yerde bulduğum.

Karadutum, çatalkaram, çingenem,
Daha nem olacaktın bir tanem.
Gülen ayvam, ağlayan narımsın,
Kadınım, kısrağım, karımsın.

Bedri Rahmi EYÜPOĞLU

Geldiğin Günün Hatırası (Akt: Manas, 1997: 41)

Sana nasıl anlatılır,
Sensiz hayatın boşluğu.
Bir zindanın ağır ağır,
Çöker üzerime loşluğu.

Dünya her mihnete bedel,
Sen olduğun için güzel,
Hayat, hayal, mit, emel,
Senden alıyor hoşluğu.

Arıyorum seni uzak
Bir Şehirde sallanarak.
Hala geldiğin günün bak,
Üzerimde sarhoşluğu.

Orhan Seyfi ORHON

Yıllarca Avuttum Garip Gönümünü (Akt: Bakiler, 2005: 173)

Yıllarca avuttum garip gönümünü,
Dedim o yâr bir gün gelecek bize,
Gelmiş gitmiş bizim evi yoklamış,
Gönüllerde gezer görülmez göze.

Tanışlık vermemiş gezmiş benimle,
Can yoldaşı imiş öz canım ile,
Gönülde hükmeden sultanım ile,
Bugün bize gelmiş yâr geze geze.

Benim bir yârim var âleme vardır.
Akıllar ermedik cilvesi vardır.
Onu sevenlerin gönlü bahardır.
Solmaz çiçekleri her zaman taze.

Var mı benim gibi talihi yaver,
Her zaman dillerim çağırır yâr yâr,
Veysel'i söyleten o oynak dilber,
Edalı, cilveli çekilir naza.

Âşık Veysel ŞATIROĞLU

ÖZLEDİM SENİ (Akt: Bakiler, 2005: 190)

Özledim seni...
 Ayrılık yüreğimi uyuşturuyor
 Karıncalandırıyor nicedir.
 Beynimi uyuşturuyor özlemin...
 Çok sık birlikte olmasak bile
 Benimle olduğunu bilmenin
 Bunca zamandır içimi ısıttığını
 Yeni yeni anlıyorum
 Yokluğun,
 Hatırladıkça yüreğime saplanan bir sızı olmaktan çıkıp
 Mütemediyen bir boşluğa
 Sabahları seni okşayarak başlamaları
 Akşamları her işi bir kenara koyup
 Seninle baş başa konuşmaları özlüyorum;
 Oynaşmalarımızı,
 Yürüyüşlerimizi, sevimli haşarılığını,
 Çocuksu küskünlüğünü...
 Nasıl da serttin başkalarına karşı
 Beni savunurken;
 Ve ne kadar yumuşak
 Bir çift kısık gözle kendini
 Ellerimin okşayışına bırakırken
 Gitmeni asla istemediğim halde
 Buna mecbur olduğunu görmek
 Ve sana bunları söylemeden
 'Git artık' demek
 'Beni ne kadar çabuk unutursan, o kadar çabuk
 Kavuşacaksın mutluluğa'
 Demek sana ne de zor
 Seni görmemek ve belki yıllar sonra
 Karşılaştığımızda
 Bana bir yabancı gibi bakmanı istemek senden
 Yeni bir sevdayı yasakladığım kalbime söz geçirmek.
Can YÜCEL

Denizi Özleyenler İçin (Kanık, 2002: 87)

Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu gemiler, damların üzerinden;
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret,
”Bakar bakar ağlarım. “

Hatırlarım ilk görüşümü dünyayı,
Bir midye kabuğunun aralığından:
Suların yeşili, göklerin mavisi,
Lapinaların en harelisi...
Hala tuzlu akar kanım
İstiridyenin kestiği yerden.

Neydi o deli gibi gidişimiz,
Bembeyaz köpüklerle, açıklara!
Köpükler ki fena kalpli değil,
Köpükler ki dudaklara benzer;
Köpükler ki insanlarla
Zinaları ayıp değil.

Gemiler geçer rüyalarımda,
Allı pullu gemiler, damların üzerinden;
Ben zavallı,
Ben yıllardır denize hasret.

Orhan Veli KANIK

O Temmuzlar (Akt: Bakiler, 2005: 380)

Nereye gitsem karşıma çıkıyor ansızın,
O temmuzlar, gözlerine benzeyen bir kızın.

O temmuzlardı karanlığı sevdiren bana,
Parlarken uzaklarda ışığı bir yıldızın.

Otlarla, böceklerle uyuduğum günlerdi,
Simgesiydin sonsuz bozkırlarda yalnızlığın.

Şimdi unuttum bütün adları ve yüzleri,
Yüreğimde yangınları kaldı temmuzların.

Solumak, bir daha solumak o temmuzları,
Güzelliğine vararak çok eski yazların.

Ahmet UYSAL

Seni Düşünüyorum (Akt: Çetin, 2002: 454)

Çocukluğunu düşünüyorum Emilia,
Deniz yolundaki ıssız yolu sabahleyin.
Hani saçların atkım uçuşuyordu rüzgârda,
Kokusunu duyuyorum bembeyaz gömleğinin,
Seni kucağıma alıyorum Emilia.

Ben büyüttüm seni, ben yetiştirdim,
Bu güne, bu sevdaya.
Toprağım, ekmeğim, kitabım, şiirim.
Sende ne varsa doğrudan iyiden yana,
Gözümün nuru, başımın tacı efendim.

Melih Cevdet ANDAY

Gurbet (Gökyay, 2002: 69)

Beni koyup giden cefacı dilber!
Koyduğun yerlerde duramıyorum;
Beni de alsaydın nolur beraber?
Derdimi kimseye veremiyorum...

Çıksam şu dağların yücelerine,
Eş olsam gurbetin gecelerine,
İmrenir dururum nicelerine,
Bir ben mi murada eremiyorum.

Akşam olur, kuşlar konar dallara,
Susamış yıldızlar iner göllere,
Güzeller dizilir ince yollara,
İçlerinde seni göremiyorum.

Bir akarsu görsem melûl olurum,
Ben bu dertten hasta olmam ölürüm.
Seni kaybettiğim yerde bulurum,
Durduğun ellere varamıyorum.

Bu gül yaprağımı dudak değil mi?
Ne diye kıvrılmış, yazık değil mi?
Sana giden yollar uzak değil mi?
Korkumdan bir türlü soramıyorum...

Bağrımda koç gibi dağlar yatıştır,
Görünmez dallarda kuşlar ötüşür,
Bir yerim var benim, yanar tutuşur,
Bir yerim kanıyor saramıyorum...

Orhan Şaik GÖKYAY

İnfilak (Akt: Çolak, 2004: 121)

Ben gidince hüzünler bırakırım,
Bu senin yaşadığıdır.
Bir ev sıkılır kadınlardaki,
Bir adam sıkılır kadınlardaki,
Seni sevmek bu kadar mı?
O benim yaşadığımdır.

Bazen de bir yerde kuşlar vardır,
Ne uçmak, ne görünmek için,
Bir karanfil pencereyi deler,
Bir kapı kendiliğinden kapanır,
İstesek sevişirdik, ama olmadı,
Biz değil yaşayan acılardır.

Gitsem de her yerde biraz vardır,
Hatırda zamansız bir plak,
Bir otel kapısı, biraz istasyon,
Vardır o seninle birlikte olmak,
Buluşur çok uzaktan ellerimiz
Ve nasıl göz gözeyiz ansızın bir infilak.

Edip CANSEVER

Genç Yaşımda Felek Vurdu Başıma (Akt: Bakiler, 2005: 194)

Genç yaşımda felek vurdu başıma,
Aldırdım elimden iki gözümü.
Yeni değmiş idim yedi yaşıma,
Kaybettim baharımı, yazımı.

Bağlandım köşede, kaldım bir zaman
Nice kimselere dedim elaman.
On, on beş yaşıma girince hemen,
Yavaş yavaş düzen ettim sazımı.

Üç yüz on da gelmiş idim cihana,
Dünyaya bakmadım ben kana kana.
Kader böyle imiş, çiçek bahana
Levh-i kalem kara yazmış yazımı.

Geçirdim ömrümü hevay-ı heves,
Derdim bir kimseye değildir kıyas,
Her zaman, her vakit kalbimde bu yas,
Çarh-ı devran güldürmedi yüzümü.

Bir vefasız, zalim yâre bağlandım,
Tarih üç yüz otuz beş'te evlendim.
Sekiz sene bir arada eğlendim,
Zalim, kâfir yetim koydu kuzumu.

Ele geniş, bana dünya dar oldu,
Tahammülsüz gönlüm bîkarar oldu.
Günüm zindan, gecelerim zâr oldu,
Kader ile bölemedim kozumu.
Veysel der dünyaya ben niye geldim,

Her zaman ağladım, ne zaman güldüm?
Gönlüme teselli kendimde buldum,
Sabır ile teskin ettim özümü...

Âşık Veysel ŞATIROĞLU

Gurbet (Akt: Çetin, 2002: 422)

Dağda dolaşırken yakma kandili,
Fersiz gözlerimi dağlama gurbet!
Ne söylemez, akan suların dili,
Sessizlik içinde çağlama gurbet!
Titrek parmağınla tutup tığını,
Alnıma işleme kırışığını
Duvarda, emerek mum ışığını,
Bir veremli rengi bağlama gurbet
Gül büyütenlere mahsus hevesle,
Renk dertlerimi gözümde besle!
Yalnız, annem gibi, o ılık sesle,
İçimde dövünüp ağlama gurbet!

Necip Fazıl KISAKÜREK

Ağır Hasta (Akt: etin, 2002: 411)

fleme bana anneciğim korkuyorum,
Dua edip edip, geceleri.
Hastayım ama ne kadar güzel
Gidiyor yüzer gibi vücudumun bir yeri.

Niçin böyle rtmşler stm
Çok muntazam ki bana hüzün verir.
Ağarıırken uzak rzgrlar içinde
Oyuncaklar gibi Őehir.

Gözlerim rtk fakat yüzümle görüyorum
Ağlıyorsun, nur gibi.
Beraber duyuyoruz yavaş ve تنها
Duvardaki resimlerle, nasibi.

Anneciğim, büyüyorum ben Şimdi,
Büyüyor gllerde kamyŐ.
Fakat değnekten atım nerde
Kardeşim su versin ona, susamyŐ

Fazıl Hüsnü DAğLARCA

Merdiven (Akt: Enginin, 1999: 91)

Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak.

Sular sarardı... Yüzün perde perde solmakta
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer?

Bu bir lisan-ı hafidir ki ruha dolmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta.

Ahmet HAŞİM

Ölü (Tecer, 2009: 33)

Bir sonsuz rüyaya açılmış gözler,
Yummayın, yummayın kirpiklerini!
Kim ondan daha çok hayatı özler,
Çağırıyor çağırıyor sevdiklerini.

Gelmiyor, gelmiyor o yüzler niçin?
Kaybolmuş koynunda onlar da hiçin
Bilmiyor boyunun ölçüsü için,
Başının ucuna geldiklerini.

Bilmem ki adını onun kim saklar?
Şimdiden unutmuş onu kucaklar.
Besbelli üşütür soğuk topraklar
Soymayın, soymayın giydiklerini.

Ahmet Kutsi TECER

Sessiz Gemi (Akt: Çetin, 2002: 166)

Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.

Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli.

Biçare gönüller. Ne giden son gemidir bu.
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.

Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
Bilmez ki, giden sevgililer dönmeyecekler.

Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

Yahya Kemal BEYATLI

Her Şey Uzaktadır (Dıranas, 2004: 45)

Uzaktadır her şey; gökyüzü, deniz.
Her an peşimizden koşan gölgemiz,
Özlenen limanlar, yanan yıldızlar.
Uzaktadır her şey; anneler, kızlar...

Uzaktadır her şey, hep... yalnız ölüm,
Her yerde, her an yakınımız ölüm.

Ahmet Muhip DIRANAS

Ölünün Odası (Akt: Sezgin; Yalçın, 1993: 211)

Bir oda, yerde bir mum, perdeler indirilmiş;
Yerde çıplak bir gömlek, korkusundan dirilmiş.
Sütbeyaz duvarlarda, çivilerin gölgesi;
Artık ne bir çıtırtı, ne de bir ayak sesi...
Yatıyor yatağında, dimdik, upuzun, ölü;
Üstü, boynuna kadar bir çarşafı örtülü.
Bezin üstünde, ayak parmaklarının izi;
Mum alevinden sarı, baygın ve donuk benzi,
Son nefesle göğsü boş, eli uzanmış yana;
Gözleri renkli bir cam, mihli ahşap tavana,
Sarkık dudaklarının ucunda bir çizgi var;
Küçük bir çizgi, küçük, titreyen bir an kadar.
Sarkık dudaklarında asılı titrek bir an;
Belli ki, birdenbire gitmiş çırpınamadan.
Bu benim kendi ölüm, bu benim kendi ölüm;
Bana geldiği zaman, böyle gelecek ölüm...

Necip Fazıl KISAKÜREK

Onuncu Yıl Marşı (Akt: Çağlar, 1994: 35)

Çıktık açık alınla on yılda her savaştan;
On yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan.
Başta bütün dünyanın saydığı Başkumandan;
Demir ağlarla ördük Ana yurdu dört baştan.

Türk'üz Cumhuriyet'in göğsümüz tunç siperi,
Türk'e durmak yaşmaz, Türk önde Türk ileri.

Bir hızla kötülüğü geriliği boğarız,
Karanlığın üstüne güneş gibi doğarız.
Türk'üz bütün başlardan üstün olan başlarız;
Tarihten önce vardık, tarihten sonra varız.

Türk'üz Cumhuriyet'in göğsümüz tunç siperi,
Türk'e durmak yaşmaz, Türk önde Türk ileri.
Çizerek kanımızla öz yurdun haritasını,
Dindirdik memleketin yıllar süren yasını.
Bütünledik her yönden istiklâl kavgasını.
Bütün dünya öğrendi, Türklüğü saymasını.

Türk'üz Cumhuriyet'in göğsümüz tunç siperi,
Türk'e durmak yaşmaz, Türk önde Türk ileri.

Örnektir milletlere açtığımız yeni iz;
İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kütleyiz;
Uyduk görüşte bilgiye, gidişte ülkeye biz;
Tersine dönse dünya yolumuzdan dönmeyiz.

Türk'üz Cumhuriyet'in göğsümüz tunç siperi,
Türk'e durmak yaşmaz, Türk önde Türk ileri.

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

Akdeniz' e Doğru (Akt: Birinci, 1990: 234)

Eğilmez başımız, taç yaptık hürriyeti,
Zaferle kalbimize yazdık cumhuriyeti.

Sakarya'dan su içen o çelik süngülerle,
Yuvaları dağılmış, yılmaz bir avuç erle,

"Hedef Akdeniz, asker!" diyen parmağa koştuk;
Zafer bahçelerinden gül koparmağa koştuk.

Yol gösterdi göklerden bize binlerce yıldız,
Kıpkızıl ufuklardan taşı al bayrağımız;

Koştuk aslanlar gibi kükreyip dağdan dağa,
Canavarlar dışinden vatani kurtarmağa

Vahşetlere dikilmiş gözlerimiz dumanlı,
Hürriyete susamış yanık bağırmız kanlı;

Çılgınca atılarak şanlı Dumlupınar'a,
Süngümüzden şan verdik coşkun yıldırımlara.

Sakarya'dan su içen o çelik süngülerle,
Yuvaları dağılmış, yılmaz bir avuç erle,

Eğilmez başımıza taç yaptık hürriyeti,
Zaferle kalbimize yazdık cumhuriyeti.

Ömer Bedrettin UŞAKLI

Akıncı (Akt: Birinci, 1990: 183)

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik;
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!

Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle!
Bir yaz günü geçtik Tuna' dan kabilelerle.

Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan.
Şimşek gibi Türk atlarının geçtiği yoldan.

Bir gün doludizgin boşanan atlarımızla,
Yerden yedi kat arşa kanatlandık o hızla.

Cennette bugün gülleri açmış görürüz de,
Hâlâ o kızıl hatıra titrer gözümüzde!

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik!

Yahya Kemal BEYATLI

Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor (Asya, 1990: 17)

Şehitler tepesi boş değil,
 Biri var bekliyor.
 Ve bir göğüs, nefes almak için;
 Rüzgâr bekliyor.
 Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye;
 Yattığı toprak belli,
 Tuttuğu bayrak belli,
 Kim demiş meçhul asker diye?
 Destanını yapmış, kasideye kanmış.
 Bir el ki; ahretten uzanmış,
 Edeple gelip birer birer öpsün diye faniler!
 Öpelim temizse dudaklarımız,
 Fakat basmasın toprağa temiz değilse ayaklarımız.
 Rüzgârını kesmesin gövdeler
 Sesinden yüksek çıkmasın nutuklar, kasideler.
 Geri gitsin alkışlar geri,
 Geri gitsin ellerin yapma çiçekleri!
 Ona oğullardan, analardan dilekler yeter,
 Yazın sarı, kışın beyaz çiçekler yeter!
 Söyledi söyleyenler demin,
 Gel süngülü yiğit alkışlasınlar
 Şimdi sen söyle söz senin.
 Şehitler tepesi boş değil,
 Toprağını kahramanlar bekliyor!
 Ve bir bayrak dalgalanmak için;
 Rüzgâr bekliyor!
 Destanı öksüz, sükûtu derin meçhul askerinin;
 Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye
 Yattığı toprak belli,
 Tuttuğu bayrak belli,
 Kim demiş meçhul asker diye?

Arif Nihat ASYA

Bu Vatan Kimin? (Gökyay, 2002: 3)

Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarıdır.
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutta gaza bayraklarından
Alnına ışıklar vuranlarıdır.

Ardına bakmadan yollara düşen
Şimşek gibi çakan, sel gibi coşan
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarıdır.

İleri atılıp sellercesine
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine,
Şu kara toprağa girenlerindir.

Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
Her taşı yakut olan bu vatan,
Can verme sırrına erenlerindir.

Gökyay'ım ne yazsan ziyade değil
Bu sevgi bir kuru ifade değil,
Sencileyin hasmı rüyada değil
Topun namlusundan görenlerindir.

Orhan Şaik GÖKYAY

Kahramanlık (Atsız, 1990: 49)

Kahramanlık ne yalnız bir yükseliş demektir,
Ne de yıldızlar gibi parlayıp sönmemektir.
Ölmezliği düşünmek boşuna bir emektir;
Kahramanlık, saldırıp bir daha dönmemektir.

Sızlasa da gönüller düşenlerin yasından,
Koşar adım gitmeli onların arkasından.
Kahramanlık, içerek acı ölüm tasından,
İleriye atılmak ve sonra dönmemektir.

Yırtıcılar az yaşar, uzun sürmez doğanlık.
Her ışığın ardında gizlidir bir kahramanlık;
Adsız sansız olsa da, en büyük kahramanlık:
Göz kırpmadan saldırıp bir daha dönmemektir.

Kahramanlık ne yalnız bir yükseliş demektir,
Ne de güneşler gibi parlayıp sönmemektir.
Bunun için ölüme bir atılış gerektir,
Atıldıktan sonra da bir daha dönmemektir...

Hüseyin Nihat ATSIZ

Mohaç Türküsü (Akt: Birinci, 1990: 184)

Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı;

Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı.

Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle,

Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle,

Fethin daha bir ülkeyi parlattığı gündü,

Biz uğruna can verdiğimiz yerde göründü

Gül yüzlü bir afetti ki her busesi lâle;

Girdik zaferin koynuna, kandık o visale.

Dünyaya vedâ ettik, atıldık dolu dizgin;

En son koşumuzdur bu! Asırlarca bilinsin!

Bir bir açılırken göğe son defa yarıştık,

Allah'a giden yolda meleklerle karıştık

Geçtik hepimiz dörtnala cennet kapısından;

Gördük ebedî cedleri bir anda yakından!

Bir bahçedeyiz şimdi şehitlerle beraber;

Bizler gibi ölmüş o yiğitlerle beraber.

Lâkin kalacak doğduğumuz toprağa bizden,

Şimşek gibi bir hatıra, nal seslerimizden!

Yahya Kemal BEYATLI

Zafer (Akt: Birinci, 1990: 270)

Anneler dindiriniz gönlünüzün yasını,
Düşman kanıyla sildik palamızın pasını,
Yeniden çizmek için vatan haritasını,
Kandan ve kıyametten bir sahneye çevirdik,
Gökleri çatırdayan bir vatan parçasını

Anneler ağlamayın dönmeyenlerinize,
Vatan katillerini getirdik işte dize,
Dumlupınar üstünde yol ararken denize,
Çöktü savletimizden düşmanla dolu dağlar,
Gökler genişleyerek Akdeniz geldi bize!

Biz taze kanlarını hürriyetine katan,
Bir nesiliz, ülkemizde biziz sultan,
Tanyeri nur alıyor muzaffer alnımızdan.
Karşımıza çıkmayın Akdeniz dalgaları,
Yolumuzu bekliyor yekpare ana vatan!

Kemalettin KAMU

Cenk Türküsü (Akt: Birinci, 1990: 152)

Düşman yine öz yurduna el attı,
Mezarından ata'n kılış uzattı,
Yürü diyor, hakkı zulüm kanattı,
Attila'nın oğlusun sen unutma!

Medeniyet deme, duymaz o sağır;
Taş üstünde taş kalmasın durma kır;
Kafalarla düz yol olsun, her bayır,
Attila'nın oğlusun sen unutma!

Koş, pilevne yine al bayrak taksın,
Gece gündüz tuna suyu kan aksın,
Yaksın kahrın, bütün balkanı yaksın
Attila'nın oğlusun sen unutma!

Ziya GÖKALP

Çanakkale Marşı (Akt: Sosyal, 2007: 28)

Çanakkale içinde aynalı çarşı,
Anne ben gidiyorum düşmana karşı.

Çanakkale içinde sıra selviler,
Binbaşı oturmuş asker öğütler.

Çanakkale içinde bir kırık testi,
Anneler ve babalar ümidi kesti.

Arıburnun'dan çıktık yan basa basa,
Hep düşmanlar kaçıyor kan kusa kusa.

Anadolu (Akt: Birinci, 1990: 136)

Anadolu, Sultan Osman'ın yurdu,
Tuğrul Bey'in konağıdır o eller!
Milletimiz orda doğdu, büyüdü,
Bize ana kucağıdır o eller!

Osmanlılar unutmasın soyunu;
Anadolu'dan aştık hudut boyunu,
Orda oldu zorlu ateş oyunu,
Ataların ocağıdır o eller!

Bu devlete orda temel atıldı.
O meydanda can alınıp satıldı;
Yaylasında zağlı silah çatıldı,
Kahramanlar otağıdır o eller!

Bir zamanlar krallardan taç aldık,
Uçan kuştan, akan sudan baş aldık.
Nice yavuz düşmanlardan öç aldık.
Bu kuvvetin kaynağıdır o eller...

Hep gaziler ordan gelip geçtiler.
O çaylardan abdest alıp içtiler.
Memleketler fetheleyip göçtüler
Erenlerin durağıdır o eller.

Her bir viran köşesinde bir er var,
Türbelerde nice nice server var,
Bilmem nerde böyle mutlu bir yer var?
Ulu Kâbe toprağıdır o eller.

Ormanında türlü kuşlar ötüşür,
Çayırında gürbüz koçlar itişir;
Tarlasında altın başak yetişir.
Gölgesinde gam dağıtır o eller.

Oradadır asıl Türk'ün oymağı,
Cevahirdir bütün taşı, toprağı.
Gümüş akar, çiçek kokar ırmağı,
Defineler yatağıdır o eller!

Sılasıdır serde, Türk'ün sevdası,
Memlekettir gece gündüz rüyası,
Askerlerin odur gelin odası,
Gönüllerin bucağıdır o eller!

Rıza! Canım o ellere kurbandır,
Sinesinde yatan, atan, anandır;
Anadolu asıl eski vatandır.
Anamızın kucağıdır o eller!

Rıza Tefik BÖLÜKBAŞI

Anadolu Sevgisi (Akt: Özcan, 1998: 103)

Sen bizim dağları bilmezsin gülüm,
Hele boz dumanlar çekilsin de gör.
Her haftası bayram, her günü düğün,
Hele yaylalara çıkılsın da gör.

Bilmezsin ovalar nasıldır bizde;
Kağnılar yollarda, yoncalar dizde.
Saydıklarım damla değil denizde,
Hele bir ekinler ekilsin de gör.

Görmedin sen bizim mavi suları,
Karlar eriyince kırar yuları...
Köpük olur beyaz, sel olur sarı;
Hele taştan taşa dökülsün de gör.

Sen bizim köyleri görmedin ki hiç,
Yolları toz, çamur, evleri kerpiç.
O kirli kabukta, o en temiz iç;
Hele bir yakından bakılsın da gör.

Anlamaz, bilmezsin sen bizim halkı,
Sevgiyi bulasın, yakına gel ki...
Kalıplar gerçeği göstermez belki
Gönül perdeleri sökülsün de gör.

Abdurrahim KARAKOÇ

Step (Dıranas, 2004: 132)

Ey bir at üstünde doğduğum memleket,
Oynadığım vadiler, geyikli ve sarp.
Kızıl bayrakların uçtuğu serhat,
Davullar ve kafesinde çırpınan kalp!

Yaylının rüzgârlanıp duran örtüşü,
Karasız deniz gibi boş bir gökyüzü;

Bir uçtan öbür ucu Yemen türküsü,
Öten çingirak, koşan atlar ve step...
Ah, sonsuz Anadolu'm, sen! Sen, sen, sen hep!

Ahmet Muhip DIRANAS

Türküler Dolusu (Akt: Çetin, 2002: 401)

Kirazın derisinin altında kiraz
Narın içinde nar
Benim yüreğimde boylu boyunca
Memleketim var
Canıma ciğerime dek işlemiş
Canıma ciğerime
Sapına kadar.
Elma dalından uzağa düşmez
Ne yana gitsem nafiye.
Memleketin hali gözümde gitmez
Bin bir yerimden bağlanmışım
Bundan ötesine aklım ermez.

Yerliyim yerli olmasına
İlmik ilmik, damar damar
Yerliyim.
Bir dilim Trabzon peyniri
Bir avuç tiftik
Bir çimdik çavdar
Bir tutam şile bezi gibi
Dişimden tırnağıma kadar

Bedri Rahmi EYÜPOĞLU

Vatan (Gökalp, 1976: 11)

Bir ülke ki camiinde Türkçe ezan okunur,
Köylü anlar manasını namazdaki duânın
Bir ülke ki mektebinde Türkçe Kur'ân okunur.
Küçük büyük herkes bilir buyruğunu Hudâ'nın.
Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır vatanın!

Bir ülke ki toprağında başka ilin gözü yok,
Her ferdinde mefkûre bir lisan, âdet, din birdir.
Meb'üsânı temiz, orda Boşolar'ın sözü yok,
Hududunda evlatları seve seve can verir;
Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır vatanın!

Bir ülke ki çarşısında dönen bütün sermaye,
Sanatına yol gösteren ilimle fen Türk'ündür;
Hirfetleri birbirini daim eder himaye;
Tersaneler, fabrikalar, vapur, tren Türk'ündür,
Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır vatanın

Ziya GÖKALP

Vatan Destanı (Akt: Birinci, 1990: 216)

O kadar dolu ki toprağın şanla,
Bir değil, sanki bin vatan gibisin.
Yüce dağlarına çöken dumanla
Göklerde yazılı destan gibisin.

Hep böyle bulutlar içinde başım,
Hilâli kucaklar her vatandaşım.
Geçse de asırlar, tazedir yaşım,
O kadar leventsin, fidan gibisin.

Çiçeksin, bayılır kuşlar kokundan,
Her dalın bir yay ki zümrüt okundan,
Müjdeler fısıldar Ergenekon'dan:
Bu sese gönülden hayran gibisin.

Ey bütün cihana bedel Türkeli,
Açtığın cenklerin yoktur evveli,
Tarih bir nehir ki coşkundur seli,
Sen ona nispetle umman gibisin.

Bir yandan hep böyle taşın, köpürdün,
Bir yandan cefalı bir ömür sürdün,
Fakat ne derece ezildinse dün,
Şimdi gene tunçtan kalkan gibisin.

Bir insan nihayet kemikle ettir,
Bu et, bu kemiğe can hürriyettir.
En büyük hürriyet cumhuriyettir,
Demek ki şimdi sen bir can gibisin.

Ey ana toprağı, ey Anadolu!
Açıldı önündeki terakki yolu.
Hamdolsun her yanın bereket dolu,
Cennette bir yeşil meydan gibisin.

Yeni bir ay ördün al bayrağına,
Girdin en sonunda irfan bağına,
Medenî hayatın nur ırmağına
Ezelden Susamış Ceylân Gibisin...

Halit Fahri OZANSOY

Vatan (Akt: Özcan, 1998: 133)

Vatan,
Antalya'da bir mavi su,
Posof'ta bir çorak tarla,
Gümüşhane'de bir yemyeşil bahçedir.

Vatan,
Sivas yaylasında
Yıldız bakışlarıyla aydınlanan
İpissiz bir gecedir.

Vatan,
Kelkit'te bir kardeş mezarı,
Zonguldak'ta bir maden işçisi,
Rize'de çay toplayan bir gelin
Ve seccadesinde namaz kılan bir ihtiyar annedir.

Vatan,
Aydın tebessümüyle Aslıhan
Ve duru bakışlarıyla Emine'dir.

Vatan,
Ceylanpınar'da bir ince ceylan,
Edirne'de bir ince minaredir.

Vatan,
Hudut boylarında dalgalanan
Güzel bayrağımızda
Hare haredir.

Vatan

Küçük ellerinin avuçladığı

Sade bir toprak parçası değil çocuğum,

Toprakla büyüyen bir kutsal düşüncedir.

Nurettin ÖZDEMİR

Vatan Türküsü (Akt: Birinci, 1990: 338)

Dalgaları bayrak,
 Dalgaları fatihalar bayrakta.
 Siz ta Orta Asya'dan beri
 Uyursunuz, uyanırsınız,
 Siz düşünürsünüz bu toprakta.

Yaprak yeşilindeyken, su mavisindeyken gücünüz
 Memleket sizden çoğalmakta.
 Yükselmemiş midir göğe karşı,
 Kelime-i şahadetler yer yer,
 Bütün soluğunuz bu toprakta.

Sizin aldığınız rüzgâr, sizin verdiğiniz sessizlik
 Kırmızıda, akta.
 Çalışmanızın,
 Ölümsüzlüğünüzün kımıldanışı
 Buğday buğday, bu toprakta.

Allah bir nefes gibi yakın
 Gökyüzü bir nefes kadar uzakta.
 Gidecektir kâinatın son zerresine dek
 Hürriyetiniz, bu toprakta.

Gidecektir kuvvetli soyunuzla, sonsuz nesillerden,
 Şerefte, fazilette, hakta,
 Hizmetiniz
 Varlığınız
 Can can aksedecek bu toprakta.

Adınız tek.
Adınız bir milletle ayakta.
Kimi vatan der
Kimi Mehmetçik,
Yaşamanız bu toprakta.

Fazıl Hüsnü DAĞLARCA

Yurt Duyguları (Akt: Çetin, 2002: 176)

Düşmez yere hâşâ, o bizim bayrağımızdır,
Bir fecr olarak doğmadadır her dağımızdan.
Ay yıldız o mazideki bir süstür, emin ol,
Atide güneşler doğacak bayrağımızdan.

Altında yatarken de bizimdir yerin üstü,
Bir kal'a olur toprağımız vecde gelir de;
Dağlar, kayalar göğsümüz üstünde tepinse,
Düşmanları biz ram ederiz kan kesilir de.

Deryaları kan, taşları bitmez kemik olsa,
Bir son nefesin aynı olup bitse nesimi,
Ölmez bu vatan, farz-ı muhal ölse de hatta
Çekmez kürenin sırtı o tabut-ı cesimi

Mithat Cemal KUNTAY

Memleket (Yırcalı, 1991: 23)

Ağaç kökü toprağa indikçe gür ve ulu,
Yiğit yüreği dağa, taşa indikçe hür ve mutlu,
İnsan dolu dizgin inanıp sevdikçe umutlu;
Canım kurban insanına, taşına, toprağına Anadolu.

Sıtkı YIRCALI

Ek- 2: Kelime Değerlendirme Tablosu ile Şiirlerden Elde Edilen Veriler

Tablo 1 – Anlatamıyorum

ğ	l	s	m	s	s	m	d	y	r	m	s	n	z							
25	25	3.8	25	5	5	33.3	8.6	14.3	14.3	14.3	2.1	14.3	10							
78.8				43.3			77.9											200/3	66.66	
m	s	r	l	r	m	d														
14.3	2.1	14.3	14.3	14.3	14.3	8.6														
82.2																		82.2/1	82.1	
d	k	n	b	l	r	m	s	n	z											
6	1	10	6	10	10	10	1.5	10	7											
71.5																		71.5/1	71.5	
g	z	y	ş	l	r	m	l	l	r	n	z	l								
8.6	10	14.3	2.1	14.3	14.3	14.3	16.7	16.7	16.7	16.7	11.7	16.7								
77.9							95.2											173.1/2	86.55	
b	l	m	z	d	m	ş	r	k	l	r	n	b	k	d	r	g	z	l		
10	16.7	16.7	11.7	10	16.7	2.5	16.7	1.7	16.7	16.7	16.7	60	3.3	20	33.3	20	23.3	33.3		
81.8						70.5						60	56.6			76.6				
k	l	m	l	r	n	s	k	f	y	t	s	z	l	d	ğ	n	345.5/5	69.1		
1.4	14.3	14.3	14.3	14.3	14.3	2.1	1.7	2.5	16.7	1.7	2.5	11.7	25	15	25	25				
75							36.8					90					201.8/3	67.26		
b	d	r	d	d	ş	m	d	n	n	c										
60	20	33.3	20	12	3	20	12	20	50	30										
60	73.3				67					80								280.3/4	70.07	
b	r	y	r	v	r	b	l	y	r	m										
30	50	50	50	45	50	12	20	20	20	20										
80		100		95			92												367/4	91.75
h	r	ş	y	s	y	l	m	k	m	m	k	n								
7.5	50	7.5	50	3	20	20	20	2	25	25	2.5	25								
57.5		57.5		65					77.5										257.5/4	64.37
p	y	c	y	k	l	ş	m	ş	m	d	y	y	r	m						
3.3	33.3	20	14.3	1.4	14.3	2.1	14.3	2.1	14.3	12	20	20	20	20						
56.6			62.8						92										211.4/3	70.46
n	l	t	m	y	r	m														
14.3	14.3	1.4	14.3	14.3	14.3	14.3														
87.2																		87.2/1	87.2	
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																	-	75.18		

Tablo 2 - Senin Yanında

s	n	n	y	n	N	d	y	k	n	v	ç	l	r	m	d								
5	33.3	33.3	14.3	14.3	14.3	8.6	14.3	1.4	14.3	15	1.7	16.7	16.7	16.7	10								
71.6			81.5							76.8										229.9/3	76.33		
s	d	s	b	n	G	b	r	y	r	z	m	n											
7.5	30	5	20	33.3	30	30	33.3	33.3	33.3	23.3	33.3	33.3											
37.5		58.3			60		100			90										345.8/5	69.16		
v	s	n	k	y	Ğ	g	b	k	y	p	g	d	y	r									
90	5	33.3	3.3	50	50	30	30	3.3	33.3	3.3	15	15	25	25									
90	41.6			100		60		39.9			80									411.5/6	68.58		
b	r	b	l	k	L	l	r	m	n	r	s	n	d	n									
30	50	20	33.3	3.3	20	20	20	20	20	20	3	20	12	20									
80		56.6			100				75												311.6/4	77.9	
l	y	ş	l	s	D	f	l	r	k	y	r	ğ	d	n									
100	33.3	5	33.3	3	12	3	20	20	3.3	33.3	33.3	33.3	20	33.3									
100	71.6			58					70			86.6									386.2/5	77.24	
b	n	r	m	l	Y	r	s	l	r	n	s	r	r										
30	50	50	50	33.3	33.3	33.3	3.8	25	25	25	5	33.3	33.3										
80		100		100			78.8				71.6										430.4/5	86.08	
s	d	b	r	ş	Y	l	r	v	r	p	r	m	k	l	r	m	d						
7.5	30	30	50	3.8	25	25	25	45	50	1.3	12.5	12.5	1.3	12.5	12.5	12.5	7.5						
37.5		80		78.8				95			62.6											353.9/5	70.78
p	l	p	l	p	R	l	p	r	l	v	s	n	d	n	y	r							
5	50	5	50	3.3	33.3	33.3	3.3	33.3	33.3	90	3.8	25	15	25	50	50							
55		55		70			70			90	68.8				100						508.8/7	72.68	
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																		-	74.84				

Tablo 3 - Sen Bir Çiçek Olsan Ben De Bir Yaz Olsam

h	r	s	b	h	h	r	s	b	h	s	y	g	d	r	k	n										
7.5	50	5	20	5	7.5	50	5	20	5	7.5	50	12	12	20	2	20										
37.5		30			37.5			30			57.5			66									258.5/6	43.08		
y	r	y	l	n	d	t	p	r	k	l	s	m	t	z	l	s	m									
50	50	25	25	25	15	2.5	2.5	25	25	33.3	5	33.3	5	35	33.3	5	33.3									
100		90				55				71.6				40		71.6							428.2/6	71.36		
b	k	p	d	r	t	k	ş	y	s	y	r	n	d	r	k	n										
20	3.3	3.3	20	33.3	3.3	3.3	5	33.3	3.8	25	25	25	15	25	2.5	25										
26.6			56.6				41.6				78.8				67.5									271.1/5	54.22	
k	r	k	ş	l	t	n	d	l	g	z	l	s	m													
5	50	5	7.5	25	2.5	25	15	100	30	35	33.3	5	33.3													
55		12.5			67.5				100		65			71.6										371.6/6	61.93	
ğ	r	n	ğ	r	n	g	d	r	k	n	y	l														
33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	12	12	20	2	20	50	50														
99.9			99.9				66				100												365.8/4	91.45		
n	c	d	l	s	z	l	r	g	t	r	r	d	l													
50	30	10	16.7	2.5	11.7	16.7	16.7	15	2.5	25	25	30	50													
80		74.3						67.5				80											301.8/4	75.45		
g	v	l	r	d	k	g	b	n	r	k	n	g	l													
20	30	33.3	33.3	20	3.3	30	30	25	25	2.5	25	30	50													
83.3			56.6				60			77.5				80										357.4/5	71.48	
y	b	r	ş	h	n	l	s	m	y	b	r	b	z	l	s	m										
100	30	50	5	5	33.3	33.3	5	33.3	100	30	50	30	35	33.3	5	33.3										
100		80			43.3			71.6			100		80			65		71.6						611.5/8	76.43	
v	y	s	l	r	d	k	l	s	n	s	n	d	g	l	y	r	m									
17.5	25	3.8	25	33.3	20	3.3	33.3	5	33.3	7.5	50	60	30	50	33.3	33.3	33.3									
71.3			56.6				71.6				57.5			60		80		100						497/7	71	
y	t	r	r	t	k	k	r	m	y	l	g	l	y	r	m											
33.3	3.3	33.3	33.3	3.3	3.3	3.3	33.3	33.3	50	50	30	50	33.3	33.3	33.3											
70			40			70			100			80			100									460/6	76.66	
l	l	s	m	b	l	m	r	m	n	v	ş	g	l	y	r	m										
50	50	3.8	25	15	25	50	50	25	25	22.5	3.8	30	50	33.3	33.3	33.3										
100		68.8				100			76.3				80			100									525.1/6	87.51
s	n	b	r	ç	c	k	l	s	n	b	n	b	r	y	z	l	s	m								
7.5	50	30	50	3.3	20	3.3	33.3	5	33.3	30	50	30	50	50	35	33.3	5	33.3								
57.5		80			26.6			71.6			80			80		100		71.5						567.2/8	70.9	
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																				-	70.95					

Tablo 5- Geldiğin Günün Hatırası

s	n	n	s	l	n	l	t	l	r							
7.5	50	33.3	5	33.3	20	20	2	20	20							
57.5		71.6			82									211.1/3	70.36	
s	n	s	z	h	y	t	n	b	ş	l	ğ					
3.8	25	3.8	17.5	3.8	25	2.5	25	15	3.8	25	25					
50.1				56.3				68.8						4175.2/3	58.4	
b	r	z	n	d	n	n	ğ	r	ğ	r						
30	50	14	20	12	20	20	50	50	50	50						
80		66				100			100					346	86.5	
ç	k	r	z	r	m	l	ş	l	ğ							
3.3	3.3	33.3	23.3	33.3	33.3	25	3.8	25	25							
39.9			89.9			78.8								208.8/3	69.53	
d	n	y	h	r	m	h	n	t	b	d	l					
20	33.3	33.3	7.5	50	25	3.8	25	2.5	20	20	33.3					
86.6			57.5			78.8				73.3					296.2/4	74.05
s	n	l	d	ğ	n	ç	n	g	z	l						
7.5	50	25	15	25	25	5	50	20	23.3	33.3						
67.5		90				55			76.6					289.1/4	72.28	
h	y	t	h	y	l	m	t	m	l							
5	33.3	3.3	5	33.3	33.3	50	5	50	50							
41.6			71.6			55			100					268.2/4	67.05	
s	n	d	n	l	y	r	h	ş	l	ğ						
3.8	25	15	25	33.3	33.3	33.3	3.8	3.8	25	25						
68.8				100				57.6						226.4/3	75.46	
r	y	r	m	s	n	z	k									
25	25	25	25	7.5	50	35	5									
100			57.5			40								197.5/3	65.83	
b	r	ş	h	r	d	s	l	l	n	r	k					
30	50	3.8	3.8	25	15	2.5	16.7	16.7	16.7	16.7	1.7					
80		47.6				71								198.6/3	66.2	
h	l	g	l	d	ğ	n	g	n	n	b	k					
7.5	50	12	20	12	20	20	20	33.3	33.3	30	5					
57.5		84				86.6				35					263.1/4	65.77
z	r	m	d	s	r	h	ş	l	ğ							
17.5	25	25	15	2.5	16.7	2.5	2.5	16.7	16.7							
82.5				57.6										140.1/2	70.05	
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI														70.12		

Tablo 6 - Yıllarca Avuttum Garip Gönümü

y	l	l	r	c	v	t	t	m	g	r	p	g	n	l	m								
20	20	20	20	12	22.5	2.5	2.5	25	20	33.3	3.3	15	25	25	25								
92					52.5					56.6			90							291.1/4	72.78		
d	d	m	y	r	b	r	g	n	g	l	c	k											
20	20	33.3	50	50	30	50	30	50	15	25	15	2.5											
73.3			100		80			80			80									413.3/5	82.66		
g	l	m	ş	g	t	m	ş	b	z	m	v	y	k	l	m	ş							
15	25	25	3.8	15	2.5	25	3.8	20	23.3	33.3	90	20	2	20	20	3							
68.8				41.3				76.6				90		65							341.7/5	68.34	
g	n	l	l	r	d	g	z	r	g	r	l	m	z	g	z								
10	16.7	16.7	16.7	16.7	10	20	23.3	33.3	12	20	20	20	14	30	35								
86.8					76.6					86					65							314.4/4	78.6
t	n	ş	l	k	v	r	m	m	ş	g	z	m	ş	b	n	m	l						
2	20	3	20	2	18	20	20	20	3	15	17.5	25	3,8	15	25	25	25						
47				81					61.3					90							279.3/4	70	
c	n	y	l	d	ş	m	ş	z	c	n	m	l											
30	50	25	25	15	3.8	50	7.5	70	20	33.3	33.3	100											
80		68.8				57.5			70		86.6			100							462.9/6	77.15	
g	n	l	d	h	k	m	d	n	s	l	t	n	m	l									
15	25	25	15	3	2	25	12	25	3	20	2	20	20	100									
80				67					65					100							312/4	78	
b	g	n	b	z	g	l	m	ş	y	r	g	z	g	z									
20	20	33.3	30	35	15	25	25	3.8	50	50	30	35	30	35									
73.3			65		68.8				100			65		65							437.1/6	72.85	
b	n	m	b	r	y	r	m	v	r	l	m	y	r	d	r								
20	33.3	33.3	30	50	33.3	33.3	33.3	45	50	50	50	25	25	15	25								
86.6			80		100			95			100			90							551.6/6	91.93	
k	l	l	r	r	m	d	k	c	l	v	s	v	r	d	r								
2.5	25	25	25	25	25	15	2.5	15	25	22.5	3.8	22.5	25	15	25								
77.5				67.5				66.3					87.5							298.8/4	74.7		
n	s	v	n	l	r	n	g	n	l	b	h	r	d	r									
100	2.5	15	16.7	16.7	16.7	16.7	20	33.3	33.3	12	3	20	12	20									
100	84					86.6					67									337.6/4	84.4		
s	l	m	z	ç	c	k	l	r	h	r	z	m	n	t	z								

86.6			80		60		61														287.6/4	71.9																					
b	m	b	y	z	k	p	k	l	r	l	ç	k	l	r																													
12	20	12	20	14	1.7	1.7	1.7	16.7	16.7	16.7	2.5	2.5	25	25																													
78			55.2					55													188.2/3	62.73																					
k	p	k	l	r	k	f	n	k	l	p	l	d	ğ	l																													
2	2	2	20	20	10	7.5	7.5	2.5	25	2.5	25	20	33.3	33.3																													
46			10		15			55				86.6										212.6/5	42.52																				
k	p	k	l	r	k	d	d	k	l	r	b	n	z	r																													
2	2	2	20	20	10	12	12	2	20	20	15	25	17.5	25																													
46			10		66					82.5													204.5/4	51.15																			
k	p	k	l	r	k	n	s	n	l	r	l																																
2	2	2	20	20	10	16.7	2.5	16.7	16.7	16.7	16.7																																
46			10		85																		141/2	70.5																			
z	n	l	r	y	p	d	ğ	l																																			
17.5	25	25	25	50	5	20	33.3	33.3																																			
92.5			55		86.6																		234.1/3	78.03																			
g	m	l	r	g	ç	r	r	y	l	r	m	d																															
15	25	25	25	20	3.3	33.3	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7	10																															
90			56.6		93																		239.6/3	80																			
l	l	p	l	l	g	m	l	r	d	m	l	r	n	z	r	n	d	n																									
50	50	3.3	33.3	33.3	15	25	25	25	12	20	20	20	20	14	20	20	20	20																									
100		70			90				92				94												446/5	89.2																	
b	n	z	v	l	l																																						
30	50	17.5	22.5	25	25																																						
80		90																																									
b	n	y	l	l	r	d	r	d	n	z	h	s	r	t																													
30	50	16.7	16.7	16.7	16.7	10	16.7	20	33.3	23.3	3.8	3.8	25	2.5																													
80		93			76.6				35															284.6/4	71.15																		
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																																										-	72.32

Tablo 10 – Özledim Seni

z	l	d	m	s	n																					
17.5	25	15	25	7.5	50																					
82.5				57.5															142/3	70						
y	r	l	k	y	r	ğ	m	y	ş	t	r	y	r													
25	25	25	2.5	25	25	25	25	16.7	2.1	1.7	16.7	16.7	16.7													
77.5				100				70												277.5/3	92.5					
k	r	n	c	l	n	d	r	y	r	n	c	d	r													
1	10	10	6	10	10	6	10	10	10	25	15	15	25													
83							80															163.3/2	81.5			
b	y	n	m	y	ş	t	r	y	r	z	l	m	n													
15	25	25	25	16.7	2.5	1.7	16.7	16.7	16.7	17.5	25	25	25													
90				70				92.5													252.5/3	84				
ç	k	s	k	b	r	l	k	t	l	m	s	k	b	l												
5	5	7.5	5	12	20	20	2	2	25	25	3.8	2.5	30	50												
10		12.5		74				66.3				80										242.8/5	48.76			
b	n	m	l	l	d	ğ	n	b	l	m	n	n														
15	25	25	25	25	15	25	25	12	20	20	20	20														
90				90				92														272/3	91			
b	n	c	z	m	n	d	r	ç	m	s	t	t	ğ	n												
20	33.3	20	14	20	20	12	20	5	50	3	2	2	20	20												
73.3				86				55				49											263.3/4	65.83		
y	n	y	n	n	l	y	r	m																		
50	50	50	50	20	20	20	20	20																		
100		100		100																		300/3	100			
y	k	l	ğ	n	h	t	r	l	d	k	ç															
20	2	20	20	20	2.1	1.4	14.3	14.3	8.6	1.4	1.4															
82				43.5																		125.5/2	62.75			
y	r	ğ	m	s	p	l	n	n	b	r	s	z	l	m	k	t	n	ç	k	p						
25	25	25	25	3	2	20	20	20	30	50	7.5	35	20	20	2	2	20	3.3	3.3	3.3						
100				65				80				42.5				82										
m	t	m	d	y	n	b	r	b	ş	l	ğ											369.5/5	73.9			

Tablo 11 – Gurbet

b	n	k	y	p	g	d	n	c	f	c	d	l	b	r							
30	50	3.3	33.3	3.3	20	20	33.3	20	5	20	15	25	15	25							
80		40			73.3				45			80							318.3/5	63.66	
k	y	d	ğ	n	y	r	l	r	d	d	r	m	y	r	m						
2	20	12	20	20	20	20	20	20	12	10	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7						
74				92						95									261/3	87	
b	n	d	l	s	y	d	n	l	r	b	r	b	r								
30	50	60	20	3	20	12	20	33.3	33.3	33.3	15	25	15	25							
80		60	75				100				80							395/5	79		
d	r	d	m	k	m	s	y	v	r	m	y	r	m								
15	25	15	25	2.5	25	3.8	25	15	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7								
80				56.3				97										233.3/3	77.76		
ç	k	s	m	ş	d	ğ	l	r	n	y	c	l	r	n							
2.5	2.5	3.6	25	15	12	20	20	20	20	20	12	20	20	20							
36.3				15	92				92									235.3/4	58.85		
ş	l	s	m	g	r	b	t	n	g	c	l	r	n								
15	33.3	7.5	33.3	12	20	12	2	20	12	12	20	20	20								
15	75				66				84									240/4	60		
m	r	n	r	d	r	r	m	n	c	l	r	n									
25	25	25	25	15	25	25	25	20	12	20	20	20									
100				90				92										282/3	94		
b	r	b	n	m	m	r	d	r	m	y	r	m									
30	50	30	50	100	33.3	33.3	20	20	20	20	20	20									
80		80		100	86.6				100										446.6/5	89.32	
k	ş	m	l	r	k	ş	l	r	k	n	r	d	l	l	r						
3.3	5	33.3	50	50	2.5	3.8	25	25	3.3	33.3	33.3	15	25	25	25						
41.6			100			56.3				70			90							357.9/5	71.58
s	s	m	ş	y	l	d	z	l	r	n	r	g	l	l	r						
3.8	3.8	25	3.8	16.7	16.7	10	11.7	16.7	16.7	50	50	15	25	25	25						
37				90						100			90							317/4	79.25
g	z	l	l	r	d	z	l	r	n	c	y	l	l	r							
12	14	20	20	20	15	17.5	25	25	50	30	25	25	25	25							
86				82.5				80			100									348.5/4	87.12
ç	l	r	n	d	s	n	g	r	m	y	r	m									
2	20	20	20	12	7.5	50	10	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7									

74					57.5			95										226.5/3	75.5		
b	r	k	r	s	g	r	s	m	m	l	l	l	r	m							
30	50	3.3	33.3	5	15	25	3.8	25	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3							
80		41.6			68.8				100			100						390.4/5	78.08		
b	n	b	d	r	t	t	n	h	s	t	l	m	m	l	r	m					
30	50	60	12	20	2	2	20	5	5	3.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3					
80		60	56				13.3			100			100						409.3/6	70	
s	n	k	y	b	t	t	ğ	m	y	r	d	b	l	r	m						
7.5	50	1.4	14.3	8.6	1.4	1.4	14.3	14.3	33.3	33.3	20	15	25	25	25						
57.5		55.7						86.6				90						289.8/4	72.45		
d	r	d	ğ	n	l	l	r	v	r	m	y	r	m								
12	20	12	20	20	33.3	33.3	33.3	15	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7								
84		100			97													281/3	93.66		
b	g	l	y	p	r	ğ	m	d	d	k	d	ğ	l	m							
60	30	50	25	2.5	25	25	100	20	20	3.3	20	33.3	33.3	100							
60	80		77.5				100	43.3			86.6			100			547.4/7	78.2			
n	d	y	k	v	r	l	m	ş	y	z	k	d	ğ	l	m						
100	30	50	1.7	15	16.7	16.7	16.7	2.5	33.3	23.3	3.3	20	33.3	33.3	100						
100	80		70				60			86.6			100			496.6/6	82.76				
s	n	g	d	n	y	l	l	r	z	k	d	ğ	l	m							
7.5	50	20	20	33.3	25	25	25	25	35	5	20	33.3	33.3	100							
57.5		73.3			100				40			86.6			100			457.4/6	76.23		
k	r	k	m	d	n	b	r	t	r	l	s	r	m	y	r	m					
1.7	16.7	1.7	16.7	10	16.7	30	50	3.3	33.3	33.3	2.5	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7					
65					80			70			87								302/4	75.5	
b	ğ	r	m	d	k	ç	g	b	d	ğ	l	r	y	t	ş	r					
12	20	20	20	12	5	5	30	30	15	25	25	25	25	2.5	3.8	25					
84				10			60			90			56.3						300.3/5	60.06	
g	r	n	m	z	d	l	l	r	d	k	ş	l	r	t	ş	r					
12	20	20	20	3	12	20	20	20	12	2.5	3.8	25	25	3.3	5	33.3					
75					84				56.3			41.6						256.9/4	64.22		
b	r	y	r	m	v	r	b	n	m	y	n	r	t	t	ş	r					
30	50	33.3	33.3	33.3	45	50	20	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	2.5	2.5	3.8	25					
80		100			95			86.6			100			33.8						485.4/6	82.56
b	r	y	r	m	k	n	y	r	s	r	m	y	r	m							
30	50	33.3	33.3	33.3	2.5	25	25	25	2.5	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7							
80		100			77.5				87								344.5/4	86.15			
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																		-	76.77		

65	86.6				78.8				84												314.4/4	78.6		
g	t	s	m	d	h	r	y	r	d	b	r	z	v	r	d	r								
15	2.5	3.8	25	60	7.5	50	33.3	33.3	20	20	33.3	23.3	22.5	25	15	25								
46.3				60	57.5			86.6				86.6			87.5								424.5/6	70.75
h	t	r	d	z	m	n	s	z	b	r	p	l	k											
3.8	2.5	25	15	14	20	20	5	14	30	50	3.3	33.3	3.3											
46.3				73				80				40											239.3/4	59.82
b	r	t	l	k	p	s	b	r	z	s	t	s	y	n										
30	50	5	50	3.3	3.3	5	20	33.3	23.3	3	2	3	20	20										
80		55		11.6			76.6			48												271.2/5	54.25	
v	r	d	r	s	n	n	l	b	r	l	k	t	l	m	k									
22.5	25	15	25	3.8	25	25	25	12	20	20	2	2	33.3	33.3	3.3									
87.5				78.8				56				70											292.3/4	73.07
b	l	ş	r	ç	k	z	k	t	n	l	l	r	m	z										
15	25	3.8	25	5	5	17.5	2.5	2.5	25	20	20	20	20	14										
68.8				10		47.5				84													210.3/4	52.57
v	n	s	l	g	z	g	z	y	z	n	s	z	n	b	r	n	f	l	k					
70	33.3	5	33.3	30	35	15	17.5	25	17.5	25	3.8	17.5	25	30	50	25	3.8	25	2.5					
70	71.6			65		75			71.3				80		56.3								489.2/7	69.88
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																				-	68.77			

Tablo 13 – Genç Yaşında Felek Vurdu Başıma

g	n	ç	y	ş	m	d	f	l	k	v	r	d	b	ş	m							
20	33.3	3.3	25	3.8	25	15	5	33.3	3.3	30	33.3	20	20	5	33.3							
56.6			68.8				41.6			73.3			58.3							298.6/5	59.72	
l	d	r	d	m	l	m	d	n	k	g	z	m										
20	12	20	12	20	25	25	15	25	10	20	30	33.3										
84				90					10	83.3										267.3/4	66.82	
y	n	d	ğ	m	ş	d	m	y	d	y	ş	m										
50	50	15	25	25	3.8	30	50	50	30	33.3	5	33.3										
100		68.8				80		80		71.6										400.4/5	80.08	
k	y	b	t	t	m	b	h	r	m	y	z	m										
1.7	16.7	10	1.7	1.7	16.7	15	3.8	25	25	33.3	23.3	33.3										
48.5					68.8					90										207.3/3	69.1	
b	ğ	l	n	d	m	k	ş	d	k	l	d	m	b	r	z	m	n					
10	16.7	16.7	16.7	10	16.7	3.3	5	20	2.5	25	15	25	30	50	23.3	33.3	33.3					
88				28.3				67.5				80		90							353.8/5	70.76
n	c	k	m	s	l	r	d	d	m	l	m	n										
50	30	2	20	3	20	20	20	20	33.3	33.3	33.3	33.3										
80		65				73.3				100										318.3/4	79.57	
n	n	b	ş	y	ş	m	g	r	n	c	h	m	n									
100	100	30	7.5	33.3	5	33.3	15	25	25	15	5	33.3	33.3									
100	100	37.5		71.6			80				71.6									460.7/6	76.78	
y	v	ş	y	v	ş	d	z	n	t	t	m	s	z	m								
33.3	30	5	33.3	30	5	20	5	33.3	3.3	3.3	33.3	5	23.3	33.3								
68.3			68.3			58.3			40			61.6								260.5/5	52.1	
ç	y	z	n	d	g	l	m	ş	d	m	c	h	n									
10	50	35	50	30	15	25	25	3.8	30	50	20	5	33.3									
10	85		80		68.8				80		58.3									382.1/6	63.68	
d	n	y	y	b	k	m	d	m	b	n	k	n	k	n								
15	25	25	25	12	2	20	12	20	30	50	5	50	5	50								
90				66					80			55		55						346/5	69.2	
k	d	r	b	y	l	m	ş	ç	ç	k	b	h	n									
3.3	20	33.3	20	33.3	33.3	50	7.5	3.3	3.3	3.3	20	5	33.3									
56.6			86.6				57.5			10		58.3								269/5	53.8	
l	v	h	k	l	m	k	r	y	z	m	ş	y	z	m								
16.7	15	2.5	1.7	16.7	16.7	5	50	25	17.5	25	3.8	33.3	23.3	33.3								

69.3					55			71.3				90							285.6/4	71.4	
g	ç	r	d	m	m	r	m	h	v	y	h	v	s								
12	2	20	12	20	33.3	33.3	33.3	2.5	15	16.7	2.5	15	2.5								
66					100			54.2											220.2/3	73.4	
d	r	d	m	b	r	k	m	s	y	d	ğ	l	d	r	k	y	s				
15	25	15	25	30	50	2.5	25	3.8	25	12	20	20	12	20	3.3	33.3	5				
80				80		56.3				84				41.6						341.6/5	68.38
h	r	z	m	n	h	r	v	k	t	k	l	b	m	d	b	y	s				
7.5	50	5	33.3	33.3	7.5	50	30	3.3	3.3	2	20	12	20	12	60	50	7.5				
57.5		71.6			57.5			36.6			56			60	57.5					396.7/7	56.67
ç	r	h	d	v	r	n	g	l	d	r	m	d	y	z	m						
1.4	14.3	2.1	8.6	12.9	14.3	14.3	10	16.7	10	16.7	16.7	10	33.3	5	33.3						
67.9					80							41.6							189.5/3	63.16	
b	r	v	f	s	z	z	l	m	y	r	b	ğ	l	n	d	m					
30	50	22.5	3.8	3.8	22.5	23.3	33.3	33.3	50	50	10	16.7	16.7	16.7	10	16.7					
80		52.6				90			100		88									410.6/5	82.12
t	r	h	ç	y	z	t	z	b	ş	t	v	l	n	d	m						
3.3	33.3	5	20	50	35	5	35	20	5	3.3	18	20	20	12	20						
41.6			20	85			40		28.3			90								304.9/6	50.81
s	k	z	s	n	b	r	r	d	ğ	l	n	d	m								
5	3.3	23.3	7.5	50	30	50	50	30	20	20	20	12	20								
31.6			57.5		80		80		92										341.1/5	68.22	
z	l	m	k	f	r	y	t	m	k	y	d	k	z	m							
23.3	33.3	33.3	3.3	5	33.3	33.3	3.3	33.3	3.3	33.3	20	3.3	23.3	33.3							
90			41.6			70			56.6			60							318.2/5	63.64	
l	g	n	ş	b	n	d	n	y	d	r	l	d									
100	20	33.3	5	30	50	20	33.3	33.3	30	50	50	30									
100	58.3			80		86.6			80		80								484.9/6	80.81	
t	h	m	m	l	s	z	g	n	l	m	b	k	r	r	l	d					
1.4	2.1	14.3	14.3	14.3	2.1	10	15	25	25	25	15	2.5	25	25	50	30					
58.5					90					67.5				80					296/4	74	
g	n	m	z	n	d	n	g	c	l	r	m	z	r	l	d						
20	33.3	33.3	17.5	25	15	25	12	12	20	20	20	35	50	50	30						
86.6			82.5				84				85		80						418.1/5	83.62	
k	d	r	l	b	l	m	d	m	k	z	m										
3.3	20	33.3	100	12	20	20	12	20	3.3	23.3	33.3										
56.6			100	84					60									300.6/4	75.15		
v	y	s	l	d	r	d	n	y	y	b	n	n	y	g	l	d	m				
22.5	25	3.8	25	30	50	15	25	25	25	30	50	50	50	15	25	15	25				
76.3				80		90			80		100		80						506.3/6	84.38	

h	r	z	m	n	ğ	l	d	m	n	z	m	n	g	l	d	m					
7.5	50	23.3	33.3	33.3	25	25	15	25	100	23.3	33.3	33.3	25	25	25	25					
57.5		90			90				100	90			100					527.5/6	87.91		
g	n	l	m	t	s	l	l	k	n	d	m	d	b	l	d	m					
15	25	15	25	2.5	3.8	25	25	2	20	12	20	12	15	25	15	25					
80				56.3				66				80				282.3/4	70.57				
s	b	r	l	t	s	k	n	t	t	m	z	m									
5	20	33.3	100	2.5	3.8	2.5	25	3.3	3.3	33.3	35	50									
56.3			100	33.8				40			85									315.1/5	63.02
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																		-	70.51		

Tablo 14 – Gurbet (N.F. KISAKÜREK)

d	ğ	d	d	l	ş	r	k	n	y	k	m	k	n	d	l						
20	33.3	20	10	16.7	2.5	16.7	1.7	16.7	33.3	3.3	33.3	2.5	25	15	25						
73.3			65						70				67.5						275.8/4	68.95	
f	r	s	z	g	z	l	r	m	d	ğ	l	m	g	r	b	t					
3.8	25	3.8	17.5	12	14	20	20	20	15	25	25	25	15	25	15	2.5					
50.1				86					90				57.5						283.6/4	70.9	
n	s	y	l	m	z	k	n	s	l	r	n	d	l								
100	3	20	20	20	14	5	50	3.8	25	25	25	30	50								
100	77					55			78.8				80						390.8/5	78.16	
s	s	s	z	l	k	ç	n	d	ç	ğ	l	m	g	r	b	t					
2.5	2.5	2.5	11.7	16.7	1.7	3.3	33.3	20	2.5	25	25	25	15	25	15	2.5					
37.6					56.6				77.5				57.5						229.2/4	57.3	
t	t	r	k	p	r	m	ğ	n	l	t	t	p	t	ğ	n						
2.5	2.5	25	2.5	1.7	16.7	16.7	16.7	16.7	16.7	3.3	3.3	3.3	3.3	33.3	33.3						
32.5				88						10				70						200.5/4	50.12
l	n	m	ş	l	m	k	r	ş	ğ	n											
33.3	33.3	33.3	5	33.3	33.3	2	20	3	20	20											
100			71.6				65													236.6/3	78.86
d	v	r	d	m	r	k	m	m	ş	ğ	n										
15	22.5	25	15	33.3	33.3	3.3	50	50	5	33.3	33.3										
77.5				70			100			71.6										319.1/4	79.77
b	r	v	r	m	l	r	n	g	b	ğ	l	m	g	r	b	t					
30	50	22.5	25	25	25	33.3	33.3	20	15	25	25	25	15	25	15	2.5					
80		97.5				86.6				90				57.5						411.6/5	82.32
g	l	b	y	t	n	l	r	m	h	s	s	h	v	s	l						
30	50	10	16.7	1.7	16.7	16.7	16.7	25	3.8	3.8	3.8	3.8	22.5	3.8	22.5						
80		80						36.4				52.6						249/4	62.25		
r	n	k	d	r	t	l	r	m	g	z	m	d	b	s	l						
33.3	33.3	3.3	10	16.7	1.7	16.7	16.7	16.7	15	14	25	25	20	5	33.3						
40			80					79				58.3						257.3/4	64.32		
y	l	n	z	n	n	m	g	b	l	k	s	s	l								
25	25	25	17.5	33.3	33.3	33.3	30	30	50	5	5	5	33.3								
92.5				100			60			55		43.3								350.8/5	70.16
ç	m	d	d	v	n	p	ğ	l	m	g	r	b	t								
3.3	33.3	20	15	22.5	25	2.5	33.3	33.3	33.3	15	25	15	2.5								
56.6			65				100				80								301.6/4	75.4	
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																			70.33		

Tablo 16 – Merdiven

ğ	r	ğ	r	ç	k	c	k	s	n	b	m	r	d	v	n	l	r	d	n																													
50	50	50	50	1.7	1.7	10	1.7	2.5	16.7	60	11.1	11.1	6.7	11.1	11.1	11.1	11.1	6.7	11.1																													
100		100		34.3						60		91.1																				385.4/5	77.08															
t	k	l	r	n	d	g	n	ş	r	n	g	b	r	y	ğ	n	y	p	r	k																												
1.7	1.7	16.7	16.7	16.7	10	20	33.3	5	33.3	33.3	20	30	50	33.3	33.3	33.3	25	2.5	25	2.5																												
64					58.3					86.6					80			100				55								388.9/6	64.81																	
v	b	r	z	m	n	b	k	c	k	s	n	s	m	y	ğ	l	y	r	k																													
90	30	50	23.3	33.3	33.3	10	1.7	10	1.7	2.5	16.7	7.5	33.3	33.3	20	20	20	20	2																													
90	80		90			42.6						73				82														457.6/6	76.26																	
s	l	r	s	r	r	d	y	z	n	p	r	d	p	r	d	s	l	m	k	t																												
5	33.3	33.3	3.8	25	25	15	33.3	23.3	33.3	3.3	33.3	20	3.3	33.3	20	3	20	20	2	2																												
71.6		68.8					90				56.6				56.6				47									390.6/6	65.1																			
k	z	l	h	v	l	r	s	y	r	t	k	k	ş	m	l	m	k	t																														
3.3	23.3	33.3	3.8	22.5	25	25	3.8	25	25	2.5	10	3.3	5	33.3	25	25	2.5	2.5																														
60		76.3					56.3					10		41.6				55									299.5/6	49.86																				
ğ	l	m	ş	r	z	k	n	r	m	t	t	s	l	k	n	r	g	l	l	r																												
25	25	25	3.8	50	35	3.3	33.3	33.3	20	2	2	3	20	3.3	33.3	33.3	15	25	25	25																												
78.8				85			70				47					70				90									440.8/6	73.46																		
d	r	r	l	v	g	b	d	l	l	r	d	k	n	l	b	l	b	l	l	r																												
20	33.3	33.3	50	45	30	30	12	20	20	20	12	3.3	33.3	33.3	10	16.7	10	16.7	16.7	16.7																												
86.6		95			60		12		72					70				88										483.6/7	69.08																			
s	l	r	m	y	n	d	n	d	n	t	n	c	b	n	z	y	r	m	r	m	r																											
5	33.3	33.3	100	33.3	33.3	20	33.3	20	33.3	3.3	33.3	20	12	20	14	20	20	25	25	25	25																											
71.6		100		86.6			86.6				56.6				86					100									587.6/7	83.91																		
b	b	r	l	s	n	h	f	d	r	k	r	h	d	l	m	k	t																															
60	30	50	14.3	2.1	14.3	2.1	2.1	8.6	14.3	10	50	7.5	12	20	20	2	2																															
60	80		57.8							10		57.5			56														321.3/6	53.55																		
k	z	l	h	v	l	r	s	y	r	k	k	k	ş	m	l	m	k	t																														
3.3	23.3	33.3	3.8	22.5	25	25	3.8	25	25	2.5	10	3.3	5	33.3	25	25	2.5	2.5																														
60		76.3					56.3					10		41.6				55									299.2/6	49.86																				
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																																															-	66.29

Tablo 17 – Ölü

b	r	s	n	s	z	r	y	y	ç	l	m	ş	g	z	l	r											
30	50	3.8	25	3.8	17.5	33.3	33.3	33.3	2.5	25	25	3.8	15	17.5	25	25											
80		50.1				100				56.3				82.5						368.9/5	73.78						
y	m	m	y	n	y	m	m	y	n	k	r	p	k	l	r	n											
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	1.4	14.3	1.4	1.4	14.3	14.3	14.3											
100				100				61.4										261.4/3	87.13								
k	m	n	d	n	d	h	ç	k	h	y	t	z	l	r													
5	50	33.3	20	33.3	30	7.5	5	5	5	33.3	3.3	23.3	33.3	33.3													
55		86.6			37.5			10			41.6			90					320.7/6	53.45							
ç	ğ	r	y	r	ç	ğ	r	y	r	s	v	d	k	l	r	n											
2	20	20	20	20	2	20	20	20	20	2.1	12.9	8.6	1.4	14.3	14.3	14.3											
82				82				67.9										231.9/3	77.3								
g	l	m	y	r	g	l	m	y	r	y	z	l	r	n	ç	n											
2	20	20	20	20	2	20	20	20	20	25	17.5	25	25	33.3	3.3	33.3											
82				82				92.5				70						326.5/4	81.65								
k	y	b	l	m	ş	k	y	n	n	d	n	l	r	d	h	ç	n										
1.7	16.7	10	16.7	16.7	2.5	2	20	20	20	12	33.3	33.3	33.3	60	5	3.3	33.3										
65				74				100				60				41.6						340.6/5	68.12				
b	l	m	y	r	b	y	n	n	l	ç	s	ç	n														
12	20	20	20	20	15	25	25	25	33.3	3.3	5	5	50														
92				90				41.6				55															
b	ş	n	n	c	n	g	l	d	k	l	r	n															
15	3.8	25	25	30	50	8.6	14.3	8.6	1.4	14.3	14.3	14.3															
68.8				80				75.8																			
b	l	m	m	k	d	n	n	n	k	m	s	k	l	r													
15	25	25	25	10	30	50	50	50	5	50	3.8	2.5	25	25													
90				10				80				100				55				56.3						391.3/6	65.21
ş	m	d	d	n	n	t	m	ş	n	k	c	k	l	r													
3	20	12	12	20	25	2.5	25	3.8	100	2	12	2	20	20													
67				56.3				100				56										279.3/4	69.82				
b	s	b	l	l	ş	t	r	s	ğ	k	t	p	r	k	l	r											
12	2	12	20	20	5	3.3	3.3	5	33.3	3.3	1.7	1.7	16.7	1.7	16.7	16.7											
66				11.6				41.6				55										174.2/4	43.55				
s	y	m	y	n	s	y	m	y	n	g	y	d	k	l	r	n											
3	20	20	20	20	3	20	20	20	20	8.6	14.3	8.6	1.4	14.3	14.3	14.3											
83				83				75.8																			
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																				-	70.65						

Tablo 19 – Her Şey Uzaktadır

z	k	t	d	r	h	r	ş	y	g	k	y	z	d	n	z								
14	2	2	12	20	7.5	50	7.5	50	15	2.5	25	3.8	20	33.3	23.3								
50					57.5		57.5		51.3				86.6								302.9/5	60.58	
h	r	n	p	ş	m	z	d	n	k	ş	n	g	l	g	m	z							
7.5	50	100	1.7	2.5	16.7	11.7	10	16.7	3.3	5	33.3	12	20	12	20	14							
57.5		100	59.3					41.6				78								336.4/5	67.28		
z	l	n	n	l	m	n	l	r	y	n	n	y	l	d	z	l	r						
17.5	25	25	25	20	20	20	20	20	33.3	33.3	33.3	16.7	16.7	10	11.7	16.7	16.7						
92.5				100				100				90								382.5/4	95.62		
z	k	t	d	r	h	r	ş	y	n	n	l	r	k	z	l	r							
14	2	2	12	20	7.5	50	7.5	50	25	25	25	25	2.5	17.5	25	25							
50					57.5		57.5		100				70								335/5	67	
z	k	t	d	r	h	r	ş	y	h	p	y	l	n	z	l	m							
14	2	2	12	20	7.5	50	7.5	50	7.5	5	25	25	25	17.5	50	50							
50					57.5		57.5		12.5			92.5				100						370/6	61.66
h	r	y	r	d	h	r	n	y	k	n	m	z	l	m									
7.5	50	33.3	33.3	20	7.5	50	100	20	2	20	20	14	50	50									
57.5		86.6			57.5		100	76				100									477.6/6	79.6	
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																		-	71.94				

Tablo 20 – Ölümlerin Odası

b	r	d	y	r	d	b	r	m	m	p	r	d	l	r	n	d	r	l	m	ş								
30	50	60	33.3	33.3	20	30	50	50	50	2	20	12	20	20	16.7	10	16.7	16.7	16.7	2.5								
80		60	86.6			80			100			74				80								560.6/7	80.08			
y	r	d	ç	p	l	k	b	r	g	m	l	k	k	r	k	s	n	d	n	d	r	l	m	ş				
33.3	33.3	20	2.5	2.5	25	25	30	50	15	25	25	2.5	1.4	14.3	1.4	2.1	14.3	8.6	14.3	12	20	20	20	3				
86.6			55				80			67.5				69						75								
s	t	b	y	z	d	v	r	l	r	d	ç	v	l	r	n	g	l	g	s				433.1/6	72.18				
3	2	12	20	14	10	15	16.7	16.7	16.7	10	2	18	20	20	20	15	25	15	3.8									
51					85						80				58.8								274.8/4	68.7				
r	t	k	n	b	r	ç	t	r	t	n	d	b	r	y	k	s	s											
33.3	3.3	3.3	100	30	50	25	2.5	25	2.5	50	30	30	50	50	5	7.5	7.5											
40			100	80			55				80		80			55			15					505/8	63.12			
y	t	y	r	y	t	ğ	n	d	d	m	d	k	p	z	n	l												
25	2.5	25	25	20	2	20	20	12	15	25	15	2.5	3.3	23.3	33.3	100												
77.5				74					57.5				60			100									369/5	73.8		
s	t	b	y	n	n	k	d	r	b	r	ç	r	ş	f	l	r	t	l										
7.5	5	15	25	25	25	3.3	20	33.3	30	50	3	20	3	3	20	33.3	3.3	33.3										
12.5		90				56.6			80			49				70										358.1/6	59.68	
b	z	n	s	t	n	d	y	k	p	r	m	k	l	r	n	n	z											
20	23.3	33.3	3.8	2.5	25	15	50	5	1.3	12.5	12.5	1.3	12.5	12.5	12.5	12.5	70											
76.6			46.3				55			78						70											325.9/5	65.18
m	m	l	v	n	d	n	s	r	b	y	g	n	v	d	n	k	b	n	z									
50	50	20	18	20	12	20	7.5	50	15	25	15	25	90	20	33.3	3.3	20	33.3	23.3									
100		90				57.5			80				90		56.6			76.6								550.7/7	78.67	
s	n	n	f	s	l	g	ğ	s	b	ş	l	z	n	m	ş	y	n											
7.5	50	25	3.8	3.8	25	20	33.3	5	30	7.5	100	17.5	25	25	3.8	50	50											
57.5		57.6				48.3			37.5			100		71.5				100								472.4/7	67.48	
g	z	l	r	r	n	k	l	b	r	c	m	m	h	l	h	ş	p	t	v	n								
12	17.5	25	25	25	25	2.5	25	30	50	30	50	33.3	5	33.3	5	5	3.3	3.3	30	33.3								
80			77.5					80			80			71.6			13.3			66.6					469/7	67		
s	r	k	k	d	d	k	l	r	n	n	c	n	d	b	r	ç	z	g	v	r								
3.8	25	2.5	2.5	8.6	8.6	1.4	14.3	14.3	14.3	8.6	20	33.3	20	30	50	3.3	23.3	20	35	50								

33.8				70.1							73.3			80		46.6			85					388.8/6	64.8				
k	ç	k	b	r	ç	z	g	k	ç	k	t	t	r	y	n	b	r	n	k	d	r								
3.3	3.3	3.3	30	50	3.3	23.3	20	3.3	3.3	3.3	2	2	20	20	20	30	50	100	3.3	20	33.3								
10			80		46.6			10			64				80		100	46.6					437.2/8	54.65					
s	r	k	k	d	d	k	l	r	n	d	s	l	t	t	r	k	b	r	n										
3.8	25	2.5	2.5	8.6	8.6	1.4	14.3	14.3	14.3	8.6	7.5	50	2.5	2.5	25	2.5	30	50	100										
33.8				70.1							57.5			32.5				80		100						373.9/6	62.31		
b	l	l	k	b	r	d	n	b	r	g	t	m	ş	ç	r	p	n	m	d	n									
20	33.3	33.3	10	10	16.7	10	16.7	10	16.7	15	2.5	25	3.8	1.4	14.3	1.4	14.3	14.3	8.6	14.3									
86.6			10	80.1						46.3				68.6														291.6/5	58.32
b	b	n	m	k	n	d	l	m	b	b	n	m	k	n	d	l	m												
60	20	33.3	33.3	3.3	33.3	20	50	50	60	20	33.3	33.3	3.3	33.3	20	50	50												
60	86.6			56.6			100			60	86.6			56.6			100										606.4/8	75.8	
b	n	g	l	d	ğ	z	m	n	b	y	l	g	l	c	k	l	m												
30	50	15	25	15	25	23.3	33.3	33.3	20	33.3	33.3	15	25	15	2.5	50	50												
80		80				90			86.6				57.5				100											494.1/6	82.35
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																							-	67.41					

Tablo 23 – Akıncı

b	n	t	l	k	n	l	r	d	ç	c	k	l	r	g	b	ş	n	d	k				
30	50	5	50	2	20	20	20	12	2	12	2	20	20	30	30	3.8	25	15	2.5				
80		55			74				56				60			46.3				371.3/6	61.88		
b	n	t	l	g	n	d	v	g	b	b	r	d	y	y	n	d	k						
30	50	5	50	30	50	30	45	30	30	30	50	33.3	20	33.3	25	25	15	2.5					
80		55			80		75		60		80		86.6			67.5				584.1/8	73.01		
k	t	l	g	l	b	y	l	r	b	y	h	y	k	r	d	l	r	l					
10	2.5	25	15	25	10	16.7	16.7	16.7	10	16.7	3	20	2	20	12	33.3	33.3	33.3					
10	67.5				86.8						57				100				321.3/5	64.26			
b	r	y	z	g	n	g	ç	t	k	t	n	d	n	k	f	l	l	r	l				
30	50	50	35	30	50	15	2.5	2.5	2.5	2.5	25	15	25	1.7	2.5	16.7	16.7	16.7	16.7				
80		85			80		22.5				67.5				71				406/6	67.66			
ş	m	ş	k	g	b	b	r	s	m	t	t	l	d	k	y	d	k	l	d	n			
3.8	25	3.8	2.5	30	30	30	50	5	33.3	3.3	2.5	25	15	2.5	50	30	2.5	25	15	25			
35.1				60			80			41.6				45			80			67.5		352.1/7	50.3
ş	m	ş	k	g	b	t	r	k	t	l	r	n	n	g	ç	t	ğ	y	l	d	n		
3.8	25	3.8	2.5	30	30	3.3	33.3	3.3	2	20	20	20	20	15	2.5	2.5	25	25	25	15	25		
35.1				60			40			82				45			90						
b	r	g	n	d	l	d	z	g	n	b	ş	n	n	t	l	r	m	z	l	352.1/6	58.68		
30	50	30	50	10	16.7	10	11.7	10	16.7	15	3.8	25	25	1.7	16.7	16.7	16.7	11.7	16.7				
80		80			75.1				68.8				80.2				384.1/5	76.82					
y	r	d	n	y	d	k	t	r	ş	k	n	t	l	n	d	k	h	z	l				
25	25	15	25	50	30	5	5	50	7.5	1.4	14.3	1.4	14.3	14.3	8.6	1.4	5	23.3	33.3				
90				80			10		57.5			55.7				61.6				354.8/6	59.13		
c	n	n	t	t	b	g	n	g	l	l	r	ç	m	ş	g	r	r	z	d				
12	20	20	2	2	20	20	33.3	15	25	25	25	3.3	33.3	5	15	25	25	17.5	60				
56					73.3				90				41.6			82.5				60	403.4/6	67.23	
h	l	k	z	l	h	t	r	t	t	r	r	g	z	m	z	d							
7.5	50	3.3	23.3	33.3	5	3.3	33.3	2.5	2.5	25	25	12	14	20	14	12							
57.5		59.9			41.6			55				72								286/5	57.2		
b	n	t	l	k	n	l	r	d	ç	c	k	l	r	g	b	ş	n	d	k				
30	50	5	50	2	20	20	20	12	2	12	2	20	20	30	30	3.8	25	15	2.5				
80		55			74				56				60			46.3				371.3/6	61.88		

b	n	t	l	g	n	d	v	g	b	b	r	r	d	y	y	n	d	k			
30	50	5	50	30	50	30	45	30	30	30	50	33.3	20	33.3	25	25	15	2.5			
80		55		80		75		60		80		86.6			67.5					584.1/8	73.01
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																					64.25

Tablo 24 – Cenk Türküsü

d	ş	m	n	y	n	z	y	r	d	n	l	t	t										
15	3.8	25	25	50	50	70	25	25	15	25	100	5	5										
68.8				100		70	90				100	10								438.8/6	73.13		
m	z	r	n	d	n	t	n	k	l	ç	z	t	t										
16.7	11.7	16.7	16.7	10	16.7	5	50	3.3	33.3	3.3	23.3	3.3	3.3										
90					55			40			30									215/4	53.75		
y	r	d	y	r	h	k	k	z	l	m	k	n	t	t									
50	50	20	33.3	33.3	5	3.3	3.3	23.3	33.3	33.3	2.5	25	2.5	2.5									
100		86.6			11.6			90			32.5										320.7/5	64.14	
t	t	l	n	n	ğ	l	s	n	s	n	n	t	m										
2	2	20	20	20	25	25	3.8	25	7.5	50	33.3	3.3	33.3										
64				78.8				57.5			70										270.3/4	67.57	
m	d	n	y	t	d	m	d	y	m	z	s	ğ	r										
20	12	20	20	2	30	50	15	25	25	17.5	5	33.3	33.3										
74				80			82.5				71.6										308.1/4	77.04	
t	ş	s	t	n	d	t	ş	k	l	m	s	n	d	r	m	k	r						
5	7.5	3.8	2.5	25	15	5	7.5	2	20	20	3	20	20	33.3	33.3	5	50						
12.5		46.3				12.5		85				86.6			55							297.9/6	49.65
k	f	l	r	d	d	z	y	l	l	s	n	h	r	b	y	r							
2	3	20	20	12	30	35	50	50	33.3	5	33.3	7.5	50	20	33.3	33.3							
57				65			100			71.6			57.5		86.6							437.7/6	72.95
t	t	l	n	n	ğ	l	s	n	s	n	n	t	m										
2	2	20	20	20	25	25	3.8	25	7.5	50	33.3	3.3	33.3										

64					78.8				57.5			70								270.3/4	67.57
k	ş	p	l	v	n	y	n	l	b	y	r	k	t	k	s	n					
5	7.5	2.5	25	22.5	25	50	50	100	15	25	25	2.5	2.5	2.5	3.8	25					
12.5		75				100			100	67.5				33.8						388.8/6	64.8
g	c	g	n	d	z	t	n	s	y	k	n	k	s	n							
30	30	15	25	15	17.5	5	50	7.5	50	5	50	3.3	5	33.3							
60		72.5				55			57.5		55		41.6						341.6/6	56.93	
y	k	s	n	k	h	r	n	b	t	n	b	l	k	n	y	k	s	n			
25	2.5	3.8	25	2.5	3.8	25	25	20	3.3	33.3	15	25	2.5	25	25	2.5	3.8	25			
56.3				56.3				56.6				67.5				56.6				293.3/5	58.66
t	t	l	n	n	ğ	l	s	n	s	n	n	t	m								
2	2	20	20	20	25	25	3.8	25	7.5	50	33.3	3.3	33.3								
64					78.8				57.5			70								270.3/4	67.57
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																				64.21	

Tablo 25 – Çanakkale Marşı

ç	n	k	k	l	ç	n	d	y	n	l	ç	r	ş												
2	20	2	2	20	3.3	33.3	20	33.3	33.3	33.3	3.3	33.3	5												
46				56.6				100				41.6								244.2/4	61.05				
n	n	b	n	g	d	y	r	m	d	ş	m	n	k	r	ş										
50	50	30	50	12	12	20	20	20	15	3.8	25	25	3.3	33.3	5										
100		80		84				68.8				41.6								374.4/5	74.88				
ç	n	k	k	l	ç	n	d	s	r	s	l	v	l	r											
2	20	2	2	20	3.3	33.3	20	7.5	50	3	20	18	20	20											
46				56.6				57.5				81								241.1/4	60.27				
b	n	b	ş	t	r	m	ş	s	k	r	ğ	t	l	r											
15	25	15	3.8	2.5	25	25	3.8	5	3.3	33.3	25	2.5	25	25											
58.8				56.3				41.6				77.5								234.2/4	58.55				
ç	n	k	k	l	ç	n	d	b	r	k	r	k	t	s	t										
2	20	2	2	20	3.3	33.3	20	30	50	3.3	33.3	3.3	3.3	5	3.3										
46				56.6				80				40				11.6							234.2/5	46.84	
n	n	l	r	v	b	b	l	r	m	d	k	s	t												
25	25	25	25	90	15	15	25	25	50	30	3.3	5	3.3												
100				90				80				80				11.6							361.6/5	72.32	
r	b	r	n	n	d	n	ç	k	t	k	y	n	b	s	b	s									
14.3	8.6	14.3	14.3	14.3	8.6	14.3	2.5	2.5	2.5	2.5	50	50	30	7.5	30	7.5									
65							10				100				37.5				37.5				250/5	50	
h	p	d	ş	m	n	l	r	k	ç	y	r	k	n	k	s	k	s								
7.5	5	10	2.5	16.7	16.7	16.7	16.7	2.5	2.5	25	25	5	50	5	7.5	5	7.5								
12.5		80						55				55				12.5				12.5				227.5/6	37.91
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																	-	55.93							

Tablo 26 – Anadolu Sevgisi

s	n	b	z	m	d	ğ	l	r	b	l	m	z	s	n	g	l	m			
7.5	50	20	23.3	33.3	15	25	25	25	10	16.7	16.7	11.7	2.5	16.7	20	33.3	33.3			
57.5		66.6			90				73					86.6			373.7/5	74.74		
h	l	b	z	d	m	n	l	r	ç	k	l	s	n	d	g	r				
7.5	50	50	35	12	20	20	20	20	2	2	20	3	20	60	30	50				
57.5		85		92				47					60	80		421.5/6	70.25			
h	r	h	f	t	s	b	y	r	m	h	r	g	n	d	ğ	n				
7.5	50	3.8	3.8	2.5	3.8	15	25	25	25	7.5	50	30	50	20	33.3	33.3				
57.5		13				90				57.5			80		86.6			384.6/6	64.1	
h	l	y	y	l	l	r	ç	k	l	s	n	d	g	r						
7.5	50	20	20	20	20	20	2	2	20	3	20	60	30	50						
57.5		100				47					60	80						344.5/5	68.9	
b	l	m	z	s	n	v	l	r	n	s	l	d	r	b	z	d				
10	16.7	16.7	11.7	2.5	16.7	30	33.3	33.3	20	3	20	12	20	20	23.3	20				
73						96.6			75				63.3			307.9/4	76.97			
k	ğ	n	l	r	y	l	l	r	d	y	n	c	l	r	d	z	d			
2	20	20	20	20	20	20	20	20	12	20	20	12	20	20	20	30	20			
82				92				92				70			336/4	84				
s	y	d	k	l	r	m	d	m	l	d	ğ	l	d	n	z	d				
2.1	14.3	8.6	1.4	14.3	14.3	14.3	20	33.3	33.3	20	33.3	33.3	15	25	17.5	15				
69.3						86.6				86.6			72.5				315/4	78.75		
h	l	b	r	k	n	l	r	k	l	s	n	d	g	r						
7.5	50	30	50	2.5	25	25	25	2.5	25	3.8	25	60	30	50						
57.5		80		77.5				56.3					60	80		411.3/6	68.55			
g	r	m	d	n	s	n	b	z	m	m	v	s	l	r						
12	20	20	12	20	7.5	50	20	23.3	33.3	50	45	5	33.3	33.3						
84				57.5			76.6			95		71.6							384.7/5	76.94
k	r	l	r	r	y	n	c	k	r	r	y	l	r							
2.5	25	25	25	25	25	25	15	3.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3							
77.5				90				70			100								337.5/4	84.37
k	p	k	l	r	b	y	z	s	l	l	r	s	r							
3.3	3.3	3.3	50	50	20	33.3	23.3	7.5	50	50	50	7.5	50							
10		100			76.6				57.5			100		57.5			401.6/6	66.93		
h	l	t	ş	t	n	t	ş	d	k	l	s	n	d	g	r					

7.5	50	2.5	3.8	2.5	25	5	7.5	12	2	20	3	20	60	30	50						
57.5		33.8				12.5				57				60	80					300.8/6	50.13
s	n	b	z	m	k	y	l	r	g	r	m	d	n	k	h	ç					
7.5	50	20	23.3	33.3	2.5	25	25	25	12	20	20	12	20	10	7.5	5					
57.5		76.6			77.5				84				10	12.5					318.1/6	53.01	
y	l	l	r	t	z	ç	m	r	v	l	r	k	r	p	ç						
25	25	25	25	5	35	3.3	33.3	33.3	30	33.3	33.3	2.5	25	2.5	2.5						
100				40			70			96.6			32.5						339.1/5	67.82	
k	r	l	k	b	k	t	n	t	m	z	ç										
3.3	33.3	33.3	2.5	15	2.5	2.5	100	3.3	33.3	23.3	10										
70			25				100		60			10							265/5	53	
h	l	b	r	y	k	n	d	n	b	k	l	s	n	d	g	r					
7.5	50	30	50	20	2	20	12	20	12	2	20	3	20	60	30	50					
57.5		80			64				77				60	80					418.5/6	69.75	
n	l	m	z	b	l	m	z	s	n	s	n	b	z	m	h	l	k				
25	25	25	17.5	10	16.7	16.7	10	2.1	16.7	7.5	50	20	23.3	33.3	5	33.3	3.3				
92.5				73					57.5			76.6			41.6			341.2/5	68.24		
s	v	g	y	b	l	s	n	y	k	n	g	l	k								
3.8	22.5	15	25	15	25	3.8	25	33.3	3.3	33.3	30	50	10								
66.3				68.8				70			80		10						295.1/5	59.02	
k	l	p	l	r	g	r	ç	ğ	g	s	t	r	m	z	b	l	k				
2	20	2	20	20	15	25	2.5	25	10	2.5	1.7	16.7	16.7	11.7	20	33.3	3.3				
64				67.5				60				56.6				248.1/4	62.02				
g	n	l	p	r	d	l	r	s	k	l	s	n	d	g	r						
20	33.3	33.3	2	20	12	20	20	3	2	20	3	20	60	30	50						
86.6			74				48				60	80					348.6/5	69.72			
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																		69.36			

Tablo 27 – Step

y	b	r	t	s	t	n	d	d	ğ	d	ğ	m	m	m	l	k	t									
100	30	50	10	3.8	2.5	25	15	12	20	12	20	20	20	20	20	2.5	2.5									
100	80		10	46.3				84					65						385.3/6	64.21						
y	n	d	ğ	m	v	d	l	r	g	y	k	l	v	s	r	p										
20	20	12	20	20	22.5	15	25	25	15	25	2.5	25	90	5	33.3	3.3										
92				87.5					67.5					90	41.6						378.6/5	75.72				
k	z	l	b	y	r	k	l	r	n	ç	ş	t	ğ	s	r	h	t									
3.3	5	33.3	8.6	14.3	14.3	1.4	14.3	14.3	14.3	2.5	3.8	2.5	25	3.8	25	3.8	2.5									
41.6			81.5						33.8					35						191.9/4	47.97					
d	v	l	l	r	v	k	f	s	n	d	ç	r	p	n	n	k	l	p								
12	18	20	20	20	90	2	3	3	20	12	2	20	2	20	20	3.3	33.3	3.3								
90					90	40					64					40						324/5	64.8			
y	y	l	n	n	r	z	g	r	l	n	p	d	r	n	r	t	ş									
20	20	20	20	20	14.3	10	8.6	14.3	14.3	14.3	14.3	20	33.3	33.3	33.3	3.3	5									
100					90						86.6					41.6						318.2/4	79.55			
k	r	s	z	d	n	z	g	b	b	ş	b	r	g	k	y	z										
2.5	25	3.8	17.5	20	33.3	23.3	30	30	30	7.5	30	50	15	2.5	25	17.5										
61.3				76.6				60			37.5			80			60						375.4/6	62.56		
b	r	ç	t	n	b	r	c	y	m	n	t	r	k	s												
30	50	3.3	3.3	33.3	30	50	60	33.3	33.3	33.3	2.5	25	2.5	3.8												
80		40			80			60	40			33.8											333.8/6	55.63		
t	n	ç	n	g	r	k	k	ş	n	t	l	r	v	s	t	p										
5	50	2	20	12	20	2	3.3	5	33.3	3.3	33.3	33.3	90	5	3.3	3.3										
55		56				41.6				70			90	11.6										324.2/6	54.03	
h	s	n	s	z	n	d	l	m	s	n	s	n	s	n	s	n	h	p								
15	3.8	25	3.8	17.5	25	15	25	25	7.5	50	7.5	50	7.5	50	7.5	50	7.5	5								
15	50				90				57.5			57.5			57.5			57.5			12.5				397.5/8	49.68
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																					63.08					

Tablo 28 – Türküler Dolusu

k	r	z	n	d	r	s	n	n	l	t	n	d	k	r	z		
2.5	25	17.5	25	12	20	3	20	20	25	2.5	25	15	3.3	33.3	23.3		
70				75				67.5				60				272.5/4	68.12
n	r	n	ç	n	d	n	r										
33.3	33.3	33.3	3.3	33.3	20	50	50										
100			56.6			100										256.6/3	85.53
b	n	m	y	r	ğ	m	d	b	y	l	b	y	n	c			
20	33.3	33.3	20	20	20	20	12	20	33.3	33.3	15	25	25	15			
86.6			92				86.6				80				345.2/4	86.3	
m	m	l	k	t	m	v	r										
16.7	16.7	16.7	1.7	1.7	16.7	45	50										
72				95												167/2	83.5
c	n	m	c	ğ	r	m	d	k	ş	l	m	ş					
20	33.3	33.3	15	25	25	25	30	5	3.8	25	25	3.8					
86.6			90			35			57.6				269.2/4	67.2			
c	n	m	c	ğ	r	m											
20	33.3	33.3	15	25	25	25											
86.6			90													176.6/2	88.3
s	p	n	k	d	r												
5	3.3	33.3	3.3	20	33.3												
41.6			56.6													98.2/2	49.1
l	m	d	l	n	d	n	z	ğ	d	ş	m	z					
50	50	12	20	20	12	20	35	50	15	3.8	25	17.5					
100			84			85			61.3				330.3/4	82.57			
n	y	n	g	t	s	m	n	f	l								
100	50	50	15	2.5	3.8	25	33.3	5	33.3								
100	100		46.3			71.6										317.9/4	79.47
m	m	l	k	t	n	h	l	g	z	m	d	n	g	t	m	z	
16.7	16.7	16.7	1.7	1.7	16.7	7.5	50	12	14	20	12	20	15	2.5	25	17.5	
71				57.5				78				60				266.5/4	66.62
b	n	b	r	y	r	m	d	n	b	ğ	l	n	m	ş	m		
30	50	30	50	20	20	20	12	20	8.6	14.3	14.3	14.3	14.3	2.1	14.3		
80			80			92				80				332/4	83		
b	n	d	n	t	s	n	k	l	m	r	m	z					

v	s	c	c	d	s	n	d	n	m	z	k	l	n	b	r	h	t	y	r	n	n	d	r				
90	2.1	8.6	8.6	8.6	2.1	14.3	8.6	33.3	33.3	23.3	3.3	33.3	33.3	30	50	3.8	2.5	25	25	25	25	15	25				
90	50.8							90					70			80			56.3				90				
v	t	n																				527.1/7	75.3				
30	3.3	33.3																									
	66.6																					66.6/1	66.6				
y	d	n	t	b	s	s	m	y	l	s	l	h	n														
33.3	20	33.3	1.4	8.6	2.1	2.1	8.6	14.3	14.3	3.8	25	3.8	25														
	86.6			50							57.6														194.3/3	64.73	
v	d	r	b	k	ş	l	r	y	l	m	n	d	r														
90	30	50	8.6	1.4	2.1	14.3	14.3	14.3	14.3	25	25	15	25														
90	80		65							90															325/4	81.25	
v	t	n																									
30	3.3	33.3																									
	66.6																						66.6/1	66.6			
c	y	l	n	p	n	r	d	b	r	n	c	c	y	l	n												
7.5	12.5	12.5	12.5	1.3	12.5	12.5	7.5	30	50	50	30	15	25	25	25												
	70							80			80			90												320/4	80
d	r	n	d	b	r	n	c	m	n	r	d	r															
15	25	25	15	30	50	50	30	20	20	20	12	20															
	80			80			80			92															324/4	81	
v	t	n																									
30	3.3	33.3																									
	66.6																						66.6/1	66.6			
h	d	t	b	y	l	r	n	d	d	l	g	l	n	n													
5	20	3.3	10	16.7	16.7	16.7	16.7	10	10	16.7	10	16.7	16.7	16.7													
	28.3		78							78																159/3	53
g	z	l	b	y	r	ğ	m	z	d																		
20	23.3	33.3	7.5	14.3	14.3	14.3	14.3	10	8.6																		
	76.6		78.6																						155.2/2	77.6	
h	r	h	r	d	r																						
7.5	50	3.8	25	15	25																						
	57.5		68.8																					126.3/2	63.15		
v	t	n																									
30	3.3	33.3																									
	66.6																						66.6/1	66.6			
k	ç	k	l	l	r	n	n	v	ç	l	d	ğ															
3.3	3.3	3.3	20	20	20	20	20	18	1.7	20	12	20															
	10		100					71.7																	181.7/3	60.56	
s	d	b	r	t	p	r	k	p	r	ç	s	d	ğ	l	ç	c	ğ	m									

7.5	30	30	50	2.5	2.5	25	2.5	2.5	25	2.5	3.8	20	33.3	33.3	2.5	15	25	25							
37.5		80		32.5				33.8				86.6			67.5									337.9/6	56.31
ŞİRİN GENEL ORTALAMASI																					-	66.98			

Tablo 31 – Vatan Destanı

k	d	r	d	l	k	t	p	r	ğ	n	ş	n	l								
3.3	20	33.3	30	50	10	2	2	20	20	20	5	33.3	33.3								
56.6			80		10	64					71.6								282.2/5	56.44	
b	r	d	ğ	l	s	n	k	b	n	v	t	n	g	b	s	n					
30	50	20	33.3	33.3	5	33.3	3.3	30	50	30	3.3	33.3	15	15	3.8	25					
80		86.6			41.6			80		66.6			58.8						413.6/6	68.93	
y	c	d	ğ	l	r	n	ç	k	n	d	m	n	l								
50	30	12	20	20	20	20	3.3	3.3	33.3	15	25	25	25								
80		92					40			90								302/4	75.5		
g	k	l	r	d	y	z	l	d	s	t	n	g	b	s	n						
12	2	20	20	12	33.3	23.3	33.3	15	3.8	2.5	25	15	15	3.8	25						
66				90				46.3				58.8								261.1/4	65.27
h	p	b	y	l	b	l	t	l	r	ç	n	d	b	ş	m						
7.5	5	20	33.3	33.3	12	20	2	20	20	3.3	33.3	20	33.3	5	33.3						
12.5		86.6			74					56.6			71.6						301.3/5	60.26	
h	l	l	k	c	k	l	r	h	r	v	t	n	d	ş	n						
5	33.3	33.3	2	12	2	20	20	7.5	50	15	1.7	16.7	10	2.5	16.7						
71.6			56					57.5			62								247.1/4	61.77	
g	ç	s	d	s	r	l	r	t	z	d	r	y	ş	n							
20	3.3	5	60	3.8	25	25	25	2.5	17.5	15	25	33.3	5	33.3							
28.8		60	78.8				60				71.6								299.2/5	59.84	
k	d	r	l	v	n	t	s	n	f	d	n	g	b	s	n						
3.3	20	33.3	16.7	15	16.7	1.7	2.5	16.7	5	20	33.3	15	15	3.8	25						
56.6			70					58.3				58.8								243.7/4	60.92
ç	c	k	s	n	b	y	l	r	k	ş	l	r	k	k	n	d	n				
2	12	2	3	20	15	25	25	25	15	3.8	25	25	2	2	20	12	20				
39			90					68.8				56						253.8/4	63.45		
h	r	d	l	n	b	r	y	y	k	z	m	r	t	k	n	d	n				
7.5	50	20	33.3	33.3	30	50	50	50	10	17.5	25	25	2.5	2.5	25	15	25				
57.5		86.6			80		100		10	70			67.5						471.6/7	67.37	
m	j	d	l	r	f	s	l	d	r	r	g	n	k	n	d	n					
20	14	12	20	20	3	3	20	12	20	14.3	8.6	14.3	1.4	14.3	8.6	14.3					
86			58					75.8											219.8/3	73.26	
b	s	s	g	n	l	d	n	h	y	r	n	g	b	s	n						
60	7.5	7.5	12	20	20	12	20	3.8	25	25	25	15	15	3.8	25						
60	15		84					78.8				58.8								296.6/5	59.32
y	b	t	n	c	h	n	b	d	l	t	r	k	l								
100	20	3.3	33.3	20	5	33.3	20	20	33.3	2.5	25	2.5	25								

100	56.6				58.3			73.3			55								343.2/5	68.64			
ç	t	ğ	n	c	n	k	l	r	n	y	k	t	r	v	v	l							
2.5	2.5	25	25	10	16.7	1.7	16.7	16.7	16.7	25	2.5	2.5	25	30	30	33.3							
55				80					55				93.3						283.3/4	70.82			
t	r	h	b	r	n	h	r	k	ç	ş	k	n	d	r	s	l							
3.3	33.3	5	30	50	33.3	5	33.3	10	1.7	2.5	1.7	16.7	10	16.7	7.5	50							
41.6			80		71.6			10	50					57.5						310.7/6	51.78		
s	n	n	n	s	p	t	l	m	m	n	g	b	s	n									
7.5	50	100	20	3	2	2	20	33.3	33.3	33.3	15	15	3.8	25									
57.5		100	47				100				58.8									363.3/5	72.66		
b	r	y	n	d	n	h	p	b	y	l	t	ş	t	n	k	p	r	d	n				
30	50	25	15	15	25	7.5	5	20	33.3	33.3	2.5	3.8	2.5	25	2	2	20	12	20				
80		80				12.5		86.6				33.8				56							
b	r	y	n	d	n	c	f	l	b	r	m	r	s	r	d	n							
30	50	25	25	15	25	20	5	33.3	30	50	50	50	3.8	25	15	25			348.9/6	58.15			
80		90				58.3			80		100		68.8								477.1/6	79.51	
f	k	t	n	d	r	c	z	l	d	n	s	d	n										
5	3.3	3.3	100	20	33.3	20	14	20	12	20	3	30	50										
11.6			100	73.3			69				80									333.9/5	66.78		
ş	m	d	g	n	t	n	ç	t	n	k	l	k	n	g	b	s	n						
5	33.3	20	30	50	2	20	2	2	20	2.5	25	2.5	25	15	15	3.8	25						
58.3			80		46				55				58.8								298.1/5	59.62	
b	r	n	s	n	n	h	y	t	k	m	k	l	t	t	r								
30	50	33.3	5	33.3	25	3.8	25	2.5	2.5	25	2.5	25	3.3	3.3	33.3								
80		71.6			56.3				55				40								302.9/6	50.48	
b	t	b	k	m	ğ	c	n	h	r	r	y	t	t	r									
60	10	60	3.3	33.3	33.3	30	50	2.1	14.3	14.3	14.3	1.4	1.4	14.3									
60	10	60	70			80		62.1												342.1/6	57.01		
n	b	y	k	h	r	r	y	t	c	m	h	r	y	t	t	r							
100	20	33.3	3.3	3	20	20	20	2	7.5	12.5	1.9	12.5	12.5	1.3	1.3	12.5							
100	56.6				64					75											295.6/4	73.9	
d	m	k	k	ş	m	d	s	n	b	r	c	n	g	b	s	n							
20	33.3	3.3	10	5	33.3	20	7.5	50	30	50	30	50	15	15	3.8	25							
56.6			10	58.3			57.5			80		80		58.8								401.2/7	57.31
y	n	t	p	r	ğ	y	n	d	l														
100	100	2.5	2.5	25	25	100	33.3	20	33.3														
100	100	55			100	86.6														441.6/5	88.32		
ç	l	d	n	n	d	k	t	r	k	k	y	l											
3.3	33.3	20	25	25	15	2.5	2.5	25	2.5	2.5	50	50											
56.6			67.5				32.5				100										256.6/4	64.15	

h	m	d	l	s	n	h	r	y	n	n	b	r	k	t	d	l	
2.5	16.7	10	16.7	2.5	16.7	7.5	50	33.3	33.3	33.3	15	25	2.5	2.5	30	50	
65					57.5			100			45				80		
c	n	n	t	t	b	r	y	ş	l	m	y	d	n	g	b	s	n
12	20	20	2	2	30	50	33.3	5	33.3	25	25	15	25	15	15	3.8	25
56					80		71.6			90				58.8			
y	n	b	r	y	r	d	n	l	b	y	r	ğ	n			347.5/5	69.5
50	50	30	50	100	33.3	20	33.3	100	12	20	20	20	20			356.4/5	71.28
100		80		100	86.6			100	92							558.6/6	93.1
g	r	d	n	n	s	n	n	d	r	f	n	b	ğ	n			
15	25	15	25	100	3.8	25	25	15	33.3	5	33.3	20	33.3	33.3			
80				100	68.8				71.6			86.6				407/5	81.4
m	d	n	h	y	t	n	n	r	r	m	ğ	n					
33.3	20	33.3	3.8	25	2.5	25	50	50	25	25	25	25					
86.6			56.3				100			100						342.9/4	85.72
z	l	d	n	s	s	m	ş	c	y	l	n	g	b	s	n		
17.5	25	15	25	3.8	3.8	25	3.8	15	25	25	25	15	15	3.8	25		
82.5				38				90				58.8				269.3/4	67.35
ŞİİRİN GENEL ORTALAMASI																-	68.98

**Ek 3: TÜRKÇE SÖZLÜK'TE YER ALAN DUYGU İFADELİ KELİME VE
KELİME GRUPLARININ OLUMLU – OLUMSUZ – NÖTR OLARAK
SINIFLANDIRILMASI**

Olumlu duygu içeren kelime ve kelime gurupları	Olumsuz duygu içeren kelime ve kelime gurupları	Nötr duygu içeren kelime ve kelime gurupları
<p>A</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. abartısız 2. açık fikirli 3. açık kalplilik 4. açık yüreklilik 5. adalet 6. adaletlilik 7. adamakıllı 8. aferin 9. afif 10. afili 11. ağırbaşlılık 12. ağız sıkı 13. ağız kenetli 14. ağız kilitli 15. ahilik 16. ahlaki 17. ahlaklılık 18. aitlik 19. akıllılık 20. akıllı usluluk 21. akidelik 22. aklıselimlik 23. ak paklık 24. ak yazılı 25. âlâ 26. alakalı 27. albenili 28. alçak gönüllülük 29. aleniyet 30. alımlılık 31. alışılmamışlık 32. alilik 33. altın yüreklilik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. abartı 2. abes 3. acı 4. acıklı 5. aciz 6. acizlik 7. açgözlülük 8. açkgözlük 9. adaletsizlik 10. adilik 11. afacanlaşmak 12. afallık 13. afi 14. agresif 15. ağircanlı 16. ağır elli 17. ağırkanlılık 18. ağız gevşeklik 19. ağız kara 20. ahlaksız 21. ahmaklık 22. akılsızlık 23. akııevvelik 24. aksilik 25. alakasız 26. alan talan 27. alaverecilik 28. alay 29. albenisiz 30. alçaklık 31. aldatma 32. aldırılmazlık 33. alelacele 	<ol style="list-style-type: none"> 1. acelecilik 2. açık ellilik 3. açık seçiklik 4. aktiflik 5. alışkanlık 6. apaçıklık 7. atiklik

34. amaçlılık	34. aleladelik	
35. ana yüreği	35. alengirli	
36. anlaklı	36. alevlilik	
37. anlayışlı	37. alıklık	
38. annelik	38. alım çalım	
39. arı	39. alınganlık	
40. ariflik	40. alışılmışlık	
41. aristokratlık	41. alicenaplık	
42. arkadaş canlısı	42. allak bulaklık	
43. arkadaşlık	43. amaçsızlık	
44. arlı	44. amansızlık	
45. arzu	45. amiyane	
46. aslan yüreklilik	46. andavallık	
47. aşk	47. anıklık	
48. ateşli	48. anlamsızlık	
49. atıfet	49. anlayışsızlık	
50. atıklık	50. anormallik	
51. atılganlık	51. antikalılık	
52. atılımcılık	52. antipati	
53. ayan beyanlık	53. apacı	
54. ayrıcalıksız	54. apar topar	
55. azamet	55. apışık güçsüz yorgun	
56. azimkârlık	56. aptallık	
	57. arsızlık	
	58. art düşüncelik	
	59. art niyetli	
	60. arzusuz	
	61. asabilik	
	62. asalaklık	
	63. asık suratlılık	
	64. asilik	
	65. aşağılık	
	66. aşağılık duygusu	
	67. aşırılık	
	68. avanaklık	
	69. avarelik	
	70. aygın baygın	
	71. aylaklık	
	72. aymazlık	
	73. ayran delisi	
	74. ayran gönüllülük	
	75. ayrıcalıklı	
	76. azap	
	77. azgın	
	78. azgınlık	

<p>B</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. baba adamlık 2. babacan 3. babacık 4. babayani 5. babayanilik 6. babayığitlik 7. bağımsız 8. bağışlayıcılık 9. bağlı 10. bahaneli 11. bahtı açık 12. bahtiyar 13. bahtiyarlık 14. bahtlı 15. bahtlılık 16. bambaşkalık 17. barış 18. barışıklık 19. barız 20. barizlik 21. basıklık 22. basiret 23. basiretlik 24. başarı 25. başı bağıllık 26. başkalık 27. bayrak 28. bayram 29. becerikli 30. beceriklilik 31. beğeni 32. belirlilik 33. bengilik 34. benzerlik 35. bereketli 36. berraklık 37. beşeriyetçilik 38. beyefendilik 39. bilgelik 40. bilgi 41. bilinçli 42. bilinçlilik 43. bitaraflık 44. bitek 	<ol style="list-style-type: none"> 1. bağdaşmazlık 2. bağıcı 3. bağımlılık 4. bağış çağrış 5. bahanesiz 6. bahtı kara 7. bahtsız 8. bahtsızlık 9. barbarlık 10. basiretsizlik 11. basit 12. basitlik 13. basmakalıp 14. basmakalıplık 15. başarısızlık 16. başıboşluk 17. başı dumanlı 18. başı yerde 19. bayağı 20. bayağılık 21. baygın 22. baygınlık 23. bedavacılık 24. becerisizlik 25. bedbahtlık 26. bedbinlik 27. beddua 28. bedhahlık 29. beklenti 30. bekrilik 31. belalık 32. beleşçilik 33. belisizlik 34. belkili 35. benbencilik 36. bencillik 37. beniçinci 38. benmerkezci 39. benzersizlik 40. benzeyişsizlik 41. bereketsizlik 42. beş parasızlık 43. beyhudelik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. bireycilik 2. bonkörlük
---	---	---

<p>45. biteviyelik 46. büyüleyicilik</p>	<p>44. bezgin 45. bıçkınlık 46. babaht 47. biçarelik 48. bigane 49. biganelik 50. bilgiçlik 51. bilinçsizlik 52. bilmişlik 53. bilmiş 54. bireycilik 55. bir hoşluk 56. bitiklik 57. bitkinlik 58. bohem 59. bonkör 60. bonkörlük 61. boşluk 62. boşboğaz 63. boşboğazlık 64. boş kafalılık 65. boş laf 66. boşlama 67. boynu büküklük 68. boz bulanık 69. bozgun 70. bozgunluk 71. böbürlenme 72. bön 73. bönlük 74. budalalık 75. bulanıklık 76. bunak 77. bunaklık 78. bunalım 79. bunalımlı 80. burukluk 81. buruksu 82. bühtan 83. bürudet</p>	
--	---	--

C

1. cafcıflı
2. can alıcılık
3. cananlık
4. cancığerlik
5. candanlık
6. canı yürekten
7. canlılık
8. celadet
9. centilmenlik
10. cesaret
11. cesaretlilik
12. cesur
13. cesurluk
14. ciddi
15. ciddilik
16. cilve
17. cilvebaz
18. cilvekar
19. cömertlik
20. curcunasız
21. cüretkarlık

1. cahillik
2. canilik
3. cefa
4. cehalet
5. cehil
6. cerbezeli
7. cesaretsizlik
8. ceza
9. cibilliyetsizlik
10. ciddiyetsizlik
11. cilvesiz
12. cin fikirlilik
13. cingözlük
14. coşkunluk
15. curcunalı
16. cuhuhuruş
17. cühelalık

1. canna düşkünlük
2. cazibeli
3. cezp edicilik
4. ciddi
5. cilveli
6. cin fikirli
7. cingözlük
8. cüretkarlık

Ç

1. çaba
2. çağanaklı
3. çalimsız
4. çalışkanlık
5. çalışkan
6. çalkantısız
7. çare
8. çekişmesiz
9. çetrefilsiz

1. çalımlı
2. çalimsızlık
3. çalkantılı
4. çapaçulluk
5. çapkınlık
6. çaresiz
7. çaresizlik
8. çaylaklık
9. çekingenlik
10. çekişmeli
11. çenebazlık
12. çetrefilli
13. çıkarıcılık
14. çıldırtıcı
15. çile
16. çilekeş
17. çileli
18. çirkeflik
19. çirkin
20. çirkinlik
21. çocukluk
22. çocuksu
23. çokbilmişlik
24. çok yüzlülük
25. çömezlik
26. çöpçatanlık

1. çakır keyiflik
2. çalımlı
3. çekicilik
4. çetinlik
5. çocuklaşmak
6. çokbilmişlik
7. çömezlik

<p>D</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. değerlilik 2. değerbilirlik 3. delikanlı 4. delikanlılık 5. deneyimli 6. deryadil 7. dertsizlik 8. destek 9. didingenlik 10. dikkatli 11. dilsever 12. dilseverlik 13. dinginlik 14. dipdiri 15. dirayetli 16. disiplinlilik 17. doğallık 18. doğaseverlik 19. doğruculuk 20. doğruluk 21. doludizgin 22. doyumlu 23. duyarlık 24. duyarlılık 25. duygulu 26. duygusallık 27. düşüncelilik 28. düzgünlük 	<ol style="list-style-type: none"> 1. dağınıklık 2. dalavere 3. dalaverecilik 4. dalgınlık 5. dalkavukluk 6. dangalaklık 7. dar görüşlülük 8. darmadumanlık 9. dayanıksızlık 10. dayanılmazlık 11. debdebeli 12. değersiz 13. değersizlik 14. dehşetli 15. dejenerelik 16. delilik 17. deli dolu 18. deneyimsiz 19. dengesizlik 20. densizlik 21. densiz 22. dert 23. dırdırcılık 24. dik başlılık 25. dikkatsiz 26. dikkatsizlik 27. dik kafalılık 28. dirayetsizlik 29. direngenlik 30. disiplinsizlik 31. dizginsiz 32. doyumsuz 33. doyumsuzluk 34. döneklık 35. dramatik 36. durgun 37. durgunluk 38. durağanlık 39. duyarsızlık 40. duygusuz 41. düşkün 42. düşmanlık 	<ol style="list-style-type: none"> 1. divanelik 2. düşkün
--	---	---

<p>E</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ebedilik 2. edalı 3. edepli 4. edebiyatseverlik 5. efendi 6. efendilik 7. efdal 8. egemenlik 9. ehemmiyet 10. eleştiricilik 11. eli açık 12. eli ayağı düzgün 13. eli selek 14. emektarlık 15. emsalsiz 16. engin 17. erdem 18. erdemli 19. erdemlilik 20. esenlik 21. esin 22. esprili 23. estetik 24. etkililik 25. etkin 26. evhamsız 	<ol style="list-style-type: none"> 43. düşüncesizlik 44. düzelticilik 45. düzenbazlık 46. düzmecilik <ol style="list-style-type: none"> 1. edepsiz 2. edepsizlik 3. efkırlı 4. efsun 5. eğitimsizlik 6. ehemmiyetsizlik 7. eli ağır 8. eli bayraklı 9. eli boş 10. eli sıkı 11. eli şakağında olma 12. emsalsizlik 13. enayilik 14. endişeli 15. entrika 16. erdemsizlik 17. erzel 18. esefli 19. esrar 20. eşitsizlik 21. evhamlı 22. eziklik 23. eziyet 	<ol style="list-style-type: none"> 1. egemenlik 2. eleştirmek 3. eli açıklık 4. esneklik
--	---	--

<p>F</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. faaliyet 2. faal 3. farklılık 4. fazilet 5. fedakar 6. felek 7. ferah 8. ferahlık 9. fevkalade 10. fikirlilik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. facia 2. fakirlik 3. fanatiklik 4. fanilik 5. faziletsizlik 6. fedailik 7. fenalık 8. feryat figan 9. fevri 10. fevrilik 11. fırsatçılık 12. fikirsizlik 13. fırkat 14. fitne 15. fitnelik 16. fiyakalı 17. fukaralık 18. fütursuz 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ferdi 2. fetvacılık
<p>G</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. gabi 2. gabilik 3. gabi gönüllü 4. galibiyet 5. gani 6. gani gönüllü 7. gayeli 8. gayret 9. gayretlilik 10. gazilik 11. gençlik 12. geniş görüşlü 13. gerçek 14. gereklilik 15. gıllığıssız 16. girginlik 17. girişimcilik 18. girişkenlik 19. gizem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. gaddar 2. gaddarlık 3. gaiplik 4. gam 5. galeyanlı 6. garez 7. gayesiz 8. geçkinlik 9. geçmişî kandilli 10. geçmişî kınalı 11. geniş gönüllü 12. gerçeküstü 13. gereksizlik 14. geri kafalılık 15. geri kalmışlık 16. gerilim 17. gevezelik 18. gıcıklık 19. gıllığışlı 	<ol style="list-style-type: none"> 1. gelenekçilik 2. gizemcilik

<p>20. gönlü ganilik 21. gönlü hoşluk 22. gönlü tokluk 23. gönlü zenginlik 24. gönül 25. görgü 26. görkemli 27. gösterişsizlik 28. gözde 29. gurur 30. gururlu 31. güven 32. güvenilirlik 33. güzel 34. güzellik 35. güzide</p> <p>H</p> <p>1. haberli 2. hacet 3. hak 4. hakikat 5. hakimiyet 6. harikuladelik 7. hasbilik 8. hassas 9. hassaslık 10. hayırhahlık 11. hayırlı 12. hayırperverlik 13. hayırseverlik 14. hayran 15. hayranlık 16. haysiyet 17. haysiyetli 18. hayranlık 19. haz 20. hesaplılık 21. heves 22. hevesli 23. heybetli 24. heyecanlı</p>	<p>20. gına 21. gıpta 22. gıybet 23. gönlü karalık 24. gönlü yaralılık 25. gönülsüzlük 26. görgüsüzlük 27. görülmemişlik 28. gösterişlilik 29. gözü karalık 30. gürbüzlük 31. güz</p> <p>1. Habaset 2. habersizlik 3. hafiflik 4. hainlik 5. hakaret 6. hakikatsizlik 7. haksızlık 8. haram 9. hasetlik 10. hasret 11. hasretlik 12. haşin 13. haşinlik 14. hata 15. hayasız 16. hayırsızlık 17. haylaz 18. haysiyetsiz 19. heriflik 20. hesapsızlık 21. hevessiz 22. heyhat 23. heyacansız 24. heves</p>	<p>1. hayalperestlik 2. heyecanlılık 3. hırs</p>
---	---	--

<p>25. hırssızlık 26. hiddetsizlik 27. hikmet 28. himmet 29. his 30. hobi 31. hoşgörü 32. hoşnutluk 33. huzur 34. hüyalı</p>	<p>25. hık mık etmek 26. hımbıllık 27. hınçlı 28. hınzırlık 29. hırçınlık 30. hıyarlık 31. hiçlik 32. hiddet 33. hilekarlık 34. hoşgörüsüzlük 35. hoyratlık 36. hunharlık 37. huysuzluk 38. huzursuzluk 39. hüzün</p>	
<p>I</p> <p>1. İlimlilik 2. ıstırapsız</p>	<p>1. ıstırap 2. iraklaşma</p>	<p>1. ısrarlılık</p>
<p>i</p> <p>1. icap 2. içgüdü 3. içli dışlı 4. içtenlik 5. içten 6. ideal 7. iffetlilik 8. ihtimam 9. ihtirassızlık 10. ihtiyatlı 11. ikna 12. iktifa 13. ileri görüşlülük 14. ilgililik</p>	<p>1. içe kapanıklık 2. içtensizlik 3. içten pazarlıklı 4. iftira 5. ihmal 6. ihmalkarlık 7. ihtiyatsız 8. ikirciklilik 9. ilgisizlik 10. iltizam 11. imkansızlık 12. imtiyazlık 13. inançsızlık 14. inatlık</p>	<p>1. ihtirashlık 2. ihtişamlılık 3. ilginçlik 4. imrenmek</p>

<p>15. ilham 16. ilke 17. imkan 18. inanç 19. inayet 20. insafılık 21. insaniyet 22. iradeli 23. ismetli 24. istek 25. istiklal 26. işkilsiz 27. işveli 28. itaatli 29. itibar 30. itinalı 31. iyilik 32. iyi niyetlilik 33. iyi yüreklilik 34. iyimserlik 35. izzet 36. izzetinefis</p>	<p>15. inkisar 16. inkar 17. insafsızlık 18. insaniyetsizlik 19. iradesizlik 20. irkiliş 21. ismetsiz 22. istismar 23. isyan 24. işkilli 25. itaatsiz 26. itibarsızlık 27. itinasızlık</p>	
<p>J</p> <p>1. jest</p>		
<p>K</p> <p>1. kabahatsizlik 2. kabiliyetlilik 3. kadirbilir 4. kafadarlık 5. kahramanlık 6. kaideli 7. kaliteli 8. kanaatkarlık 9. kani 10. kanun</p>	<p>1. kabahat 2. kabadayılık 3. kaçıklık 4. kadirbilmez 5. kadirbilmezlik 6. kaidesizlik 7. kalitesizlik 8. kanaatsizlik 9. kancıklık 10. kanunsuzluk</p>	<p>1. kadercilik 2. kalleşlik 3. kasıntılılık 4. kılıbıklık 5. kıskançlık</p>

11. karakterlilik 12. karar 13. kararlılık 14. kardeşçe 15. kardeşlik 16. kasıntısız 17. kasvetsiz 18. kavuşma 19. kaygısızlık 20. kayıtlı 21. kazanç 22. kedersizlik 23. kenetlilik 24. kesinlik 25. ketumluk 26. keyifli 27. kısmet 28. kıvanç 29. kıymet 30. kibarlık 31. kibirsizlik 32. kitapseverlik 33. kolaylık 34. kontrollük 35. kudretli 36. kuvvetli	11. kapanıklık 12. karamsızlık 13. karaktersizlik 14. kararsızlık 15. kara sevda 16. kara yüzlü 17. kasıntılı 18. kasvet 19. kasvetli 20. katı yüreklilik 21. kaygı 22. kayıtsızlık 23. kaypaklık 24. kazançsız 25. keder 26. keyfilik 27. keyifsiz 28. kılıbık 29. kılıksız 30. kışkırtıcılık 31. kıyas 32. kıymetsizlik 33. kızgınlık 34. kibir 35. kimsesizlik 36. kin 37. kocakarılık 38. korku 39. korkunçluk 40. köhnelik 41. kötülük 42. kuşku 43. kuvvetsizlik 44. küfürbazlık 45. külhanbeylilik 46. küstahlık	
L		
1. laiklik 2. lezzetlilik 3. liberallik 4. lütufkarlık 5. lüzumluluk 6. lüks	1. lafazanlık 2. lakaytlık 3. laubalilik 4. lüzumsuzluk	1. lütufkarlık

<p>M</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maceracılık 2. mağrurluk 3. maharetli 4. maneviyat 5. medeniyet 6. medet 7. mehelli 8. mehabetli 9. memnuniyet 10. meraksızlık 11. merhamet 12. mert 13. meziyetli 14. mihnet 15. milliyetçilik 16. minnetkarlık 17. misafirlik 18. misafirperverlik 19. mizaçlılık 20. modernleşme 21. muazzam 22. mucizeli 23. muhakeme 24. muntazam 25. murat 26. mutluluk 27. muvaffakiyet 28. mühimlik 29. münasebetlilik 30. müthiş 	<ol style="list-style-type: none"> 1. mağdurluk 2. mağlubiyet 3. mağmum 4. maharetsiz 5. mahcupluk 6. mahzun 7. mayhoşluk 8. mecalsizlik 9. mecburiyet 10. medeniyetsizlik 11. megolaman 12. mehelsiz 13. melankoli 14. menfaatperestlik 15. merak 16. merhametsizlik 17. mesafeli 18. meziyetsizlik 19. mihnetsiz 20. mızızlık 21. miskinlik 22. mizaçsızlık 23. muğlak 24. muhtaçlık 25. muvaffakiyetsizlik 26. mübalağa 27. muziplik 28. münasebetsizlik 29. müphem 30. müzminlik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. maceraperestlik 2. mağrurluk 3. mahcupluk 4. mahzunluk 5. mazlumluk 6. meraklılık 7. meşhurluk 8. mukaddesat 9. muzipleşmek
---	--	--

<p>N</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Namusluluk 2. nazlı 3. neşeli 4. nezaketli 5. niyetlilik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. namussuzluk 2. nefret 3. niyetsizlik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. nankörlük 2. nezaketsizlik
<p>O</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objektiflik 2. olağan 3. olağanlık 4. olumluluk 5. onurlu 6. orijinallik 7. otoriterlik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. olumsuzluk 2. on parasızlık 3. onursuzluk 4. otoritersizlik 5. oyunbozanlık 	<ol style="list-style-type: none"> 1. onursuzluk
<p>Ö</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. öfkesizlik 2. önderlik 3. övgü 4. özgürlük 5. özverili 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ölçü 2. öfkeli 3. öksüzlük 4. ölçüsüzlük 5. ölüm 	<ol style="list-style-type: none"> 1. öfkeli 2. öküzlük 3. önemsememek 4. özensizlik 5. ön yargılılık
<p>P</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. paydaşlık 2. planlı 3. pozitiflik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paçavracılık 2. palavracılık 3. parasızlık 	<ol style="list-style-type: none"> 1. pervasızlık

<p>4. prensiplik</p>	<p>4. pasiflik 5. patavatsızlık 6. perişanlık 7. pervasız 8. pımpiriklik 9. pisboğazlık 10. pişkinlik 11. pütürsüzlük</p>	
<p>R</p> <p>1. rabıtalı 2. radikal 3. rağbetli 4. refahlı 5. romantik</p>	<p>1. rabıtasız 2. rağbetsiz 3. reddedilme 4. rencidelik 5. rekabetçilik 6. rezalet 7. rezillik 8. risklilik 9. riyakarlık 10. rutinlik</p>	
<p>S</p> <p>1. Saadetli 2. sabır 3. sabırlılık 4. sadıklık 5. sağgörülü 6. sakin 7. salim 8. sargın 9. saygılılık 10. saydam 11. seciyeli 12. seçici 13. seçkin 14. selimlik</p>	<p>1. sabırsızlık 2. sabit fikirlilik 3. sadakatsizlik 4. sadistlik 5. safsatacılık 6. sağgörsüzlük 7. sahipsizlik 8. sahtecilik 9. sakıncalık 10. sahtekarlık 11. salaklaşmak 12. saldırganlık 13. sallapatılık 14. samimiyetsizlik</p>	<p>1. saflık 2. sergüzeşt 3. sezgi 4. sınırsızlık 5. sükunet 6. süslü püslülük</p>

<p>15. sedalık 16. sempatik 17. serinkanlı 18. sermest 19. sessizlik 20. sevdalılık 21. sevecen 22. sevimli 23. sevinç 24. seven 25. seviyelilik 26. Sevgili 27. sıcakkanlılık 28. sıcak 29. sıcak kalpli 30. sıcak ağızlılık 31. sorumluluk 32. sulhsever</p>	<p>15. sapıklık 16. saplantılılık 17. savaş 18. savaşçılık 19. savunmasızlık 20. savurganlık 21. saygısızlık 22. seciyesiz 23. sebatsızlık 24. serkeşlik 25. sersemlik 26. serserilik 27. sertlik 28. sevimsizlik 29. sevinçsiz 30. seviyesizlik 31. sıkıcılık 32. sıkılganlık 33. sıkıntılı 34. sıradanlık 35. sırtkanlık 36. sırnaşıklık 37. sinirlilik 38. sivri dillilik 39. soğukkanlılık 40. soğukluk 41. somurtkanlık 42. sorumsuzluk 43. soysuzluk 44. soytarılık 45. sözünü bilmezlik 46. suçluluk 47. sululuk 48. suratsızlık 49.</p>	
<p>Ş</p>		
<p>1. Şahsiyetlilik 2. şanslılık 3. şefkatli 4. şehvetli 5. şerefli</p>	<p>1. şahsiyetsizlik 2. şaklabanlık 3. şanssızlık 4. şantajcılık 5. şapşalaklık</p>	<p>1. şaşkınlık 2. şebeklik</p>

<p>6. şevkli 7. şirinlik 8. şuurlu</p>	<p>6. şarlatanlık 7. şerefsizlik 8. şevksizlik 9. şeytanlık 10. şımarıklık 11. şiddetlilik 12. şuursuzluk 13. şüphecilik</p>	
<p>T</p> <p>1. Tarafsızlık 2. tatlı dilli olan 3. tatlılık 4. tatminkarlık 5. tecrübeli 6. tedariklik 7. tedbirli 8. telaşsız 9. temiz 10. temkinli 11. terbiyeli 12. tertiplilik 13. titizlik 14. tokgözlülük 15. tok sözlülük 16. tövbekarlık 17. tutarlılık 18. tutku 19. tutkuluk 20. tutumlu</p>	<p>1. tahripkarlık 2. takıntılı 3. takmazlık 4. tamahkar 5. taraflılık 6. tasalılık 7. taşkınlık 8. taş kalplilik 9. taş yüreklilik 10. tatsızlık 11. taviz 12. tedariksizlik 13. tedirginlik 14. tek bencilik 15. tek taraflılık 16. tek yanlılık 17. tek yönlülük 18. talaşlılık 19. tembellik 20. temkinsizlik 21. terbiyesizlik 22. terslik 23. tertipsizlik 24. teşircilik 25. tiksindiricilik 26. tilkileşmek 27. tipik 28. tiryakilik</p>	<p>1. tepki 2. tereddüt</p>

<p>U</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ulusseverlik 2. upuslu 3. usçu 4. utkulu 5. uyanık 6. uyar 7. uysallık 8. uyumluluk 9. uzlaşıcılık 	<ol style="list-style-type: none"> 29. trajikleşmek 30. tuhafsızlaşmak 31. tutarsızlık 32. tutkusuzluk 33. tutuculuk 34. tükenmişlik <ol style="list-style-type: none"> 1. uçarılık 2. ukalalılık 3. umarsızlık 4. umutsuzluk 5. unutkanlık 6. usanmak 7. usançlık 8. uydurmacılık 9. uygunsuzluk 10. uyuşmazlık 11. uyuşukluk 12. uyuzluk 13. uzak görüşlülük 	<ol style="list-style-type: none"> 1. umut 2. utangaçlık
---	--	--

<p>Ü</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ülkücülük 2. ümit 3. üretkenlik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. üçkağıtçılık 2. üfürükçülük 3. ümitsizlik 4. ürkeklik 5. ürkütücülük 6. üşengeçlik 7. üşütük 8. ütopyacılık 9. üzgünlük 	<ol style="list-style-type: none"> 1. üstünlük 2. üstün zekalılık
<p>V</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vakarlı 2. vakarlı 3. vatanseverlik 4. vefalılık 5. vicdanlılık 6. vukuflu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. vahşilik 2. vahvahlanmak 3. vakarsız 4. vakitsiz 5. varyemezlik 6. vatan hainliği 7. vafasızlık 8. verimsizlik 9. vesveselik 10. vıcıklık 11. vicdansızlık 12. vukufsuzluk 13. vurdumduymazlık 14. vuzuhsuzluk 	<ol style="list-style-type: none"> 1. veda
<p>Y</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yahşilik 2. yakınlık 3. yakınma 4. yansızlık 	<ol style="list-style-type: none"> 1. yabancılaşıma 2. yabancılık 3. yabanıllık 4. yabanilik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. yalnızlık 2. yanılğı

<p>5. yapıcılık 6. yarararcılık 7. yararlı 8. yaratıcılık 9. yardım 10. yardımseverlik 11. yatkınlık 12. yavuzluk 13. yenicilik 14. yeterlilik 15. yetkinlik 16. yiğitlik 17. yitiklik 18. yoldaşlık 19. yufka yüreklilik 20. yumuşaklık 21. yumuşak yüzlülük 22. yurtseverlik 23. yücelik 24. yüreklilik</p>	<p>5. yadsımak 6. yağcılık 7. yağdanlık 8. yağlamak 9. yağmacılık 10. yakarış 11. yakıcılık 12. yakışsızlık 13. yalakalık 14. yalancılık 15. yalçınlaşmak 16. yalpaklık 17. yaltaklık 18. yalvarmak 19. yamamak 20. yamukluk 21. yanardönerlik 22. yancılık 23. yanlılık 24. yanlışlık 25. yapaycılık 26. yapmacık 27. yadakçılık 28. yazgıcılık 29. yasakçılık 30. yergicilik 31. yerli yersiz 32. yersizlik 33. yılışıklık 34. yoksulluk 35. yorgunluk 36. yozluk 37. yüreksizlik 38. yüze gülücülük 39. yüzeysellik 40. yüzsüzleşme</p>	
--	---	--

<p>Z</p> <ol style="list-style-type: none">1. zafer2. Zahmetlilik3. zariflik4. zararlılık5. zevk6. zıvanasızlık7. zindelik8. zaman	<ol style="list-style-type: none">1. zaaflık2. Zaimlik3. zarar4. zevksizlik5. zebunluk6. ziyankarlık7. zorbalık8. züppelik	<ol style="list-style-type: none">1. zavallılık
--	---	---

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı: Erkan
Soyadı: ÇER
Doğum Yeri: Malatya
Doğum Tarihi: 05/12/1983
Telefon : 0 507 338 32 80
E-Mail: erkancan44@hotmail.com

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

YÜKSEK LİSANS : 2007 – ... Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
 Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

LİSANS : 2002 – 2006 Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe
 Öğretmenliği.

LİSE : 1997 – 2001 Akçadağ Anadolu Öğretmen Lisesi

BELGELER

ÇER, Erkan (2009). Çağdaş Drama Derneği, 3. aşama Yaratıcı Drama belgesi.
 ÇER, Erkan (2008). Çağdaş Drama Derneği, 2. aşama Yaratıcı Drama belgesi.
 ÇER, Erkan (2008). Çağdaş Drama Derneği, 1. aşama Yaratıcı Drama belgesi.
 ÇER, Erkan (2007). Halk eğitim merkezi, Diksiyon ve Güzel Konuşma sertifikası.
 ÇER, Erkan (2007). Halk eğitim merkezi, Halk Oyunları sertifikası.
 ÇER, Erkan (2006). Halk Eğitim merkezi, Bilgisayar Operatörlüğü sertifikası.